

ICTY

9-4

The Muller Lecture, organised annually by the Netherlands Society for International Affairs (NGIZ) is named after the Dutch merchant, scientist and diplomat Dr. Hendrik Muller (1859-1941). Dr Muller was an envoy for the Netherlands in Bucharest from 1919 to 1924 and subsequently fulfilled the same function in Prague until 1932.

The Netherlands Society for International Affairs (NGIZ) was founded in 1945 in order to inform the public on a wide range of international issues.

MULLER LECTURE

INVITATION

2-10-2003

Carla del Ponte

*Four years in
The Hague*

NGIZ

The Muller Lecture is an initiative of the Netherlands Society for International Affairs (NGIZ) financed by the Stichting Dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch fonds

The Board of the Netherlands Society for International Affairs
has the pleasure to invite you to the

MULLER LECTURE

by

Carla del Ponte

Chief Prosecutor for the International Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia

on

**Four years in The Hague:
a retrospective - and the way forward**

The meeting will take place in Press Centre 'Nieuwspoor' on
Thursday 2 October 2003.

Coffee and tea will be served from 17.00 hrs onwards.

The lecture will start at 17.30 hrs.

After the lecture and discussion (at approx. 19.00 hrs)
you are invited for drinks

Location: Press Centre 'Nieuwspoor'
Lange Poten 10
The Hague

Date: 2 October 2003

Time: 17.00 - 19.30 hrs

Information: NGIZ
P.O.Box 93539
2509 AM The Hague
t 070 324 94 23
f 070 324 02 64
e ngiz@clingendael.nl

Please return reply card to NGIZ

Servie op ramk'ers met VN-tribunaal

Eis van 20 jaar voor Srebrenica-officier

DEN HAAG — VN-aanklager Peter McCloskey heeft gisteren voor het Joegoslavië-Tribunaal 15 à 20 jaar cel geëist voor de voormalige Bosnisch-Servische officier Dragan Obrenovic (40).

Luitenant-kolonel Obrenovic was in mei, na Momir Nikolic, de tweede Bosnisch-Servische officier die schuld bekende voor zijn rol bij de massamoorden na de val van Srebrenica in 1995. Tegen Nikolic had McCloskey maandag dezelfde strafmaat geëist. Obrenovic's advocaat David Wilson vroeg de rechters gisteren het te laten bij een celstraf van 8 à 12 jaar. Obrenovic was op het moment van de feiten stafchef van de Zvonik-brigade van het Bosnisch-Servische leger. In het gebied dat onder zijn verantwoordelijkheid viel, werden van 13 tot 15 juli 1995 duizenden moslimmannen uit Srebrenica vermoord bij massas-executies. (ANP)

• Carla del Ponte

in staat van beschuldiging te stellen die in Servie worden beschouwd als helden van de revolutie tegen Milosevic. Belgrado weigert hen uit te leveren. Alles wijst erop dat die aanklachten een ruimschootje zouden kunnen zijn. Het Belgrado maakt in de laatste vatten. De aanklachten hebben grote onrust veroorzaakt in Servie.

Tegenoffensief

Minister van Buitenlandse Zaken, Goran Svilanovic, zette gisteren een tegenoffensief in. Zeer ongebruikelijk maakte hij bekend welke andere verdachten nu door het tribunaal worden onderzocht. Drie van hen hangt een aanklacht en dus een verzoek om uitlevering boven het hoofd.

Volgens Svilanovic gaat het om Blagoje Adzic, de vroegere legerchef tijdens de Bosnische en Kroatische oorlogen. Milan Babic, de Kroatische Servier die met hulp van toenmalig president Slobodan Milosevic een eigen republiek uitroep in de Krajina-regio in Kroatie en zijn evenknie in Oost-Slavonië (eveneens in Kroatie), Goran Hadzic.

Normaliter worden aanklachten wel doorgesproken met de regering in Belgrado, maar worden zij wereldkundig gemaakt door Del Ponte. Door drie nieuwe namen te onthullen maakt de regering in Belgrado duidelijk niet te willen zwichten voor de druk van Del Ponte.

Svilanovic zei tegen de radiozender B92 dat hij de eerdere door Del Ponte aangeklaagde generaals, onder wie de huidige politiefchef Strelan Lukic, in Servie wil berechten. Van uitleveren kan geen sprake zijn, zoveel werd gisteren andermaal duidelijk in Belgrado. Del Ponte heeft lokale berechting steeds van de hand gewezen.

Svilanovic sturt aan op een koehandel. De vier generaals voor de drie andere, nog niet door Del Ponte formeel aangeklaagde, Milosevic-stromannen, Svilanovic en eerder deze week premier Zoran Djindjic hebben hun hoop gevestigd op

Sinds twee weken staan Servie-Montenegro en Del Ponte lijnrecht tegenover elkaar. Del Ponte heeft de druk op Belgrado drastisch opgevoerd om uiteindelijk de meest gezocht oorlogsmisdadigers, Ratko Mladic en Radovan Karadzic, te pakken te krijgen. Del Ponte is ervan overtuigd dat Belgrado tenminste weet waar Mladic te vinden is. Belgrado ontkent dat en zegt bovendien in de afgelopen zes maanden alle banden die Mladic nog had met sommige elementen in de Servische geheime dienst te hebben doorsneden. Mladic is nu een opgejaagd dier. Zijn vangst is een kwestie van tijd, aldus een

de grootste sponsor van het VN-tribunaal in Den Haag, de Verenigde Staten. De Amerikanen tonen zich bereid de Serviers zelf processen te laten voeren, als zij Mladic

die maar op een presenteerwachtje leven. Die overzichthelike Amerikaanse handhaving probeert Belgrado nu uit te spelen.

Milan Babic voor tribunaal

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 27 NOV. De Kroatische Servier Milan Babic is gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal verschenen voor zijn eerste voorpleiding. Babic wilde nog niet zeggen of hij schuldig of onschuldig is aan misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

Een paar uur voor de zitting maakte de griffie bekend dat Babic, die eerder deze maand is aangeklaagd, in Den Haag was. Hoe hij daar is gekomen - vrijwillig of gedwongen - en sinds wanneer hij in Nederland is, is niet bekend.

De nu 47-jarige Babic is voormalig president, premier en minister van Buitenlandse Zaken van de 'Servische republiek Krajina', de zelfuitgeroepen rebellenrepubliek van de Kroatische Serviërs. Hij was indertijd de radicale leider van de Serviërs in het woongebied van de Servische minderheid in Kroatie.

De tandarts Babic riep na het uitroepen van de Kroatische onafhankelijkheid in 1991 de onafhankelijkheid van zijn 'republiek' uit om te voorkomen dat de streek zou vallen onder het nationalistische bewind van de Kroatische president Tudjman. Volgens de VN-aanklagers maakte hij zich vervolgens schuldig aan etnische zuivering, waarvan Kroaten in de Krajina het slachtoffer werden. Bij zijn eerste voorpleiding vroeg Babic om de dertig dagen bedenktijd waarin de procedureregels van het VN-hof voorzien. Het einde van die periode valt in het kerstreeks en daarom kreeg Babic van de Egyptische VN-rechter Mohamed Amin El Abbassi Elmahdi de tijd tot 15 januari.

Babic is een belangrijke getuige in het proces tegen Slobodan Milosevic. Zijn plotselinge verschijnen

in Den Haag leidde tot veel gespeculeer. Woordvoerders van het VN-hof willen bevestigen noch ontkennen dat er op dit moment met hem wordt onderhandeld over een (gedeeltelijke) schuldbekenenis in ruil voor strafvermindering. Tijdens het Milosevic-proces toonde Babic zich erg coöperatief jegens het tribunaal. Babic's radicale denkbeelden ergerden talrijke Serviërs in Kroatie zowel als in Servie. De Joegoslavische leider Slobodan Milosevic liet hem in 1993 wegstemmen ten gunste van Milan Martić. Ook Martić wacht in Den Haag op zijn proces voor het VN-hof. Babic keerde in de zomer van 1995 nog even als premier van Krajina terug, maar Kroatische legereenheden en strijdgroepen wisten de streek enkele dagen later te veroveren en etnisch te zuiveren en Babic moest vluchten.

Tussen Seryie en tribunaal dreigt weer een conflict

BELGRADO, 27 OKT. Servie dreigt in conflict te raken met het Joegoslavië-tribunaal, naar aanleiding van de aanklachten die het VN-hof heeft uitgebracht tegen vier (oud-) militairen en -politichefs. De Servische minister van Buitenlandse Zaken, Dušan Mihajlović, liet gisteren weten te weigeren twee van de vier - zijn eigen onderminister Sreten Lukic en Vladimir Lazarević, voormalig commandant van de Servische strijdkrachten in Kosovo - aan het Joegoslavië-tribunaal uit te leveren. In een vraaggesprek met de Servische televisie zei de minister dat hij alle besluiten van zijn regering respecteert, maar dat hij niet de minister zal zijn die Lukic en Lazarević naar Den Haag stuurt. „De regering zal een andere minister en andere politici mannen moeten vinden om zo'n beslissing uit te voeren.“ Mihajlović vond dat de regering een klacht tegen de aanklachten moet indienen bij het VN-tribunaal. Naast Lukic en Lazarević eist het tribunaal nog twee voormalige Servische leger- en politichefs op,

oud-stafchef Nebojša Pavlović en oud-politiefchef Vlastimir Djordjević. De vier zijn aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden. Ze zouden commandoverantwoordelijkheid dragen voor misdrijven die in Kosovo zijn gepleegd voor en tijdens de Kosovo-oorlog van 1999. Servie heeft gevraagd de vier in eigen land te mogen berechten. Maar die eis is afgewezen. De hoofdanklager van het Joegoslavië-tribunaal, Carla Del Ponte, zei zaterdag in Sarajevo nog eens dat personen die een „hoge verantwoordelijkheid“ dragen voor oorlogsmisdaden in Den Haag moeten worden berecht. Haar woordvoerder, Florence Hartmann, waarschuwde de Servische overheid dat „elke vertraging“ in het uitleveringsproces „een schending van verplichtingen betekent en Servie in een moeilijke situatie plaatst“. Dat doet de aanklacht zeker. De Servische media wijzen vandaag op het feit dat de aanklacht tegen de vier op een voor Servie buitengewoon ongelukkig tijdstip komt

en dat hij de regering in Belgrado in een bijzonder lastig parket plaatst. Het parlement is juist bezig met een debat over een motie van wantrouwen tegen de regering - een motie die een redelijke kans maakt te worden aangenomen. Volgende maand worden bovendien in Servie presidentsverkiezingen gehouden. Verder wordt in de media steeds vaker geschreven over vervroegde parlementsverkiezingen, die een eind moeten maken aan de chronische instabiliteit in de Servische politiek. Een tenslotte praat de Amerikaanse Senaat binnenkort over de vraag of Servie genoeg meewerkt met het Joegoslavië-tribunaal; als de Senaat tot de conclusie komt dat de regering in Belgrado in gebreke blijft, loopt Servie financiële hulp van de Amerikanen mis. Dragoljub Mićunović, kandidaat namens de regerende coalitie DOS voor het presidentschap, zei gisteren dat de aanklacht tegen de vier „neerkomt op een klap voor onze stabiliteit en op een poging, op een bepaalde manier onrust te wekken“ (VIP)

Zestien miljoen toegezegd voor Oorlogsmisdadenkamer Bosnië

ANP DEN HAAG

Donorlanden geven Bosnië bijna 16 miljoen euro voor een nog op te zetten speciale kamer voor oorlogsmisdaden bij het Bosnische Staatsrechtshof in Sarajevo. Het geld werd donderdag toegezegd tijdens een internationale donorconferentie in het gebouw van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag.

Dit is na afloop bekendgemaakt door de Franse diplomaat Bernard Fassier, een van de plaatsvervaarders van Lord Paddy Ashdown, de Hoge Vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië-Herzegovina. Het Joegoslavië-Tribunaal en OHR, het bureau van Ashdown, werken samen bij de oprichting van de speciale Oorlogsmisdadenkamer, die de werkdruk van het Haagse tribunaal moet verlichten

en zich vooral met de 'kleine vissen' zal bezighouden. Nederland geeft 1 miljoen euro voor de eerste twee jaar van het werk van de speciale kamer, aldus het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het OHR voert het vredesakkoord van Dayton uit, dat in 1995 een eind maakte aan de sinds 1992 in Bosnië woedende oorlog. Het land had aparte justitiële systemen voor de twee entiteiten, Republika Srpska en de moslim-Kroatische federatie, totdat eerder dit jaar een overkoepelend Staatsrechtshof voor heel Bosnië begon te functioneren. De speciale kamer voor oorlogsmisdaden moet eind 2004 operationeel zijn. Mede om een eerlijk proces volgens internationale normen te garanderen, zullen in de eerste fase buitenlandse rechters de meerderheid vormen. Geleidelijk zullen ze plaatsmaken voor Bosnische rechters. Een eerlijke procesgang moet mede worden

gegarandeerd door een nieuw Bosnisch wetboek van Strafrecht dat eerder dit jaar is goedgekeurd. President Theodor Meron van het Joegoslavië-Tribunaal toonde zich verheugd dat de berechtiging van verdachten van oorlogsmisdaden dichterbij de slachtoffer zal plaatsvinden. Het VN-tribunaal in Den Haag wil in 2010 sluiten en gaat zich vooral bezighouden met de belangrijkste daders zoals Milosevic. Meron herinnert eraan dat de Veiligheidsraad van de VN in augustus zijn steun uitsprak voor de oprichting van de Oorlogsmisdadenkamer. Fassier zoekt nog naar bijna 2 miljoen euro voor het derde, vierde en vijfde jaar van het gepland werk van de speciale kamer. Bij de nu toegezegde middelen gaat het om 15,7 miljoen euro in geld en om gratis ter beschikking gestelde personeel; dat scheelt 400 duizend euro aan salarissen.

VN-hof vonnist Bosnische Servier: acht jaar cel

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 29 OKT. De Bosnische Servier Predrag Banovic is gisteren door het Joegoslavië-tribunaal veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht jaar omdat hij zich schuldig heeft gemaakt aan vervolging van moslims in Kroaten.

Banovic (34) was in 1992 bewaker in het beruchte kamp Keraterm in Noordwest-Bosnië, een van de drie beruchte kampen in de regio Prijedor waar Bosnische moslims en Bosnische Kroaten werden gearresteerd, verslagen en vermoord. Banovic bekende in juni gedeeltelijk schuld aan vervolging om politieke en religieuze redenen als misdad tegen de menselijkheid. In ruil daarvoor lieten de VN-aanklagers andere punten uit de aanklacht zoals moord, vallen. Banovic bekende in totaal vijf moorden.

De verdaging drong in september aan op een niet al te hoge straf omdat Banovic helemaal onder in de hiërarchie stond. Hij durfde zich niet tegen zijn superieuren te verzetten en was wegens zijn lage intelligentie, aldus zijn advocaten, makkelijk te manipuleren. Banovic betuigde in zijn slofwoord in september spijt voor wat er in Keraterm is gebeurd. „Ik vervloek mijn handen.“

In een atwijkkende mening, die bij het vonnis van gisteren is ge-

voged, schrijft de Jamaicaanse VN-rechter Patrick Robinson dat volgens hem een hogere straf gepast was geweest, gelet op de vijf moorden en 27 gevallen van mishandeling waarbij Banovic betrokken was.

De griffier van het Joegoslavië-tribunaal meldde gisteren dat Milan Simic op 3 november vervroegd vrijkomt. De Bosnische Servier was ruim een jaar geleden veroordeeld tot vijf jaar cel wegens marteling. Hij was lid van een Bosnisch-Servische eenheid die in 1992 de macht greep in de stad Bosanski Samac. Van de vooroorlogse bevolking van 17.000 Bosnisch Kroaten en moslims waren er na de etnische zuivering door de Bosnische Serviers minder dan driehonderd over.

Simic kwam in 1998 vrijwillig naar Den Haag om zijn onschuld te bewijzen. Hij werd voorlopig vrijgelaten omdat hij in een rolstoel zit en zich vrijwillig had gemeld. Het proces tegen hem en zijn medeverdachten begon in september 2001. In mei 2002 sloeten zijn advocaten een akkoord met de aanklagers van het tribunaal. Simic bekende marteling als misdad tegen de mensheid, in ruil daarvoor lieten de aanklagers andere punten van de aanklacht zoals vervolging vervallen.

Dragan Nikolic krijgt mogelijk hogere straf

De voormalige commandant van het Susica-kamp, Dragan Nikolic, krijgt mogelijk een hogere straf opgelegd dan waar de aanklagers van het Joegoslavië-Tribunaal en de verdediging donderdag om vroegen.

Doorgewinterde tribunaal-waatchers denken dat de rechters van de tweede strafkamer in december mogelijk een gevangenisstraf zullen opleggen van meer dan de gevraagde vijftien jaar. De Bosnische Servier Nikolic was in november 1994 de allereerste persoon die door het VN-tribunaal in

staat van beschuldiging werd gesteld wegens misdaden begaan tijdens de oorlog in Bosnië van 1992-1995. In april 2000 arresteerden militairen van SFOR, de door de NAVO geleide vredesmacht in Bosnië, hem en brachten hem over naar Den Haag. In een verrassende ommekeer bekende de gedaagde in september schuldig te zijn aan de hem ten laste gelegde feiten. In ruil voor een eis van vijftien jaar door de aanklagers legde hij de schuldbekenenis af kort voordat het proces tegen hem eindelijk zou beginnen na veel gesteggel

over de rechtmatigheid van zijn arrestatie. De aanklagers houden de nu 46-jarige Nikolic verantwoordelijk voor etnische zuiveringen, moord, verkrachtingen en martelingen in kamp-Susica. Tijdens de zittingen van deze week om de straf te bepalen, kwamen voor het eerst verhalen uit het Susica-kamp naar boven. In dramatische getuigenissen beschreven verscheidene overlevenden de omstandigheden in het kamp enkele tientallen kilometers ten westen van Srebrenica waar Nikolic naar eigen zeggen „God, de stok en de wet“ was. (ANP)

Rechters Joegoslavië-tribunaal ontevreden

Rechters van het Joegoslavië-tribunaal vinden dat de opgelegde straffen te veel uiteenlopen. 'Deals' tussen aanklagers en verdachten leiden tot hevige discussies. „Ik heb geen lijn ontdekt in de veroordelingen.”

Door onze redacteurs
CEES BANNING en
PETRA DE KONING
DEN HAAG, 30 DEC. Tribunaal-rechter Patrick Robinson uit Jamaica was dit najaar kort in zijn commentaar op het vonnis van zijn collega's in de zaak tegen de Bosni-

sche Serviër Predrag Banović. Deze man, verklaarde Robinson in een bijlage bij de uitspraak, verdiende een zwaardere straf dan de acht jaar cel die het VN-hof hem nu had opgelegd. De vroegere kampbewaker had in 1992 vijf gevangenen vermoord en 26 anderen mishandeld. Robinson was het er niet mee eens dat Banović zo'n korte straf kreeg omdat hij schuld had bekend. Ook de aanklagers, die zelf om een lage straf hadden gevraagd in ruil voor de bekentenis, vonden dat de man er goed vanaf kwam met acht jaar. „Predrag Banović”, zegt een van hen, „was een echte schurk.”

Ook andere rechters van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag hebben hun twijfels over de vele

deals tussen aanklagers en verdachten. Ze weten ook wel dat die vooral zijn bedoeld om de rechtszaken te verkorten: na een schuld-bekentenis kan het hof snel met een veroordeling komen. Maar hoe leg je het publiek uit dat een andere Bosnisch-Servische kampbewaker, Duško Tadić, een straf uitzit van twintig jaar? Tadić was de eerste verdachte die door het tribunaal werd veroordeeld. In zijn proces wilden de aanklagers en rechters laten zien dat het tribunaal serieus moest worden genomen. Maar nu heeft het haast. In 2008 moeten de processen zijn afgerond, in 2010 de beroepszaken.

„Bij de oprichting van het tribunaal is nooit goed nagedacht over de strafmaat”, zegt André Klip,

hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit van Maastricht. Bij nationale rechtbanken zijn er afspraken over de hoogte van straffen voor verschillende soorten delicten. Bij een internationaal strafhof is dat „taboe”, zegt Klip. „En het gevolg is: willekeur.”

Volgens Klip en volgens medewerkers van het tribunaal zijn er nu rechters, onder wie de Nederlander Fons Orie en de Duitser Wolfgang Schomburg, die vinden dat de straffen beter op elkaar moeten worden afgestemd. Die discussie wordt 'gevoelig' genoemd – de rechters hebben een bijna onbeperkte vrijheid in de straffen die ze opleggen. Een woordvoerder van het tribunaal wil niets zeggen over de wens van sommige rechters tot

coördinatie in het bepalen van de strafmaat. „Wij zeggen niets over privé-gesprekken achter gesloten deuren.” Hoogleraar Klip uit Maastricht vindt dat het hoog tijd wordt dat die coördinatie er komt. „Dan kun je op een evenwichtiger manier een straf opleggen. Tot nu toe heb ik geen lijn kunnen ontdekken in de veroordelingen die het hof uitspreekt.” Soms is het wel duidelijk dat rechters hun vonnis naast een ander, eerder vonnis van het tribunaal hebben gelegd. De Bosnisch-Servische generaal Radislav Krstić bijvoorbeeld kreeg 46 jaar gevangenisstraf. [• Vervolg TRIBUNAAL: pagina 5]

• WWW.NRC.NL: dossier Joegoslavië-tribunaal

Arrestatie van Karadžić in Pale opnieuw mislukt

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 12 JAN. Militairen van SFOR, de vredesmacht van de NAVO in Bosnië, hebben afgelopen week een poging gedaan om Radovan Karadžić (58) te arresteren. De voormalige leider van de Bosnische Serviërs is op de vlucht sinds hij door het Joegoslavië-tribunaal is aangeklaagd voor volkerenmoord en oorlogsmisdaden.

SFOR heeft de afgelopen jaren een aantal pogingen ondernomen om Karadžić – samen met Iegerleider Ratko Mladić de belangrijkste nog voortvluchtige verdachten van het VN-tribunaal – te arresteren. De zoekactie in Pale, tijdens de oorlog in Bosnië (1992-1995) de zetel van de Bosnisch-Servische regering, werd uitgevoerd door tachtig SFOR-militairen. Zij werden bijgestaan door lokale politie-agenten.

De huiszoeking op het privé-adres van Karadžić volgde na een tip, zei SFOR-woordvoerder Matthew Brock. SFOR heeft vijf miljoen dollar uitgetoelooft voor informatie die leidt tot arrestatie van Karadžić. Volgens de tip zou Karadžić recent gewond zijn geraakt en voor behandeling in een ziekenhuis in Pale zijn geweest. Ook zou hij contact hebben gezocht met zijn familie die in Pale woont. Alle klinieken en medische instellingen zijn, volgens SFOR, doorzocht evenals de Servisch-orthodoxe kerk.

Brock zei dat Karadžić vrouw Ljiljana en dochter Sonja aanwezig waren op het moment dat het huis werd doorzocht en dat Ljiljana

„coöperatief heeft meegewerkt”. Er werden, aldus Brock, geen „directe aanwijzingen” gevonden dat Karadžić er recent is geweest. Wel zouden er bewijzen zijn gevonden dat Karadžić contact onderhoudt met zijn familie. De documenten die bij zijn gezin in beslag zijn genomen zullen in de toekomst „zeer nuttig zijn”, aldus de SFOR-woordvoerder.

„Zij hebben elke centimeter van het huis doorzocht en zelfs in de septic tank gekeken”, zei Ljiljana na afloop van de zoekactie. „Zij dachten zeker dat Radovan zich net als Saddam Hussein zou verstoppen”, aldus Ljiljana. Zij noemde de SFOR-soldaten beleefd, haar dochter Sonja vond het gedrag van de militairen „brutaal en arrogant”.

De SFOR-militairen zoeken ook naar personen die Karadžić hebben geholpen uit handen van justitie te blijven. In dat verband werd afgelopen week een één man aangehouden. Wordvoerder Brock weigerde zijn naam bekend te maken, maar hij zou direct gelicentieerd zijn aan Karadžić. Volgens persbureau AP gaat het om Bata Tesić, een ex-lid van de speciale eenheid van de Bosnisch-Servische politie en een trouw Karadžić-aanhanger.

Ex-legerleider Ratko Mladić, van wie bekend is dat hij al geruime tijd ernstig ziek is, is onder meer aangeklaagd wegens genocide na de val van Srebrenica. Net als veel andere Bosnisch-Servische officieren is Mladić tot 1992 lid geweest van het Joegoslavische Volksleger.

Ljiljana Zelen Karadzic, de echtgenote van Radovan Karadzic, zwaait vanuit het raam naar journalisten voor haar huis in de Bosnische stad Pale. Hier zochten SFOR-soldaten het afgelopen week naar de voormalige Bosnisch-Servische leider die gezocht wordt door het Joegoslavië-Tribunaal wegens genocide en oorlogsmisdaden. FOTO: REUTERS

NAVO houdt zoektocht naar Karadzic in Pale

PALE — Soldaten van SFOR, de NAVO-vredesmacht in Bosnië, hebben zaterdag en gisteren in het Bosnisch-Servische bolwerk Pale gezocht naar de van oorlogsmisdaden verdachte Radovan Karadzic.

Aanleiding voor de zoekactie was een tip dat 'een gezochte figuur' zich in de stad zou ophouden. Pas gisteren werd bevestigd dat het ging om Karadzic, die tijdens de Bosnische oorlog de politiek leider was van de Bosnische Serviërs.

's Nachts werd de orthodoxe kerk van Pale doorzocht en gisterochtend twee huizen, waaronder dat van Karadzic. Een woordvoerder van SFOR zei dat de vrouw van Karadzic aanwezig was en dat zij de SFOR-soldaten had rondgeleid. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat Karadzic recent in het huis is geweest. Wel werden documenten meegenomen waarin mogelijk informatie staat over zijn verblijfplaats.

De SFOR-militairen hebben

voor verhoor een ex-lid van de speciale politie van de Republika Srpska opgepakt. Volgens getuigen gaat het om Bata Tesić, een bekend aanhanger van Karadzic.

Karadzic en Ratko Mladic, de voormalige bevelhebber van het Bosnisch-Servische leger, zijn door het Joegoslavië-Tribunaal aangeklaagd wegens genocide en oorlogsmisdaden tijdens de oorlog van 1992-95, die aan ongeveer 260.000 mensen het leven heeft gekost. (AP)

de Volkskrant Donderdag 4 december 2003

Hoge straf haatmedia in Rwanda

Radio zette aan tot moord op Tutsi's

Van onze verslaggever
Rob Vreeken
ARUSHA

Twee verdachten in het media-proces zijn woensdag door het Rwanda-Tribunaal in Arusha veroordeeld tot levenslang wegens hun aandeel in de Rwandese genocide van 1994. De derde verdachte kreeg een gevangenisstraf van 35 jaar.

Hoofdaanklager Hassan Bubacar Jallow zei in een reactie dat het VN-hof een internationaal precedent heeft geschapen: zij die 'de massamedia gebruiken om een etnische groep aan te vallen met het oog op vernietiging' zullen voortaan voor de rechter komen.

'U was zich volledig bewust van de macht van woorden, en u gebruikt de radio om haat en geweld te verspreiden', sprak rechter Navanethem Pillay tot Ferdinand Nahimana, een vroegere hoogleraar geschiedenis. 'Misdadigheden werden gedreven door patriotisme, maar u koos de weg van genocide. Zonder geweer of machete veroorzaakte u de dood van duizenden onschuldige burgers. U nam RTLM als wapen.'

RTLM (Radio Mille Collines) is de zender die al maanden voor het begin van de genocide de Hutu's in Rwanda ophitste tegen de Tutsi-minderheid.

En vanaf 6 april 1994, toen het vliegtuig van Hutu-president Habyarimana uit de lucht werd geschoten, gaf RTLM de Hutu-jeugdmilities praktische aanwijzingen bij het opsporen en doden van alle 'kakkertakken', zoals de Tutsi's werden genoemd.

Nahimana, oprichter van RTLM, had volgens het hof ook tijdens de genocide nog de supervisie over de zender. Jean-Bosco Barayagwiza was nummer 2 na Nahimana. De derde veroordeelde, Hassan Ngeze, was hoofdredacteur van het weekblad *Kangura*.

Nahimana is de enige van de drie die louter op grond van zijn rol in de media werd schuldig bevonden aan een reeks internationale misdaden: genocide, aanzetten tot genocide, samenzwering tot genocide en misdrijven tegen de menselijkheid.

Stoïcijn, gekleed in een zwart

kostuum, hoorde de 53-jarige Rwandees aan hoe rechter Pillay hem 'voor de rest van zijn leven' naar de gevangenis stuurde. De 45-jarige Ngeze, in Afrikaans kostuum, was zichtbaar meer gespannen. De vroegere schoenlapper die volgens Pillay 'de geesten van zijn lezers vergiftigde', kreeg eveneens levenslang.

Ngeze en Barayagwiza werden schuldig bevonden aan dezelfde reeks misdrijven als Nahimana. Maar behalve als mediabaas waren zij ook anderszins betrokken in de genocide. Ngeze bracht wapens naar de stad Gisenyi om ze te verdelen onder Hutu-milities. Ook organiseerde hij wegversperingen waar Tutsi's werden opgepakt en reed hij in zijn auto rond met een megafoon om de Hutu-bevolking op te hitsen.

Ook Barayagwiza deelde in Gisenyi wapens uit. Bovendien was hij de leider van de extremistische Hutu-partij CDR, die een groot aandeel had in de genocide. Barayagwiza kwam net zo goed in aanmerking voor levenslang, aldus het hof, maar wegens fouten in de rechtsgang had hij recht op strafvermindering. De 53-jarige jurist komt vrij in 2031. Hij heeft geweigerd zijn proces bij te wonen.

De raadslieden van Ngeze en Nahimana lieten gisteren weten in beroep te gaan. Volgens Jean-Marie Duval, advocaat van Nahimana, hebben de rechters 'geen enkele uitspraak, geen enkele individuele daad' van zijn cliënt aangevoerd die hem kan verbinden met door anderen gepleegde moorden.

De rechters rekenden Nahimana, naast het plannen van een haatzaai-campagne tegen de Tutsi's als etnische groep, ook aan dat hij verzuimde in te grijpen toen het met de uitzendingen van RTLM na de dood van president Habyarimana helemaal de spuigaten uitliep.

Rechter Pillay gaf toe dat het neerhalen van het presidentiële vliegtuig op 6 april de aanzet gaf tot de genocide, zoals de verdediging had benadrukt. 'Maar als het vliegtuig de trekker was, dan waren RTLM, Kangura en CDR de kogels in het pistool. Het overhalen van de trekker had zo'n dodelijk gevolg omdat het pistool geladen was.'

DONDERDAG 4 DECEMBER 2003

Tribunaal bestraft media Schuldig aan aanzetten tot genocide

ARUSHA, 4 DEC. Voor het eerst sinds de processen van Nuremberg van 1946 tot 1949 heeft een internationaal gerechtshof gisteren haatcampagnes van journalisten bestraft.

Het Rwanda-tribunaal veroordeelde drie mediabazen voor genocide, aanzetten tot genocide en misdaden tegen de menselijkheid. Na de Tweede Wereldoorlog werd de Duitse hoofdredacteur van *Der Stürmer*, Julius Streicher, alleen maar veroordeeld voor misdaden tegen de menselijkheid maar wel tot de galg.

De drie Rwandezes kwamen er gisteren genadiger af. Twee van hen, de 53-jarige oprichter van het particuliere radiostation Radio Télévision Libre des Mille Collines (RTLM), Ferdinand Nahimana, en de 42-jarige uitgever van het extremistische blad *Kangura*, Hassan Ngeze, werden veroordeeld tot levenslang. De 53-jarige pr-directeur van het ministerie van Buitenlandse Zaken die RTLM had medeopgericht, Jean-Bosco Barayagwiza, kreeg 35 jaar cel.

Het extremistische radiostation en het blad speelden volgens de rechters een sleutelrol bij het rijp maken van de geesten voor de genocide. Ze zaaiden haat onder de Hutu-meerderheid in Rwanda en riepen op tot een finale afrekening met de Tutsi's. Toen de slachting in april 1994 op gang kwam, was het radiostation een belangrijk raider in de moordmachine. De oproep somde de namen op van de mensen die moesten sterven en adviseerde de Hutu's tot in detail hoe

ze te werk moesten gaan. Misdadende militeleden werden aangemoedigd met oproepen als 'aankomst', 'houd grote schoonmaak', 'de graven zijn nog niet vol'. Rechter Navanethem Pillay weert radiobaas Nahimana dat 'het vertrouwen had beschadigd dat in hem was gesteld als intueel leider'. „Zonder vuurwerk, zonder kapes of ander wapen heeft u de dood veroorzaakt van duizenden onschuldigen'. Hij beschuldigde u Ngeze ervan „het vertrouwen door uw blad te gebruiken te zetten tot genocide”. „U geesten van uw lezers vergiftigde”.

Bij de genocide werden derd dagen tijd naar 800.000 Tutsi's en gemiddeld 100.000 Tutsi's vermoord. Aan de slag kwam pas een einde toen Tutsi's gedomineerde rebeweging RPF de macht in overnam.

Bijna tien jaar na de genocide staat er in Rwanda geen particuliere radiostation meer. De onafhankelijke krant *Umutwe* voortdurend lastig geval de regering. Volgens de Belgische organisatie Mediantance gebruikt de Rwandse regering de mediawetten „om te kritische stemmen te censureren”. (AP, Reuters)

Rechters negeren 'deal': 27 jaar voor mededader Srebrenica

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 3 DEC. Momir Nikolić, de eerste Bosnisch-Servische commandant die voor het Joegoslavië-tribunaal schuld heeft bekend aan de massamoord in Srebrenica, is gisteren tot 27 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

De strafmaat was onverwacht hoog omdat de aanklagers van het VN-hof een straf hadden geëist van 15 à 20 jaar. Nikolić advocaat, Stefan Kirsch, vond een straf van tien jaar het maximum. Hij verwees naar het vonnis van Biljana Plavšić, de ex-president van de Servische Republiek in Bosnië die eerder dit jaar – ook na een bekentenis – werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van elf jaar.

Nikolić was in eerste instantie aangeklaagd voor genocide na de val van Srebrenica. In juli 1995 werden ruim zeventien duizend moslims vermoord nadat de Serviërs de enclave hadden veroverd. In ruil voor de belofte van strafvermindering door de aanklagers bekende Nikolić in mei dit jaar schuld en legde belastende verklaringen af tegen medeverdachten. Na zijn bekentenis en die van de Bosnische Serviër Dragan Obrenović werden een paar grote massagraven in Bosnië ontdekt. Volgens medewerkers van het VN-hof is dit geen toeval – de verdachten werken mee aan het onderzoek.

Gisteren maakten de VN-rechters gebruik van de mogelijkheid om af te wijken van een afspraak die gemaakt is tussen aanklagers en advocaten. In het vonnis stellen de rechters dat een aanklacht wegens genocide niet „wegonderhandeld” kan worden. „Het publiek zou zich dan kunnen gaan afvragen of het tribunaal op een rechtvaardige manier bezig is en of zijn vonnissen een geloofwaardige en volledige beschrijving geven van de historische waarheid”, aldus de VN-rechters.

De rechters plaatsten kritische kanttekeningen bij de groeiende praktijk bij het VN-hof waarbij 'akkoordjes' worden gesloten tussen aanklagers en verdediging. Hoofd-aanklager Carla Del Ponte is een groot voorstander van deze – in de VS en Groot-Brittannië heel gebruikelijke – praktijk gezien de besparing van tijd en geld voor het VN-hof. Hieraan mag volgens de rechters in de zaak-Nikolić echter geen „al te groot gewicht worden toegekend, gelet op de enorme schaal en zwaarte van de misdaden van Srebrenica. [...] De massamoord is uitgevoerd met een mate van wreedheid en verdorvenheid die tot dan toe ongekend was in het conflict in ex-Joegoslavië.”

De 48-jarige Nikolić toonde zich geschokt toen hij de straf hoorde en sloeg zijn handen voor zijn gezicht. Volgens zijn raadsman Stefan Kirsch is het „voorstelbaar” dat de Bosnische Serviër in hoger beroep gaat.

In Den Haag zijn gisteren ook twee oud-commandanten van het Bosnische (moslim)leger voorgeleid. Ex-generaal Enver Hadžić, 50-jarig, en kolonel Amir Kubura worden beschuldigd van de moord op zeker tweehonderd Bosnische Kroaten en Bosnische Serviërs, allen burgers, in 1993. Een derde verdachte, generaal Mehmed Alagić, overleed in maart van dit jaar.

Joegoslavië-tribunaal Straf Nikolić ruim hoger dan was geëist

Door onze redacteurs CEES BANNING en PETRA DE KONING

DEN HAAG, 19 DEC. De Bosnische Serviër Dragan Nikolić, de eerste verdachte die door het Joegoslavië-tribunaal werd aangeklaagd, is gisteren veroordeeld tot een gevangenisstraf van 23 jaar. Geëist was 15 jaar.

Nikolić heeft zich volgens de rechters schuldig gemaakt aan etnische vervolging, moord en verkrachting.

In het vonnis stond tribunaal-rechter Wolfgang Schomburg uitgebreid stil bij de „ongekende wreedheid” en het „systematische sadisme” die Nikolić toonde in het gevangenkamp Sušica, ten westen van Srebrenica. Nikolić leidde dat kamp van mei tot september 1992. Volgens de rechter „genoot” hij van zijn misdaden en weigerde hij zelfs gehoor te geven aan de smeekbeden van zijn broer om te stoppen met de wreedheden.

Op 4 november 1994 werd Nikolić, nu 46, aangeklaagd door het VN-hof. Hij heeft – volgens het vonnis – als kampcommandant gevangenen mishandeld, vermoord en gemarteld en vrijwel dagelijks vrouwen „uitgeleend” aan verkrachters en folterars. Nikolić werd in april 2000 gearresteerd. Het duurde lang voordat zijn proces kon beginnen, onder meer omdat hij onder onrechtmatige omstandigheden zou zijn gearresteerd. Hij ontkende aanvankelijk alles, maar in september dit jaar bekende hij schuld aan etnische vervolging, moord, en verder verkrachting en marteling. Hij bekende negen moorden zelf te hebben gepleegd. Onder zijn slachtoffers was een zestigjarige man die hij met een ijzeren buis had doodgeslagen. Na zijn bekentenis toonde Nikolić berouw en werkte hij mee met de aanklagers. Die stelden de rechters voor hem te veroordelen tot vijftien jaar gevangenisstraf.

Vrouwen die tijdens het proces getuigden, barstten volgens tribunaal-medewerkers in huilen uit toen ze hoorden van de eis. „Vijftien jaar voor verkrachting en brute moord vonden ze onbegrijpelijk en onaantvaardbaar”, zegt een medewerker van Carla Del Ponte. Het had volgens deze medewerker veel moeite gekost om de vrouwen zover te krijgen dat ze wilden getuigen, en ze begrepen niet dat er uiteindelijk zo'n lage straf werd geëist.

Volgens rechter Schomburg heeft Nikolić bijgedragen aan „de waarheidsvinding rond de gebeurtenissen in het Sušica-kamp” en ontliet hij daarmee een levenslange gevangenisstraf. Maar de rechter vond een vonnis van vijftien jaar, zoals de aanklagers bepleitten, te licht gezien de ernst van de misdrijven.

Tribunaal-medewerkers verwachten dat Nikolić een belangrijke rol gaat spelen in de zaak tegen Momčilo Krajišnik, oud-voorzitter van het parlement van de Servische Republiek en voormalige rechterhand van de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadžić. Hij is na Slobodan Milošević de belangrijkste verdachte van het tribunaal. Hij was aangeklaagd samen met Biljana Plavšić, ex-president van de Servische Republiek in Bosnië. De aanklagers hebben, zo zegt een medewerker, veel moeite het bewijsmateriaal tegen Krajišnik – de facto de tweede man van de Servische Republiek na Karadžić – rond te krijgen, ondanks de bekentenis van Plavšić. Met Plavšić zou de afspraak zijn gemaakt dat ze niet in spraak zijn gemaakt tegen verdachten de rechtszaal tegen verdachten de rechtszaal. De hulp van de „sadiet” Nikolić is daarom dringend gewenst.

Kroatische Serviër bekend zuivering in deal met VN-hof

ANP, AP
DEN HAAG

De Kroatisch-Servische leider Milan Babić heeft voor het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag gedeeltelijk schuld bekend aan de feiten die hem ten laste worden gelegd. De schuld bekentenis maakt deel uit van een overeenkomst tussen aanklagers en verdediging, zo bleek tijdens een hoorzitting op dinsdag.

De gedaagde bekende zich tussen augustus 1991 en februari 1992 in de Kroatische regio Krajina schuldig te hebben gemaakt aan vervolging, dat de aanklagers aanmerken als misdaden tegen de menselijkheid. Zij willen in ruil voor de bekentenis de overige vier punten van de aanklacht laten vallen.

De strafkamer heeft echter nog geen oordeel geveld of de overeenkomst rechtsgeldig is of niet. De aanklagers hebben in de overeenkomst met de verdediging het advies opgenomen aan de rechters van het VN-hof om de gedaagde een straf op te leggen van niet meer dan elf jaar. Het VN-hof is evenwel niet gebonden een dergelijk advies op te volgen.

In hun oorspronkelijke aanklacht beschuldigden de aanklagers de nu 47-jarige Babić zowel van misdaden tegen de menselijkheid als oorlogsmisdaden. Behalve aan vervolging op politieke, religieuze of raciale gronden zou hij zich ook schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden in de vorm van moord, wrede behandeling van mensen, verwoesting van dorpen zonder dat daar militaire noodzaak voor was en het versterven van leer- en religieuze instellingen. Deze laatste vier punten hebben de aanklagers in de overeenkomst met de verdediging laten vallen. In Krajina leefden in 1991 78 duizend Kroaten en tweeduizend Moslims, een jaar later woonden die er niet meer.

Aan het eind van de zitting verklaarde Babić „een diep gevoel van schaamte en spijt” te hebben.

Goede aanklager is niet per se ook goede manager

Carla Del Ponte is aanklager uit pasie, maar leidde geven kan ze niet. Daarom raakt de hoofd-aanklager van de VN de lift van haar baan kwijt.

Door onze redacteurs
CEES BANNING en
PETRA DE KONING

ROTTERDAM, 30 AUG. De Veiligheidsraad heeft deze week het verzoek van secretaris-generaal Kofi Annan gehonoreerd om Del Ponte te vervangen als hoofd-aanklager van het Rwanda-tribunaal in Tanzania. Ze blijft de komende vier jaar wel aanklager van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag.

„Mevrouw Del Ponte is een gedreven jager op criminelen, maar geen groot manager”, zegt Jack Collins, een van haar medewerkers bij het Rwanda-tribunaal in Arusha, Tanzania, door de telefoon. Volgens hem wil Annan dat de twee tribunaal andere prioriteiten stellen nu zij eind volgende jaar hun onderzoeken moeten hebben afgerond. In 2008 moeten de rechtszaken zijn afgehandeld, en in 2010 moeten de zaken in hoger beroep zijn afgerond.

Collins verwijst naar de brief die Annan in juli naar de Veiligheidsraad stuurde. De secretaris-generaal vindt het „essentieel” – in het belang van de efficiency en uitvoerbaarheid – dat elk tribunaal zijn eigen

aanklager heeft die al zijn aandacht kan geven aan de organisatie, supervisie, management en uitvoering van nog lopende onderzoeken en gerechtelijke vervolgingen voor dat tribunaal.”

Een collega van Collins, die anoniem wil blijven, zegt dat „de honderdjarige gerechtigheid bij Del Ponte” niet te stillen is – ze wil meer onderzoeken, bijvoorbeeld naar misdaden begaan door de Tutsi's. Het Rwanda-tribunaal berecht mensen die verdacht worden van deelname aan de genocide van 1994, toen Hutu's naar schatting 800.000 Tutsi's en gematigde Hutu's vermoordden. Nadat de Tutsi's de macht hadden gegrepen, zouden er nog enkele tienduizenden Hutu's zijn vermoord. Tutsi's zouden ook verantwoordelijk zijn voor de dood van zo'n 200.000 Hutu-vluchtelingen in Kongo in 1996 en 1997. Del Ponte zou deze zaak graag willen onderzoeken en ze heeft daar ook met Annan over gesproken, maar het mandaat van het tribunaal beperkt zich tot 1994.

De regering in Kigali, Rwanda, weigert mee te werken aan onderzoeken naar misdaden begaan door Tutsi's, en Kigali heeft officieel bij Annan aangegeven dat de regering de betrokkenheid van Del Ponte in twijfel trekt. De hoofd-aanklager zou het Joegoslavië-tribunaal belangrijker vinden. Minister van Buitenlandse Zaken Charles Murigande herhaalde deze week dat „er geen tranen vloeien in de rechtszaal”.

als de Veiligheidsraad het mandaat van Del Ponte niet verlengt”. Del Ponte wordt opgevolgd door de Gambiaan Hassan B. Jallow. Tot nu toe werkte hij als rechter bij het VN-tribunaal in Sierra Leone en hij maakte eerder een goede kans plaatsvervangend hoofd-aanklager te worden bij het Internationaal Strafhof in Den Haag.

Vooraf in Arusha bleek dat Del Ponte managementcapaciteiten mist. Rechtszaken liepen vertragingen op door de inefficiënte werkwijze van het bureau van de aanklagers. In Den Haag, bij het Joegoslavië-tribunaal, was dat minder duidelijk. Maar dat komt, volgens medewerkers van het tribunaal, omdat haar plaatsvervanger Graham Blewitt wel kan leidinggeven. Hij was erbij vanaf de oprichting, in 1993, en hij was het die het bureau van de aanklagers heeft opgezet en georganiseerd. Medewerkers zien dat het hem moeite kost om ook onder Del Ponte te functioneren zoals hij gewend is, maar tot nu toe probeert hij de zaken op orde te houden.

Toch wordt er gemord door de medewerkers. Het proces tegen de Joegoslavische ex-president Slobodan Milošević zou, zeggen ze, veel beter worden gevoerd als de leiding strakker was geweest. Nu wordt er vaak geïmproviseerd. Ook in Den Haag wordt gezegd dat de kracht van Del Ponte ligt „bij de jacht, en niet bij het management in de rechtszaal”.

Bekentenis Babić over Krajina

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 28 JAN. De Kroatisch-Servische leider Milan Babić heeft voor het Joegoslavië-tribunaal bekend dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan vervolging van Kroaten in de Krajina.

De bekentenis is onderdeel van een overeenkomst tussen de VN-aanklagers en Babić advocaten, zo bleek gisteren tijdens een hoorzitting. Aan het eind van de zitting zei Babić dat hij voor het tribunaal staat „met een diep gevoel van schaamte en spijt”. Babić: „Zelfs nadat ik had gehoord wat er was gebeurd, bleef ik zwijgen. Erger nog, ik bleef in functie.”

Babić (47) is voormalig president, premier en minister van Bui-

tenlandse zaken van de 'Servische republiek Krajina', de zelfuitgeroepen rebellenrepubliek van de Kroatische Serviërs. Babić was inderijd de radicale leider van de Serviërs in het woongebied van de Servische minderheid in Kroatië. De tandarts Babić riep na het uitroepen van de Kroatische onafhankelijkheid van zijn 'republiek' uit om te voorkomen dat de streek zou vallen onder het nationalistische bewind van de Kroatische president Franjo Tudjman.

Babić bekende gisteren dat hij zich tussen augustus 1991 en februari 1992 in Krajina schuldig had gemaakt aan vervolging. Volgens het VN-hof is dit een misdaad tegen de

menselijkheid. De aanklagers hebben in ruil voor deze bekentenis de overige vier punten van de aanklacht, waaronder oorlogsmisdaden, laten vallen.

De rechters hebben nog geen oordeel geveld of de overeenkomst rechtsgeldig is. In de overeenkomst hebben de aanklagers een niet-bindend advies aan de rechters opgenomen om Babić een gevangenisstraf op te leggen van maximaal elf jaar. De maximale straf voor een dergelijke misdaad is levenslang.

Sinds Babić eerste voorgeleiding, eind november, hebben zijn advocaten en de VN-aanklagers onderhandeld over de overeenkomst die gisteren bekend werd.

Staking bij tribunaal

ARUSHA, 28 JAN. Advocaten bij het Rwanda-tribunaal zijn vanochtend in staking gegaan. Ze menen dat de rechten van hun cliënten worden uitgehold en eisen een betere toegang tot hun cliënten, zo schrijven de 91 advocaten in een brief aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan.

Het in de Tanzaniaanse stad Arusha gevestigde Rwanda-tribunaal berecht diegenen die verdacht worden een rol te hebben gespeeld in genocide van 1994 in Rwanda. In honderd dagen tijd kwamen toen naar schatting 800.000 Tutsi's en gematigde Hutu's om.

Op het moment wachten 56 mensen op berechting.

Volgens de Defense Lawyers Association worden zij „onprofessioneel en oneerlijk” behandeld. Zo zouden de regels over bezoek aan hun cliënten zijn aangescherpt, krijgen ze geen inzicht in de lijst van getuigen die de aanklager wil oproepen en worden ze niet op tijd betaald.

De advocaten zullen in ieder geval tot zaterdag staken. Drie rechtszaken moeten daardoor worden uitgesteld. De president van het VN-tribunaal, rechter Erick Mose, zegt de staking te betreuren. (AP, BBC)

Commandant krijgt 17 jaar voor Srebrenica

DEN HAAG – Voor zijn rol bij het vermoorden van meer dan zeventien duizend mannen in Srebrenica is een voormalige Bosnisch-Servische commandant veroordeeld tot 17 jaar gevangenisstraf. Volgens het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag is Dragan Obrenović schuldig aan misdaden tegen de menselijkheid. (Reuters)

ONDAG 19 NOVEMBER 2003

Kroatisch-Servische leider aangeklaagd

Den Haag Het Joegoslavtribunaal in Den Haag heeft gisteren de voormalige leider van de Kroatische Serviërs Milan Babić (47) aangeklaagd voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Babić leidde in 1991 de opstand van in Kroatië wonende Serviërs die leidde tot de afscheiding van de Krajina, een Noord-oost-Kroatische regio waar veel etnische Serviërs wonen. Babić verscheen vorig jaar voor het tribunaal als getuige tegen de voormalige Joegoslavische president Slobodan Milošević. Die beschuldigde hij ervan een sleutelrol te hebben gespeeld bij de opstand van Serviërs in Kroatië. (ANP)

Tribunaal klaagt Kroatische Serviër Milan Babić aan

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 19 NOV. De Kroatische Serviër Milan Babić is door het Joegoslavië-tribunaal aangeklaagd voor misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. Het VN-hof heeft dat gisteren bekendgemaakt. De nu 47-jarige Babić is voormalig president, premier en minister van Buitenlandse Zaken van de Kroatische Serviërs. Hij was de radicale leider van de Serviërs in de Krajina, een destijds door Serviërs gedomineerde streek in Kroatië. De tandarts Babić wierp zich op als redder van de Serviërs van de Krajina en riep de onafhankelijkheid uit om te voorkomen dat de streek zou vallen onder een onafhankelijk Kroatië. Volgens de VN-aanklagers maakte hij zich schuldig aan etnische zuivering.

Drie Serviërs veroordeeld

DEN HAAG, 17 OKT. Het Joegoslavië-tribunaal heeft vandaag drie Bosnische Serviërs veroordeeld tot straffen van zes tot zeventien jaar wegens oorlogsmisdaden in Bosnië tussen 1992 en 1994. Blagoje Simić, een arts, kreeg de zwaarste straf wegens misdaden tegen de menselijkheid. Hij leidde de vervolging van moslims en Bosnische Kroaten in de stad Bosanski Šamac. Miroslav Tadić en Simo Zarić kregen acht en zes jaar. Onder leiding van de drie werden 32.700 van de 13.000 moslim-inwoners van Bosanski Šamac verdreven. (AFP)

plea-bargaining nemen van VS

24.11.2003

pe-instituut van de Universiteit Utrecht. Het instituut onderzocht hoe plea-bargaining in het Amerikaanse en het Engelse recht is geregeld en hoe het functioneert. De minister wilde weten of met plea-bargaining de overbelasting van de rechtbanken in Nederland zou kunnen worden verlicht.

Het voornaamste bezwaar tegen de invoering van plea-bargaining, constateren de onderzoekers, is dat hierbij geen openbaar strafproces plaatsheeft waarin de hele strafzaak inhoudelijk wordt behandeld. De officier van justitie en de verdachte maken in een informele procedure, achter gesloten deuren, afspraken. De rol van de rechter blijft dan beperkt tot het vaststellen van de straf, bij het beoordelen van de feiten is hij niet betrokken.

Minister Donner baseert zijn oordeel op een rechtsvergelijkend onderzoek dat naar hij naar aanleiding van de motie heeft laten uitvoeren door het Willem Pom-

laas van de rechtbanken te verlichten. De invoering van plea-bargaining in lichtere zaken levert volgens hem weinig tijdswinst op, omdat het openbaar ministerie nu ook al de mogelijkheid heeft verdachten van lichte vergrijpen een 'transactie' aan te bieden, zoals een werkstraf. Donner wil deze mogelijkheden wel uitbreiden.

Aanleiding voor de discussie in de Kamer over plea-bargaining was de uitlevering van verscheidene Nederlanders aan de VS. De 'Zwolve dj' Raymond K. bijvoorbeeld werd in 2001 op verdenking van xtc-smokkel uitgeleverd aan de VS, waar hem na ondertekening van een gedeeltelijke schuld-bekentenis 97 maanden gevangenisstraf werd opgelegd. Hij heeft de deze straf daar niet volledig uit te zitten, maar mocht terug naar Nederland, waar zijn straf werd omgezet in 4,5 jaar met aftrek van de tijd die hij al had uitgezeten.

Serviër Deronjić bekent misdrijf Bosnië

2003

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 1 OKT. De Bosnische Serviër Miroslav Deronjić heeft gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal schuld bekend aan een misdaad tegen de menselijkheid.

De schuld-bekentenis maakt deel uit van een overeenkomst tussen de aanklagers en de verdediging. Een jaar geleden zei Deronjić nog dat hij onschuldig was. Het tribunaal had hem aangeklaagd voor misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

Miroslav Deronjić (49) beging

zijn misdaad in mei 1992 bij de storming van Glogova, een klein dorp vlakbij Bratunac in het oosten van Bosnië. Hij vervulde de functie van voorzitter van het lokale bestuur. Bij de aanval van de Bosnische Serviërs op Glogova werden tientallen moslims vermoord en bezittingen vernietigd. De moslim-bevolking werd uiteindelijk verdreven.

Deronjić wist of had moeten weten – zo staat in de aangepaste aanklacht – dat leden van de lokale mil-

ze misdaden. Hij heeft uit hoofde van zijn functie niets ondernomen om de misdaden te voorkomen en heeft ook de daders niet bestraft. In de aanklacht zijn de namen van alle 65 vermoorde moslims opgenomen. „Hij nam niet fysiek deel aan de moorden maar gaf opdracht tot de aanval. Het was voor hem te voorzien dat daarbij onschuldige burgers konden worden vermoord”, aldus de aanklacht. „Hij gaf opdracht een belangrijk deel van Glogova met de grond gelijk te maken.”

In ruil voor de betekenis op één punt (misdad tegen de menselijkheid) liet de aanklager vijf andere punten van de oorspronkelijke aanklacht vallen. In de overeenkomst tussen aanklagers van het VN-hof en de verdediging hebben beide partijen hun visie op de strafmaat opgenomen. De advocaten van Deronjić vroegen de rechters een straf op te leggen van niet meer dan zes jaar. De aanklagers willen dat Deronjić ten minste tien jaar opgelegd krijgt. De rechters beslissen eind januari over de strafmaat.

Bosnisc e Serviër Česić bekent schuld

2003

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 9 OKT. De Bosnische Serviër Ranko Česić heeft gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal schuld bekend aan misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

De 39-jarige Česić is de zestiende persoon die voor het VN-hof schuld bekend aan het tenlastegelegde of onderdelen daarvan. Na zijn arrestatie in mei vorig jaar en zijn eerste confrontatie met het VN-hof een maand later ontkende de Bosnische Serviër iedere schuld.

Česić was politiemann in Brčko en is aangeklaagd voor misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, speciaal de mishandeling van en moorden op moslimgevangenen in het gevangenenkamp Luka in de zomer van 1992. Onderdeel van de aanklachten was de moord op zeker tien gevangenen in dit kamp.

Česić werd aanvankelijk samen met kampcommandant Goran Jelišić aangeklaagd. Jelišić, bijgenaamd de Servische Adolf, kreeg in 1999 een straf van veertig jaar cel opgelegd. Hij zit die straf in Italië uit. De advocaten van Česić hebben hem overtuigd om schuld te be-

kennen, wat betekent dat hij voor strafvermindering in aanmerking komt. Op een speciale zitting moet deze straf nog worden bepaald.

Tribunaalmedewerkers gaan uit van een gevangenisstraf van tien tot achttien jaar cel.

Tijdens een bijeenkomst vorige week in het centrum Nieuws poort in Den Haag zei openbaa aanklager Carla Del Ponte dat ze ingenomen is met de schuld-bekentenissen. Wanneer oorlogsmisdadigers in het openbaar schuld bekennen is dat, volgens Del Ponte, „van groot belang” voor de slachtoffers en hun nabestaanden. Een schuld-bekentenis is, zo zei de openbaa aanklager, een stap op weg naar een nieuwe evenwichtige samenleving in ex-Joegoslavië.

Daarnaast vergaren de tribunaalmedewerkers tijdens de onderhandelings over een schuld-bekentenis informatie die ze anders „niet of heel moeilijk” zouden kunnen bemachtigen. Daarbij noemde Del Ponte de schuld-bekentenissen van Nikolić in het lopende Srebrenica-proces. De aanklager gaf niet concreet aan wat die informatie betrof.

Schuld-bekentenissen hebben ook tot gevolg dat het VN-hof sneller kan werken en lopende rechtszaken eerder kan afronden. Het tribunaal moet alle lopende onderzoeken volgend jaar hebben afgerond. De rechtszaken moeten in 2008 zijn voltooid, met een uitloop voor de beroepszaken tot 2010.

Razzia's SFOR bij Serviërs

2003

BANJA LUKA, 16 OKT. De internationale vredesmacht in Bosnië heeft gisteren in zeker zes steden in totaal elf kantoren van de geheime dienst van de Servische Republiek in Bosnië doorzocht. De vredesmacht SFOR zocht documenten die kunnen leiden naar de verblijfplaats van nog gezochte oorlogsmisdadigers.

De speurtocht van SFOR was de grootste in de Servische Republiek sinds het eind van de Bosnische oorlog in 1995. In Banja Luka werden twee gebouwen van de geheime dienst van de Bosnische Serviërs, de OBS, doorzocht. Ook in Pale, Prijedor, Mrkonjić Grad, Bijeljina en Trebinje kregen de OBS-kantoren bezoek van SFOR.

Welke documenten over welke gezochte oorlogsmisdadigers werden gezocht en wat gisteren is gevonden is niet in detail bekendgemaakt. Algemeen wordt aangenomen dat de meestgezochte verdachte van het Joegoslavië-tribunaal, Radovan Karadžić, oud-leider van de Bosnische Serviërs, zich ergens in de Servische Republiek schuilhoudt. Mogelijk is dat ook het geval met Ratko Mladić, oud-legerleider van de Bosnische Serviërs. Woordvoerders van SFOR en het Joegoslavië-tribunaal zeiden gisteren dat de regering van de Servische Republiek „bewust weigert” het VN-hof documenten te overhandigen waar het al lang om vraagt, „ondanks een juridische verplichting dat wel te doen”. Omdat de regering in Banja Luka in gebreke blijft, was nu besloten SFOR

op pad te sturen.

De regering van de Servische Republiek waste de handen in onschuld. Ze meldde „te betreuren” niet betrokken te zijn geweest bij de zoektocht van SFOR. De regering, aldus een mededeling, had SFOR graag toegang verschaft tot de gewenste documenten.

De internationale bestuurder van Bosnië, Paddy Ashdown, heeft gisteren de regering in Banja Luka een ultimatum gesteld: ze moet binnen zes maanden opheldering verschaffen over het lot van de moslims uit Srebrenica die nog steeds worden vermist. Ashdown zei dat het krijgen van informatie uit Banja Luka gelijkstaat aan „het trekken van een rotte kies”.

Bosnië's hoogste mensenrechtenrechtbank veroordeelde in maart de regering van de Servische Republiek tot het verschaffen van informatie over de ruim zeventienduizend moslims uit Srebrenica die na de val van de enclave in 1995 door de Bosnische Serviërs zijn vermoord; tweeduizend van hen worden nog altijd vermist. In een – volgens Ashdown – „schandelijk” – verslag suggereerde de regering van de Servische Republiek dat de moslims uit Srebrenica wellicht elkaar hebben uitgemoord. Het verslag werd door de rechter prompt verworpen. Een tweede verslag van de regering in Banja Luka was – volgens Ashdown – „beter van toon” maar niet van inhoud: informatie over de vermisten bevatte dat rapport niet, reden voor het ultimatum van gisteren. (AP, AFP)

Tribunaal vervolgt vier Servische generaals

2003

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 21 OKT. Het Joegoslavië-tribunaal heeft gisteren vier Servische generaals aangeklaagd voor misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden tijdens de oorlog in Kosovo (1998-1999).

Drie van de vier verdachten – Nebojsa Pavković, Vladimir Lazarević en Vlastimir Djordjević – zijn niet meer in actieve dienst. De aanklacht tegen de vierde verdachte, de 48-jarige Sreten Lukić, kan voor politieke problemen zorgen in Belgrado. Lukić was in de Kosovo-oorlog hoofd van de politie en is sinds januari 2001 is hij plaatsvervangend minister van Binnenlandse Zaken en chef van de afdeling die verantwoordelijk is voor de openbare veiligheid.

De generaals zijn volgens de hoofdaanklager van het Joegoslavië-tribunaal, Carla Del Ponte, „individueel verantwoordelijk” voor demisdaden die zijn begaan in Kosovo. Tijdens het proces tegen de Joegoslavische ex-president Slobodan Milošević zijn de namen van Pavković, Lazarević, Djordjević en Lukić vaak genoemd als mogelijke medeverdachten.

De onder vuur liggende Servische coalitieregering in Belgrado reageerde onmiddellijk na het bekendworden van de aanklacht tegen de vier generaals dat Del Ponte haar belofte had gebroken geen

nieuwe aanklachten meer uit te vaardigen. „Men hoeft niet te rekenen op snelle arrestatie of uitlevering van onze kant”, aldus premier Zoran Živković voor de staats-tv. Hij zei dat hij Del Ponte medewerking had geweigerd toen zij onlangs in Belgrado op bezoek was en het Servische bewind informeerde over de aanklacht.

De aanklacht tegen de vier generaals vertoont sterke overeenkomsten met die tegen Milošević. In mei 1999, twee maanden na het begin van de NAVO-bombardementen op Servië, werd de aanklacht tegen Milošević bekendgemaakt, die toen nog president van Joegoslavië was. Hij werd aangeklaagd voor de moord op 572 Albanezen in Kosovo, en verantwoordelijk gehouden voor de deportatie van 740.000 Albanezen uit Kosovo.

Ook vier naaste medewerkers van Milošević werden toen aangeklaagd voor oorlogsmisdaden in Kosovo: Milan Milutinović (president van de Joegoslavische deelrepubliek Servië), Nikola Sainović (toenmalig vice-premier van Joegoslavië), Vlastko Stojiljković (ex-minister van Binnenlandse Zaken van Servië), en oud-legerleider Dragoljub Ojdanić.

De nieuwe aanklacht tegen de vier generaals bevat een bijlage van zeventien pagina's met daarop de namen van de slachtoffers.

Servië woedend over uitleveringsverzoek

Reuters. AFP
BELGRADO/DEN HAAG

22.10.2003

De Servische regering heeft woedend gereageerd op de aanklachten tegen vier generaals wegens oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid begaan in Kosovo. Het Joegoslavië-tribunaal heeft om hun uitlevering gevraagd. Premier Živković verklaarde dinsdag dat de aantijgingen een klap betekenen voor de hervormingen in Servië.

Een van de aangeklaagden is Sreten Lukić, plaatsvervangend minister van Binnenlandse Zaken van Servië.

Volgens Servische waarnemers probeert het Tribunaal met het uitleveringsverzoek Servië onder druk te zetten om werk te maken van de uitlevering van de Bosnisch-Servische generaal Mladić, die tot frustratie van de aanklagers

van het Joegoslavië-Tribunaal nog steeds voortvluchtig is.

De woordvoerder van hoofdaanklaagster Del Ponte zei dat de aanklagers vinden dat de Servische autoriteiten hun verplichtingen niet nakomen. „Drie van de verdachten bevinden zich zeker in Servië en moeten zo snel mogelijk naar Den Haag worden overgebracht.”

De aanklachten komen de Servische regering zeer ongelegen vanwege grote spanningen in het kabinet. Donderdag dient het parlement een motie van wantrouwen in tegen de regering.

Vice-premier Korac stelde in het openbaar de vraag of 'degenen die niet kunnen wachten op nieuwe arrestaties' zijn vergeten dat in maart dit jaar de hervormingsgezinde politicus Zoran Djindjić is vermoord, juist vanwege diens medewerking aan het Joegoslavië-Tribunaal.

Ex-chefstaf UČK gearresteerd

2003

PRISTINA/BELGRADO, 23 OKT. De politie in Slovenië heeft gisteren de voormalige chefstaf van het Kosovo Bevrijdingsleger UČK, generaal Agim Ćeku, gearresteerd. De internationale recherche dienst Interpol had een arrestatiebevel uitgevaardigd tegen de huidige leider van het Kosovo Beschermingskorps (TMK) dat voortkwam uit het UČK. Ćeku werd op het vliegveld van Ljubljana aangehouden. Hij is in Servië aangeklaagd wegens terrorisme en volkerenmoord tijdens het Kosovo-conflict (1998-1999). (AFP, Reuters)

Onderzoek liep naar Izetbegović

2003

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 23 OKT. Het Joegoslavië-tribunaal had een onderzoek lopen tegen Alija Izetbegović, de voormalige president van Bosnië die afgelopen zondag op 78-jarige leeftijd is overleden. Dat bevestigde gisteren Florence Hartmann, de woordvoerder van hoofdaanklaagster Carla Del Ponte. Hartmann wilde niet ingaan op de vraag waarom het onderzoek betrekking had, omdat Izetbegović zich „niet meer kan verdedigen”. Ook wilde Hartmann niet zeggen of het onderzoek uiteindelijk tot een formele aanklacht zou leiden.

Dragan Nikolić, de eerste verdachte die door het Joegoslavië-tribunaal werd aangeklaagd, heeft gistermiddag schuld bekend. Voor het VN-hof bekennen de laatste tijd meer verdachten schuld.

Door onze redacteurs
CEES BANNING en
PETRA DE KONING

DEN HAAG, 5 SEPT. Op 4 november 1994 werd de Bosnische Serviër Dragan Nikolić aangeklaagd door het Joegoslavië-tribunaal. Die aanklacht kwam anderhalf jaar nadat het hof was opgericht door de Veiligheidsraad van de VN. Doel was de berechting van oorlogsmisdadi-

gers in ex-Joegoslavië. Nikolić was een 'kleine vis', erkent Richard Goldstone, de man die hem in naam van de wereldgemeenschap aanklaagde. Maar het tribunaal moest in 1994 met een aanklacht komen, anders dreigden de VN volgens Goldstone de geldkraan dicht te draaien. „Tegen Nikolić was genoeg materiaal gevonden voor een aanklacht”, zei hij indertijd tegen deze krant. „Ik was natuurlijk liever met een grote naam gekomen. Het was immers de eerste aanklacht van een internationaal oorlogstribunaal, en Nikolić kwalificeerde zich nauwelijks voor die eerste aanklacht.”

Gisteren bekende Nikolić dat hij schuldig was aan etnische vervolging, moord, verkrachting en marteling. De aanklagers stelden de rechters voor hem te veroordelen tot vijftien jaar gevangenisstraf. Nikolić (46) werd in april 2000 gearresteerd door SFOR (de door de NAVO geleide vredesmacht in Bosnië). Kort na zijn aankomst in Den Haag verklaarde hij in de rechtszaal dat hij onschuldig was. De aanklacht tegen hem bestond toen nog uit tachtig punten.

Het duurde lang voordat zijn proces kon beginnen, onder meer omdat hij onder onrechtmatige omstandigheden zou zijn gearres-

teerd. Zijn advocaat, de Brit Howard Morrison, onderhandelde intensief met de aanklagers over deze zaak. Het aantal punten in de aanklacht werd daarbij teruggebracht tot vier.

En zo kon het tribunaal gisteren een triomfantelijk persbericht doen uitgaan: Nikolić had op „alle vier de punten uit de aanklacht” schuld bekend, begin november, precies zeven jaar nadat de aanklacht tegen hem werd gepubliceerd, zullen de rechters bepalen welke straf de Bosnische Serviër gaat krijgen.

Nikolić was in 1992 een paar maanden commandant van het

kamp Sušica in Oost-Bosnië. Sušica, enkele tientallen kilometers ten westen van Srebrenica, was een kamp waar tussen mei en oktober 1992 in totaal 8000 moslims en andere niet-Serviërs werden vastgehouden. Er werden steeds zo'n 300 tot 500 mensen gevangen gehouden. Vrouwen en kinderen werden meestal naar kort vastgehouden en daarna naar gebied gestuurd dat onder controle stond van de regering in Sarajevo. In het kamp was weinig eten, er waren geen douches en geen bedden om in te slapen. De gedetineerden werden mishandeld, mannen en jongens vermoord, vrouwen werden door

bewakers verkracht.

Nikolić zei gisteren dat hij hoopte met zijn bekentenis een bijdrage te leveren aan een vreedzame wederopbouw op de Balkan. Het is een zin die de laatste tijd vaker is te horen in het VN-hof – er bekennen nu relatief veel verdachten schuld. Vorige week nog verklaarde Miroslav Jokić, een 68-jarige Servische oud-vice-admiraal, dat hij gedeeltelijk schuldig was. Jokić is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden tijdens de beschietingen, door Serviërs en Montenegrijnen, van de Kroatische havenstad Dubrovnik in de herfst van 1991. In juli gaf de vroegere Bosnisch-Ser-

VN-tribunaal: méér bekentenissen

Tribunaal zocht bewijsmateriaal tegen Izetbegovic

230 NK

2003

Reuters, AP
SARAJEVO

Meer dan 150 duizend mensen hebben woensdag in Sarajevo de laatste eer bewezen aan Alija Izetbegovic, de oud-president van Bosnië, die zondag op 78-jarige leeftijd overleed. De aanklagers van het Joegoslavië-Tribunaal maakten enige uren voor zijn begrafenis bekend dat Izetbegovic van oorlogsmisdaden werd verdacht.

'Ten tijde van zijn dood was hij een verdachte en liep een onderzoek naar hem', zei een woordvoerder, die niet wilde zeggen waarvan de overledene werd verdacht. Het onderzoek is stopgezet omdat Izetbegovic zich niet meer kan verdedigen.

Hij leidde de Bosnische Moslims in de jaren '90 in hun oorlog voor onafhankelijkheid van Joegoslavië. 'Hij was mijn president en mijn commandant', zei de oud-soldaat Aladzuz, een van de duizenden die 's ochtends in de rij stonden voor het presidentieel paleis, waar Izetbegovic lag opgebaard. Later werd zijn kist naar het centrale plein van Sarajevo gereden voor het massale afscheid.

Sagittarius

Van: "Ian Johnson" <i-johnson@lineone.net>
Aan: <Undisclosed-Recipient;>
Verzonden: woensdag 11 februari 2004 0:54
Onderwerp: CDSM:Fw: Karadzic wife sues over Nato raid - BBC

> Karadzic wife sues over Nato raid
> By Nick Hawton
> BBC, Sarajevo
>
>
>
> Nato again failed to capture Radovan Karadzic
>
> The wife of former Bosnian Serb leader Radovan Karadzic is to sue Nato.
>
> The legal action follows a failed attempt by Nato peacekeepers last month
to
> arrest her husband, who has been on the run for eight years.
>
> Ljiljana Zelen-Karadzic says more than \$20,000 of damage was caused to her
> home during what was the biggest Nato-led operation in 18 months.
>
> Mr Karadzic has been charged with genocide by the United Nations War
Crimes
> Tribunal in The Hague.
>
>
> Icon 'damaged'
>
> In last month's raid, hundreds of troops were deployed in the mountain
town
> of Pale after intelligence was received that the former Bosnian Serb
leader
> was in the area.
>
> Several properties belonging to the Karadzic family were raided but their
> target was not found.
>
> A religious icon was also allegedly damaged and other items went missing.
>
> A spokesman for Nato said he could not comment on the allegations, saying
it
> was now a "legal matter".
>
> A separate complaint is also being compiled by the Bosnian Serb police who
> claim two of their officers were used as human shields during the
operation.
>
> According to a police spokesman in Pale, Nato troops forced two officers
to
> walk in front of them as they raided one of the Karadzic houses -
apparently

7065 2003

Theodor Meron, voorzitter ICTY en Amerika
prijft ondanks de VS in het kader van een OS
Helsinki Commission. lyceumst van zijn rol in
het internationale recht en prijft op eenmaal de "vader" en
"moeder" en het behoud Clinton en Allbright

Tipgeld krijgt Kara Zic niet klein

Achtergrond | Populariteit maakt van genocide verdachte oud-president onvindbaar

Radovan Karadzic lijkt ongrijpbaar. Vijf miljoen dollar tipgeld kan niet op tegen de populariteit van de van genocide verdachte Bosnisch-Servische oud-president.

Van onze buitenlandredacteur
Eric Arends
AMSTERDAM

Vijf miljoen dollar heeft de internationale gemeenschap klaarliggen voor degene die wil vertellen waar Radovan Karadzic zich schuilhoudt. Vijf miljoen: voor de haveloze burgers van de Republika Srpska zou dat een onweerstaanbare beloning moeten zijn.

Maar wat zei de 56-jarige timmerman Slavko Brkovic uit het Karadzic-bolwerk Celebici toen een verslaggever van Associated Press hem hiernaar vroeg? 'Als Radovan morgen aan mijn deur zou verschijnen, zouden we samen koffiedrinken. Ik zou hem redden en hem volgen in het gevecht.'

's Mans reactie illustreert de grote populariteit die de Bosnisch-Servische oud-president onder de eigen bevolking geniet. Radovan Karadzic mag bij het Joegoslavië-Tribunaal acht jaar geleden zijn aangeklaagd wegens genocide tijdens de oorlog in Bosnië (1992-95); hij mag deze week opnieuw doelwit zijn van intensieve zoekacties door NAVO-troepen, in het Servische gedeelte van Bosnië is de 58-jarige psychiater

28092003
nog steeds een toonbeeld van heldhaftig verzet. Zijn posters hangen er pontificaal in de winkels - niet vergezeld van de verderende tekst 'Gezocht', maar van een duidelijke waarschuwing aan het adres van de buitenlandse troepen: *Don't touch him!*

Dat maakt het voor de NAVO-stabilisatiemacht (SFOR) in Bosnië nogal moeilijk om hem te pakken, zeggen waarnemers. Afgelopen dinsdag en woensdag nog omgingen SFOR-soldaten in de Bosnisch-Servische stad Pale de woning van Karadzic's dochter Sonja en de dokterspraktijk van echtgenote Lijljana, maar van Radovan geen spoor.

Vorig jaar had SFOR ook al geen succes. Twee keer kreeg de macht 'zeer goede inlichtingen' over de dichtende oud-president, waarna honderden militairen met pantservoertuigen en helikopters naar het dorpie Celebici trokken

om de huizen één voor één uit te kammen. Maar na afloop van de operatie moest de commandant erkennen dat Karadzic nog altijd onvindbaar was, onder meer omdat de bosrijke heuvels en smalle slingerweggetjes rond het gehucht geen ideaal terrein vormen voor verrassingsacties van een leger.

Verscheidene alternatieven zijn de afgelopen maanden in de strijd geworpen. Amerikaanse druk op de regering van de Republika Srpska leidde begin dit jaar tot de publieke oproep van premier Dragomir Stokich 'aan alle verdachten van oorlogsmisdaden, inclusief Radovan Karadzic' om zich vrijwillig aan te geven bij het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Heel even leek dat een doorbraakje, omdat de regering vier ministers telt van de Servische Democratische Partij (SDS), de partij van Karadzic.

Maar de woorden van de pre-

mier werden niet gevolgd door effectieve daden. De enige maatregel die de regering-Mikerevic in de kwestie-Karadzic nam, leidde tot cynische grappen onder critici. Om samenwerking met het VN-Tribunaal in Den Haag te verbeteren, stelde de overheid levenslange financiële compensaties in het vooruitzicht aan verdachten die zich vrijwillig zouden aangeven. Aangeklaagden zouden maandelijks tweehonderd euro incasseren, hun familie 250 euro per twee maanden, plus jaarlijks drie gratis vliegtickets voor gevangenisbezoek in Nederland. Een fijne beloning voor genocide, oordeelden politicologen.

Intussen heeft de Europese Unie verscheidene Karadzic-getrouwen tot persona non grata verklaard en heeft de Hoge Vertegenwoordiger voor Bosnië, Paddy Ashdown, zijn pijlen gericht op de geldstromen naar de oud-president. Ashdown bevroor onder meer de Bosnische bankrekeningen van de steenrijke zakenman Momcilo Mandic en de invloedrijke politicus Milovan Bjelica.

Maar Balkan-experts betwijfelen of die aanpak zal werken. Zij vermoeden dat familieleden van Karadzic inmiddels voldoende geld uit Bosnië hebben ondergebracht op veilige rekeningen in het buitenland. 'Ik denk dat alleen zijn arrestatie Karadzic kan klein krijgen', zei Marcus Cox van de denktank European Stability Initiative tegen persbureau Reuters. Maar daarvoor zijn wel tipgevers nodig. Die lijken vooralsnog te weinig waarde te hechten aan een premie van vijf miljoen dollar.

Forensische experts graven lichamen op in een massagraf bij Crni Vrh in Bosnië. Tot nu toe zijn in het graf 230 lijken van moslimslachtoffers van de Bosnische burgeroorlog gevonden.

FOTO REUTERS

SFOR omsingelt gebouwen Karadzic-familie

Reuters, AFP, AP
PALE

Soldaten van de internationale stabilisatiemacht (SFOR) in Bosnië hebben dinsdag woningen van de familie Karadzic in Bosnië omsingeld. Het was de jongste poging een van de twee meest gezochte oorlogsmisdadigers uit de Bosnië-oorlog (1992-95), Karadzic en Mladic, op te pakken.

Volgens ooggetuigen verzamel-

den Amerikaanse, Franse en Italiaanse soldaten zich dinsdagochtend rond het huis van Sonja Karadzic in Pale, de stad waar Karadzic tijdens de oorlog zijn hoofdkwartier had. Andere troepen patrouilleerden in de stad, en hielden onder meer stil bij de dokterspraktijk van de vrouw van Karadzic. 's Avonds trokken de troepen zich terug.

Een woordvoerder van SFOR verklaarde dat de operatie bestond uit 'normale patrouilles' met

als doel 'het verstoren van de activiteiten van personen die vijandig staan tegenover de vredesakkoorden van 1995'. Karadzic's vrouw, dochter en zoon worden ervan verdacht hem te helpen schuilen. De ultra-nationalistische Bosnische Serviër zou zich volgens berichten vermommen en regelmatig van schuilplaats wisselen.

SFOR-troepen in het bijzijn van generaal William Ward voerden dinsdag een vergelijkbare operatie uit in het noordoosten van Bosnië.

Op 13 augustus mislukte een poging om de generaal b.d. Ratko Mladic te arresteren. Mladic is, evenals Karadzic, onder meer aangeklaagd wegens genocide bij de val van de moslim-enclave Srebrenica.

Bij de opgraving van een massagraf uit de Bosnische oorlog zijn inmiddels 230 lichamen geborgen. Uit documenten blijkt dat de lijken bij Crni Vrh inderdaad, zoals werd vermoed, van Bosnische moslims zijn. Forensische experts

zijn met hun vijfde week van onderzoek naar het graf bezig. Ze verwachten nog honderden stoffelijke overschotten te vinden.

Volgens de onderzoekers is het graf bij Crni Vrh een 'secundair graf', de gevonden lichamen zijn eerder op andere plekken begraven geweest. Bosnisch-Servische autoriteiten hebben geregeld slachtoffers uit hun primaire graf gehaald om bewijzen voor het Joegoslavië-Tribunaal te verdoezelen.

Del Ponte weg bij Rwanda-tribunaal

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 9 AUG. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties zal naar verwachting volgende week instemmen met het voorstel van VN-secretaris-generaal Kofi Annan om Carla Del Ponte te vervangen als hoofdaanklager van het Rwanda-tribunaal.

Del Ponte pleitte er gisteren tijdens een besloten zitting van de VN-Veilighedsraad in New York voor om hoofdaanklager te blijven van zowel het Joegoslavië- als Rwanda-tribunaal. Maar waarnemers verwachten niet dat zij daarvoor voldoende steun krijgt. Als de Veiligheidsraad het voorstel van Annan overneemt, dan wil Del Ponte wel hoofdaanklager bij het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag blijven, zo zei de Zwitserse gisteren na afloop. Een eerder dreigement dat ze bij het Joegoslavië-tribunaal zou opstappen als ze het Rwanda-tribunaal zou kwijtraken, lijkt daarmee van de baan.

In een brief aan de Veiligheidsraad schreef Annan vorige maand: 'Het lijkt me essentieel, in het belang van de efficiëntie en werkzaamheid, dat elk tribunaal zijn eigen aanklager heeft, die zijn hele

energie en aandacht kan geven aan de organisatie, supervisie, management en uitvoering van nog lopende onderzoeken en gerechtelijke vervolgingen voor dat tribunaal.' Del Ponte's ambtstermijn loopt op 14 september af.

Volgens bronnen rond de Veiligheidsraad zou het initiatief van Annan het gevolg zijn van Rwandese druk. Rwandese politici, zo meldde The New York Times onlangs, zijn 'woedend' over het feit dat Del Ponte ook onderzoek gaat doen naar misdaden begaan door Tutsi's. Het tribunaal berecht mensen die hebben deelgenomen aan de genocide tijdens de burgeroorlog van 1994 in Rwanda tussen Hutu's en Tutsi's. Tot dusver zijn alleen Hutu's vervolgd, omdat de voornamelijk uit Tutsi's bestaande regering in Kigali weigert mee te werken aan onderzoeken naar misdaden begaan door Tutsi's.

Rwanda heeft officieel bij Annan geklaagd dat Del Ponte te weinig aanwezig is in Arusha (Tanzania) waar het hof is gevestigd; ze zou het Joegoslavië-tribunaal belangrijker vinden. Del Ponte zegt dat de regering in Kigali om politieke redenen een andere aanklager wil.

Veiligheidsraad beëindigt dubbelmandaat Del Ponte

NEW YORK, 9 AUG. De Veiligheidsraad heeft dondag unaniem ingestemd met een voorstel van secretaris-generaal Kofi Annan om een aparte aanklager te benoemen voor het Rwanda-Tribunaal. De afgelopen jaren was Del Ponte hoofdaanklaagster van zowel het Joegoslavië-Tribunaal als het Rwanda-Tribunaal. Dat laatste VN-hof kwam er volgens critici vaak bekaaid af, reden waarom er nu een aparte aanklager voor wordt aangesteld. Het besluit is zeer tegen de zin van Del Ponte, die de functies wilde blijven combineren. Wie de opvolger van Del Ponte is, is nog niet bekend. (AP)

Poging van SFOR om Mladic te pakken mislukt

SARAJEVO, 10 AUG. De NAVO geleide vredesmacht SFOR in Bosnië heeft woensdag een inval gedaan in het huis van de moeder van de van oorlogsmisdaden verdachte Ratko Mladic. De voormalige opperbevelhebber van het Bosnisch-Servische leger is daar echter niet aangetroffen. De moeder van Mladic was dinsdag overleden, zo meldde SFOR in een verklaring. (Reuters)

Serviër meldt zich in Den Haag

DEN HAAG, 16 AUG. Een Bosnische Serviër die door het Joegoslavië-tribunaal is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, moord en foltering, heeft zich in Den Haag bij het tribunaal gemeld; hij werd gisteren vanuit Belgrado naar Nederland gevlogen. De man, Mitar Rasevic, was van 1992 tot 1994 commandant van het gevangenkamp in Foča waar niet-Servische gevangenen zwaar werden mishandeld. (Reuters)

Tribunaal heeft verdachte in Foca-zaak in handen

DEN HAAG, 16 AUG. Het Joegoslavië-Tribunaal heeft vrijdag de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnisch-Servische Mitar Rasevic in handen gekregen. Rasevic wordt verdacht van oorlogsmisdaden en misdrijven tegen de menselijkheid. Hij doodde en martelde Moslims en Kroaten in een gevangenis in Bosnië. Mitar Rasevic zou zich vrijwillig hebben overgegeven. (ANP, AFP)

Inval in huis van Mladic's moeder

SARAJEVO, 14 AUG. Soldaten van de internationale vredesmacht SFOR zijn gisteren in het Bosnische dorp Kasindo het huis van de enkele uren eerder overleden moeder van Ratko Mladic binnengevallen, in de hoop daar de vroegere legerleider van de Bosnische Serviërs aan te treffen. De wegens oorlogsmisdaden gezochte Mladic was er niet. SFOR liet later weten 'het tijdstip van de operatie te betreuren', maar het 'in het belang van alle burgers van Bosnië' te vinden dat de al acht jaar voortvluchtige Mladic wordt gepakt. (Reuters)

Tribunaal Oost-Timor stopt met mild vonnis

AFP, AP, Reuters
JAKARTA

Met de veroordeling van de vroegere regionale commandant van Oost-Timor is dinsdag een einde gekomen aan het kortstondige bestaan van het Speciale Tribunaal voor de Mensenrechten in Jakarta.

Deze speciale rechtbank had slechts achttien verdachten om te berechten voor de massamoord op tussen de zeshonderd en tweeduizend burgers en de verwoestingen die Indonesische militairen en pro-Indonesische milities aanrichtten nadat Oost-Timor in 1999 voor onafhankelijkheid had gekozen.

Van de achttien verdachten zijn er twaalf vrijgesproken. Slechts zes werden schuldig bevonden: een militieleider, de vroegere Indonesische gouverneur van Oost-Timor, de toenmalige politiekofficier in de hoofdstad Dili en drie Indonesische officieren.

De veroordeling van de laatste, generaal-majoor Adam Damiri, was een verrassing. De aanklagers hadden vrijpraak bepleit, omdat ze het door henzelf aangevoerde bewijs voor de ten laste gelegde schendingen van de mensenrechten onvoldoende vonden. Damiri, die tot drie jaar werd veroordeeld, mag zijn hoger beroep in vrijheid afwachten.

Het Speciale Tribunaal voor de Mensenrechten werd door de Indonesische regering in het leven geroepen onder zware druk van de internationale gemeenschap. Organisaties voor de mensenrechten hebben felle kritiek geuit op deze rechtbank: te veel verdachten zijn vrijgesproken, en degenen die wel zijn veroordeeld, kregen milde straffen.

Nu het Tribunaal zijn werkzaamheden heeft beëindigd, lijkt de laatste kans verkeken dat de moordenaars van de Nederlandse journalist Sander Thoenes ooit worden berecht. In principe zou de zaak nog kunnen worden behandeld voor een door de VN in het leven geroepen tribunaal in Oost-Timor. Maar Indonesië weigert medewerking met dat tribunaal.

Een strijder van de LURD-rebellen neemt een maat voor de gein onder schot in de haven van Monrovia.

FOTO AP

Voordeel van amnestie is maar tijdelijk

Achtergrond | Internationaal recht heeft geen plaats voor straffeloosheid

Verzoening en berechting leken in Liberia in elkaars vaarwater te zitten. Een vrije aftocht voor Charles Taylor bracht uitkomst. Maar dat geldt alleen voor de korte termijn.

Van onze buitenlandredacteur
Rob Vreeken
AMSTERDAM

Groot is de scepsis, als de Veiligheidsraad op 22 februari 1993 besluit tot het instellen van een oorlogstribunaal voor Joegoslavië.

Wat nu? Gaat de VN-politie, zo vraagt de Volkskrant zich af, de heren Karadzic en Milosevic in de boeien slaan zodra ze in - bijvoorbeeld - het Haagse Vredespaleis aanschuiven voor vredesoverleg? 'Onderhandelen en berechten tegelijk kan niet', staat stellig boven een beschouwing.

Tien jaar later blijkt de scepsis onterecht te zijn geweest. Het Joegoslavië-Tribunaal werd een succes. Berechting blokkeerde niet de vrede, maar heeft juist bijgedragen aan stabiliteit op de Balkan.

Niet zo goed bracht de uitlevering door Belgrado van Milosevic het land niet de door velen voor- spelde chaos. Integendeel, Joego-

slavië vergat zijn oud-president en staat te kwispelen aan de deur van NAVO. En net zo min verviel Chili in chaos door de arrestatie van oud-dictator Pinochet. Ook hier: integendeel, de ophef werkte louterend.

De vrees dat verzoening op gespannen voet staat of kan staan met berechting van de zwaarste misdrijven, is misschien wel een van de groeistuipen van de nieuwe internationale rechtspraktijk. De wereld moet kennelijk wennen aan het idee dat daders van misdrijven tegen de menselijkheid niet meer als vanzelfsprekend vrijuit gaan.

Zelfs in West-Afrika geldt dat. Na een vreselijke burgeroorlog werd in Sierra Leone met VN-steun een semi-internationaal hof opgericht voor de hoofddaders van de gruwelen. Daartoe behoort volgens de aanklager ook Charles Taylor, de zojuist afgetreden president van buurland Liberia.

Opnieuw doemt de vermeende contradictie op: verzoening versus berechting. De aanklacht tegen Taylor heeft het geweld in Liberia onnodig gerekt, zo luidt de kritiek, en alleen dankzij de vrijgeleide naar Nigeria was de man bereid op te stappen.

Wat laatste speelde ongetwijfeld een rol, zij het dat Taylor toch vooral bezweek onder de interna-

Krijgsheren in ballingschap

tionale druk en de militaire kracht van de rebellen. Bovendien is een waardige, veilige aftocht nog iets anders dan amnestie. Taylors naam blijft in Sierra Leone op de rol staan, en het is zelfs niet zeker dat Nigeria hem inderdaad een ongestoorde oude dag heeft gegarandeerd. Publiciteit is daar niets over gezegd.

En is Taylor zelf van plan zich in Nigeria louter te wijden aan het kweken van bonjai-boompjes? 'Ik zal terugkomen', heeft hij zijn volk al beloofd.

Op straffeloosheid gebaseerde vredesakkoorden hebben de ge-

woonte in het ongerede te raken', zegt Rory Mungoven van Human Rights Watch dan ook. 'Amnestie dient een belang voor de korte termijn. Op de lange termijn zaait het nieuwe problemen.'

Buurland Sierra Leone is daarvan een voorbeeld. In 1999 werd daar een vredesakkoord gesloten dat voorzag in amnestie voor de grootste schurken, zoals Foday Sankoh, specialist in amputaties van burgers. Het hielp niets. Sankoh werd vice-president en gebruikte die positie om zijn gewelddadige spel te hervatten.

Puur juridisch is de kwestie simpel: blanco amnestie voor de zwaarste internationale misdrijven (genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden) gaat in tegen het internationaal recht. Een trits gezaghebbende organen heeft dat onderhand vastgesteld. Ook de Veiligheidsraad bevestigde dit beginsel, in de resolutie waarin het Speciale Hof voor Sierra Leone VN-steun krijgt toegezegd.

Begrip bestaat in juristenkring hooguit voor een proces van 'waarheid en verzoening' zoals dat werd gepraktiseerd in Zuid-Afrika. Maar daar ging het dan ook niet om een dictator die ad hoc iets wist te ritselen, het was een breed maatschappelijk proces van openbare boetedoening,

mede gedragen door de slachtoffers. Niemand kreeg bij voorbaat amnestie.

Opzetjes als die van Charles Taylor vallen dus ver buiten de rekkelijkheid van het recht. Maar dan nog kan de vraag worden gesteld: is het af en toe niet erg onhandig om puur juridisch te redeneren? Dus nogmaals: zou er in Liberia nu nog oorlog zijn, als Taylor geen vrije aftocht had gekregen?

Theo van Boven, hoogleraar internationaal recht in Maastricht, geeft toe dat de handen makkelijk schoon blijven indien elk ooggetoe-knippen wordt afgewezen. Maar ook hij waarschuwt voor redeneren voor de korte termijn. 'Straffeloosheid draagt de kiem in zich van nieuwe gevechten.' Fiona McKay van het Juristencomité voor Mensenrechten in New York meent daarom dat de tegenstelling tussen verzoening en berechting veelal een valse is.

Bovendien, we leven niet meer in de wereld van vóór het Internationaal Strafhof. Berechting is de norm geworden, straffeloosheid de afwijking. De partijen in Sierra Leone bijvoorbeeld kozen de route van het tribunaal, óók voor hun eigen leiders. Amnestie voor de crimineel bij de Liberianse burelen kan voor West-Afrika een twijfelachtige boodschap inhouden.

Banktegoeden van Karadzic bevroren

SARAJEVO, 3 JULI. De banktegoeden van vier familieleden en tien medestanders van de vroegere leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, zijn gisteren bevroren. Dit is bekendgemaakt door de hoge vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië-Herzegovina, Paddy Ashdown. Hij zei dat het de bedoeling is de druk op de voortvluchtige Karadzic op te voeren. Hij wordt gezocht door het Joegoslavië-tribunaal wegens volkerenmoord tijdens de Bosnische oorlog in 1992-1995. (Reuters)

Bij opsporing Ratko Mladic

isch-Servische leger. Mladic. Dat zei de derminister van Bui-

Volgens de Verenigde Staten is Mladic waarschijnlijk ergens in Servië ondergedoken, wat door de Servische regering wordt ontkend. Washington verbond het verlenen van politieke en economische steun aan Belgrado de afgelopen jaren herhaaldelijk aan de aanhouding en uitlevering van Mladic aan het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag.

Door het vragen van hulp aan de VS bij de opsporing van Mladic wil de Servische regering Washington ervan overtuigen dat Mladic geen bescherming meer geniet en niet met goedkeuring van de regering of het leger is ondergedoken. (AP)

Annan wil aanklager Del Ponte vervangen

Van onze buitenlandredactie
AMSTERDAM

Carla del Ponte stapt wellicht op als hoofdaanklaagster van het Rwanda-Tribunaal. VN-secretaris-generaal Kofi Annan heeft de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties dinsdag geadviseerd om Del Ponte uit haar functie te ontheffen. De Zwitserse blijft wel aan als hoofdaanklaagster bij het Joegoslavië-Tribunaal.

In een brief aan de Veiligheidsraad schrijft Annan dat hij de dubbelrol van de VN-hoven wil opsplitsen, 'zodat ze worden vervuld door verschillende mensen'. Dit zou de 'efficiëntie en effectiviteit' van de tribunaal vergroten.

Het Rwanda-Tribunaal, dat de schuldigen moet berechten van de genocide op de Tutsi's en andere misdaden in 1994, kampt met grote problemen. Het belangrijkste manco is dat het VN-hof sinds de oprichting negen jaar geleden nog maar vijftien verdachten heeft berecht. Bij het Joegoslavië-Tribunaal, dat een jaar ouder is, zijn bijna twee keer zoveel verdachten veroordeeld.

Daarbij komt dat het VN-hof in Rwandese ogen weinig goed doet. De regering in Kigali vinden onder meer dat het aanklagersteam van Del Ponte te veel aandacht geeft aan misdaden door Tutsi's, terwijl die juist het grootste slachtoffer werden van de genocide door Hutu-extremisten. Bij de grootschalige moordpartij kwamen 800 duizend mensen om het leven.

In november 1999 schoorde de door Tutsi's gedomineerde Rwandese regering zelfs de samenwerking met het hof geheel op, nadat een belangrijke (Hutu-)verantwoordelijke voor de massaslachting in hoger beroep was vrijgesproken, omdat hij te lang in voorarrest had gezeten.

Del Ponte was toen net benoemd als hoofdaanklaagster. De 56-jarige, kettingrokende juriste heeft de afgelopen jaren een voorkeur aan de dag gelegd voor processen tegen verdachten het voormalige Joegoslavië, name oud-president Milosevic.

In de wandelgangen hoor je geregeld dat zij zo druk is met zaak tegen Milosevic, dat ze tijd en aandacht heeft voor

Getuige tribunaal niet beschermd

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 10 JULI. Het Joegoslavië-tribunaal heeft gisteren het rechterlijk bevel ingetrokken dat een dag eerder was uitgevaardigd om een getuige te beschermen. In het Srebrenica-proces werd maandag Nesib Mandzic, de ex-burgemeester van Srebrenica, gehoord. Hij had om beschermende maatregelen gevraagd, maar de openbaar aanklager had verzuimd om dit door te geven aan de rechter. Een paar uur nadat de getuige aan het woord was, ontdekte men de fout en gelaste VN-rechter Liu Dagan met een rechterlijk bevel dat de naam van de getuige en de inhoud van zijn getuigenis niet mogen worden gepubliceerd. Dit bevel is gisteren weer ingetrokken waarschijnlijk omdat via internet het beeld en geluid van de getuigenis toch al waren verspreid.

Servische oud-burgemeester krijgt levenslange celstraf

Reuters, AP, AFP
DEN HAAG

De voormalige burgemeester van de Bosnisch-Servische gemeente Prejedor is woensdag door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Milomir Stakic is schuldig bevonden aan vervolging en uitroeiing van Bosnische Moslims en Kroaten tijdens de oorlog in Bosnië. Het is de eerste keer dat het VN-Hof een verdachte levenslang geeft.

De 41-jarige Stakic was tijdens de oorlog in Bosnië (1992-1995) burgemeester van het noordwestelijke district Prejedor, dat militante Bosnische Serviërs bij de Servische Republiek wilden voegen. Voor aanvang van de oorlog woonden er evenveel Moslims als Serviërs in de stad, in 1993 bestond de bevolking voor 90 procent uit Serviërs.

Rechter Wolfgang Schachtel Stakic gisteren woordelijk voor oorlogsmisdaden tegen de mensheid. De Bosnisch-Servische was onder meer betrokken bij de oprichting van het beruchte concentratiekamp in Omarska en de oprichting van de kampen Ratkovo en Trnopolje in de gerechtvaardigde.

In de drie centra werd oorspronkelijk een grote schaal gemarteld, gemoedelijk. Volgens een 'vrije schatting' van de 15 kwamen 1500 mensen om. Zeker twintigduizend lieden en Kroaten werden getuurd uit de strek.

Opvallend is dat Stakic vrijgesproken voor het misdrijf - genocide - maar levenslang kreeg. Tot dusver alleen de Bosnisch-Servische nersal Krstic schuldig bevonden aan volkerenmoord. Hij werd veroordeeld tot 46 jaar cel.

Liberia vraagt Hof vervolging Taylor te blokkeren

Van onze buitenlandredactie
AMSTERDAM

Liberia heeft woensdag het Internationaal Gerechtshof in Den Haag gevraagd de vervolging van president Charles Taylor bij het Speciale Hof voor Sierra Leone te stoppen. Taylors raadslieden, onder wie de Nederlandse advocaat Michail Wladimiroff, menen dat tegen Taylor als president geen vervolging kan worden ingesteld. Deskundigen in het internationaal strafrecht betwijfelen of de stap effect heeft.

De aanklacht tegen Taylor is volgens zijn advocaten in strijd met het principe dat een gerechtelijke instantie geen gezag laat gelden op het grondgebied van een ander land. Zij hebben het Gerechtshof gevraagd een voorlopige voorziening uit te vaardigen, waarin landen wordt opgedragen geen gehoor te geven aan de aanklacht of het arrestatiebevel.

Sierra Leone heeft de rechtsmacht van het Internationale Gerechtshof in deze kwestie nog niet erkend. Zolang dat niet is gebeurd, kan het hof de zaak niet in behandeling nemen.

De Liberiaanse president Taylor werd 7 maart bij het Speciale Hof voor Sierra Leone aangeklaagd wegens misdaden tegen de menselijkheid. Het tribunaal werd vorig jaar door de Sierra Leoneanse regering en de Verenigde Naties opgericht om de schuldigen te berechnen van de bloedige slachtingen tijdens de burgeroorlog (1991-2001) in Liberia's buurland.

Taylor zou steun hebben verleend aan de rebellen van het RUF, die de gewoonte hadden om burgers aan zich te onderwerpen door het afhakken van ledematen. Hij verkocht de opstandelingen wapens tegen diamanten. Taylor, die in eigen land onder druk staat af te treden, heeft gezegd vrijwillig in ballingschap in Nigeria te willen gaan als hij niet voor het tribunaal hoeft te verschijnen.

Wladimiroff en zijn collega Steven Kay stellen in een verklaring dat Liberia nooit een verdrag heeft gesloten met het Sierra Leoneanse Hof. De rechtbank zou daarom niet bevoegd zijn om Taylor aan te klagen. Bovendien vormen de aanklacht en het arrestatiebevel een aantasting van 'de eer en reputatie van het presidentschap van Liberia en zijn soevereiniteit'.

De raadslieden wijzen voor hun eis naar een zaak die vorig jaar speelde tussen de Democratische Republiek Congo en België, waar

de Congolese minister van Buitenlandse Zaken Yerodia was aangeklaagd voor zijn aandeel in de haatcampagne tegen etnische Tutsi's. Het Internationaal Gerechtshof oordeelde toen dat het arrestatiebevel tegen Yerodia moest worden ingetrokken omdat hij als zittend minister niet kon worden vervolgd.

Volgens Wladimiroff gaat het in de zaak-Taylor om een vergelijkbare kwestie, ook al heeft de Sierra Leone-rechtbank de steun van de VN. 'Het Speciale Hof voor Sierra Leone is geen orgaan van de Verenigde Naties en is geen internationaal strafhof', staat in de verklaring van de advocaten.

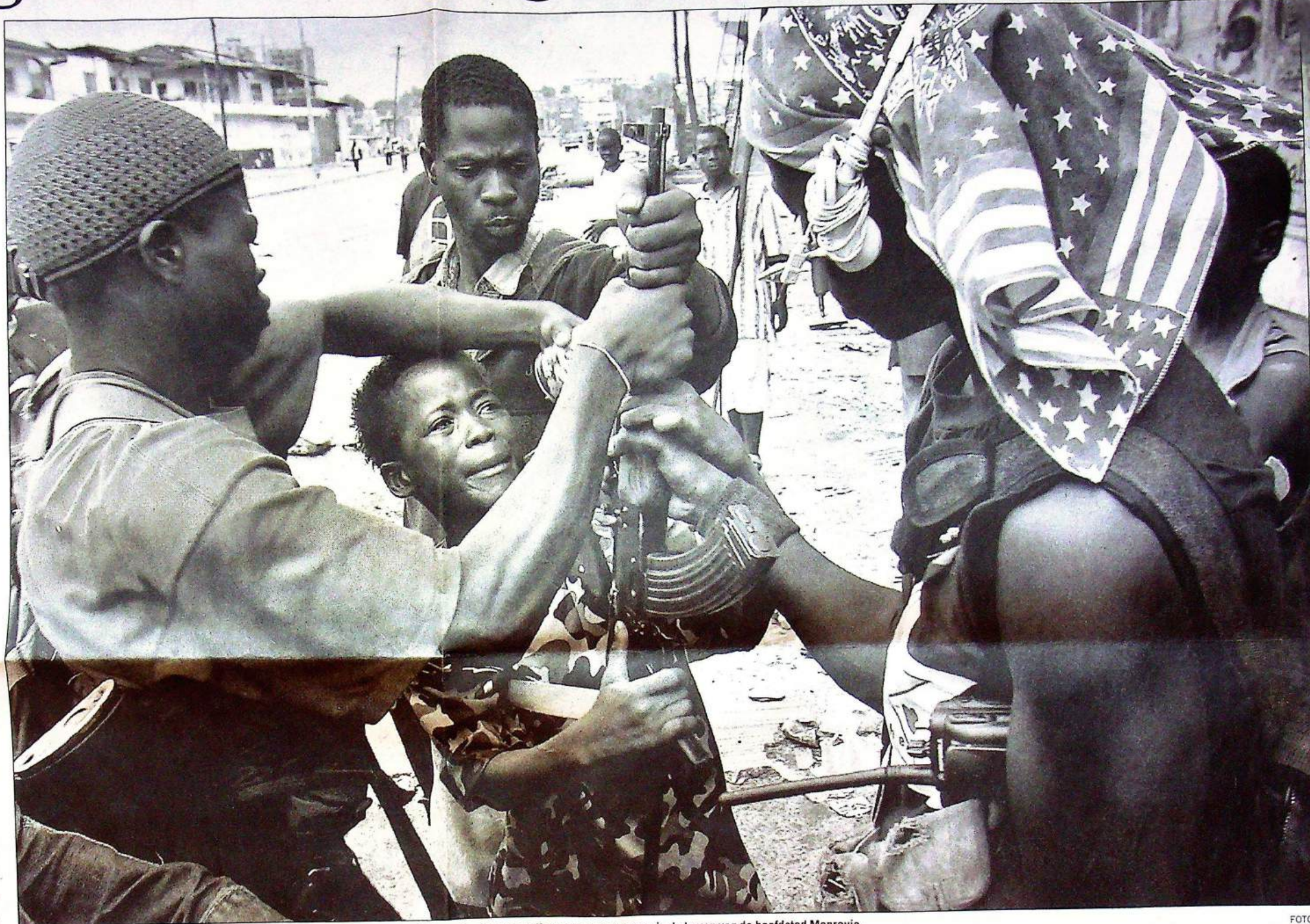
Dit verklaart volgens hen het grote verschil met de gang van zaken rond de Joegoslavische oud-president Milosevic. Die werd bij het Joegoslavië-Tribunaal aangeklaagd terwijl hij nog in functie was. Dit was toen volgens verscheidene strafrechtdeskundigen wél volgens de regels, omdat het Joegoslavië-Tribunaal is opgericht door de VN-Veilighedsraad.

Göran Sluiter, specialist in internationale tribunalen, vindt het 'niet zo slim' om Taylors zaak aan

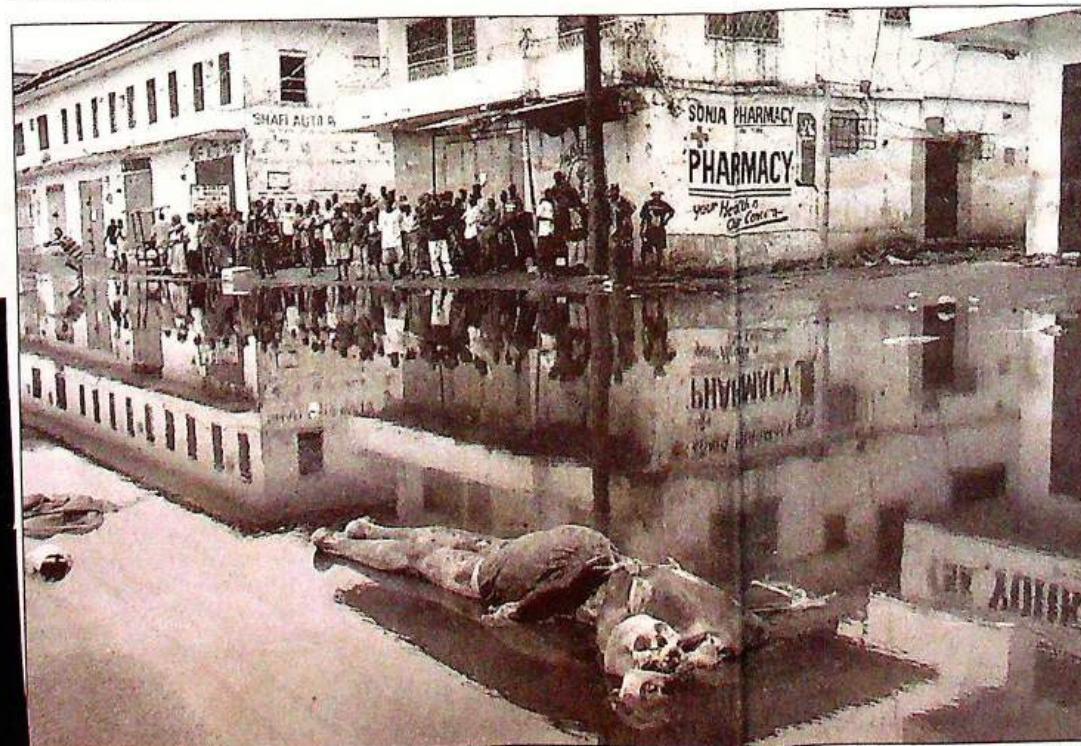
President vreest tribunaal in Sierra Leone

te kaarten bij het Internationaal Gerechtshof. Het hof kan alleen oordelen over geschillen tussen staten. Volgens hem is dat hier niet het geval. 'Het Hof in Sierra Leone is geen instantie van de overheid, maar een onafhankelijke volkenrechtelijke organisatie. Ze kan bijvoorbeeld zelfstandig verdragen met andere staten afsluiten. De regering kan het hof op geen enkele manier beïnvloeden.'

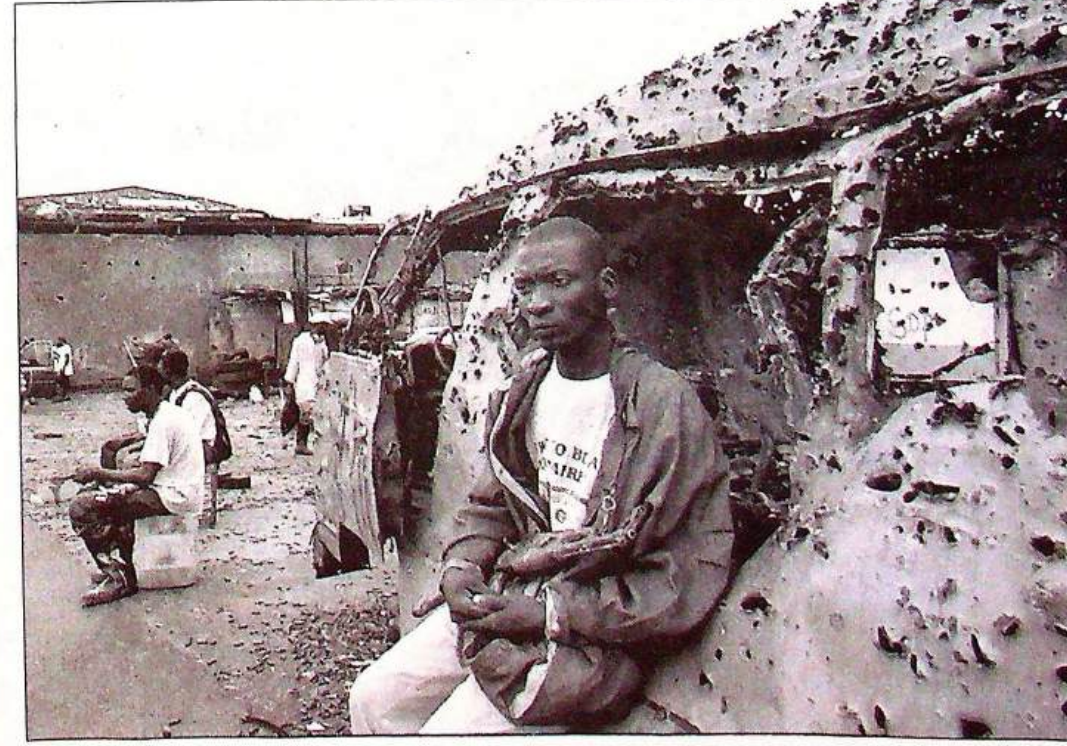
Voor het Sierra Leone-tribunaal zou Taylor wellicht wél een kans hebben dat de aanklacht tegen hem wordt vernietigd, zegt Sluiter. De zaak tegen de Congolese minister van Buitenlandse Zaken zou daarbij als voorbeeld kunnen dienen. 'De vraag die dan moet worden beantwoord luidt: is het Hof voor Sierra Leone te vergelijken met het Joegoslavië-Tribunaal en heeft het dus de bevoegdheid om staatshoofden te vervolgen?' Of is het toch meer een gewone rechtbank en ontloopt Taylor daardoor rechtsvervolging? Sluiter: 'Ik denk dat Taylor hier wel een punt kan hebben.'

Twee leden van het Liberiaanse rebellenleger proberen een jongere medestrijder na een incident zijn wapen te ontnemen in de haven van de hoofdstad Monrovia.

Burgers wachten op militairen van de West-Afrikaanse vredesmacht in Monrovia, op straat ligt een lijk. FOTO BRUNO PRESS

Liberiaanse rebellen wachten op een verkenningpatrouille van de West-Afrikaanse vredesmacht.

FOTO BRUNO PRESS

Akkoord over 'internationaal' tribunaal voor Cambodja

PHNOM PENH, 7 JUNI. Na jaren van onderhandelingen hebben de Verenigde Naties en Cambodja gisteren een akkoord ondertekend over de oprichting van een tribunaal voor de berechting van misdrijven ten tijde van de Rode Khmer. Onder het bewind van de Rode Khmer kwamen in Cambodja tussen april 1975 en januari 1979 naar schatting bijna twee miljoen mensen om het leven. Ze werden vermoord of stierven aan uitputting en ondervoeding.

De plechtige ondertekening van het akkoord in de hoofdstad Phnom Penh gebeurde in aanwezigheid van ongeveer zeshonderd diplomaten en overheidsfunctionarissen. Het akkoord moet nog worden geratificeerd en dat zal met het oog op de verkiezingen in juni waarschijnlijk op zijn vroegst in het najaar gebeuren.

De afgelopen vier jaar werd

vooral geruzied over de 'internationale' samenstelling van de speciale rechtbank. Cambodja wilde wel instemmen met de aanwezigheid van buitenlandse rechters in het tribunaal, maar wilde wel zeggenschap houden over de procesvoering. Het akkoord houdt in dat meerderheid van de rechters Cambodjanen zullen zijn, maar dat voor het uitspreken van vonnissen de steun nodig is van ten minste een buitenlandse rechter.

Eind februari 2002 maakte VN secretaris-generaal Kofi Annan plots een einde aan de besprekingen omdat Cambodja te weinig garanties voor onafhankelijkheid bood. Na een gezamenlijke resolutie van Frankrijk en Japan in de VN, knoopte Annan de besprekingen opnieuw aan.

„We hebben een zeer moeilijke situatie weten om te draaien tot vrede”, zei de Cambodjaanse pre-

mier Hun Sen gisteren. „Het Cambodjaanse volk staat nu een stap dicht bij rechtvaardigheid, nationale verzoening, stabiliteit, vrede en veiligheid”. Mensenrechtenorganisaties hebben echter kritiek op de tot nog toe onbekende samenstelling van het tribunaal. Ze vrezen dat de regering zich met procesgang gaat bemoeien.

De belangrijkste leider van de Rode Khmer, Pol Pot, overleed in 1998. De nog in leven zijnde vijf mannen en twee vrouwen van het regime hebben nooit blij gegeven van enige spijt. Het tribunaal ligt gevoelig in Cambodja dat nog altijd te kampen heeft met de naweeën van die tijd. Sommigen vrezen dat het openrijten van oude wonden tot een burgeroorlog leidt. Anderen vinden dat het tribunaal weinig voorstelt omdat slechts een handjevol schuldigen zal worden berecht. (Reuters, AFP)

Boek met bevelen van Karadžić

BELGRADO, 24 JUNI. Aanhangers van Radovan Karadžić, de voortvluchtige en van oorlogsmisdaden verdachte oud-leider van de Bosnische Serviërs, hebben in Belgrado een boek gepubliceerd met de bevelen die Karadžić tijdens de Bosnische oorlog uitvaardigde. Daarmee willen ze de onschuld van Karadžić aantonen. Volgens hen gaat het niet om een keuze uit de bevelen, maar zijn de documenten „volledig en authentiek”. (AP)

Stanišić meldt zich in Den Haag

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 11 JUNI. Jovica Stanišić, voormalige hoofd van de Servische geheime dienst, meldt zich vandaag vrijwillig bij het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Dat zeggen medewerkers van hoofd-aanklager Carla Del Ponte.

Stanišić, vroeger een van de nauwste medewerkers van de toenmalige Joegoslavische president Milošević, wordt verantwoordelijk gehouden voor oorlogsmisdaden in Kroatië en Bosnië tussen 1991 en 1995. Carla Del Ponte beschuldigt het voormalige hoofd van de geheime dienst van misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, zoals moord, etnische vervolging en deportaties.

Stanišić werd op 13 maart gearresteerd, een dag na de moord op de Servische premier Zoran Djindjić. Het Joegoslavië-tribunaal stelde hem in mei in staat van beschuldiging. De Servische radiozender B92 meldde gisteren dat de voormalige vertrouweling van Milošević zelf om een snelle uitlevering heeft gevraagd. Hij onderging onlangs een operatie waarvan hij nog niet volledig is hersteld en zou de omstandigheden in de gevangenis in Belgrado te slecht vinden.

Stanišić was tot oktober 1998, toen hij met Milošević in conflict raakte over het Kosovo-beleid van de president, chef van de geheime dienst. Zijn plaatsvervanger Franjo Simatović was de oprichter en eerste commandant van een elite-eenheid van de geheime dienst, de Eenheid voor Speciale Operaties, JSO. Die eenheid pleegde volgens

het Joegoslavië-tribunaal onder Simatović leiding oorlogsmisdaden in Bosnië. Simatović werd met Stanišić op 13 maart in verband met de moord op Djindjić gearresteerd. Simatović werd eind mei aan het Joegoslavië-tribunaal uitgeleverd.

De Kroatische generaal Ante Gotovina, die door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging is gesteld wegens oorlogsmisdaden maar die zich al twee jaar lang schuilhoudt, heeft laten weten bereid te zijn met onderzoekers van het tribunaal te praten. Gotovina, die in 2001 onderdook één dag nadat de aanklacht tegen hem openbaar was gemaakt, is na de Bosnische Serviërs Karadžić en Mladić de meestgezochte verdachte van het tribunaal. Hij zei in een vraaggesprek met een Kroatische krant dat hij het tribunaal wil overtuigen van zijn onschuld.

Gotovina is een voormalige soldaat in het Franse Vreemdelingenlegioen – hij vocht negentien jaar in diverse Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse landen. Hij wordt door het Joegoslavië-tribunaal verdacht van oorlogsmisdaden jegens Kroatische Serviërs tijdens de oorlog in Kroatië, tussen 1991 en 1995. Hij zou Serviërs hebben laten doden en excessief geweld hebben gebruikt bij de verovering van Knin, het bolwerk van de Kroatische Serviërs in 1995. Tegen de Kroatische krant zei Gotovina het Joegoslavië-tribunaal te erkennen en te weten „dat ik mijn verhaal alleen daar kwijt kan”. „Ik weet dat geen enkele andere rechtbank mij kan vrijspreken”.

Kampbeul Banovic bekent misdaad tegen de mensheid

De Bosnische Serviër Predrag Banovic heeft gistermiddag gedeeltelijk schuld bekend voor het Joegoslavië-Tribunaal. Hij bekende vervolging om politieke, raciale of religieuze redenen, een misdaad tegen de mensheid.

In ruil daarvoor laten de VN-aanklagers de overige punten van de tenlastelegging vallen, waaronder moord en wrede mishandeling. Een ander gebeurt nadat aanklagers en verdediging het op een akkoordje hadden gegooid. In eerdere gevallen voor het VN-hof in

Den Haag was al voor een soortgelijke constructie gekozen.

Banovic is een van de verdachten uit de Meakic-aanklacht, die gaat over oorlogsmisdaden in het Noordwest-Bosnische district Prijedor in 1992. Daar werden in de beruchte kampen Omarska, Keraterm en Trnopolje tal van Bosnische moslims en Kroaten vermoord en mishandeld. Banovic was kampbewaker in Keraterm. Het VN-tribunaal zal in september een hoorzitting houden ter bepaling van een gepaste straf voor Banovic. (ANP)

Plavšić naar Zweedse cel

STOCKHOLM, 27 JUNI. Biljana Plavšić, de oud-president van de Servische Republiek in Bosnië die door het Joegoslavië-tribunaal tot elf jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens oorlogsmisdaden, gaat haar straf in Zweden uitzitten. Zweden ging gisteren in op een desbetreffend verzoek van het tribunaal. Plavšić gaat naar de vrouwengevangenis in Hålsjöberg, 180 kilometer ten westen van Stockholm. (Reuters)

Serviër geeft deel aanklacht toe

DEN HAAG, 27 JUNI. De Bosnische Serviër Predrag Banović heeft gisteren gedeeltelijk schuld bekend voor het Joegoslavië-tribunaal. Hij bekende in 1992 als bewaker in het gevangenkamp Keraterm, in het noordwesten van Bosnië, moslims en Bosnische Kroaten om politieke, raciale of religieuze redenen te hebben vervolgd, een misdaad tegen de menselijkheid. In ruil laten de aanklagers van het tribunaal de vier andere aanklachten – moord en wrede mishandeling – vallen. Banović, een 33-jarige oud-kelner op wiens bruiloft Slobođan Milošević getuige was, werd in 2001 gearresteerd. (Reuters)

Bosnische Serviër Mrdja geeft misdaden toe

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 25 JUNI. De vroegere Bosnisch-Servische politiemann Darko Mrdja heeft gistermiddag voor het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag toegegeven dat hij heeft meegedaan aan een massaslachting in Bosnië. Bij dat bloedbad, in de zomer van 1992, werden meer dan tweehonderd Bosnische Kroaten en moslims gedood. De slachtoffers waren gevangenen van het kamp Trnopolje in het noordwesten van Bosnië. Mrdja (36) was aangeklaagd voor moord, onmenselijke handelingen en uitroeiing. In ruil voor zijn schuldbekenen schrapte de aanklager van het tribunaal het punt 'uitroeiing' uit de aanklacht en stelde hij het VN-hof voor Mrdja te veroordelen tot een gevangenisstraf van 15 tot 20 jaar.

Buitenland

Bosnische Kroaat Rajić eindelijk uitgeleverd

ZAGREB – De acht jaar durende zoektocht naar de Bosnische Kroaat Ivo Rajić eindigde gisteren. De 45-jarige Rajić is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden en grove schendingen van de Geneefse conventies tijdens de oorlog in Bosnië-Herzegovina (1992-95). (AFP)

Kroatië levert verdachte uit

ZAGREB, 25 JUNI. De Kroatische autoriteiten hebben gisteren de Bosnische Kroaat Ivo Rajić uitgeleverd aan het Joegoslavië-tribunaal. De voormalige militiechef is inmiddels ingesloten in de Servische strafgevangenis. Rajić door het Joegoslavië-tribunaal staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden, pleegde in oktober 1993. Hij leidde toen zijn militie naar het moslim dorp Stupni Dol, waar zeker 212 moslims werden vermoord. Het dorp zelf werd in de as geleid. Na de Bosnische oorlog dook Rajić onder een valse naam in Kroatië. Hij werd in april gearresteerd. (Reuters)

Del Ponte weg als aanklaagster bij Rwanda-Tribunaal

NEW YORK, 26 JUNI. Secretaris-generaal Kofi Annan van de Verenigde Naties wil Carla Del Ponte vervangen als hoofdaanklaagster van het Rwanda-tribunaal. De juriste zou wel in functie blijven als hoofdaanklaagster van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Dat is gisteravond uit diplomatieke bronnen bij de VN in New York vernomen. Del Ponte is al vier jaar de belangrijkste aanklaagster van de VN-tribunalen. Voor de functies loopt de termijn in september af. De Zwitserse oogstte kritiek voor haar functioneren bij het Rwanda-Tribunaal. Zij zou er onvoldoende in slagen verdachten van de massaslachtingen in 1994 in Rwanda voor de rechter te slepen. Maandag heeft Annan een gesprek met Del Ponte. (Reuters)

Mrdja geeft rol in massamoord toe

Reuters, AP, ANP
DEN HAAG

De Bosnisch-Servische oud-politieman Darko Mrdja heeft donderdag voor het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag gedeeltelijk schuld bekend voor zijn rol bij een massamoord op niet-Servische mannen in centraal-Bosnië in 1992. Mrdja's advocaat en de aanklagers adviseren de rechters om de verdachte te veroordelen tot een gevangenisstraf van vijftien tot twintig jaar.

Mrdja (36) behoorde in augustus 1992, aan het begin van de oorlog in Bosnië, tot de Bosnisch-

Servische politie-eenheid die op een klink van de Bosnische berg Vlasic jonge niet-Serviërs op een rij zette en doodschoot of in de afgrond duwde. Daarbij vonden zeker 228 mannen de dood, meest Moslims.

De slachtoffers kwamen bijna allemaal uit het beruchte gevangenkamp Trnopolje. Samen met enkele inwoners van het dorp Tukovi werden zij in twee bussen gestopt en naar het bos gereden. De mannen was verteld dat zij zouden worden geruild tegen Servische gevangenen. In plaats daarvan werd hen bevolen dicht bij een diepe ravijn te knielen en werden zij neergeschoten

en gedood', zei de Nederlandse rechter Alphonsus Orie. Tot Mrdja zei Orie: 'U heeft met anderen deelgenomen aan het uitlaten, escorteren en doodschieten van ongewapende mannen.'

Mrdja, die ruim een jaar geleden bij zijn voorgeleiding nog zei onschuldig te zijn aan oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, verklaarde gisteren dat hem 'alles duidelijk' is. Hij bekende schuld op twee punten in de aanklacht: moord en poging tot moord. Het derde punt – uitroeiing – hebben de aanklagers vervolgens laten vallen.

Het proces tegen Mrdja had eigenlijk volgende week moeten be-

ginnen. Nu Mrdja schuld heeft bekend, zullen alleen nog hoorzittingen worden gehouden om de straf te bepalen. Dit gebeurt vermoedelijk later dit jaar. De rechters zijn niet gebonden aan het advies van vijftien tot twintig jaar cel dat de aanklagers en de verdediging zijn overeengekomen.

Mrdja is de laatste in een reeks verdachten bij het Joegoslavië-Tribunaal die schuld hebben bekend. De belangrijkste was de Bosnisch-Servische oud-presidente Biljana Plavšić, die vorig jaar tot elf jaar gevangenisstraf werd veroordeeld nadat ze had toegegeven schuldig te zijn aan vervolging van Bosnische Moslims en Kroaten.

Kroatië zwicht niet voor druk VS

ZAGREB, 13 JUNI. Kroatië weigert in te gaan op het dringende Amerikaanse verzoek, in een bilateraal verdrag te beloven nooit Amerikanen uit te leveren aan het nieuwe Internationale Strafhof. Kroatië voerde aan dat het zelf wordt gedwongen eigen staatsburgers uit te leveren aan het Joegoslavië-tribunaal en te vertikken bij voorbaat andermans staatsburgers tegen vervolging te beschermen. Zagreb loopt nu waarschijnlijk wel militaire hulp van de VS ter waarde van 19 miljoen dollar mis. (Reuters)

Kosovaar Thaci even opgepakt

BOEDAPEST, 2 JULI. De Hongaarse politie heeft maandag Hashim Thaci gearresteerd, een van de belangrijkste leiders van de Kosovo-Albanen, parlementariër en leider van de Democratische Partij van Kosovo. Hij werd echter snel vrijgelaten: de Hongaren hadden ingegrepen op grond van een Joegoslavisch arrestatiebevel uit 1997, toen Thaci het Kosovo Bevrijdingsleger (UÇK) leidde, dat een guerrilla uitvocht tegen het bewind van de toenmalige president Milošević. De Servische regering meldde gisteren overigens dat Thaci zal worden gearresteerd als hij zich in Servië vertoont. (VIP)

Joegoslavië-Tribunaal blundert met getuige

DEN HAAG – Een door het Joegoslavië-Tribunaal als 'beschermde' aangeduide getuige in het Srebrenica-proces vertelde maandag voor de rechtbank gewoon zijn naam en zijn verhaal. Journalisten brachten er dan ook verslag van uit. Uren later verspreidde het VN-hof een bevel: naam en getuigenis mogen niet worden gepubliceerd. De aanvraag voor een beschermde status was in april blijven liggen op het bureau van hoofdaanklaagster Carla Del Ponte. (ANP)

'Vuurwerk' bij zitting tribunaal

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 8 JULI. Na een onderbreking van een maand is voor het Joegoslavië-tribunaal gisteren het derde Srebrenica-proces hervat. Het belooft 'vuurwerk' op te leveren, want twee – te weten Momir Nikolić en Dragan Obrenović – van de vier verdachten hebben schuld bekend aan de massamoord in Srebrenica in ruil voor strafvermindering. De andere twee verdachten, Vidoje Blagojević en Dragan Jokić, houden vol onschuldig te zijn.

Maar het vuurwerk kwam gisteren niet van de getuigen, maar van de rechters. Een paar uur nadat de eerste getuige aan het woord was, kwam VN-rechter Liu Daqan met een rechterlijk bevel tot beschermende maatregelen: de naam van de getuige en de inhoud van zijn getuigenis mogen niet worden gepubliceerd. Op dat moment waren de beelden en het geluid van het verhoor al via internet wereldwijd verspreid.

Een schending van het rechterlijk bevel wordt gezien als 'minachting van het tribunaal', waarop

een maximumstraf staat van zeven jaar cel en/of 100.000 euro. Het kruisverhoor van de inmiddels beschermde getuige wordt vandaag achter gesloten deuren voortgezet.

De getuige had in april een verzoek om 'beschermende maatregelen' ingediend. In zo'n geval kan de naam van een getuige geheim worden gehouden of de zitting achter gesloten deuren plaatsvinden. Het verzoek was bij het bureau van hoofdaanklaagster Carla Del Ponte blijven liggen en niet doorgegeven aan de rechters. Pas na een paar uur werd de fout ontdekt en kwam rechter Liu Daqan met zijn oekaze. Een medewerker van de aanklagers omschreef het verhoor van de beschermde getuige als 'relevant, maar niets nieuws'. Het echte vuurwerk moet, volgens hem, komen na de zomer wanneer Nikolić en Obrenović zullen getuigen tegen Blagojević en Jokić. Zij zijn de eerste Bosnisch-Servische officieren die gaan getuigen over de massamoord op zeventigduizend moslims uit Srebrenica na de val van de enclave in juli 1995.

Servische verdachte geeft zichzelf aan

Reuters, AP
BELGRADO

De door het Joegoslavië-Tribunaal van de VN in Den Haag gezochte Bosnische Serviër Zeljko Meakic heeft zich gisteren vrijwillig aangegeven bij de politie in de Servische hoofdstad Belgrado. Meakic wordt ervan verdacht tijdens de oorlog in Bosnië (1992-1995) de commandant te zijn geweest van het beruchte kamp Omarska.

Beelden van uitgemergelde gevangenen achter het prikkeldraad van het kamp haalden wereldwijd de media in 1992, waardoor de roep om internationaal ingrijpen in de oorlog in het voormalig Joegoslavië sterker werd.

Volgens de aanklacht heeft Meakic leiding gegeven aan het kamp, waarin meer dan drieduizend Bosnische moslims en Kroaten gevangen werden gehouden. Meakic wordt verdacht van misdaden tegen de menselijkheid en

schending van het oorlogsrecht.

De behandeling van de gevangenen in het kamp zou zeer wreed zijn geweest. Volgens het tribunaal zijn veel gevangenen vermoord, verkracht of mishandeld. De voormalige ijzermijn Omarska, op ongeveer twintig kilometer van de stad Prijedor, heeft vijf maanden als gevangenis gediend.

Volgens de Servische radiozender B92 wordt Meakic vastgehouden in afwachting van zijn uitlevering aan het Tribunaal. Naar verwachting komt hij nog deze week naar Den Haag.

De Servische autoriteiten werven de laatste maanden intensief samen met het Tribunaal. Ondanks protesten van nationalistische partijen zijn er sinds mei drie verdachten uitgeleverd.

Een andere verdachte, kolonel Veselin Sljivancanin, werd vorige maand opgepakt. Ook zijn uitlevering zou aanstaande zijn. Hij heeft geen juridische middelen meer om de uitlevering aan te vechten, zei zijn advocaat.

Tussen hopen brandend vuilnis probeert de politie de 'verdedigers' van ex-kolonel Šljivančanin te verdrijven. (Foto AP)

Veselin Šljivančanin, verdacht van oorlogsmisdaden, opgepakt Geweld bij arrestatie in Belgrado

BELGRADO, 13 JUNI. In Belgrado hebben vannacht bij een rumoerige en moeizame operatie van tien uur speciale politietroepen de vroegere kolonel Veselin Šljivančanin gearresteerd. Hij wordt al sinds 1995 door het Joegoslavië-tribunaal gezocht wegens oorlogsmisdaden in Kroatië in november 1991.

De politie – elite-eenheden van het Servische ministerie van Binnenlandse Zaken – omsingelde gisteren aan het begin van de middag de flat in de Brechtstraat in een voorstad van Belgrado waar Šljivančanin woont, maar waar hij de afgelopen jaren maar zelden te vinden is geweest. Daarop trommelde zijn familie rond honderd leden van de 'Vereniging voor de Verdediging van Veselin Šljivančanin' op, die op hun beurt alarm sloegen.

Terwijl de familie de politie probeerde wijs te maken dat de gezochte ex-kolonel niet thuis

was, verzamelden zich rond duizend nationalistische rond het gebouw. Om elf uur gisteravond probeerden ze het flatgebouw binnen te dringen om de politie crui te verdrijven. De politie gebruikte schokgranaten en traangas om de nationalistische te verspreiden en blies vervolgens rond half één 's nachts de versterkte voordeur van Šljivančanin op.

De voormalige kolonel werd thuis aangetroffen, gearresteerd en weggevoerd, terwijl de menigte buiten de politie met stenen bleef bekogelen tot ze zich terugtrok. Er werden auto's vernield en vuilnisbakken in brand gestoken. Bij botsingen met de politie vielen diverse gewonden.

Šljivančanin maakt deel uit van de zogenoemde 'drie van Vukovar' – drie toenmalige officieren van het Joegoslavische Volksleger die in november 1991, na de verovering van Vukovar in het oosten van Kroatië, 260 patiënten uit het

ziekenhuis van de stad naar het nabijgelegen Ovcara liet overbrengen, waar allen werden vermoord. Eerder hebben de twee andere beschuldigde leden van het trio, Mile Mrkšić en Miroslav Radić, zich vrijwillig bij het Joegoslavië-tribunaal gemeld. Beiden zitten in Den Haag in de gevangenis van het tribunaal.

De internationale gemeenschap – vooral de Amerikaanse regering – heeft jarenlang zware druk op de regering in Belgrado uitgeoefend om Šljivančanin op te sporen en uit te leveren. Met de naam van de Bosnisch-Servische oud-legerleider generaal Ratko Mladić, die zich naar verluidt in Servië schuilt, en die nog steeds voortvluchtig is, viel die van Šljivančanin het vaakst als het om de samenwerking van Belgrado met het tribunaal ging.

De Verenigde Staten dreigden onlangs hun financiële hulp aan Servië voor dit jaar te staken als

Šljivančanin niet vóór 15 juni zou worden gearresteerd. Belgrado heeft steeds volgehouden niet te weten waar de ex-kolonel – die drie jaar geleden onderdook – zich bevond, maar kennelijk werd zijn flat goed in de gaten gehouden: gisteren was Šljivančanin thuis om zijn 50ste verjaardag met zijn familie te vieren.

Juist gisteren stuurde de Servische procureur-generaal bewijsmateriaal in de zogenoemde Ovcara-zaak – de moord op de 260 patiënten van Vukovar in november 1991 – op naar de rechtbank van Novi Sad, de hoofdstad van de Vojvodina.

Het bewijsmateriaal was de Servische procureur-generaal toegezonden door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. In Novi Sad zitten vier verdachten vast die, met de 'drie van Vukovar', verdacht worden bij de massamoord van november 1991 betrokken te zijn geweest. (VIP, AFP)

Een aanhanger van Veselin Šljivančanin probeert een lid van de Service oproerpolitie te intimideren.

FOTO AP

'Man van Vukovar' opgepakt na beleg en gevechten in Belgrado

Van onze correspondent BOEKAREST

Pas na een tien uur durend beleg van zijn flat in Belgrado en een lange reeks gevechten met nationalistische aanhangers, is de Servische politie erin geslaagd 'de man van Vukovar' in de boeien te slaan. De arrestatie van Veselin Šljivančanin was de meest gecompliceerde arrestatie van een Servische verdachte van het Joegoslavië Tribunaal tot nu toe.

Šljivančanin was als kolonel van het Joegoslavische Volksleger in november 1991 bij de val van Vukovar medeverantwoordelijk voor een bloedbad onder tweehonderd Kroaten en niet-Serviërs. De VS hadden intensief bij de Servische autoriteiten aangedrongen op de arrestatie van Šljivančanin die, Radovan Karadžić en Ratko Mladić uitgezonderd, de belangrijkste overgebleven Tribunaal-verdachte van Servische zijde is. De Amerikaanse regering moet het Congres er dit weekinde van verzekeren dat Servië volledig met het Tribunaal samenwerkt. Dat is een voorwaarde voor het vrijmaken van nieuwe economische hulp van 110 miljoen dollar.

Toen de eerste politie-eenheden donderdagmiddag bij het appartementencomplex van Šljivančanin verschenen, werden zij opge-

wacht door honderden nationalistische demonstranten die kolonel als held van de Servische afscheidingsoorlog in Kroatië beschouwden. Vele van hen vlaggen van de Servische partij van de in februari gearresteerde Vojislav Seselj en waarschijnlijk door diens leiding over de komst van de demonstranten bekogelden de politie en ook het grasveld voor het gebouw in brand. De politie trok hen vergeefs met traangas te jagen. Uit angst voor slachtoffers onder de flatbewoners politie aanvankelijk af van storming van het complex. Šljivančanin met zijn familie vijfde verjaardag vierde. Middernacht slaagden de commandotroepen erin het complex binnen te dringen en Šljivančanin te arresteren. Minst tien demonstranten en vijf politieagenten raakten gewond. Šljivančanin werd reeds door het Joegoslavië Tribunaal aangeklaagd, maar genoot tober 2000 de bescherming van Slobodan Milošević. Na de dood leefde hij officieel ondergevoerd. In de praktijk was hij geregeld in Belgrade restaurants. De andere twee Servische verdachten van het bloedbad van Vukovar zitten reeds in Den Haag in afwachting van hun proces.

Bosnisch-Servische verdachte Talić overleden

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 30 MEI. De Bosnisch-Servische generaal Momir Talić, door het Joegoslavië-tribunaal aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden, is woensdag in Belgrado overleden. Hij werd 60.

Talić was stafchef van het leger van de Servische Republiek in Bosnië. Hij was door het Joegoslavië-tribunaal aangeklaagd voor volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid en schending van het oorlogsrecht. Het VN-hof gaf vorig jaar september toestemming voor zijn voorlopige vrijlating omdat hij te ziek was om in de gevangenis te blijven. Talić leed aan kanker.

Het Joegoslavië-tribunaal bracht gisteren de Bosnische Servier Goran Jelišić, ook bekend als de 'Servische Adolf', over naar Italië om daar het restant van zijn gevangenisstraf uit te zetten. Jelišić werd in 1999 tot veertig jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij had bekend in Bosnië dertien moslimmannen te hebben ver-

moord. Door zijn bekentenis was er geen strafzaak nodig, al heeft de openbare aanklager nog wel geprobeerd hem voor volkerenmoord veroordeeld te krijgen. Na het horen van getuigen verwierpen de VN-rechters die aanklacht. Rechter Claude Jorda meent dat de daden van Jelišić weliswaar „haatdragend en discriminatoir" waren, maar te incoherent voor genocide. Bij genocide is opzet en organisatie van wezenlijk belang.

Jelišić is de eerste veroordeelde die zijn straf in Italië gaat uitzitten. Het VN-cellencomplex in Scheveningen is bedoeld voor verdachten die nog niet uitgeprocedeerd zijn.

Binnenkort wordt ook de overdracht verwacht van Biljana Plavšić naar Zweden. De ex-president van de Servische Republiek in Bosnië is begin dit jaar door het tribunaal tot elf jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens oorlogsmisdaden tijdens de Bosnische oorlog. De straf viel relatief laag uit wegens haar leeftijd (72),

het feit dat ze zich vrijwillig bij het tribunaal heeft gemeld en haar schuld bekentenis. Volgens het Zweedse persbureau TT wordt Plavšić binnen enkele weken overgebracht naar de vrouwengevangenis van Örebro. Plavšić zou zelf een verzoek hebben ingediend om haar straf in de Zweedse gevangenis uit te zitten.

De door het VN-tribunaal gezochte Franko Simatović, voormalig topman van de Servische geheime dienst, is aangekomen in de Scheveningse gevangenis nadat hij vanochtend door de autoriteiten in Belgrado op het vliegtuig was gezet. 'Frenki' Simatović werd onlangs gearresteerd tijdens het onderzoek naar de moord op de Servische premier Djindjić.

De aanklagers van het VN-hof beschuldigen Simatović van vervolging, moord en deportaties tijdens de oorlogen in Kroatië en Bosnië (1991-1995). Ze hebben hem misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden ten laste gelegd.

Joegoslavië-Tribunaal op achterstand

DEN HAAG/NEW YORK

Door het groeiend aantal zaken voor het in Den Haag gevestigde Joegoslavië-Tribunaal loopt het VN-hof steeds meer werkachterstand op. Dat heeft president Claude Jorda gisteren gezegd ten overstaan van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

„Momenteel zijn er 65 personen aangeklaagd voor het Tribunaal van wie er 38 gearresteerd zijn en in Den Haag vastzitten. Volgens onze berekeningen en ervan uitgaande dat alle aangeklaagden worden gearresteerd, zullen hun processen niet voor het jaar 2007 afgerond zijn tenzij er veranderingen binnen het hof worden doorgevoerd", aldus Jorda. Deze cijfers zijn volgens hem des te verontrustend omdat de activiteiten van de Kamer van Beroep hier nog niet in zijn meegenomen.

Daar bovenop komt het onderzoek van de aanklagers in nog eens 36 zaken met in totaal 150 verdachten waardoor het aantal aangeklaagden zou kunnen stijgen tot boven de tweehonderd. „Op basis van onze schattingen zal onze missie pas in 2016 voltooid zijn als er geen hervorming plaatsvindt van het strafbeleid, de procedures en de organisatie van het Tribunaal", waarschuwde Jorda. Het is voor hem onacceptabel dat verdachten in afwachting van hun proces jaren vastzitten zonder te weten wat hun lot zal zijn. (AP)

Miroslav Radić belandt in Scheveningse cel

AMSTERDAM, 25 MEI. De voormalige officier van het Joegoslavische leger Miroslav Radić is zaterdag overgebracht naar de gevangenis van Scheveningen. Radić zal door het Joegoslavië-Tribunaal worden berecht voor zijn aandeel in de massamoord op de patiënten van een ziekenhuis in het Kroatische Vukovar in 1991. (Reuters)

Radić ontkent schuld

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 22 MEI. Miroslav Radić, oud-officier van het Joegoslavische Volksleger, heeft gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal ontkend schuldig te zijn aan oorlogsmisdaden gepleegd in november 1991 in de Kroatische stad Vukovar. Daar werden door het Volksleger en Servische milities 260 Kroaten uit het ziekenhuis gehaald en vermoord, na de inname van de stad. Een maand geleden heeft Radić zich vrijwillig aangegeven bij de justitie in Belgrado, zaterdag werd hij overgebracht naar de Scheveningse gevangenis.

- > videocassettes showing cut-off Serb heads, burnt houses, and piles of
- > corpses. (5)
- >
- > You thought that Srebrenica was a "safe haven" only for civilians and
- > that it could hardly be a UN cover for Bosnian Muslim military operations?
- > You were misinformed. (6) You hadn't heard of the 1992 pushing out of Serbs
- > from Srebrenica and the multiyear attacks on nearby Serb towns and massacres
- > that preceded the Srebrenica massacre (discussed further below)? In fact, it
- > has been an absolute rule of Rieff et al./media reporting on the Bosnian
- > conflict to present evidence of Serb violence in vacuo, suppressing
- > evidence of prior violence against Serbs, thereby falsely suggesting that Serbs
- > were never responding but only initiated violence (this applies to Vukovar,
- > Mostar, Tuzla, Gorazde, and many other towns). (7)
- >
- > You hadn't heard of Nasir Oric and can't understand why he has never
- > been indicted by the Tribunal although doing the same sort of thing as Arkan,
- > but perhaps on a somewhat larger scale? It is not puzzling at all if you
- > realize that the "phalanx" I mentioned above which includes Rieff et al., the
- > media, and the Tribunal, also includes the NATO powers and is serving their
- > ends, which did not include justice (see below).
- >
- > Johnstone provides many examples of how the phalanx twisted facts for
- > political ends, including an extensive and compelling analysis of the
- > various non-proofs of "systematic rape" as Serb policy. (8) But the
- > choicest morsel showing how the propaganda system works was the Nazi-style "death camp" with its picture of the "thin man" Fikret Alic behind barbed wire.
- > As Johnstone notes, the Bosnian Muslims and Croats also had prison camps
- > during the Bosnian wars, but Radovan Karadzic, the "indicted war
- > criminal," was not as smart as they were -- he allowed the Western media to visit his camps.
- >
- > It is now well established as truth, if not permitted to surface in the
- > mainstream media, that: (1) the thin man was not behind barbed wire --
- > the
- > barbed wire was around a small unused compound from which the
- > photographers
- > from Britain's Independent Television Network took their pictures; (2)
- > he was not even in a prison camp, let alone a death camp, but was in
- > transit through a refugee center, on his way to exile in Scandinavia; (3)
- > the
- > thinness of Fikret Alic was not typical of people in the camp, but was
- > highlighted to fit the "Auschwitz" image.
- >
- > Nevertheless, "in August 1992, the 'thin man behind barbed wire' photos
- > made

2x
SREBRENICA
+
ICTY DOSSIER

ICTY
DOSSIER

CHAPTER ONE -- The Yugoslav Guinea Pig

- Here Johnstone poses the question: "How did the Serbs go from being the heroic little people who stood up to empires and Nazis in defense of freedom, to being the 'new Nazis', pariahs of the Western world?"
- >
 - > The answer first of all requires that attention be paid to the underlying
 - > economic pressure that drove all Yugoslavs to desperate measures, including
 - > the Serbs. When the USSR began to collapse at the end of the 1980s, Yugoslavia was no longer needed as a kind of pro-Western counterweight
 - > to the Kremlin. With easy access to cheap credit cut off, the country began
 - > to succumb to a debt crisis of the sort that was ravaging most of the developing world. Long devoid of any serious commitment to revolutionary
 - > politics, the central government responded not by challenging imperialism,
 - > but by cutting jobs and social services. The economic crisis had the effect
 - > of eroding the social order and heightening nationalist resentment, particularly among the Croatsians.
 - >
 - > Although Franjo Tudjman had been a life-long CP functionary, he found it
 - > easy to remold himself as a nationalist when running for president of Croatia in 1990, especially since this earned him the support of the émigré
 - > community, including remnants of the fascist Ustashe movement. After his
 - > election, Serbs -- who made up 12 percent of Croatia's population -- were
 - > probably alarmed to see the Ustashe flag flown unabashedly in public
 - > once again. As a corollary to this symbolic display, the Tudjman administration
 - > began to fire Serb government employees and encourage violent attacks on
 - > people and property.
 - >
 - > After the Serbs began to resist these encroachments, the western press responded by characterizing it as expansionism directed from Belgrade.
 - > As
 - > Malcolm X once said, the victim was turned into the criminal.
 - >
 - > In September of 1991, over 120 Serbs living in the town of Gaspic were
 - > abducted from their homes and murdered. It was an act calculated to have
 - > the same effect among Serbs as the Deir Yassin massacre in Palestine. They
 - > would
 - > no longer be safe in Croatia. Croatian human rights activists told
 - > Johnstone

25
Gesch. 4211
1059
Doss. 42

- 1996 that this was the first major massacre of civilians in the Yugoslav civil wars. Unlike Srebrenica or Racak, Gaspic never became part of the litany of atrocities in the western news media or journals of "conscience."
- >
- > In 1997 a disgruntled Croatian ex-cop named Miro Bajramovic decided to tell the world what really happened in Gaspic. He said that the Croatian Interior Ministry sent paramilitaries to spread terror among the region's 9,000 Serbs. Johnstone quotes him as follows:
- >
- > "The order for Gaspic was to perform ethnic cleansing, so we killed directors of post offices and hospitals, restaurant owners and many other Serbs. Executions were performed by shooting at point-blank range. We did not have much time. The orders from headquarters were to reduce the percentage of Serbs in Gaspic."
- >
- > The International Criminal Tribunal (ICT), which went to all sorts of lengths to bring Milosevic to justice, has been lackadaisical about Croatian war crimes. After some of the Croatian soldiers who committed war crimes at Gaspic came forward to present testimony to the ICT, they were not given adequate protection even after receiving daily death threats and having their cars firebombed. One of them, Milan Levar, was murdered by an explosion in the front yard of his Gaspic home.
- >
- > In June of 1999 Croatian courts acquitted 6 soldiers of war crimes committed at Gaspic, including Bajramovic. In light of this, it is highly revealing that the chief Tribunal prosecutor Carla Del Ponte has decided that Croatian courts can render justice in the prosecution of war crimes. Alas, this has been the pattern all along. When Serbs react to murder, they are charged with "aggression."
- >
- > After the secession of Croatia and Slovenia, it was only a matter of time before Bosnia-Herzegovina would be torn apart by the same contradictions. In all of the regions where Serbs were a minority, they saw their survival as a function of the continuation of the Yugoslav republic and protection by the federal army. Whenever they pressed forward in this manner, they were regarded as "expansionist" or worse.
- >

GESPIC
DOSSIER

+

100y
DOSSIER

- > established version.
- >
- > For example, Johnstone notes that in late September, 1991, some 120
- > Serbs in the Croatian town of Gospic were abducted and massacred in what Croatian human rights activists called the first major massacre of civilians in
- > the Yugoslav civil wars. Although this was clearly designed to frighten the
- > Serbs into moving, the term "ethnic cleansing" was only taken up by the
- > Western media months later in reference to Serb treatment of Muslims in
- > Bosnia. The Gospic slaughter was barely noticed, and only hit the news
- > in 1997 when a disgruntled former policeman, Miro Bajramovic went public,
- > claiming that the Gospic massacre was done on orders from the Croatian
- > Interior Ministry to spread terror among the Serbs. Bajramovic was
- > quickly imprisoned in Croatia and tortured, and no moves were taken to deal with
- > the crimes he named either within Croatia or by the International Criminal
- > Tribunal for the Former Yugoslavia (hereafter, ICTY, or Tribunal).
- >
- > Shortly thereafter three other Croatian soldiers risked their lives to
- > take videotapes and documents on this massacre to the Hague, but the Tribunal
- > refused to offer them protection; one was murdered, the others fled
- > Gospic, and while Tribunal prosecutor Carla Del Ponte insisted that the Tribunal
- > must have priority over Serb courts in dealing with Serbs, she waived
- > priority in dealing with Croats. Thus, nothing was done regarding Gospic
- > except the harassment, torture and killing of witnesses. (4)
- >
- > One of the Croatian officers leading the attacks on Serbs, an Albanian,
- > Agim Ceku, was subsequently trained by "retired" U.S. army officers on
- > contract to Croatia, and he helped command "Operation Storm" in 1995, in
- > which hundreds of Serb civilians were killed and Krajina was ethnically
- > cleansed of several hundred thousand Serbs in what was probably the largest
- > single ethnic cleansing operation in the Balkan wars. Ceku later returned to
- > Kosovo to join the Kosovo Liberation Army (KLA) and worked with them during the 1999 bombing war. Ceku has not only never been indicted by the Tribunal, in January 2000 he was sworn in by NATO's proconsul in Kosovo, Bernard Kouchner, as chief of the "Kosovo Protection Corps," the new look KLA.
- >
- > You may not have heard of Gospic or Ceku, and Nasir Oric is also not a
- > name
- > featured by Rieff, the media, or the Tribunal. Arkan is a more familiar
- > name. Arkan was a Serb paramilitary leader, eventually indicted by the
- > Tribunal, just as NATO started to bomb Yugoslavia in March 1999, no
- > doubt coincidentally providing exemplary public relations service to NATO.
- > Nasir Oric was a Bosnian Muslim officer operating out of Srebrenica, from
- > which "safe haven" Oric ventured out to attack nearby Serb villages, burning
- > homes and killing over a thousand Serbs between May 1992 and January 1994.
- > Oric even invited Western reporters to his apartment to see his "war
- > trophies":

ICTY
Dossiers

- > the tour of the front pages of virtually every tabloid newspaper in the
- > Western world and appeared on the cover of Time, Newsweek, and other
- > mass circulation magazines." (9) The U.S. proposal for a war crimes tribunal
- > followed in the same month, and German Foreign Minister Klaus Kinkel,
- > featuring the evidence of the "thin man" photo, made it clear that the
- > Tribunal's function was to prosecute Serbs, who were ethnic cleansing
- > "to achieve their national goals in Bosnia-Herzegovina [which] is genocide."
- >
- > This was only one of many frauds based on disinformation, but it was a
- > major one, helping make the Serbs-as- Nazis a given for the phalanx and much
- > of the Western public.
- >
- > Milosevic Started It All
- >
- > Central to the party line of NATO and the phalanx has been the theme
- > that Milosevic is the demon who started it all by his nationalist quest for a
- > "Greater Serbia" and his (and Serbia's) view that non-Serbs "had no
- > place in their country, and even no right to live" (Clinton). According to David
- > Rieff, Milosevic "had quite correctly been described by U.S. officials
- > ...as the architect of the catastrophe," (10) and Tim Judah referred to
- > Milosevic's responsibility for wars in "Slovenia, Croatia, Bosnia,
- > Kosovo: four wars since 1991 and the result of these terrible conflicts, which
- > began with the slogan 'All Serbs in One State' is the cruelest of ironies."
- > (11)
- >
- > On its face this perspective seems simple-minded, and is even referred
- > to by
- > a more sophisticated analyst than Rieff or Judah, Lenard Cohen, a bit
- > sardonically, as the "paradise lost/loathsome leaders perspective" on
- > history. (12) Johnstone's book destroys this party line by a convincing
- > analysis of the dynamics of the conflict observable in the actions and
- > interests of all the parties involved, extending even to expatriate
- > lobbying
- > groups of the Croatians and Albanians.
- >
- > In her enlightening chapter on Germany, Johnstone describes its
- > hostility to Serbia and contacts with Croatian émigré groups long before
- > the arrival of Milosevic. Germany had attacked Serbia during World War I and
- > then again under the Nazis; whereas the Croatians and Kosovo Albanians had
- > been
- > German allies. Germany under the Nazis had regularly used the gambit of
- > siding
- > with "ethnic minorities" as a means of weakening rival or target states,
- > and
- > with
- > the death of the Soviet Union and the end of Western support of a
- > unified and independent Yugoslavia, and German reunification, Germany
- > renewed that gambit as it aimed to consolidate its power in Eastern Europe.

ICFJ -

possible

3x

Milosevic -
possible

4

Geschichte
possible

- > videocassettes showing cut-off Serb heads, burnt houses, and piles of
- > corpses. (5)
- >
- > You thought that Srebrenica was a "safe haven" only for civilians and
- > that it could hardly be a UN cover for Bosnian Muslim military operations?
- > You were misinformed. (6) You hadn't heard of the 1992 pushing out of Serbs
- > from Srebrenica and the multiyear attacks on nearby Serb towns and massacres
- > that preceded the Srebrenica massacre (discussed further below)? In fact, it
- > has been an absolute rule of Rieff et al./media reporting on the Bosnian
- > conflict to present evidence of Serb violence in vacuo, suppressing
- > evidence of prior violence against Serbs, thereby falsely suggesting that Serbs
- > were never responding but only initiated violence (this applies to Vukovar,
- > Mostar, Tuzla, Gorazde, and many other towns). (7)
- >
- > You hadn't heard of Nasir Oric and can't understand why he has never
- > been indicted by the Tribunal although doing the same sort of thing as Arkan,
- > but perhaps on a somewhat larger scale? It is not puzzling at all if you
- > realize that the "phalanx" I mentioned above which includes Rieff et al., the
- > media, and the Tribunal, also includes the NATO powers and is serving their
- > ends, which did not include justice (see below).
- >
- > Johnstone provides many examples of how the phalanx twisted facts for
- > political ends, including an extensive and compelling analysis of the
- > various non-proofs of "systematic rape" as Serb policy. (8) But the
- > choicest morsel showing how the propaganda system works was the Nazi-style "death camp" with its picture of the "thin man" Fikret Alic behind barbed wire.
- > As Johnstone notes, the Bosnian Muslims and Croats also had prison camps
- > during the Bosnian wars, but Radovan Karadzic, the "indicted war
- > criminal," was not as smart as they were -- he allowed the Western media to visit his camps.
- >
- > It is now well established as truth, if not permitted to surface in the
- > mainstream media, that: (1) the thin man was not behind barbed wire --
- > the
- > barbed wire was around a small unused compound from which the
- > photographers
- > from Britain's Independent Television Network took their pictures; (2)
- > he was not even in a prison camp, let alone a death camp, but was in
- > transit through a refugee center, on his way to exile in Scandinavia; (3)
- > the
- > thinness of Fikret Alic was not typical of people in the camp, but was
- > highlighted to fit the "Auschwitz" image.
- >
- > Nevertheless, "in August 1992, the 'thin man behind barbed wire' photos
- > made

2x
SREBRENICA
+
ICTY DOSSIER

ICTY
DOSSIER

"Mass crimes by their very nature often require the direct or indirect participation of individuals, some of whom hold high-ranking positions within the government or the military."

Report of the International Law Commission, 1996.

Responsibilities of the Court

Appearing before an international court of justice is very difficult for a victim. This means agreeing to recall traumatic acts that he or she either suffered personally, or witnessed. By agreeing to appear before a court, a witness is sometimes also risking his or her life. Events that have occurred in connection with trials held by international criminal tribunals serve as tragic reminders.

In considering the psychological and physical risks involved, the drafters of the ICC Statute decided to provide witnesses and victims (who are sometimes one and the same) as much protection as possible.

The International Criminal Court is responsible for the safety, physical and psychological wellbeing, and the dignity and privacy of victims, witnesses, and of their families. The credibility and legitimacy of the Court depend upon it.

Risks incurred by victims and witnesses

Potential witnesses of the ICTR have been killed. Croatian national Milan Levar a key witness for the prosecution who had agreed to testify before the ICTY about the violent acts committed by the Croatian forces on Serbian civilians - was murdered on 29 August 2000. The investigation into his death did not lead to any arrest, but no one has any doubt that it was related to his decision to testify before the ICTY.

Juni 2003

verzoening uit Den Haag?

Tijdens het proces in Den Haag tegen Biljana Plavsic verwachtten getuigen Madeleine Albright en Elie Wiesel dat er grote invloed van zou uitgaan op de verzoening in de regio. Maar Plavsic' vonnis resulteerde vooral in nieuwe etnische controverses.

Op 27 februari 2003 veroordeelde het Joegoslavië-tribunaal Biljana Plavsic. Een unicum: voor het eerst in de geschiedenis legde het tribunaal een voormalig regeringsleider straf op. De voormalige presidente van de Republika Srpska werd tot elf jaar veroordeeld voor haar verantwoordelijkheid voor 'misdrijven tegen de menselijkheid' die Bosnische Serviërs in Bosnië begingen tussen 1991 en 1995. Plavsic was ook de eerste verdachte leider die voor het tribunaal zei zich 'volledig verantwoordelijk' te voelen voor het haar ten laste gelegde: etnische zuiveringen, moord, deportatie en mishandeling van Moslims en Kroaten.

Is elf jaar cel voor een vrouw van 72 jaar een milde of strenge straf? In Bosnië-Herzegovina liepen de meningen uiteen. Overlevenden en families van slachtoffers toonden zich geschokt: 'Plavsic zal slechts 2½ minuut voor elk van de 200.000 slachtoffers in de gevangenis doorbrengen', berekende een vertegenwoordiger van een organisatie van vermisten. Anderen prezen Plavsic' moed omdat zij zich vrijwillig bij het tribunaal had gemeld en schuld had bekend. Voor de rechters waren dat belangrijke verzachtende omstandigheden. Plavsic' medewerking aan haar eigen veroordeling had 'een belangrijke bijdrage geleverd aan het nationale proces van verzoening'. Aanvankelijk was Plavsic, een voormalig hoogleraar biologie, begin 2001 naar Den Haag

getogen om een einde te maken aan geruchten en haar onschuld te bewijzen. Het pakte anders uit: er bleek een aanklacht klaar te liggen waarin ze werd beschuldigd van genocide en misdrijven tegen de menselijkheid. Plavsic verklaarde zich onschuldig en werd gevangengezet in de Scheveningse gevangenis. Later verklaarde Plavsic zich schuldig aan de misdrijven tegen de menselijkheid. De aanklagers van het tribunaal lieten daarop de andere aanklachten, waaronder genocide, vallen.

De overwegingen van het tribunaal om milder te straffen wanneer de verdachte schuld bekend, zijn in het algemeen vooral van pragmatische aard. Omdat niks meer hoeft te worden bewezen kan de zaak in zeer korte tijd worden afgehandeld – en aan tijd hebben de rechters van het tribunaal nu eenmaal groot gebrek. Belangrijk is of de *guilty plea* gepaard gaat met oprechte spijt. Hoe oprecht Plavsic was werd niet erg zichtbaar tijdens de driedaagse zitting: ze zat gedurende de hele zitting onbewogen en rechtop te luisteren. Zo nu en dan maakte ze aantekeningen; slechts één keer nam ze het woord. Aan het eind van de zitting las ze een verklaring voor waarin ze zichzelf de vraag stelde waarom ze pas naar aanleiding van de aanklacht van het Joegoslavië-tribunaal was gaan inzien dat de Serviërs vreselijke misdrijven hadden begaan jegens moslims en Kroaten. Daarvoor, zei ze, geloofde ze oprecht dat Serviërs niet in staat waren misdrijven te plegen. Ze was zo geobsedeerd door de angst dat de Serviërs 'voor een tweede maal slachtoffer zouden worden van massamoord' (na die van de Tweede Wereldoorlog) dat ze haar ogen en oren gesloten hield voor de berichten over Servische plunderingen, moorden en andere gruwelijkheden.

Plavsic was de eerste leider die volledige verantwoordelijkheid nam – dat verdachten schuld bekenden kwam in de inmiddels tienjarige geschiedenis van het tribunaal al wel enkele keren eerder voor. Dat is opmerkelijk in de berechting van internationale misdrijven. Tijdens de processen tegen de nazi-top in Neurenberg verklaarden de meeste verdachten zich onschuldig (met Göring als belangrijke uitzondering). Men 'had het niet geweten' en achtte zich niet verantwoordelijk. Maar net als destijds het Duitse publiek reageert nu de bevolking van voormalig Joegoslavië verdeeld en veelal laconiek op de processen – of met ontkenning. Moslimleider Nasir Oric bijvoorbeeld, afgelopen april ge-arresteerd, is voor velen nog steeds een held, zelfs al staan zijn gruwelijke misdrijven op videoband. Voor sommige moslims is zijn arrestatie het bewijs dat het tribunaal de moslimslachtoffers van het conflict maar niet serieus wil nemen.

Of berechting van topfiguren, en vooral die in het buitenland, ook daadwerkelijk tot verzoening leidt, kan nog maar aan zeldzame precedents worden getoetst. De vervolging van dictator Pinochet in Europa veroorzaakte volgens sommigen de langverwachte doorbraak in Chili. De Chileense voorzitter van de VN-subcommissie van onafhankelijke mensenrechtensdeskundigen, José Bengoa, verwoordde het zo: 'Na ieder conflict volgt een periode van massaal geheugenverlies. Dat is onvermijdelijk en noodzakelijk om de draad weer op te kunnen pakken. In Chili is men er nu, na bijna 25 jaar, klaar voor om de waarheid aan te kunnen horen. Of die waarheid van een buitenlandse rechter komt, maakt niet uit.' Bengoa meent zelfs dat de invloed kleiner zou zijn als de rechter een Chileen was geweest.

'Plavsic zal slechts 2½ minuut voor elk van de 200.000 slachtoffers in de gevangenis doorbrengen'

oorLog en recht als fictie

ARNON GRUNBERG
COLUMN

Het gaat goed met de fictionalisering van de werkelijkheid. Kunt u zich de televisiegenieke redding van de Amerikaanse soldate Jessica D. Lynch in Irak herinneren? Volgens de BBC blijkt die redding, in ieder geval gedeeltelijk, in scène te zijn gezet, omwille van ons kijkers uiter-aard. Voor ons genot zijn kosten noch moeite gespaard. Jessica lijdt aan amnesie en kon dus niet geïnterviewd worden over haar wonderbaarlijke redding. Zo gaat dat. Eerst creëer je de werkelijkheid, om haar daarna zo snel mogelijk te vergeten. Wat overblijft is een icoon, want dat het leven van Jessica D. Lynch verfilmd zal worden, daar-aan hoeft niemand te twifelen.

Voor het Pentagon is het verschil tussen oorlog en film vooral een verschil in prijs. Een Britse officier die aanvanke-lijk geprezen werd omdat hij zijn troepen had aange-spoord de Irakezen menselijk te behandelen – hij voegde eraan toe dat zijn jongens verstoeld zouden staan van de gastvrijheid in Irak – blijkt nu gevangenen te hebben mis-handeld en in het wilde weg om zich heen te hebben ge-schoten om burgers te intimideren. Begrijpelijk, een offi-cier is opgeleid om te schieten, en hoe zwakker de vijand hoe minder er te schieten valt.

Maar de fictionalisering blijft niet beperkt tot Irak alleen. De Belgische justitie had tot voor kort universele be-voegdheid als het om misdadigers als Bush senior, Cheney, Sharon, Arafat en generaal Tommy Franks ging, om maar een paar van de meest bekende aangeklaagden te noemen. De goede bedoelingen van die wet hoeven niet te worden uitgelegd. De slachtoffers van de machti-gen van de wereld konden zich tot de Belgische justitie wenden in geval van grof machtsmisbruik, om het eens mild uit te drukken.

In de praktijk leidde deze universele bevoegdheid vooral tot hilariteit. Toen bleek dat het bevriende staatshoofd Sharon in theorie gearresteerd kon worden zodra hij voet op Belgische bodem dreigde te zetten, werd de Belgische regering al een heel klein beetje verlegen. Maar toen ook Amerikaanse symbolen van macht in deze klucht betrok-ken dreigden te worden werd de wet snel aangepast. De Amerikaanse appreciatie voor kluchtigheid is tamelijk laag dezer dagen, en zo kon de aanklacht tegen generaal Franks worden doorverwezen naar de Amerikaanse justi-tie, want de klucht moet natuurlijk tot het bittere eind worden voortgezet, gewoon seponeren is te praktisch en misschien ook juridisch onmogelijk.

Volgens de Belgische krant De Standaard was het een maoïstisch splintergroepje dat de aanklacht tegen gene-raal Franks had ingediend. Dit bericht roept een kleine juichkreet op en twee vragen. Eerst maar de juichkreet: ze bestaan nog, maoïstische splintergroepjes, niet alles sterft uit. Wat is het volgende splintergroepje dat de diplomatie op scherp stelt? En, belangrijker, was het niet een kenmerk van de volwassen democratie dat beslissingen over oorlog niet door het leger worden genomen maar door de politici? In Irak schijnen tussen 600 en 1200 burgers te zijn ge-dood bij de laatste oorlog. Het exacte aantal doden van de vijand blijft op de een of andere manier altijd geheim. Kun je oorlog voeren zonder burgerslachtoffers te maken?

Het lijkt me moeilijk. Er zijn regels en beperkingen maar in een oorlog is het legaal om te doden, precies dat maakt oorlog namelijk tot oorlog.

De mate van verantwoordelijkheid van generaal Franks zal nooit worden gemeten, want ook voor het Internationale Strafhof in Den Haag hoeft hij niet te verschijnen, zelfs niet als een maoïstisch splintergroepje dat hof annexeert. De Amerikanen genieten er immuniteit, en dat zal voorlo-pig zo blijven. Precies zoals anderen immuun zijn voor an-tibiotica. Immuun voor de wet. Heerlijk. Het doet een beetje middeleeuws aan, maar we moeten er maar aan wennen dat steeds meer middeleeuws zal aandoen. Het is niet alleen die immuniteit die dat internationale hof in de buurt van de gefictionaliseerde werkelijkheid brengt.

Van het proces tegen Eichmann kun je zeggen dat er ook een educatieve dienst mee is bewezen, al was het maar omdat schrijvers die aardig konden schrijven en denken boeken en artikelen aan dat proces hebben gewijd. Wie schrijft over het proces tegen Milosevic? Wie maakt zich daar druk om? Kosovo en Srebrenica zijn namen uit een afgesloten decennium, zoiets als Watergate. Leuk voor

Voor het Pentagon is het verschil tussen oorlog en film vooral een verschil in prijs

een televisiequiz, als de hoofdredactrice van een dames-blad mag bewijzen dat ze heus niet op hun achterhoofd zijn gevallen bij die damesbladen.

En er is meer. Saddam zal nooit door het strafhof in Den Haag worden berecht, al duikt hij morgen op in Voor-schoten. Hij en zijn advocaten zouden in zijn val te veel mensen mee kunnen slepen op hoge posities die nu net voor het oog van de wereld Irak van een dictator hebben bevrijd. Waaraan de operatie Schone Handen in Italië is bezwe-ken zal ook het strafhof in Den Haag bezwijken: op mach-tige posities zitten mensen die immuun zijn voor de wet. De belangenverstrengeling tussen de rechter en zijn be-schermers, en de verdachte, en diens beschermers is uit-eindelijk, door een ingewikkeld en vrijwel onzichtbaar netwerk, te groot.

De fictionalisering van de werkelijkheid is een steun in de rug van de relativisten die beweren dat de waarheid een constructie is van de mens, als een lego-kasteel, niet een-duidig, eigenlijk gewoon non-existent. Een immoreel standpunt, en ondeugdelijk bovendien. Maar de waarheid wordt steeds succesvoller aan ons oog onttrokken, dat wel, opdat wij daarvan niets meer zullen zien dan het ge-zicht van een blanke icoon: Jessica D. Lynch.

Arnon Grunberg

RANKO CUKOVIC/REUTERS

Plavsic in 1995, met Karadjic (m) en Mladic

Op de Balkan blijkt de belangstelling voor (en kennis van) het tribunaal tot dusver gering

Op de Balkan blijkt de belangstelling voor (en kennis van) het tribunaal tot dusver gering. Omdat deze rechtbank een westerse vinding is, zegt men, en de processen zich ver buiten de regio afspelen. Daarom opende het Joegoslavië-tribunaal de afgelopen jaren speciale afdelingen in Sarajevo, Zagreb, Belgrado en Pristina, waar de jurisprudentie van het tribunaal wordt vertaald en verspreid via kranten, radio en televisie. Via dit soort initiatieven hoopt het Tribunaal een bijdrage te kunnen leveren aan verzoening. Het inspireerde andere tribunaal: zo heeft het nieuwe internationale hof in Sierra Leone voor de bevolking een uitgebreide pr-campagne in petto – nog voor de eerste verdachte in de beklaagdenbank heeft kunnen plaatsnemen. Maar in Sierra Leone kreeg de openbare aanklager dan ook maar drie jaar de tijd om de grootste oorlogsmisdadigers te pakken te krijgen (zie pag. 12). Na berechting wordt het instituut overgedragen aan de lokale autoriteiten, en dan zal moeten

blijken of deze snelle juridische *shock and awe* voldoende waarborg biedt voor een bevredigende rechtsgang op lange termijn.

Het Joegoslavië-tribunaal draagt ook het zijne bij aan de opbouw van het justitieel apparaat in Bosnië. Doel is om na de sluiting van de Haagse deuren (in 2008 voor zaken in eerste aanleg, in 2018 voor hoger beroepszaken) de dossiers over te dragen aan lokale rechters. In Bosnië, Kroatië en zelfs ook Servië dient al een groeiend aantal rechtszaken tegen oorlogsmisdadigers voor lokale rechtbanken. Vaak gaat het om zaken tegen voormalige vijanden, maar meer en meer vervolgt men ook misdrijven die de eigen bevolkingsgroep beging. Die processen vinden plaats onder internationale druk, en moeten de kans op financiële steun uit het Westen vergroten. Amnesty International constateert dat ze vaak niet voldoen aan de criteria van een eerlijk proces. Toch is het een belangrijke ontwikkeling, die zich sterker zal doorzetten naarmate het democratisch gehalte in de samenleving toeneemt. Vertegenwoordigers van het Joegoslavië-tribunaal reizen regelmatig naar Sarajevo voor overleg met nationale en internationale autoriteiten over de stappen om het nationale rechtssysteem klaar te stomen voor vervolging en be-

rechting in internationale misdrijven. Deze samenwerking met de regio is van groot belang voor het succes van het tribunaal, want het zijn niet zozeer de jaren durende rechtszaken in de benauwde Haagse rechtszaal zelf die tot nationale verzoening leiden. De verwachtingen omtrent de grote invloed die van het tribunaal zou uitgaan op verzoening in de regio, zoals verondersteld door de oprichters, blijken maar beperkt waar te maken, ondanks de uitspraken van alle belangrijke getuigen in het proces tegen Plavsic – onder wie Madeleine Albright, Elie Wiesel en Carl Bildt.

Want het vonnis tegen Plavsic brengt weer nieuwe controverses met zich mee, over de strafmaat bijvoorbeeld. Controverses die zich blijven bewegen langs etnische grenzen. Het zal nog heel lang duren voordat die grenzen vervagen en de waarheid die het tribunaal naar boven brengt voor iedereen acceptabel is.

Frederick de Vlaming
Milosevic Workshop UvA

Vukovar-verdachte geeft zich aan

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 22 APRIL. Miroslav Radić, een oud-officier van het Joegoslavische Volksleger die door het Joegoslavië-tribunaal wordt gezocht voor oorlogsmisdaden gepleegd in november 1991 in de Kroatische stad Vukovar, heeft zich gisteren vrijwillig aangeggeven bij de justitiële autoriteiten in Belgrado.

Radić is samen met twee andere ex-officieren van de Joegoslavische strijdkrachten, Mile Mrksić en Veselin Šljivančanin, door het VN-hof aangeklaagd. De oud-generaal Mrksić heeft zich vorig jaar mei vrijwillig gemeld bij het VN-hof.

Šljivančanin is nog steeds op vrije voeten. Een poging van de Servische politie om hem te arresteren mislukte in februari van dit jaar. Een woordvoerder van het Joegoslavië-tribunaal verwacht dat Radić binnenkort zal worden uitgeleverd aan Den Haag.

Het Joegoslavië-tribunaal heeft naar aanleiding van het bloedbad in Vukovar de drie officieren in staat van beschuldiging gesteld. Zij zouden na de inname van de Kroatische stad Vukovar door het Joegoslavische Volksleger en militairen van de Kroatische Serviërs 260 Kroatische patiënten uit het zie-

kenhuis van de stad hebben overgebracht naar een varkensfokkerij in het nabijgelegen dorp Ovčara. Daar werden de Kroaten een voor een afgemaakt.

De Servische minister van Binnenlandse Zaken, Dušan Mihajlović, zei vorige week dat de 'drie van Vukovar' waarschijnlijk onschuldig zijn. Volgens hem blijkt uit informatie van de militaire inlichtingendienst dat Ovčara niet ligt in de zone waarover de militaire eenheid van Šljivančanin het bevel voerde. „We hebben de mensen die voor die misdaad verantwoordelijk waren, gearresteerd”, aldus Mihajlović. Hij noemde geen namen. Servië wil de werkelijk verantwoordelijken zelf berechten.

Mihajlović riep vorige week de voortvluchtige Šljivančanin en Radić op zich vrijwillig te melden. „We bieden hun de kans vrijwillig voor een Servische rechtbank te verschijnen en hun verklaring af te geven aan de onderzoekers van het Haagse tribunaal.” Als ze van die kans gebruikmaken zal de Servische regering „hen steunen met bewijsmateriaal” en hun verdiedigingsorganisatie, zo beloofde minister Mihajlović bij die gelegenheid. Waarschijnlijk heeft dat Radić overtuigd.

VN-tribunaal Sierra Leone betwijfelt dood 'Mosquito'

MONROVIA, 7 MEI. Sam Bockarie, de beruchte rebellenleider die door het oorlogtribunaal in Sierra Leone wordt gezocht, is volgens de Liberiaanse regering maandagavond gedood. Dat zou gebeurd zijn tijdens een schotenwisseling met Liberiaanse soldaten toen hij vanuit Ivoorkust de grens met Liberia probeerde over te trekken. Het doorzefde lichaam van iemand die op de rebellenleider leek kon gisteren in een lijkenhuis in de Liberiaanse hoofdstad Monrovia worden bezichtigd.

Maar vertegenwoordigers van het VN-tribunaal voor Sierra Leone betwijfelen of Bockarie echt dood is. Volgens hoofdaanklager Alan White bevond de rebellenleider zich al sinds 27 april in Liberia en werd hij gisteren nog gezien, terwijl hij beschermd werd door tientallen bodyguards. Het tribunaal heeft Liberia gevraagd om het lijk over te dragen, zodat de identiteit onomstotelijk kan worden vastgesteld.

Bockarie, bijgenaamd 'Mosquito' om zijn dodelijkheid en trefzekerheid, is een oude vriend van de Liberiaanse president Charles Taylor. In 1991 hielp Taylor die toen zelf nog rebellenleider was, bij de oprichting van het Revolutionair Verenigd Front (RUF), een rebellenbeweging in Sierra Leone onder leiding van Foday Sankoh. Nadat Taylor in 1997 president van Liberia werd, voorzag hij het RUF van wapens in ruil voor diamanten.

Het RUF groeide tijdens tien jaar burgeroorlog uit tot een van de meest beruchte rebellen groepen ter wereld. Gedroegde kindsoldaten hakten bij tienduizenden burgers lichaamsdelen af. Ex-kapitein en ex-kampioen discodansers Bockarie was een van de meest gevreesde leiders.

Na beëindiging van de burgeroorlog twee jaar geleden vond Bockarie een veilig heenkomen in Taylors Monrovia. Taylors steun aan het RUF kwam Liberia op zware sancties van de Verenigde Naties

te staan. Vorige week nog waarschuwde het VN-tribunaal voor Sierra Leone dat Taylor zelf voor die rechtbank zou moeten verschijnen als hij zich nog langer zou verzetten tegen uitlevering van de Sierra Leoneanse oud-juntaleider Johnny Koroma en Sam Bockarie.

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties besloot gisteren unaniem tot verlenging van het wapenembargo tegen Liberia, het reisverbod voor belangrijke regeringsvertegenwoordigers en het importverbod van Liberiaanse diamanten. Er komt ook een importverbod op Liberiaans hout als de Liberiaanse regering niet ophoudt met de ondersteuning van rebellen groepen die de veiligheid in de regio ondermijnen.

Bockarie is binnen zijn rebellenbeweging een bijna mythische figuur. Volgens zijn mannen ging hij hen altijd voor in de strijd en ketsten de kogels af op zijn lijf. (AP, Reuters)

Akkoord over tribunaal genocide Rode Khmer

Door onze correspondent

SINGAPORE, 18 MAART. Er komt een VN-tribunaal dat de daders gaat berechten van Rode Khmer genocide die in de jaren zeventig minstens twee miljoen Cambodjanen het leven kostte. Vertegenwoordigers van de Cambodjaanse regering en van de VN hebben daarover gisteren in Phnom Penh een ontwerpakkoord bereikt. Vandaag spreken de Algemene Vergadering van de VN en het parlement van Cambodja zich uit over het Rode Khmer-tribunaal.

De onderhandelingen over het door de Cambodjaanse bevolking zeer gewenste tribunaal hebben bijna zes jaar geduurd. In februari vorig jaar trokken de VN zich eruit terug. De steeds veranderende cisen die Cambodja's sterke man, Hun Sen, onderhandelingsronde

na onderhandelingsronde aan het tribunaal stelde, bracht VN-secretaris-generaal Kofi Annan tot de conclusie dat „onafhankelijkheid en objectiviteit” niet konden worden gegarandeerd. Cambodja wilde een doorslaggevende stem in het tribunaal, maar heeft een zwak justitieel systeem.

Onder druk van vooral Amerika gingen de VN toch weer naar de onderhandelingsstafel. Of en hoe de bezwaren van een jaar geleden volledig zijn weggenomen, is nog niet duidelijk.

Voor het tribunaal zullen waarschijnlijk minstens de nog levende topmensen van de Rode Khmer verschijnen, zoals Ieng Sary, Nuon Chea, Khieu Samphan en de 'uitvoerders' Ta Mok en Duch. 'Broeder nummer één', Pol Pot, is in 1998 overleden.

Sešelj krijgt reserve-advocaat

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 13 MEI. De Servische extreem-nationalist Vojislav Sešelj krijgt bij zijn rechtszaak voor het Joegoslavië-tribunaal een zogenoemde standby counsel (reserve-advocaat) toegewezen die het proces zal volgen en de verdediging op elk moment van de verdachte kan overnemen. Dat heeft de griffier van het VN-hof gisteren bekend gemaakt. Sešelj is, na Slobodan Milošević, de tweede verdachte die ervoor heeft gekozen zich zelf te verdedigen. In de rechtszaak tegen de ex-president van Joegoslavië zorgt dat, gezien de complexiteit, voor de nodige problemen.

Sešelj meldde zich in februari vrijwillig bij het VN-hof. Voor zijn

vertrek uit Belgrado zei hij naar Den Haag te gaan „om te winnen, om iedereen uit te dagen en om te spreken voor de gevallen Servische vrijheidsstrijders”. Tijdens zijn eerste optreden in de rechtszaal weigerde Sešelj antwoord te geven op de vraag of hij schuldig dan wel onschuldig is aan oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid.

In de Milošević-zaak is de optie van een standby counsel ook overwogen, maar uiteindelijk verworpen. In plaats daarvan werden drie amici curiae benoemd. De 'vrienden van het hof' moeten toezien op de eerlijkheid van het proces, bij ontstentenis van een verdediger.

De reserve-advocaat zal de

rechtszaak bijwonen en menten krijgen. Het hoftribunaal wordt ook een waarschuwing aan hij zich tijdens het kr misdraagt, kunnen de palen dat de standby-ondervraging voortzet. Vojislav Sešelj is een schone, verbaal begaafde dadige man. Hij richtte Servische Cetnik Beweg ter omgedoopt in Servische Partij (SRP). Zijn steenvast 7 à 10 procent v men. Bij de Servische verkiezingen van eind drong Sešelj zelfs door de ronde en kreeg hij n miljoen stemmen - 36

Aanklager: 'geen genade' in Foča-zaak

DEN HAAG, 21 NOV. In de zogenoemde Foča-verkrachtingszaak zijn gisteren voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag straffen van 15 tot 35 jaar geëist tegen de drie Bosnisch-Servische beklaagden. In hun slotpleidooien vroegen de openbare aanklagers de rechters geen genade te tonen jegens het drietal.

„Geen vonnis dat deze rechtbank kan bedenken doet recht aan de onrechtvaardigheid die de slachtoffers van deze mannen hebben ondergaan”, zo zei de Canadese aanklager Dirk Ryneveld tegen de drie rechters van het tribunaal. Hij en zijn collega's schildden in hun slotpleidooi de „afschuwelijke” wandaden die de drie tijdens de Bosnische oorlog hebben gepleegd jegens tientallen moslimvrouwen die in de stad Foča systematisch werden verkracht, vernederd, mishandeld en vermoord - vrouwen vanaf de leeftijd van twaalf en dertien jaar die regelmatig door vijftien mannen op rij werden verkracht of die door de beklaagden als persoonlijke seks-slavinnen werden gehouden om vervolgens als vee te worden verkocht. De beklaagden verkrachtten vrouwen voor de ogen van hun kinderen, folterden hen of lieten vrouwen naakt paradeeren voor groepen Bosnisch-Servische soldaten.

De drie - Dragoljub Kunarac, Radomir Kovač en Zoran Vuković - staan terecht wegens hun aandeel in de volgens de aankla-

gen systematische en geplande verkrachtingscampagne in Foča, die tot doel had het gebied etnisch zuiveren, zo werd betoogd. Hun zijn oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en schendingen van de Geneve Conventies ten laste gelegd.

Vogens Ryneveld verdient de 40-jarige Kunarat de hoogste straf, 35 jaar - mede op grond van zijn zogenoemde commandoverantwoordelijkheid. Hij gaf leiding aan een speciale paramilitaire eenheid en had positieve toestemming om misdaden van zijn ondergeschikten aan te bevelen. Hij deed tegendeel: hij nam deel aan de verkrachtelingen, gaf er opdracht toe te reppen. Hij deed tegendeel: hij nam deel aan de verkrachtelingen, gaf er opdracht toe te reppen. Hij deed tegendeel: hij nam deel aan de verkrachtelingen, gaf er opdracht toe te reppen.

Als verzwagen van de omstandigheden bij Zoran Vuković droeg de aanklager aan dat hij zijn slachtoffers dreigde met moord op hun familieleden. (AP, ANP)

Leger Servië krijgt bevel verdachten op te pakken

BELGRADO, 2 MEI. Alle militairen van het leger van SEM (Servië en Montenegro) zijn sinds gisteren verplicht Servische verdachten die door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging zijn gesteld wegens oorlogsmisdaden, aan te houden en over te dragen aan de justitie.

De minister van Defensie van de unie van Servië en Montenegro, Boris Tadić, maakte dat gisteren bekend. Het bevel is, afgezien van arrestaties van verdachten in het verleden, het meest drastische signaal dat de autoriteiten in Belgrado willessen zijn samen te werken met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Het bevel heeft volgens Tadić betrekking op alle stafleden van het leger, alle dienstplichtige en professionele militairen en alle burgers die vallen onder het ministerie van Defensie. Zij allen worden verplicht zich tot het dichtstbijzijnde commandocentrum van de strijdkrachten te wenden als ze

een verdachte waarnemen. „Als een verdachte onder militaire jurisdictie valt of zich in een militair gebouw, vliegtuig, boot of voertuig bevindt, is het leger verplicht hem naar de dichtstbijzijnde basis te brengen, waar hij aan de politie kan worden overgedragen.” Wie in gebreke blijft, kan ernstige disciplinaire en juridische strafmaatregelen verwachten.

Tadić zei dat het bevel „het leger moet bevrijden van het anathema vluchtelingen te beschermen” en dat het „alle verdachten van oorlogsmisdaden voor de rechter moet brengen”. De autoriteiten in Belgrado, vooral de militaire, zijn vaak door mensen als Carla Del Ponte, hoofdaanklager van het Joegoslavië-tribunaal, beschuldigd verdachten van oorlogsmisdaden te beschermen. Die verdachtmakingen aan het adres van het leger, zei Tadić gisteren, „brengen ernstige schade toe aan de pogingen van het land in de richting van de-

democratische integratie”.

Het nieuwe bevel gaat rechtstreeks in tegen een recente verklaring van 's Lands hoogste militair, generaal Branko Krka, die zei dat het niet de verantwoordelijkheid van de strijdkrachten is de belangrijkste verdachten van het Joegoslavië-tribunaal aan te houden. Hij sprak over generaal Ratko Mladic, oud-bevelhebber van het leger van de Bosnische Serviërs, en de gepensioneerde kolonel Veselin Šljivančanin, oud-officier van het vroegere Joegoslavische Volksleger. Beiden bevinden zich waarschijnlijk in Servië. De eerste wordt gezocht wegens genocide en oorlogsmisdaden in Bosnië, de tweede wegens betrokkenheid bij de massamoord op 260 Kroaten in Vukovar in de herfst van 1991. Volgens generaal Krka zijn beiden nu burgers die het leger niet kan oppakken. Na het bevel van Tadić van gisteren kan dat argument niet meer worden gebruikt. (Reuters, AP)

Aangeklaagde Kroaat dood

ZAGREB, 30 APRIL. De wegens oorlogsmisdaden door het Joegoslavië-tribunaal aangeklaagde Kroatische generaal Janko Bobetko, voormalig legerleider, is gisteren overleden. Hij was 84.

Bobetko, de hoogste Kroatische officier die door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging is gesteld, is wegens zijn slechte gezondheidstoestand nooit voor berechting uitgeleverd. Het tribunaal gaf na een eigen onderzoek naar Bobetko's gezondheid in februari van dit jaar toe dat hij niet meer in staat was terecht te staan. Bobetko bracht zijn laatste levensdagen thuis door, na - tegen de zin van zijn artsen - het ziekenhuis in Zagreb te hebben verlaten. Hij overleed aan hartstilstand. Hij

leed al jaren aan suikerziekte en een hartkwaal.

Het Joegoslavië-tribunaal klaagde de Bobetko aan wegens de moord op zeker honderd Kroatische Serviërs - onder wie talrijke burgers. Ze werden vermoord tijdens een Kroatisch offensief tegen de Serviërs in 1993. Bobetko heeft altijd elke verantwoordelijkheid voor de moorden afgewezen, maar in zijn memoires ('Al mijn veldslagen') gaf hij wel toe van de wandaden te hebben afgeweten. Het Joegoslavië-tribunaal, zo vond hij zelf, „moest zich schamen” voor het uitbrengen van aanklachten tegen „Europa's laatste nog levende antifascistische strijder”. In de Tweede Wereldoorlog sloot Bobetko zich aan bij partizanen die vochten te-

gen het fascistische Kroatische bewind - dat zijn vader en drie van zijn broers had vermoord - en de nazi's. Na de oorlog bleef Bobetko in het leger. Hij werd in 1954 generaal, maar in de jaren zeventig stakte zijn carrière wegens zijn nationalistische sentimenten. Nadat Kroatië zich onafhankelijk had verklaard en de oorlog tegen de Kroatische Serviërs en het Joegoslavische Volksleger begon benoemde de toenmalige nationalistische president Franjo Tudjman de al gepensioneerde Bobetko tot stafchef, een functie die hij tot midden 1995 bekleedde. Hij vertrok nadat de Kroaten in twee offensieven vrijwel het hele Kroatische territorium op de Serviërs hadden veroverd. (Reuters, AFP)

VN-Tribunaal klaagt twee Serviërs aan

DEN HAAG, 13 MEI. Aanklagers van het Joegoslavië-tribunaal van de VN hebben twee bondgenoten van de vroegere Joegoslavische president Milošević aangeklaagd wegens de moord en deportatie van Kroaten en Moslims tussen 1991 en 1995. De Serviërs Jovica Stanisic en Franko Simatovic werden onlangs in Belgrado gearresteerd en worden waarschijnlijk snel uitgeleverd aan het Tribunaal in Den Haag. (AP)

Rwandese ex-minister krijgt levenslang

ARUSHA - De voormalige Rwandese minister van Informatie Eliezer Niyitegeka is donderdag veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf voor zijn aandeel in de volkenmoord op de Tutsi's. De ex-tribunaal in de Tanzaniaanse stad Arusha persoonlijk en in het openbaar opgeroepen tot genocide, moord en verkrachting. Ook zou hij hebben meegedaan aan seksuele marteling van Tutsi-vrouwen (AFP)

Orić verklaart zich onschuldig

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 17 APRIL. Naser Orić, van 1992 tot 1995 de moslimcommandant van Srebrenica, heeft dinsdag verklaard onschuldig te zijn. De 36-jarige Orić wordt door het VN-hof beschuldigd van moord en mishandeling van Bosnische Serviërs en van plundering van vijftien dorpen van Bosnische Serviërs in de omgeving van Srebrenica, voordat de enclave in juli 1995 door de Bosnische Serviërs werd ingenomen.

Servië wil nog meer misdadigers uitleveren

Servië Het parlement van Servië

en Montenegro heeft maandag een wetswijziging goedgekeurd die de uitlevering van meer oorlogsmisdadigers aan het VN-tribunaal mogelijk maakt. Met 77 stemmen voor en 16 tegen, bij zes onthoudingen en 27 absentes, schrapte het parlement de bepaling dat alleen verdachten kunnen worden uitgeleverd die voor april 2002 zijn aangeklaagd. Die bepaling was een concessie van president Kostunica aan bondgenoten van Milošević. (AP)

Moslimcommandant Orić pleit onschuldig

DEN HAAG - Naser Orić (36), voormalig moslimcommandant van 1992 tot 1995 moslimcommandant van Srebrenica, heeft gisteren verklaard onschuldig te zijn. Orić werd door het Joegoslavië-tribunaal veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf voor zijn aandeel in de volkenmoord op de Tutsi's. De ex-tribunaal in de Tanzaniaanse stad Arusha persoonlijk en in het openbaar opgeroepen tot genocide, moord en verkrachting. Ook zou hij hebben meegedaan aan seksuele marteling van Tutsi-vrouwen (AFP)

plande, was dat een van de belangrijkste redenen voor de overleving. Moslims uit Srebrenica, die afgeloopen zaterdag nog voor het tribunaal werden gearresteerd, wijzen erop dat in de belegerde enclave hongersnood heerste en dat de moslims wel moesten gaan stelen.

Voor moorden in Serviëse dorpen is Orić trouwens niet aangeklaagd, wel voor wat er in de stad Srebrenica zelf met achtgebelevens Serviërs gebeurde die in het politiebureau of in een gebouw achter het gemeentehuis werden vermoord of gemarteld. Met de voorafgeleiding van Orić begint het tribunaal voor het eerst met de strafvervolgning van moslims uit Srebrenica verdachten van oorlogsmisdaden. (ANP)

vechten uit in de Gazastrook op de Westoever. (AP)

Schade blokkades: 49 miljard gulden

GAZA De Palestijnse economie heeft in een half jaar tijd meer dan 49 miljard gulden schade geleden als gevolg van de afgrenzingsdeling van de Palestijnse gebieden. Dat heeft de Palestijnse minister van Financiën Maher al-Masri zaterdag gezegd. De werkloosheid onder de Palestijnen is als gevolg van de blokkades opgelopen tot meer dan 50 procent, zei al-Masri. Zelfs als de reisbeperkingen wor-

Rechters moeten geen politiek besluit nemen

Minister Michel over genocidewet in België

Toen president Bush sr. in België werd aangeklaagd op basis van de omstrede genocidewet, was voor minister Louis Michel de maat vol.

Door onze correspondent CAROLINE DE GRUYTER

BRUSSEL, 4 APRIL. „Colin Powell heeft me een brief gestuurd waarin hij wijst op zijn problemen met de Belgische genocidewet. Stel dat hij naar Brussel komt en de rechter zegt: 'Meneer Powell, komt u even mee?' Dat kan toch niet?' De Belgische minister van Buitenlandse Zaken Louis Michel zal geen traan laten als de intussen befaamde genocidewet ten grave wordt gedragen. Integendeel, hij is de voornaamste architect van een ingrijpende wetswijziging die vanmorgen in de Belgische Senaat voor consternatie heeft gezorgd.

Michel schrok zich wild toen een aantal Iraquezen twee weken geleden bij de Brusselse rechtbank een klacht indiende tegen Powell, de voormalige president George Bush, ex-opperbevelhebber Norman Schwarzkopf en vice-president Dick Cheney. De Iraquezen verloren familieleden bij een Amerikaanse bombardement op een schuilkelder in Bagdad, in 1991. Maar Michel kreeg meteen visioenen dat het NAVO-hoofdkwartier uit Brussel zou vertrekken. Powell zinspeelde in zijn brief op Amerikaanse bedrijven die de haven van Antwerpen zouden mijden. Eerder dreigde Israël de diplomatieke betrekkingen met België te verbreken als de klacht tegen premier Ariel Sharon, die in 2001 door Palestijnen werd ingediend, niet van tafel verdween. Joden in Antwerpen zouden 'naar Israël verhuizen'. De maat was vol, besloot Michel.

Dus trok hij alle politieke registers open om te doen wat hij allang van plan was, maar nooit geaccepteerd kreeg: de genocidewet inperken. Nu kan iedereen ter wereld in België een ander aanklagen wegens genocide, misdaden tegen de menselijkheid, foltering en oorlogsmisdaden. Elke klacht leidt tot onderzoek, want er is geen 'rem' (zoals het openbaar ministerie in Nederland).

Michel wil dat klagers al minstens drie jaar in België wonen. Als de beschuldigten in landen wonen met een onafhankelijke rechtsspraak, moet de zaak daar worden behandeld. Ook kan de regering de Belgische rechtbank dwingen poli-

Louis Michel (Foto AP)

tiek gevoelige klachten niet te behandelen. Het parlement keurde Michels voorstellen deze week al goed. Als de Senaat, in navolging van de Senaatscommissie voor Justitie, dat ook doet, gaan de wijzigingen met terugwerkende kracht in. Dan is België niet alleen van de zaak-Bush af, maar wellicht ook van de zaak-Sharon.

Een aantal Senatoren wil eerst een advies van de Raad van State. Zij vinden inmenging van de minister in zaken van de rechtbank ongrondwettelijk.

„Pff, er komen alleen wat filters in de wet, zodat het onmogelijk wordt om haar voor politieke spelletjes te misbruiken. Want wat zijn die zaken tegen Sharon, Arafat, Bush of Saddam anders? Straks doet de wet precies waar ze voor bedoeld was: genocideslachten in België de kans geven op gerechtigheid. Maar dan wel op voorwaarde dat dit in hun eigen land of voor het Internationale Strafhof in Den Haag niet kan, en dat ze een band hebben met België.”

In de zaak-Sharon heeft u altijd volgehouden dat de rechtbank onafhankelijk haar werk moet doen. „Dat is zo.”

Maar straks mag de minister van Justitie zomaar een klacht aan de rechtbank onttrekken. Vanwaar die draai?

„Dat is geen draai! Vóór de klacht tegen Bush en de andere Amerikanen kon ik geen parlementaire meerderheid vinden om de wet te wijzigen. Dus moest ik die wet verdedigen. De klacht tegen Bush confronteert ons met de absolute noodzaak om de wet redelijker te maken. De enige die echt weet wel-

ke gevolgen zo'n klacht heeft voor de diplomatie, ben ik.”

Hoe zwaar was de druk uit de Verenigde Staten en Israël?

„Ik heb de brief van Powell niet als druk ervaren. Ik was wel bezorgd voor onze betrekkingen met Washington. Dat is toch normaal? Toen we in 2001 EU-voorzitter waren, maakte die wet het ons haast onmogelijk om onze taak uit te oefenen.”

U wilde bemiddelen tussen Israël en de Palestijnen.

„Als we normale banden met Israël hadden gehad, hadden we het vredesproces weer op gang kunnen helpen. Maar Israël ging niet op onze voorstellen in omdat die klacht tegen Sharon bestond. Je kunt het oneens zijn met Bush en zijn politiek, met Sharon en zijn politiek, maar het zijn democratieën! Welk moreel recht hebben wij dan om te beweren dat Israël geen rechtsstaat is?”

Palestijnen in Libanon kunnen noch in Libanon, noch in Israël, noch bij het Strafhof terecht met hun klacht tegen Sharon. Nu zegt België: wij hebben een geschikte wet, maar het komt ons niet uit.

„Sommigen wilden dat de wetswijziging alleen zou gelden voor klachten die na 1 juli 2003, toen het Strafhof werd opgericht, zijn ingediend. Dan meet je met twee maten: dat lost het probleem-Bush op maar niet het probleem-Sharon. Dat kan niet. De wet geldt voor niemand, of ze geldt voor iedereen.”

Vond u het moeilijk al die tijd te zeggen: sorry Israël, we hebben een onafhankelijke rechtsspraak? „Natuurlijk. Al vond ik de manier waarop Israël reageerde heel pijnlijk.”

Ze zeiden dat u expres uw macht niet gebruikte om de rechtbank te stoppen. „Alsof ik die macht had!”

Als uw wijziging wordt goedgekeurd, krijgt de regering die macht wel.

„Dat is geen politieke inmenging! Die verantwoordelijkheid heeft de regering nu eenmaal, in zaken waar druk is van het parlement, van lobbyorganisaties en de publieke opinie. Juristen moeten geen politieke besluiten nemen.”

Het landsbelang prevaleert boven de scheiding der machten? „C'est la raison d'état. Daar ben ik een voorstander van.”

Tribunaal klaagt bij VN over 'laksheid' van Joegoslavië

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 24 OKT. De president van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, de Franse rechter Claude Jorda, heeft gisteren bij de VN-Veiligheidsraad geklaagd over het uitblijven van arrestaties van verdachten die zich in Joegoslavië bevinden.

Volgens Jorda brengt de gebrekkige medewerking van de regering in Belgrado de voortgang van werkzaamheden door het VN-hof in gevaar. In een brief aan de veiligheidsraad schrijft Jorda dat het tribunaal zonder medewerking van Joegoslavië niet kan voldoen aan de opdracht die de veiligheidsraad het hof afgeleverd zomer nadrukkelijk had opgelegd: het moest zich concentreren op de berech-

ting van de belangrijkste burgerlijke, militaire en paramilitaire leiders met als doel in 2008 het werk af te ronden.

Eerder deze week uitte ook hoofdanklager Carla Del Ponte, tijdens een bezoek aan de Balkan, opnieuw scherpe kritiek op de lakse houding van de Joegoslavische autoriteiten. Del Ponte gaat ervan uit dat ex-legerleider Rasko Mladic, die onder meer is aangeklaagd voor het bloedbad na de val van de Bosnische moslim-enclave Srebrenica, bescherming geniet van het Joegoslavische leger. Mladic is, samen met de vroegere Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic, een van de belangrijkste, nog voortvluchtige verdachten van het tribunaal.

Volgens Del Ponte zou Mladic onmiddellijk gearresteerd kunnen worden als de politieke wil daarvoor aanwezig zou zijn. Een adviseur van het ministerie van Justitie in Belgrado ontkennd begin deze week dat de autoriteiten wisten waar Mladic zich bevond. Tegen het radiostation B92 zei hij: „Als Del Ponte die informatie wel heeft, moet zij dat aan ons geven.”

Del Ponte zei ook dat de Kroatische regering snel moet overgaan tot de uitlevering van oud-generaal Janko Bobetko. De 83-jarige Bobetko is door het tribunaal aangeklaagd voor betrokkenheid bij de moord in 1993 op zo'n honderd Serviërs in Kroatië. Volgens de regering in Zagreb is Bobetko te ziek om naar Den Haag te reizen.

Servië: verdachten naar Den Haag

Belgrado, 9 mei. Servië mag Jovica Stanišić, oud-chef van de geheime dienst, en zijn vroegere medewerker Franko Simatović uitleveren aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Dat besliste gisteren een rechtbank in Belgrado.

De twee werden eerder deze week door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden. Stanišić en Simatović ontkennen schuld, maar verzetten zich niet tegen hun uitlevering, omdat ze in Den Haag hun onschuld willen bewijzen, zo zeiden hun verdedigers gisteren. (AP)

Een onzer redacteurs voegt hieraan toe: Stanišić was tot oktober 1998 chef van de geheime dienst en de nauwste medewerker van toenmalig president Milošević. Simatović was de oprichter en eerste commandant van een elite-eenheid van de geheime dienst, de Eenheid voor Speciale Operaties, JSO. Die eenheid pleegde volgens het Joegoslavië-tribunaal onder Simatović leiding oorlogsmisdaden in Bosnië.

Slobodan Milošević staat in Den Haag terecht omdat hij de commando-verantwoordelijkheid draagt voor misdaden die door of op initiatief van Stanišić en Simatović – de 'uitvoerders van zijn wil' – werden gepleegd. In het proces

tegen Milošević hebben recentelijk getuigen verteld dat Stanišić een sleutelrol speelde bij de bewapening van Bosnische en Kroatische Serviërs en dat Simatović zijn belangrijkste vertegenwoordiger op het slagveld was.

In de Servische media wordt gespeculeerd over de vraag waarom het Joegoslavië-tribunaal er twaalf jaar over heeft gedaan om de twee in staat van beschuldiging te stellen en waarom hun namen na de val van Milošević zo veel minder zijn genoemd dan die van bijvoorbeeld Rade Marković, in 1998 de opvolger van Stanišić als chef van de geheime dienst. Het weekblad NIN schreef gisteren dat het antwoord op die vraag ligt in de omstandigheden van Stanišić' ontslag in 1998: hij vertrok na conflicten met Milošević over diens Kosovo-beleid, over zijn stappen tegen onafhankelijke media en over zijn samenwerking met de ultra-nationalist Vojislav Šešelj. Door zijn conflict met Milošević – zo schrijft NIN – veranderde hij voor de toenmalige oppositie van een loopjongen van Milošević in een acceptabele figuur. Volgens NIN kan Stanišić eventuele getuigen tegen Milošević de 'smoking gun' worden die het tribunaal in het proces tegen de Joegoslavische ex-president zoekt.

Proces tegen rechterhand Karadzic uitgesteld

DEN HAAG – Het voor maandag geplande begin van het proces tegen Momcilo Krajisnik bij het Joegoslavië-Tribunaal is uitgesteld omdat de Amerikaanse advocaat van Krajisnik door de orde van advocaten in New York tijdelijk is geschorst. Krajisnik was tijdens de oorlog in Bosnië de rechterhand van de Bosnisch-Servische commandant Karadzic. Hij wordt verdacht van genocide. (ANP)

Genocidetricunaal voor Cambodja

NEW YORK, 15 MEI. De algemene vergadering van de Verenigde Naties heeft gisteren ingestemd met een genocidetricunaal voor Cambodja. Het tribunaal moet de laatste nog levende leiders berechten van de Rode Khmer, de maoïstische organisatie die tussen 1975 en 1979 verantwoordelijk was voor de dood van bijna twee miljoen Cambodjanen. (Reuters)

Biljana Plavšić heeft gedeeltelijk schuld bekend voor het Joegoslavië-tribunaal; in ruil daarvoor vervielen andere aanklachten. De 'vrouwen van Srebrenica' en medewerkers van het VN-hof reageren onthutst.

Door onze redacteurs CEES BANNING en PETRA DE KONING

DEN HAAG, 4 OKT. Biljana Plavšić – een broze oude vrouw, gekleed in een pastelkleurig mantelpakje – deed woensdag via een videoverbinding haar schuldbekentenissen. Richard May, rechter bij het Joegoslavië-tribunaal, las in de rechtszaal in Den Haag het derde onderdeel (vervolg) van de aanklacht tegen de ex-presidente van de Servische Republiek in Bosnië voor.

Daarin wordt de etnische zuivering beschreven door Serviërs jegens Kroaten en moslims tijdens de oorlog in Bosnië (1992-1995). Volgens de aanklacht heeft Plavšić (van huis uit biologe) die etnische zuiveringen gepland met onder meer Radovan Karadžić, politiek leider van de Bosnische Serviërs en haar voorganger als president van de Servische Republiek. Karadžić is door het tribunaal aangeklaagd, maar nog steeds voortvluchtig.

Plavšić zei begin vorig jaar nog dat ze onschuldig was. Ze was door openbaar aanklager Carla Del Ponte aangeklaagd voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide. Woensdag bekende de 72-jarige vrouw alleen op het punt vervolging schuld: „I plead guilty.”

„Het is niet geen schuldbekentenissen gemeten naar Nederlandse maatstaven”, waarschuwt de Leidse hoogleraar Hans Nijboer.

Schoor door pleidooi Plavšić

Hij is gespecialiseerd in het vergelijken van de verschillende rechtssystemen. Het VN-tribunaal volgt het Angelsaksische common-law-systeem. „De guilty-plea van Plavšić is geen klassieke bekentenis, maar een proceshouding. Plavšić zegt eigenlijk: ik verweer mij niet verder.”

Maar opmerkelijk is het wel. Plavšić was vorig jaar vrijwillig naar Den Haag gekomen omdat dat, zei ze, „de enige plaats is waar ik kan bewijzen dat ik niet schuldig ben.”

Toen het nog oorlog was in Bosnië zei Plavšić, op dat moment vice-president van de Servische Republiek, dat etnische zuivering geen oorlogsmisdad was, maar „een natuurlijk fenomeen”. De beruchte Servische militieleider Arkan was volgens haar ook geen misdadiger, maar een „groot patriot”. Haar standpunten waren zo uitgesproken dat Mira Marković, de vrouw van Slobodan Milošević, haar de „vrouwelijke Mengele” noemde.

In ruil voor Plavšić' schuldbekentenissen op één punt laten de aanklagers alle zeven andere punten van de tenlastelegging vallen, waaronder genocide, de zwaarst mogelijke aanklacht. „Absurd”, vonden medewerkers van het VN-tribunaal in Den Haag. De „vrou-

wen van Srebrenica” en „protestbrief gestuurd naar haar aanklager Carla Del Ponte, „geef ze groot gelijk” zeggen assenten van de tribunaalrechters. „Dat de aanklacht van genocide makkelijk van tafel gaat, is een lediging voor het tribunaal.”

Als verklaring geven de medewerkers van het tribunaal, die anoniem willen blijven, dat de aanklagers wellicht hun han hebben overspeeld. „Misschien genocide in het geval van Plavšić moeilijk te bewijzen.” En h scheelt de aanklagers veel tijd. „Het bureau van Del Ponte wist hiermee een half tot driekwart jaar, want dat is ongeveer de periode die Plavšić in de rechtszaal zou hebben moeten doorbrengen.”

De aanklagers Mark Harmon en Alan Tieger hebben op 14 september een akkoord gesloten over schuldbekentenissen met Plavšić' advocaten Robert Pavich en Eugene O'Sullivan. Daarin is niets gezegd over haar optreden als getuige in andere processen bij het VN-tribunaal.

Er wordt al enige tijd gespeculeerd over een optreden van Plavšić als getuige in het proces tegen de Joegoslavische president Slobodan Milošević (het indertijd nooit goed met h heeft kunnen vinden). De Plavšić' advocaten en Flore Hartmann, woordvoerder van Carla Del Ponte, werd dit steeds ontkend. O'Sullivan sprak van „een persoonlijke schuldbekentenis”. O'Sullivan: „Zij hoopt haar volk hierdoor het bloedvlieten van het afgelopen decennium achter zich kan laten en de met zijn burenen kan verzoenen.”

De ontkenning dat er een spraak zou zijn gemaakt „hoort de positie”, zegt professor D. boer. „Ik kan mij niet voorstellen dat Plavšić niet als getuige zal optreden.”

Tribunaal laat generaal vrij

DEN HAAG – Het Joegoslavië-Tribunaal heeft gisteren toestemming gegeven om de Bosnisch-Servische generaal Momir Talic voorlopig vrij te laten. Volgens het tribunaal is de man op dit moment te ziek om in de gevangenis te verblijven. Talic wordt verdacht van volkerenmoord, misdaden tegen de mensheid en schendingen van het oorlogsrecht. Hij had in 1991 en 1992 leidende functies in de Servische crisisstaf in Bosnië.

Bosnisch-Servische politiechef vermoord

PALE – De chef van de politie in het Bosnisch-Servische deel van Sarajevo, Zeljko Markovic, is doodgeschoten bij zijn woning in Sokolac, veertig kilometer ten oosten van Sarajevo. De daders zijn onbekend. De moord is een teken van „de ergste vorm van wetteloosheid”, zei een woordvoerder van Paddy Ashdown, de hoogste internationale bestuurder van Bosnie.

Weer Serviërs aangeklaagd

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 6 MEI. Jovica Stanišić en Franko Simatović, twee naaste medewerkers van de toenmalige Joegoslavische president Slobodan Milošević, zijn gisteren door het Joegoslavië-tribunaal aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden in Bosnië en Kroatië in de periode 1991 tot 1995.

Stanišić was van 1992 tot 1998 chef van de Servische geheime dienst DB. In 1998 werd hij na een conflict met Milošević ontslagen. Simatović, beter bekend als 'Frenki', was Stanišić' plaatsvervanger. Hij was bovendien oprichter en eerste commandant van een speciale eenheid van de DB, de Eenheid voor Speciale Operaties JSO. De JSO heeft als militie gevochten in Kroatië en Bosnië. Later raakte

de eenheid betrokken bij huuroorden en maffiapraktijken in Servië; pas vorige maand is de eenheid ontbonden – talrijke leden en oud-leden, zoals Simatović' opvolger als JSO-commandant, Milorad Luković, waren tevens of inmiddels lid van de maffiabende van Zemun die op 12 maart de Servische premier Zoran Djindjić vermoordde. Stanišić en Simatović werden onmiddellijk na de moord op Djindjić gearresteerd, op 13 maart. Waarnemers verwachten geen grote problemen bij de uitlevering aan het VN-hof in Den Haag. Volgens bronnen in Belgrado worden de twee uitgeleverd binnen twee weken nadat de aanklacht door de ambassade van de unie Servië en Montenegro in Den Haag naar Belgrado is gestuurd.

Het tweetal is vaak genoemd tijdens het proces tegen oud-president Milošević en er werd rekening gehouden met een aanklacht. De tenlastelegging tegen de twee luidt misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, zoals moord, etnische vervolging en deportaties. Hoofdaanklager Carla Del Ponte van het tribunaal beschuldigt Stanišić en Simatović ervan te hebben meegedaan aan een „criminele onderneming” met het doel met geweld Kroaten en moslims uit grote delen van Kroatië en Bosnië te verdrijven. Zij hebben daarbij intensief samengewerkt met een aantal personen die reeds in Den Haag zijn, zoals ex-president Milošević en de ultra-nationalist Vojislav Šešelj.

VN-tribunaal zoekt ex-legerleider Kro

ZAGREB – Het Joegoslavië-Tribunaal heeft de regering van de hulp gevraagd om Janko Bobetko, de voormalige van de Kroatische strijdk op te sporen. Lokale med schuldigen hem van betheid bij de moord op 38 Se burgers in september 1991 Gospic ongeveer 150 kilometer zuidwesten van Zagreb

Aanklager tribunaal wil een hogere straf voor generaal Krstić

Door onze redacteur
CEES BANNING

DEN HAAG, 25 AUG. Openbaar aanklager Carla Del Ponte van het Joegoslavië-tribunaal legt zich niet neer bij de gevangenisstraf van 46 jaar voor Radislav Krstić. De Bosnisch-Servische generaal kreeg die straf deze maand voor zijn aandeel in de genocide in Srebrenica.

Del Ponte zegt in een vraaggesprek met deze krant dat ze in beroep gaat. Ze wil dat Krstić tot levenslang wordt veroordeeld.

De openbaar aanklager eiste acht keer levenslang tegen Krstić omdat hij direct betrokken was bij de organisatie en uitvoering van „de grootste massamoord in Europa sinds de Holocaust”. Met de veroordeling tot 46 jaar cel veroordeelde het Haagse VN-tribunaal voor de eerste keer iemand wegens volkerenmoord. De advocaten van Krstić zijn tegen de veroordeling in beroep gegaan.

De 53-jarige Krstić was commandant van de Bosnisch-Servische eenheid die in juli 1995 de enclave Srebrenica in Oost-Bosnië veroverde, waar zo'n dertigduizend mos-

lims bescherming hadden gezocht tegen het Servische geweld. Na de verovering werden de moslimmannen gescheiden van hun vrouwen en kinderen; volgens het tribunaal zijn daarna ruim 7.000 mannen en jongens vermoord.

Vorig jaar sprak Del Ponte met de vrouwen van Srebrenica. „Het was het eerste en tot nu toe enige emotionele moment in deze baan”, zegt Del Ponte. „Het is veel gemakkelijker, minder emotioneel, om oorlogsmisdaden vanachter je bureau met daarop de dossiers te behandelen.”

Als het aan Del Ponte ligt, kunnen de werkzaamheden van het tribunaal pas worden afgerond wanneer twee andere, nog voortvluchtige, topverdachten ook voor de rechter hebben gestaan. Het gaat om Radovan Karadžić, de vroegere leider van de Bosnische Serviërs en diens toenmalige legerleider Ratko Mladić. Del Ponte: „Het tribunaal staat voor volledige rechtvaardigheid, geen partiële.”

• VRAAGGESPREK DEL PONTE:
pagina 27

Proces Servische politie mannen

2002

BELGRADO, 10 OKT. In Pristina, in het zuiden van Servië, is gisteren een proces begonnen tegen twee reserve-politiemannen die worden beschuldigd van oorlogsmisdaden tegen Kosovo-Albanen tijdens de NAVO-oorlog tegen Joegoslavië, in 1999. De twee zouden op 28 maart 1999 negentien burgers, onder wie zes vrouwen en zes kinderen, hebben vermoord in Podujevo, in het noorden van Kosovo. Een van de twee beklaagden is voor vluchtig. De andere zei gisteren dat hij onschuldig is. (AFP)

van holst en steijnen

From: sekula kasic <sekula.kasic@3web.net>
Sent: maandag 10 juni 2002 23:41
Attach: HAGUE.htm
Subject: To the International Court of Justice at the Hague

file:///A:/HAGUE.htm

To the International Court of Justice at the Hague

To whom this may concern to judge between right and wrong and truth and lies in this Tribunal Institution of Justice.

I am talking about General Momir Talic. He is an orphan of World War II and the German destruction of Serbain land. His parents were killed during World War II by German Nazi solders in his own village, in the house where he was born. He was raised by his uncle until he finished high-school. He went to the military academy in Zagreb where he graduated at the top of the class. He is a very proud man and he has never committed the crimes that you accuse him of. Ladies and Gentlemen of the Hague Tribunal, judges, prosecutors and defense lawyers is a real shame to see that this institution is accepting lies of phony witness and small criminals who you know to be liars. You are accepting their testimony against General Talic. General Talic never committed the crimes you accused him of. He is a victim, not only of World War II crimes, but of the this war also that was created by the Western Alliances of NATO leaders that you serve as their puppets.

I do believe that General Talic will be executed just the same as those previous to him. Your method is, if you can't find them guilty you directed their death like a movie.

That they commit suicide is impossible for me to believe. All previous Serbs had the same end. They were killed by your decision and a story was created that they committed suicide because they couldn't take the pressure from the Hague process.

I do believe you've been caught with both hands in the cookie jar that now you can't pull your hands out of that cookie jar. You would be better off to start judging people by the truth and not by lies. You are a victim of NATO domination over the Tribunal just the same as General Talic is a victim of your lies and phony accusation. For God's sake, gain the credibility of a real court and real truthful justice by finding the truth about who killed his parents and who arrested Talic himself. A Nazi-Austrian! And if you really investigate the judge that issued the order for General Talic's arrest is probably a son of a Nazi who was killing Serbs in Yugoslavia during World War II. Once a Nazi, always a Nazi! Just like a wolf changes his colour, but never changes the attitude of its criminal mind.

We all know how many Serbs were killed in World War II, including my parents as well as the parents of General Talic. I would like to see real justice. I would like to salute justice that is based on truthfulness not the lies that you are spreading around the world with your phony media.

Louis Arbour, this is especially for you... I wrote you before and your secretary, Anton Nikiforov, replied to me that is better if I didn't write to you at all if I can't write something nice about you. I couldn't find anything nice about you and your cruelty that you performed upon Serbs. Madame Arbour, no one on this planet is ever been born by the order or by the wish, we were all born by luck. My question for you, Madame Arbour, Should they be guilty of that or should we be proclaimed as heroes because of events that we have nothing do with? According to your judgment it is enough to be a Serb, to be guilty of a crime that other people committed. I do believe that your mind is set, every Serb is a potential criminal so you can shake your skirt over them and do with them what you please regardless whether they are guilty of innocent. Ante Pavelic, Andrea Artukovic, Dinko Sakic are the criminals responsible for over two-million dead Serbs. These men have never been brought to justice at the Hague. But Serbs have been accused of running the Jasenovac death camp where there were apparently Croations killed instead of Serbs. Of course, this is an absolute dirty lie of the western journalists and politicians. Over 800,000 Serbs were killed in the Jasenovac Death Camp. Let me point out to you two places: Cave Jadovno and the Cave Madjigorje. At the opening of the cave in Madjigorje, Croations built a church based on a story of the Mother of God showing her face to two children so that the cave would never be opened and reveal their crime to the world.

Between these two caves there are 300,000 dead bodies laying there, for the last 50 years. Madjigorje, 125,000. Jadovno 175,000.

The never received proper burial with an Orthodox burial ceremony that is normally performed for the final departure of a dead person. Joseph Broz Tito, forbid the Serbs to even go there and light candles for the dead. Those two regions were pure Serbs. No Croats or Muslims ever lived there. Today there are no Serbs left in these regions, they were exterminated entirely. Most

unfortunate, is the fact that you are supporting these criminals and the Serbs are ethnically cleansed from every corner of former Yugoslavia. They are dead Serbs, minimum, 3000 each month thanks to the aggression and distraction of Western Alliances who are ethnically cleansing Serbs from their homes.

There is a lot more proof against the Muslim, Croat and Albanian people for their crime then there ever was against the Serbs. But Serbs are the perfect Patsy for Western World interests as the United States of America, England, Germany and France. I guess that Serbs died for American pilots and flyers during World War II means nothing to you or the Western Alliance. The Serbs were on your side! Suddenly you demonize them in the interest of New World Order and Western Business community profit. That is a crime. That is the crime of the century on your part and the part of your bosses who give you orders to kill and who to bring the phony justice of yours. You're a shame to the system of justice of the whole world. You are nothing else but the most sophisticated butchers of innocent people and destroyers of real democracy! Democracy can not be created, by destroying civilized nations like Yugoslavia, Panama, and other South American counties in the way that NATO recently did on Western Industrialists' orders so that they can make money on death.

My advice to you is; for God's sake open your eyes and judge people according to what they really are. Look at them with your own eyes with truthfulness, not with the desire to destroy their lives, which they do not deserve.

Especially those Serbs who you hold in the Hague, they were kidnapped on phony accusation. It would be most appropriate to let them go home because you do not have any proof to back up your accusations. I am praying to God that you will do just that and that real justice will be done to us all on this planet. And that God will open your eyes to real justice, honesty and decency. I thank you for reading this. I hope you will respond to this letter.

Yours truly,

Milan Kasic.

van holst en steijnen

From: Vladimir Krsljanin <vlada@sps.org.yu>
To: <Undisclosed-Recipient:@smtp.sps.org.yu;>
Sent: dinsdag 28 mei 2002 17:45
Subject: MAJOR ACTION OF LAWYERS NEEDED!

Yesterday, May 28, a letter of FREEDOM Association has been handed over to the Embassies of United States of America and United Kingdom in Belgrade UNDER PROTEST.

Today, the same letter will be handed to all other Embassies of the UN Security Council member countries. The Security Council is formally responsible for the works of the Hague "tribunal", but has no mechanism of monitoring of the works of its own Frankenstein child. Annual short discussions in the SC with the President and Main Prosecutor of ICTY, who usually report on number of cases processed and necessary funds is certainly not enough to judge the works of this legal monster. In the same way, e.g. managers of a concentration camp could submit their reports. This situation is very dangerous, but it is not strange, since the SC (nor even the General Assembly) has no judiciary power, so it can not transfer it to its subsidiary organ.

With the "trial" of Slobodan Milosevic, number of political and legal misuses and malfunctions in ICTY rapidly and shamefully increased. ICTY discredits the very idea of international judiciary.

So it's high time for concrete action of Bars' Associations and Chambers, Law Faculties and Institutes, interested NGOs and all honest and decent lawyers - to expose the primarily political nature of this US/NATO instrument of aggression called "tribunal" by exposing how little it has in common with internationally accepted standards and principles of fair trial and human rights protection.

Experts' opinions, further independent research and even forming of commissions to evaluate all violations of law by ICTY, and especially in the case of Slobodan Milosevic, are needed.

Therefore we call upon all committees for the defense of Slobodan Milosevic world wide and all friends of justice to act in that direction.

Lawyers' community in SC member countries should be particularly concerned, and should submit to their governments concrete recommendations for abolishment of this ad hoc "court" which puts on trial political leaders of the people that opposed NATO and blinds the eyes over the massive crimes committed by NATO itself.

Hoping that letter submitted today by FREEDOM Association, and written by Belgrade law experts, who follow the "trial" in The Hague can serve as good first impulse for such activities, we present below its content:

In the proceedings conducted against Slobodan Milosevic before the illegal Hague Tribunal established contrary to the Charter of the United Nations, more and more is getting disclosed the true nature of this institution, the frightening malignant tumor in the tissue of civilization created by the mankind for centuries, and a serious offence against law and justice for which numerous generations have been aspiring and building with great efforts.

Brought to a deadlock and discredited by more and more evident preposterousness of the accusations against Slobodan Milosevic, by total incapability of the Prosecution and by the farce into which the "procedure of presentation of evidence" has transformed and in which, up to now, not a single testifying had any legal and probative value and because of which every observer, even the least interested, cannot help experiencing the feeling of shame, the Hague Tribunal personified in the Trial Chamber presided by the increasingly nervous judge Richard May, is more and more desisting even from the illusion, present at the beginning of the "trial", of valuing the form, and is more and more seriously and drastically violating the rights of Slobodan Milosevic guaranteed to him by international law, and even laid down in the Statute and the in the Rules of Procedure and Evidence of this illegal Tribunal.

In addition to the wearing-out tempo of the trial and exhaustion by worthless evidence, coupled by simultaneous limitation of the most elementary rights and needs, such as adequate rest, walks in fresh air, regular and timely meals, etc., which is increasingly getting the features of torture (prohibited by Article 7 of the International Covenant on Civic and Political Rights and a set of other international documents), in addition to limitation of the time for examination of witnesses and interventions of the Trial Chamber's

presiding judge whenever the witnesses face difficulties due to the lack of logic and contradictions in their false statements, which (contrary to Article 14 of the International Covenant on Civic and Political Rights) violates the principle of contradictoriness and the right to defence, in addition to accepting and non-sending away the witness having no direct knowledge about the topics on which they testify (almost all witnesses are such, while only one testifying was eliminated because of indirectness), in addition to violating the presumption of innocence (envisaged by Article 14 of the International Covenant on Civic and Political Rights) by proving one set of alleged criminal offences by other criminal offences not identified by the Tribunal (for example, "expert" statistician Patrick Ball was proving by "statistical methods" that movements of the Albanian population from Kosovo and Metohija had been caused by terror and murders committed by the army and the police, without having been such murders established in any court proceedings, and that their "existence" and the "places" where they were "committed" were actually only the "supposed" ones on the grounds of the "statistical methods" used – in which process, according to the extensively defined system of command responsibility applied before the Tribunal, all such imaginary acts and their alleged consequences are automatically charged against the then President of the Republic), in addition to very late submission of the documents and disclosure of identity of the witnesses and of the contents of their statements, in addition to abrupt changes in the order of testifying whereby the right to defence is limited (envisaged by Article 14 of the International Covenant on Civic and Political Rights), the Hague Tribunal has recently started submitting to Slobodan Milosevic very extensive and complex documents relevant for the trial, and for his defence as well, only in the English language and without translation into Serbian in which way his right envisaged by Article 14 of the International Covenant on Civic and Political Rights is violated, as it is also violated pursuant to Articles 21 of the Hague Tribunal's Statute and 66 of the Rules of Procedure and Evidence of this illegal court. Thus, as many as 38 folders containing documents on the exhumation of corpses, with highly complex technical terminology were submitted to Slobodan Milosevic only in English, while the photos contained in the folders were given to the "accused" in the form of photocopies, black and white and thus indiscernible, and not in colors as their originals that the Prosecution and the Trial Chamber dispose of. On the basis of the documents in these folders a finding of expert witness, Dr. Erick Backar, was prepared, he testified before the Tribunal and Slobodan Milosevic had to cross-examine him without adequate preparation for the defence.

This last case of the violation of Slobodan Milosevic's rights represents more than a serious warning that these illegal proceedings before the illegal tribunal are transforming into an open violence against the "accused", the violence that will by all indications be more and more severe, because the time and the course of the "proceedings" are increasingly disclosing the falseness and fabrication of all charges against Slobodan Milosevic.

In view of all of the above said, and in particular the most recent violations of Slobodan Milosevic's rights, we are inviting all justice-loving public and all decision-making factors in Yugoslavia and in the world to oppose the violence against Slobodan Milosevic and to advocate accomplishment what the law and justice bid, which is:

FREEDOM FOR SLOBODAN MILOSEVIC

To join or help this struggle, visit:

<http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)

<http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)

<http://www.icdsm.org/> (the international committee to defend Slobodan Milosevic)

<http://www.jutarnje.co.yu/> ('morning news' the only Serbian newspaper advocating liberation)

van holst en steijnen

From: Vladimir Krsljanin <vlada@sps.org.yu>
To: <Undisclosed-Recipient:@smtp.sps.org.yu>
Sent: vrijdag 7 juni 2002 11:23
Subject: LAWYERS ALERT: Constitutional Court on Djindjic decree

OFFICIAL GAZETTE OF FR YUGOSLAVIA
 No.19 Friday, April 12, 2002

DECISION

On constitutionality and legality test of the Decision of the Government of the Republic of Serbia: 05 Reference 713-6483/ 21 June 2001

I

1. The Federal Constitutional Court, at the session on 5 December 2001, further to the provisions of Article 15, par 1 of the Rules of Procedure of the Federal constitutional court ("Official Gazette of FRY" Nos.44/93 and 25/95) established that the Patriotic Alliance of Yugoslavia, from Belgrade, filed the request to the Court to test constitutionality and legality of the Decision of the Government of the Republic of Serbia: 05 Reference 713-6483/21 June 2001, dated 28 June 2001 ("Official Gazette of FRY" No.37/2001), and left the period of 30 days of the date of service of the request to the Government of the Republic of Serbia to provide its reply.

The Court, acting under Article 14 of the Rule of Procedure of the Federal Constitutional Court, decided to enjoin the initiative of the Fund for Democracy Development in Belgrade, by lawyers Dragoslav Ognjanovic, Branimir Gugl and Momcilo Bulatovic of Belgrade to start the procedure testing constitutionality and legality of the decision mentioned to the proposal filed and proceed in a single adjudication of one and single decision.

2. The proposal filed and the initiative have substantially alleged: that the contested Decision is contrary to the Constitution of FRY and the Law on Criminal Process ("Official Gazette of FRY" Nos.27/92 and 24/94) because the Government of the Republic of Serbia has no competence to: prescribe the process of criminal prosecution, and consequently to prescribe the cases and the procedure of apprehension, because the Constitution of FRY explicitly provides that no one shall be deprived of his freedom, except in cases and under the procedure stipulated in the federal law and that illegal apprehension shall be punishable; prescribe the process for criminal prosecution of individuals under the procedure provided for under the Statute and Rules of Procedure and Evidence of the International Criminal Tribunal despite the fact that those acts were not duly published in the corresponding official papers, either; prescribe the procedure for extradition of the Yugoslav citizens, in spite of the fact that the Constitution of FRY and the Law on Criminal Process prohibits such extradition; prescribe the procedure for extradition, prosecution, apprehension and extradition of foreigners whose rights and obligations are stipulated through the authorities of the Federal Republic of Yugoslavia and prescribe that the provisions of the mentioned Statute and Rules of extradition or transfer of the indicted or witnesses to the Hague in the Netherlands prevail over any legal barriers existing in the national legislation or the international treaties on extradition signed by the Federal Republic of Yugoslavia.

3. The reply of the Government of the Republic of Serbia stated that: under Article 16, par 2 of the FRY Constitution, the international treaties confirmed and published in compliance with the constitution and generally accepted rules of the international law have become part of the internal legal order; that the Security Council of the United Nations, under its Resolution 827, decided in 1993 to found a court officially entitled "The International Court for Criminal Prosecution of Persons Responsible for Grave Violations of the International Humanitarian Law Committed in the Territory of Former Yugoslavia between 1 January 1991 till the date to be subsequently established by the Security Council once peace shall have been

established"; that the Security Council approved Statute of the Court at the same session; that FR of Yugoslavia, as a member of the United Nations and signatory of the UN Charter, is bound to cooperate with the International Criminal Tribunal in the Hague; that by virtue of Article 25 of the UN Charter the member states agreed to accept and enforce the decisions of the Security Council in keeping with the Charter; that all the resolutions of the Security Council and particularly those approved further to Chapter VII of the Charter (hence the Resolution 827 of the United Nations of 1993) are binding on all the UN members, including the Federal Republic of Yugoslavia; that, consequently, the obligation of FR of Yugoslavia to cooperate with the International Criminal Tribunal in the Hague is inbuilt in the UN Charter, Resolution 827 of the Security Council, Statute and Rules of Procedure of that court; that Article 17 par 3 of the Constitution of FRY, which provides that no Yugoslav citizen may be deprived of his citizenship, expelled from his country or extradited to another country prohibits the extradition of local residents to a foreign state, but not the extradition of the Yugoslav citizens to the International Criminal Tribunal; that FR of Yugoslavia ratified the Rome Statute of the International Criminal Court in June 2001, which should be taken into account and that the provision of Article 80 of the Rome Statute anticipated the obligation of the state parties to extradite own nationals to that Court, and that on the occasion of ratification of that Statute the issue of non compliance thereof with the Constitution of FR Yugoslavia was raised; that on the above grounds the contested Decision of the Government of the Republic of Serbia, having envisaged the application of the Statute and Rules of the International Criminal Tribunal in the Hague is not contrary to Article 17, par 3 of the Constitution of FR Yugoslavia; that the confirmed and published international treaties and generally accepted rules of the international law are in legal force under Article 124 par 1 point 2) of the Constitution of FRY which supersedes the federal laws, hence the Criminal Process Law, alike; that in view of the above stated, it ensues that the cooperation with the international Criminal Tribunal in the Hague may proceed even directly, by virtue of the Statute and Rules of that tribunal, as recognized by the contested Decision; that in view of the fact that FR of Yugoslavia, failed to abide by its international obligations via its organs, and cooperate with the International Criminal Tribunal in the Hague; that failure to comply with the international obligations, particularly the ones based on the UN SC Resolutions entails serious consequences, which threaten the interest of the republic of Serbia, as a constituent republic of FR Yugoslavia; the Government of the Republic of Serbia was compelled to enact the contested Decision to protect the interest of the Republic of Serbia, acting under the provisions of Article 135, par 2 of the Constitution of the Republic of Serbia, which provides that the organs of the Republic of Serbia shall apply the procedure defined in the Statute and the Rules of the International Criminal Tribunal in the Hague, since Article 135 par 2 of the Constitution of the Republic of Serbia stipulates that the republic authorities shall enact the acts for the protection of interest of the Republic of Serbia in case that the acts of the federal authorities (which include non doing, namely non implementation of the international obligations) threaten its interests; and that the contested Decision of the Government of the Republic of Serbia only effectuated the obligation enshrined in the Constitution of the Republic of Serbia.

4. The Contested Decision of the Government of the Republic of Serbia stipulated that in the enforcement of the obligations and generally accepted rules of the international law on the activity of the International tribunal for the criminal prosecution of the persons responsible for serious violations of the international humanitarian law perpetrated in the territory of former Yugoslavia since 1991 the authorities of the Republic of Serbia shall follow the procedure set out in the Statute and Rule of procedure and evidence of that Tribunal and that the stated Decision shall become effective as of the date of its publication in the "Official Gazette of RS".

The provisions of Article 29 of the Statute of the International Tribunal for criminal prosecution of persons responsible for grave violations of the international humanitarian law committed in the territory of former Yugoslavia since 1991 (hereinafter: The International Tribunal) set out that: the states shall cooperate with the International Tribunal in investigation and criminal persecution of persons indicted for serious violations of the international humanitarian law, that the states shall, without unnecessary delay, gratify any request for assistance or order of

the trial chamber, including inter alia also (a) identification and location of temporary residence of the persons; (b) taking of statements and finding evidence; (c) submission of documents; (d) transfer of convicts or extradition to the International Tribunal.

The provisions of Article 58 of the Rules on Proceedings and Evidence of the International Tribunal stipulated the following: "The obligations contained in Article 29 of the Statute shall prevail over any legal obstacles to extradition or transfer of the indicted or witnesses to the International Tribunal existing in the national legislations or international treaties on extradition signed by the state concerned".

Hence, the contested Decision implies that the Government of the Republic of Serbia ordered, under that Decision, to all the organs of the Republic of Serbia, to act under the procedure set out in the stated Statute and Rules of Proceedings of the International Tribunal, if such Tribunal shall have submitted the request, despite the fact that the Statute and Rule of Proceedings and Evidence, even if they were international legal acts with the binding norms, are not implemented into the legal system of FR of Yugoslavia by the competent federal authority in the manner provided for in the Constitution of FRY. The Statute and Rule of Proceedings and Evidence of the International Tribunal were not even published as are general acts of the national law or international law which by ratification by the competent authority became part of the local law, which based on Article 176 of the Constitution of FRY is a condition for enforcement of any general act.

5. The provisions of the Constitution of FRY set out that: the constituent republic shall be sovereign in all the matters which were not tackled by the Constitution of FRY as falling within the competence of the Federal Republic of Yugoslavia, and that the constituent Republic shall autonomously regulate its governance under its own Constitution (Article 6, par 2 and 3); that the executive and judicial branches are bound under the law which must comply with the Constitution (Article 9 par 2 and 3); that the power in the Federal Republic of Yugoslavia is organized on the principle of division to legislative, executive and judicial branches (Article 12); that the Federal Republic of Yugoslavia has fulfilled its obligations under the international treaties signed in good faith and that the international treaties, confirmed and published are in line with the constitution and generally accepted rules of the international law the integral parts of the internal legal system (Article 16); that no Yugoslav citizen may be deprived of its citizenship or extradited to another state (Article 17); that everybody is entitled to personal freedom and no one may be deprived of his freedom, except in case and under the procedure defined under the federal law and that illegal deprivation of freedom shall be punishable (Article 23, par. 1, 2 and 6); that everyone shall be entitled to equal protection of his rights under the legally defined procedure (Article 26, par. 1) that no one may be punished for an offence which before its commission was not envisaged under the law or regulation stemming from the law as a punishable offence, or may a sentence be pronounced which was not envisaged for such an act (Article 27, par 1); that no one may be sentenced again or punished for an offence if the proceedings were legally suspended, or the incrimination against him was duly dismissed, or if he was acquitted or sentenced under the final decision (Article 28); that an expatriate may be extradited to another state only in cases anticipated under the international treaties binding on the Federal Republic of Yugoslavia and that the right to asylum is guaranteed to a foreign citizen and stateless person who is prosecuted for his advocacy of democratic views and for participation in the movements for social and national liberation, for freedom and rights of human personality or for freedom of scientific or artistic creation (Article 66 par 2 and 3); that only the law may prescribe the manner of accomplishment of individual freedoms and rights of man and citizen when so set out under the Constitution of FRY or when necessary for their implementation and that the freedoms and rights recognized and guaranteed under the Constitution of FRY shall enjoy court protection (Article 67 par 2 and 4).

The provisions of Chapters XXX and XXXI of the Criminal Process Law ("Official Gazette of FRY" No. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89, 3/90 and "Official Gazette of FRY" No. 27/92 and 24/94) the procedure for international legal assistance and enforcement of international treaties in criminal matters as well as the procedure for extradition of the indicted and sentenced persons. Those provisions, inter alia, prescribed territorial

and actual jurisdiction of the local courts and other state authorities in the proceedings requested by a foreign authority and also in cases when the requests concerns criminal act for which under the local regulations no extradition is allowed, even if the presumptions for extradition of incriminated or convicted individuals was set out, namely that a person whose surrender is requested is not the Yugoslav citizen and that the competent court shall rule on the requested extradition of the requested person.

Even the Criminal Process Law ("Official Gazette of FRY" No.70/01) which shall become effective on 29 March 2002, also proscribed as one of the presumptions for extradition (surrender) of incriminated and convicted persons, that the person requested is no Yugoslav citizen while the other conditions for extradition and procedure for the same are almost identical as in the old law.

6. The Federal Constitutional Court, starting from the quoted provisions of the Constitution of FRY and the Criminal Process Law, found that the contested Decision is not in compliance with the Constitution of FRY and the Criminal Process Law.

1) Firstly, the contested Decision is not in compliance with the Constitution of FRY, because it governs the procedure (manner) of exercising individual human and civil rights set out in the Constitution of FRY but it is void of power. Namely, by virtue of the provision of Article 67 par 2 of the Constitution of FRY, only law can prescribe the manner (procedure) of exercising individual human and civil freedoms and rights provided only that it has been stipulated by the Constitution of FRY or when required for their exercise. The provision of Article 26, par 1 of the Constitution of FRY further set out that any one has the right to equal protection of its rights in the legally prescribed process. However, the Government of the Republic of Serbia, as an authority of executive power, stipulated in a secondary legal act the manner (procedure) of exercise, limitation and protection of individual human and civil rights and freedom, despite the fact that such issues are governed by the Criminal Process Law by the defined legislative authorities under the Constitution, such as: arrest or detention of persons; time for issuance of decision on detention; appeal to the decision on detention; timeframe for issuance of decision on the complaint; duration on the detention; transfer of the incriminated and sentenced and the similar.

In the same vein the Constitution of FRY stipulates that everyone shall be entitled to personal freedom and that no one may be deprived of freedom except in the cases and under the procedure established by the federal law (Article 23). Consequently, any apprehension of an individual based on the contested Decision would constitute violation of the mentioned Article of the Constitution.

Having prescribed the application of the Statute of the International Tribunal and its Rules of Proceedings and Evidence of that court by the courts and other state authorities of the Republic of Serbia, the Government of the Republic of Serbia overstepped its authorities conferred by the Constitution as an executive body of authority of one republic constituent of FRY. Because, confirmation of the international legal acts and their integration into the internal legal system, further to Article 78 of the Constitution of FRY, falls exclusively within the competence of the Federal Parliament as legislative and representative authority of the citizens of FR of Yugoslavia and its constituent republics. Moreover, obligatory application of the Statute and the Rules of Proceedings and Evidence of the International Tribunal which were not even published in the official gazette is also inconsistent with Article 116 of the Constitution of FRY, which says that laws, other regulations and general acts become enforceable on the eighth day of their publication, at the earliest, except when due to specific reasons defined when enacted, it shall stipulate an earlier date of enforcement.

2) Apart from the above stated non compliance with the Constitution of FRY, the contested Decision is contrary to the Constitution because it opened up the possibility of extradition of Yugoslav citizens outside the area of territorial jurisdiction of the Yugoslav justice and other state authorities, despite the fact that the Constitution of FRY in its Article 17, par 3 such a possibility is expressly prohibited. Contrary to that, foreign citizens may be extradited but only in the cases and under the

procedure set out in the Constitution of FRY, the Criminal Process Law and international treaties. The Federal Constitutional Court is of the view that the Constitution of FRY, namely its Article 17, par 3 prohibits the extradition of the Yugoslav citizens irrespective of whether the request for extradition is submitted by an ad hoc body with judicial function which was established of the Constitution of FRY by an act of the international organization, namely its organ, because the provisions of the Constitution of FRY, as the basic law of the FR of Yugoslavia, in the hierarchy of legal regulations, is the norm of the highest legal strength.

This legal standpoint was explicated in detailed by the Federal Constitutional Court in its Decision No. IV ? No.103/01 to 138/01, 150/01 and 152/01 dated 6 November 2001.

3) Under the provisions of Article 16 of the Constitution of FRY the international agreements confirmed and published in keeping with the Constitution and generally accepted rules of the international law, are the integral parts of the internal legal system. Therefore the international treaties and generally accepted rules of the international law, in their legal strength in the legal system of FRY supersede the federal law.

Within this context in the judgment of the Federal Constitutional Court it is necessary to make a distinction between the obligations of states towards the international community as a whole and the international obligations towards an individual state or groups of states. The confirmed and published international treaties represent an international obligation of FRY beyond any doubt to all the states signatories thereof (they act inter partes) while the generally accepted rules of the international law concern all the states in the international legal system and all the personalities of the international law are bound and have interest to protect the (the rules of *ius cogens* have effect as *erga omnes*). Besides, in the case of noncompliance with the international legal norms, the sanctions will be primarily of legal nature unlike political agreements where sanctions will not be legal but political or otherwise.

Generally accepted rules of the international law constitute legal principles and norms derived from common rules that are shared by all the states or known in most of the legal systems of the world. Such rules have general, absolute and objective character. But, they have dynamic character too, namely they are permanently evolving. In this context, opinion differ as to their identification, scope but also the character of their change, both in practice of states and international organizations and in the doctrine of the international law. Higher is the consent of their identification, particularly in the process law, as are the principles: "reasonable time frame", "fair trial" "degrading treatment", "unilateral apprehension", "assumption of innocence", "timely pronouncement of judgment", "right to appeal" and other general principle of court proceedings.

The Federal Constitutional Court, starting from the character of the very contested act, its contents and maker, is not involved in the procedure of ruling on its constitutionality and legality in the reasoning and approving the final legal standpoints about the legal nature of the International Criminal Tribunal, or the procedure of performance of obligations established in the Resolution of the Security Council. In that sense the Federal Constitutional Court is of the view that the concrete constitutional dispute is of no decisive importance, otherwise a major issue, whether the Security Council as one of the main bodies of the United Nations under the Charter of UN, and which is primarily responsible to maintain international peace and security and which in performing this duty has to act in compliance with objectives and principles of United Nations (Article 24 of the Charter), by establishing the International Criminal Tribunal acted in keeping with the UN Character or overstepped its powers, namely acted *ultra vires*. Also, whether the establishment of the International Criminal Tribunal, as an ad hoc measure should, via criminal prosecution of individuals responsible of grave violations of the international humanitarian law, enable reestablishment of peace disturbed in the territory of former SFRY and its maintenance, in keeping with the measures that the Security Council may pass with the view of maintaining international peace and security in keeping with the Charter and Rules of order of the Security Council.

The Federal Constitutional Court is of the view that the Resolution of the Security Council No.827 on the establishment of the International Criminal Tribunal does not fall in the international law, which makes an integral part of the internal legal system under Article 16 of the Constitution of FRY. This is because an ad hoc measure approved by the Security Council under that Resolution- the establishment of the International Criminal Tribunal for criminal prosecution of persons responsible for grave violations of the international humanitarian law - contains no international legal norms which produce 'legal validity' namely which have "binding legal strength". Without such properties, this resolution represents but a political act which produces political obligations, but the legal validity of which is achieved only by giving it legal strength by the legitimate and legal organ in the individual legal system of each country. The Court is also of the view that there is another possibility, customary in creating obligatory international legal acts: signing and ratification of international treaties and inter-governmental treaties as was done in the case of the Rome Statute of the International Criminal Court, approved in 17 July 1998 in Rome.

Namely, member states of the United Nations, having accepted the Charter, consented to legal validity of all its norms and legal acts enacted by the UN organs, in keeping with and in the manner anticipated under that Charter. However, the Federal Constitutional Court is of the view that member states have not vested to UN bodies the judicial powers, naturally, except those explicitly laid down in the Statute of the International Court of Justice, foreseen in Chapter XIV of the Charter. This is not the case of the International Criminal Tribunal. That is the very reason why the Security Council in the relevant resolution 827 in point 4 anticipated, in the judgment of this Court, political obligation of all the UN members states "to fully cooperate with the international criminal tribunal and....all the states take adequate measures in line with their national legislation to implement the provisions" of that Resolution. Hence, only in legal procedure of translating the obligations under the mentioned Resolution of Security Council into the legal norm in keeping with the national legislation of individual states the Statute and the Rules of the International Criminal Tribunal can obtain normative character, which produces legal validity. Without it, the Resolution of the Security Council is but a particular political obligation, the observance of which, may cause very serious consequences on individual states.

4) Legal acts of the Federal government or the governments of the republics as well as the federal and republic laws that contain legal regulations contrary to the Constitution of FRY are not in compliance with the Constitution of FRY. Neither the legal act confirming or assuming international obligations is part of the internal legal system unless enacted in keeping with the Constitution of FRY. Even if the Statute and the Rules of the International Tribunal were enacted in line with the authorization of the Security Council established under the Charter of the United Nations they were not ex lege integral part of the internal law, nor as such supersede the Constitution, confirmed and published international treaty and the law. Cooperation of FR of Yugoslavia, even cooperation of a constituent republic with the International Tribunal, may legally proceed when the acts of the international authorities implemented into the legal system of the country in keeping with the basic law of the country that concerns certain international obligations. That is why the member states of the United Nations, that have or may have the obligations towards the International Tribunal, enacted special laws on cooperation and procedure in such cooperation. Some of such states changed their constitutions to legally enable extradition of their citizens to the mentioned tribunal (e.g. Republic of Croatia), while other have enacted act of cooperation without extradition of their citizens to the tribunal because there is no such a possibility under their respective constitution (e.g. Germany). Such actions indicate beyond doubt that UN member states are not of the view that the UN SC Resolution 827 establishing the international criminal tribunal or the Statute and the Rules of that tribunal are the integral part of the internal law. That international practice of implementation of the mentioned Resolution of the Security Council testifies to the fact that the acts of the competent state authorities, enabling the implementation of the Resolution, Statute and the Rules of the International Tribunal must be enacted in compliance with the constitution of the UN member states in formal and material terms and that the acts of the Security Council, due to that fact, have no legal merit for direct implementation by the bare fact of

their adoption. Their implementation into the legal system of every UN member state must be decided in the constitutionally prescribed manner of such a state by the designated competent authority.

5) The Federal Constitutional Court is of the view that it need be said that the contested Decision did anticipated no procedure for enforcement of the obligation which the Republic of Serbia is to effect towards the Tribunal. Nonexistence of the procedure for enforcement of the acts anticipated under Article 29 of the Statute of the International Tribunal resulted and may result in violation namely non-observance of basic human rights of the accused or potential witnesses before the Tribunal, as absence of any rules in the process of identification and establishment of residence of the indicted and other persons implicated, in obtaining the statement by the indicted, witnesses and tracing the evidence, submission of documents of evidence, apprehension and detention of the indicted, relocation of the convicts or extradition (surrender) of the indicted to the International Tribunal. Without such a procedure, which as was mentioned above, other UN member states have regulated in keeping with their national legislation, the citizens of FRY, but other persons in the territory of FRY affected by the contested Decision may be deprived of the protection of their fundamental human and civil rights, guaranteed, apart from FRY Constitution also by international conventions making up the generally accepted rules of the international law.

Thus, Article 9 of the International Covenant of civic and political rights (ratified by FRY and published in the "Official Gazette of SFRY" No. 17/71 explicitly set out that no body may be deprived of freedom except on the grounds and in keeping with the procedure under the law. The same Article the Covenant guarantees the right to every detainee to be informed at the moment of apprehension of the reason thereof, and at the shortest possible notice in writing, of each charge against him. Every apprehended person must be surrendered to the judicial or another authority within the shortest period practicable, which is authorized under the law to execute judicial authority, provided however it shall have the right to file a complaint to the court about the legality of apprehension (pronunciation of detention) and that such a court shall be obliged to issue ruling on such a complaint without delay.

Non-existence of the prearranged procedure for cooperation with the International Tribunal is contrary to Article 5 of the European Convention on the protection of human rights and fundamental freedom, which is the basic document of the Council of Europe. Despite the fact that FRY is not a member of The Council of Europe or is a signatory to the Convention, the same establishes the legal standards, which make the generally accepted rules of the international law. The stated Article 5 of the Convention guarantees the right that apprehension of any individual may be foreseen only in special cases, in keeping with the procedure prescribed by the law. Apprehension, under the Convention, shall be possible only if undertaken with the view of taking the person to the competent court authority and every apprehended person must be immediately taken before the judge or another authority authorized by the law to carry out the judicial authorities.

In view of the above the Court found that the Decision of the Government of the Republic of Serbia is not in compliance with either the international conventions which guarantee and protect human and civic rights and fundamental freedoms, particularly with the provisions governing the legal institute of Habeas Corpus inalienability of personal freedom.

7. Although irrelevant for the assessment of constitutionality of the contested Decision and its compliance with the federal law, the fact that legal merit for enactment of the contested Decision is derived from Article 135 par 2 of the Constitution of the Republic of Serbia, as stated in the reply of the government of the Republic of Serbia, according to the Federal Constitutional Court, has no significance attached. Namely, that provision of the Constitution of the Republic of Serbia provided for the protection of interests of the Republic of Serbia which were established under the former Constitution of the then Socialist Federal Republic of Yugoslavia, as a multi-member Federation, but not the protection of interest determined under the Constitution of the Federal Republic of Yugoslavia. By the way, the mentioned Article of the Constitution of the Republic of Serbia, explicitly says that Republic of Serbia "is within the Socialist Federal Republic of

Yugoslavia" as well as that it shall be entitled "to enact the acts for the protection of interest of the Republic of Serbia under its own constitution" when "the acts of the federal authorities or acts of another Republic, contrary to the rights and obligations it has under the Constitution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, undermines the equality of the Republic of Serbia, or otherwise threaten its interest, whereby no compensation is provided."

The provisions of Article 135 of the Constitution of the Republic of Serbia may be no legal merit for the organs of the Republic of Serbia for non observance of the Constitution of FRY and organs of the Federal Republic of Yugoslavia, namely enactment of the acts for the protection of interest of the Republic of Serbia, because under the Constitution of FRY in force the set protection mechanisms of the interests of constituent republics as well as the competent authorities which secure those interest (two-chamber decision making in the Federal Parliament), the constitutional status of the Chamber of republics, the Supreme Defense Council, the rule that the president of the Republic and president of the Federal Government are not from the same member republic, etc.). Such a ruling of the Court, in the given case, does not mean that the Court is of the view that non compliance of individual provisions of the constitutions of the member republics with the Constitution of FRY, either in line with the principle of the rule of law and single legal order in the Federal Republic of Yugoslavia.

II

8. The Federal Constitutional Court, by virtue of the provisions of Article 124 par 1 item 2) and 3) and Article 68 par 1 item 2) and 4) of the Law on the Federal Constitutional Court ("Official Gazette of FRY" No. 36/92, at its session of 26 March 2002, by majority vote approved the following

Decision

It has been found that the Decision of the Government of the Republic of Serbia, 05 no.713-6483/2001 of 28 June 2001 ("Official Gazette of RS" No. 37/2001) is not in compliance with the Constitution of FRY and the Criminal Process Law ("Official Gazette of SFRY" No.4/77, 14/85, 74/87, 57/89, 3/90 and the "Official Gazette FRY" No. 27/92 and 24/94).

The Federal Constitutional Court passed this Decision in attendance of: acting President of the Federal Constitutional Court Judge Milan Vesovic and Judges: Milorad Gogic, prof.dr.Momcilo Grubac, Milomir Jakovljevic, LLD, Veselin Iekic and Aleksandar Simic.

Judge Prof.Dr/ Momcilo Grubac dissented.

III U No/139/01. 151/01. 154/01	Acting President
168/01 and 242/01	Federal Constitutional Court
26 March 2002	Judge Milan Vesovic, sgd
Belgrade	

To join or help this struggle, visit:

<http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)

<http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)

<http://www.icdsm.org/> (the international committee to defend Slobodan Milosevic)

<http://www.jutarnje.co.yu/> ('morning news' the only Serbian newspaper advocating liberation)

Het Internationaal Gerechtshof en het Joegoslavië Tribunaal

In de loop der jaren en vooral recentelijk is naast het Internationale Gerechtshof een hele reeks andere internationale rechterlijke organen in het leven geroepen, zowel op wereldwijd niveau als op regionaal niveau. Men denke bijvoorbeeld aan het Europese Hof van Justitie te Luxemburg, het Europese en het Inter-Amerikaanse Hof voor de Rechten van de Mens die respectievelijk in Straatsburg en in San José (Costa Rica) gevestigd zijn, het Internationale Zeerecht Tribunaal dat in Hamburg wordt gevestigd en waarvan onlangs de rechters zijn gekozen, en niet in de laatste plaats de Internationale Strafrecht Tribunalen voor het voormalige Joegoslavië en voor Rwanda die respectievelijk hun zetel hebben in Den Haag en in Arusha (Tanzania). Deze internationale rechterlijke colleges hebben alle hun unieke en specifieke bevoegdheden die in verschillende opzichten wezenlijk verschillen van die van het Internationaal Gerechtshof. De vraag kan gesteld worden of deze constellatie geen bedreiging kan inhouden voor de eenvormige benadering en interpretatie van het internationale recht.

Theo van Boven

Het is niet deze vraag die in deze bijdrage aan de orde komt maar het meer beperkte vraagstuk van de relatie tussen het Internationaal Gerechtshof (IGH) en het Internationaal Strafrecht Tribunaal voor het voormalige Joegoslavië (ISTJ). Eigenlijk valt over deze relatie niet veel te zeggen. Er bestaat nauwelijks enige band tussen beide rechterlijke organen. Toen de financiële autoriteiten van de Verenigde Naties beide in Den Haag gevestigde organen uitnodigden om, terwille van de noodzaak van bezuinigingen, te onderzoeken op welke wijze zij gebruik konden maken van gemeenschappelijke infrastructuur en administratieve voorzieningen, was het antwoord van een onthullende eenvoud. 'Gegeven het feit dat de mandaten en de functies van beide organen wezenlijk verschillen en in aanmerking genomen de strikte eis van vertrouwelijkheid die de aard van het werk van de twee instituten met zich meebrengt, zijn de mogelijkheden tot samenwerking uiterst bescheiden'. Aldus de opvatting van het IGH, met instemming weergegeven in een financieel-organisatorisch document van het ISTJ (VN doc. A/C.5/49/42, para. 6). Inderdaad zijn de verschillen tussen een rechterlijk orgaan waarvan de belangrijkste functie is om juridische geschillen tussen staten te beslechten, en een ander rechterlijk orgaan dat tot taak heeft personen die zich aan internationale

misdrijven hebben schuldig gemaakt te vervolgen en te berechten, zo wezenlijk dat een vergelijking tussen beide organen lijkt op een vergelijking tussen appels en peren.

In het bestek van deze bijdrage zal eerst in het kort worden ingegaan op de plaats die de beide instituten innemen in de organisatie van de Verenigde Naties. Daarna zal vergelijken-derwijs aandacht worden besteed aan de status van enkele samenstellende delen binnen de twee organen, met name de 'chambers' (de rechters) en de 'registry' (de griffie).

Plaats binnen de Verenigde Naties

Het IGH is volgens Artikel 7 van het VN Handvest één van de hoofdorganen van de Verenigde Naties en meer in het bijzonder het voornaamste rechterlijk orgaan (Artikel 92). Dit wil zeggen dat het IGH in de hiërarchie van de Verenigde Naties niet een lagere of hogere positie inneemt ten opzichte van één van de andere hoofdorganen van de Verenigde Naties, zoals de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad, maar met hen op gelijk niveau staat. Deze constatering is vooral van belang voor wat betreft de relatie tussen het IGH en de Veiligheidsraad, omdat deze beide hoofdorganen, krachtens Hoofdstuk VI van

het VN Handvest, uitdrukkelijk met taken zijn belast op het gebied van de vreedzame beslechting van geschillen. Het kan derhalve geschieden – zoals in concreto het geval was in de zaak tussen de Verenigde Staten en Iran over de gegijzelde Amerikaanse diplomaten – dat zowel de Veiligheidsraad als het IGH zich actief, maar op een verschillende manier, inlaten met aspecten van eenzelfde geschil. De primaire verantwoordelijkheid van de Veiligheidsraad voor de handhaving van internationale vrede en veiligheid (Artikel 24 VN Handvest) laat onverlet dat rechtsgeschillen die zich in dit kader voordoen als algemene regel – en ik voeg daaraan toe 'bij voorkeur' – aan het IGH moeten worden voorgelegd, zoals Artikel 36(3) van het Handvest aangeeft. Op dit punt heeft het IGH dan ook bij herhaling zijn positie bevestigd dat het als juridisch hoofdorgaan van de Verenigde Naties een eigen taak en eigen bevoegdheid heeft, die het blijft uitoefenen ondanks en onafhankelijk van het feit dat de Veiligheidsraad zich met hetzelfde geschil bezighoudt. Hoewel de recente *Lockerbie-zaak* – waarbij het Hof zich gedwongen zag de gevraagde voorlopige voorzieningen te weigeren als gevolg van een mandataire, krachtens Hoofdstuk VII van het Handvest aanvaarde Veiligheidsraadsresolutie – anders zou doen vermoeden, blijft het beginsel van nevenschikking en niet onderschikking van het IGH en Veiligheidsraad overeind staan. In dit opzicht kan aan *Lockerbie* geen maatgevende betekenis worden toegekend.

In de zin van het Handvest verkeert het ISTJ in een andere positie. Het Tribunaal is bij Veiligheidsresolutie in het leven geroepen, waarbij de Veiligheidsraad uitdrukkelijk handelde krachtens Hoofdstuk VII van het Handvest en aldus een instrument schiep dat, om in de bewoordingen van Artikel 39 van het Handvest te spreken, taken heeft te verrichten gericht op 'handhaving of herstel van internationale vrede en veiligheid'. Daarmee is het ISTJ een 'subsidiar' orgaan van de Veiligheidsraad conform Artikelen 7(2) en 29 van het Handvest. Deze status van 'subsidiar' orgaan van de Veiligheidsraad houdt onder andere in dat de Veiligheidsraad op elk moment dat de Raad goeddunkt aan

het bestaan van het Tribunaal een einde kan maken. De relatie tussen de Veiligheidsraad en het ISTJ is niettemin geheel eigensoortig. Terwijl algemeen in het stelsel van de Verenigde Naties een 'subsidiar' orgaan ondergeschikt is aan het hoofdorgaan dat het 'subsidiar' orgaan in het leven heeft geroepen, waarmee in termen van beleid, financiën en procedure een status is geschapen van afhankelijkheid, is met het ISTJ een 'subsidiar' orgaan in het leven geroepen dat wordt geacht in zijn taken van vervolging en berechting een van de Veiligheidsraad volstrekt onafhankelijke positie in te nemen. Ware het anders, dan zou de onafhankelijkheid van de rechters, respectievelijk de aanklager waarnaar Artikelen 12 en 16 van het Statuut van het Tribunaal verwijzen, een cynische farce zijn.

Blijft de vraag of de Veiligheidsraad, die bij uitstek een politiek orgaan is en die door het Handvest is voorzien van sanctiebevoegdheden, wel bevoegd is een rechterlijk orgaan zoals het ISTJ in het leven te roepen. Het Tribunaal zelf werd met deze vraag geconfronteerd toen de verdediging in de zaak *Tadić* de jurisdictie van het Tribunaal aanvocht met o.a. het argument dat het Tribunaal op een ondeugdelijke juridische basis tot stand was gebracht en dat met name de Veiligheidsraad niet bevoegd zou zijn een 'subsidiar' orgaan in het leven te roepen met rechterlijke taken. In antwoord hierop overwoog de appelkamer van het Tribunaal dat de Veiligheidsraad niet enige van zijn eigen functies aan het Tribunaal zou hebben gedelegeerd noch, omgekeerd, dat de Veiligheidsraad voor zichzelf een rechterlijke functie die hem niet toekomt zou hebben aangematigd. Neen, aldus de appelkamer, deze conclusie mag geenszins worden getrokken. Wat de Veiligheidsraad heeft gedaan, is het in het leven roepen van een rechterlijk orgaan in de vorm van een internationaal straftribunaal als instrument voor de uitoefening van zijn eigen primaire functie terzake van de handhaving van vrede en veiligheid, namelijk als een maatregel die moet bijdragen tot herstel en handhaving van vrede in het voormalige Joegoslavië. Hieruit blijkt dat de appelkamer van het Tribunaal het nastreven van gerechtig-

*as appres met politiek
den onder staat door?*

heid, o.a. via het vervolgen en bestraffen van oorlogsmisdadigers, ziet in het perspectief van herstel en handhaving van een duurzame vrede in het voormalige Joegoslavië. Daarmee plaatst het zichzelf in het verlengde van de Veiligheidsraad zonder overigens een verlengstuk van de Veiligheidsraad te worden. Dit onderscheid is natuurlijk subtiel en voor de buitenwacht niet gemakkelijk herkenbaar. Ook het feit dat de hoofdaanklager van het Tribunaal door de Veiligheidsraad wordt benoemd, op voordracht van de Secretaris-Generaal (Artikel 16(4) van het Statuut van het Tribunaal), versterkt de schijn van het bestaan van niet alleen een band maar meer nog een binding tussen Veiligheidsraad en Tribunaal. Daarbij moet wel in aanmerking worden genomen dat volgens Artikel 16(2) van het Statuut van het Tribunaal de aanklager onafhankelijk optreedt en geen instructies mag verkrijgen van enigerlei regering of van wie dan ook. Deze constellatie heeft niet geleid tot herkenbare aanwijzingen dat het Tribunaal zich in zijn taken van vervolging en berechting laat leiden door politieke wensen of voorkeuren van de Veiligheidsraad. Daarom bestaat voldoende grond voor de constatering dat taak en geweten van zowel IGH als ISTJ zijn geënt op de vitale levensader van gerechtelijke onafhankelijkheid. Niettemin verschaft de status van het IGH als rechterlijk hoofdorgaan van de Verenigde Naties een hogere garantie van onafhankelijkheid dan de positie van het ISTJ als 'subsidiar' orgaan van de Veiligheidsraad.

De Rechters

De kwaliteit van rechtspraak staat of valt met de kwaliteit van de rechters. Maar voor hun functievervulling is van belang dat de rechters gebruik kunnen maken van de noodzakelijke faciliteiten, in het bijzonder een kwalitatief hoogstaande en efficiënte griffie. De rechters hebben een enigszins afstandelijke functie en zowel in fysieke als mentale zin behoeven zij de ruimte die een weloverwogen oordeel bevordert. Het is daarom niet zo vreemd dat Den Haag is uitgekozen als zetel voor het IGH en voor het ISTJ. In het rustige klimaat van de Nederlandse residentie floreert de rechterlijke reflectie onder gunstiger omstandigheden

dan bijvoorbeeld in het hectische New York. De rechters moeten overigens afwachten welke zaken aan hen worden voorgelegd; het IGH is afhankelijk van het initiatief van Staten of, waar het gaat om een adviserende opinie, van het initiatief van een internationaal orgaan of een internationale organisatie; de rechters van het ISTJ zijn afhankelijk van de initiatieven van de aanklager. Het is interessant een vergelijking te maken tussen beide instituten voor wat betreft de vereisten die gelden voor het uitoefenen van de rechterlijke functie en vervolgens ten aanzien van de wijze waarop de rechters worden verkozen. Wat betreft de vereiste kwalificaties spreekt het Statuut van het IGH van 'personen, die een hoog zedelijk aanzien genieten en die de voorwaarden in zich verenigen welke vereist worden om in hun onderscheidene landen de hoogste rechterlijke ambten te bekleden, ofwel rechtsgeleerden zijn van erkende bekwaamheid op het gebied van het internationale recht' (Artikel 2).

In de praktijk blijkt een groter accent te vallen op de laatstgenoemde eigenschap, nl. erkende bekwaamheid op het gebied van het internationale recht, en valt in toenemende mate een ontwikkeling waar te nemen om juristen in het Hof te kiezen die eerder hun sporen hebben verdiend in de internationale praktijk en in de diplomatie dan in de wetenschap en de theorie van het internationale recht. Deze ontwikkeling treedt in versterkte mate op in de samenstelling van de Commissie der VN voor Internationaal Recht die vaak als voorportaal fungeert voor een overstap naar het IGH.

Het Statuut van het ISTJ spreekt in soortgelijke termen als het Statuut van het IGH over de eisen die aan de rechters gesteld moeten worden, nl. 'hoog moreel karakter, onpartijdigheid en integriteit en in het bezit van de kwalificaties die in hun respectieve landen gelden voor benoeming tot de hoogste rechterlijke ambten' (Artikel 13). Maar de desbetreffende bepaling van het Statuut van het ISTJ voegt hieraan toe dat bij de samenstelling van de kamers van het Tribunaal (nl. twee kamers in eerste instantie en beroepskamer) rekening dient te worden gehouden met

de ervaring van de rechters in het strafrecht, het internationale recht, waaronder begrepen internationaal humanitair recht en het recht van de rechten van de mens. Hieruit valt af te leiden dat bij de rechters van het ISTJ een goede dosis, of liever een goede mix, aan kennis en ervaring voorhanden dient te zijn van het strafrecht en het internationale recht en met name het recht dat van toepassing is in gewapende conflicten. Gelet op de taken van een straftribunaal ligt dit vereiste voor de hand. In de praktijk blijkt het ook zo te zijn dat van de elf rechters die zijn gekozen in het ISTJ de overgrote meerderheid is opgegroeid in een nationale strafrechtstraditie. Het profiel van deze rechters heeft dan ook duidelijk een andere kleur dan dat van de rechters van het IGH.

De vraag rijst overigens in hoeverre in de verkiezingsprocedure die aan de samenstelling van beide internationale rechterlijke organen ten grondslag ligt, de kwalificatievereisten van de te verkiezen rechterlijke functionarissen een overwegende rol spelen of dat meer gewicht wordt toegekend aan nationaliteit, meer in het bijzonder de importantie en invloed van het land waarvan de kandidaat onderdaan is, en aan het algemene belang van geografische spreiding. Dit laatste is niet onbelangrijk omdat juist een internationaal rechterlijk college zijn legitimatie en gezag niet alleen ontleent aan de kwaliteit van zijn uitspraken maar ook aan de mate waarop dit orgaan gezien wordt als representatief voor de verschillende in de wereld levende rechtstelsels en rechtsculturen. In de praktijk blijkt de uitkomst van de verkiezing van de rechters van het IGH de resultante te zijn van een informele, op regio's en zelfs sub-regio's gebaseerde verdeelsleutel, met als kenmerkend verschijnsel en ongeschreven regel dat de permanente leden van de Veiligheidsraad elk een eigen onderdaan als rechter in het Hof hebben zitten. De bepalingen van het Statuut van het IGH betreffende de verkiezingsprocedure bevatten een gedetailleerde regeling voor de kandidaatstelling waarbij nationale groepen van het Permanente Hof van Arbitrage een rol spelen om aldus een garantie te scheppen dat de individuele kandidaten aan de noodzakelijke kwaliteitseisen voldoen (Artikelen 4-7).

Deze regeling functioneert gedeeltelijk in theorie, maar in de praktijk ligt het zwaartepunt van de verkiezingsprocedure bij de regeringen, die niet alleen grote invloed uitoefenen op kandidaatstellingen maar die het gehele verkiezingsproces beheersen via lobbywerk, ruilafspraken en het uitbrengen van hun stem. Het politieke gewicht van deze verkiezingen wordt benadrukt door het feit dat de stemming zowel in de Veiligheidsraad als in de Algemene Vergadering wordt gehouden, waarbij als verkozen worden beschouwd die kandidaten die in beide organen een volstrekte meerderheid hebben verkregen (Artikel 10).

Hoewel het ISTJ een 'subsidiar' orgaan is van de Veiligheidsraad, is de verkiezing van de rechters van het Tribunaal niet volledig in handen van de Veiligheidsraad maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Veiligheidsraad en Algemene Vergadering, waarbij de Algemene Vergadering het laatste woord heeft. Kandidaatstelling is het prerogatief van regeringen. Vervolgens maakt de Veiligheidsraad een selectie van de voorgedragen kandidaten en stelt de Raad een lijst vast van minimaal 22 tot maximaal 33 kandidaten, waarbij de Veiligheidsraad rekening moet houden met het belang van voldoende vertegenwoordiging van de belangrijkste rechtstelsels van de wereld. Uit deze lijst kiest tenslotte de Algemene Vergadering de elf kandidaten die de meeste stemmen krijgen en die tevens een absolute meerderheid van stemmen hebben verworven (Artikel 13 van Statuut ISTJ). Deze verkiezing door de Algemene Vergadering, volgend op een eerste selectie door de Veiligheidsraad, heeft een belangrijke principiële betekenis, omdat hiermee tot uitdrukking wordt gebracht dat het Tribunaal een representatief orgaan is van de gehele statengemeenschap en niet uitsluitend een instrument onder de hoede van de Veiligheidsraad. Overigens is deze representativiteit bij de in 1993 gehouden verkiezingen niet volledig tot haar recht gekomen, omdat geen enkele rechter uit de groep van Oost-Europese landen (ook niet van de Russische Federatie) in het Tribunaal verkozen is. Deze uitkomst is des te frappanter daar het voormalige Joegoslavië tot deze groep wordt gerekend en daarom voedsel verschaft aan de in sommige

kringen levende perceptie dat het Tribunaal in samenstelling en oriëntatie onevenwichtig zou zijn. Het zou derhalve wenselijk zijn dat, indien het bestaan van het Tribunaal na beëindiging van de eerste vierjarige ambtstermijn van de rechters wordt verlengd en nieuwe verkiezingen worden gehouden, op dit punt de huidige scheve situatie wordt rechtgetrokken. Een ander onbevredigend aspect in de samenstelling van dit rechterlijk college is dat slechts twee van de elf rechters vrouwen zijn. Daarin steekt het ISTJ overigens nog gunstig af vergeleken met het IGH dat sinds kort voor het eerst één vrouwelijke (Brifse) rechter in zijn midden heeft. De internationale rechtspraak blijkt nog steeds een mannenzaak te zijn, alle mooie resoluties ten spijt die een grotere rol voor vrouwen opeisen in organen van de Verenigde Naties!

De Griffie

De eigensoortige positie van het IGH binnen de organisatie van de Verenigde Naties wordt benadrukt door de wijze waarop het ondersteunende personeel, in casu de griffie, wordt aangesteld (Artikelen 22 e.v. van het Reglement van het Hof). Terwijl het de algemene regel is in de Verenigde Naties dat internationale ambtenaren door de Secretaris-Generaal worden benoemd en in laatste instantie aan hem verantwoording schuldig zijn, wordt de griffier van het IGH via geheime stemming gekozen door het Hof zelf vanuit kandidaten die door de rechters zijn voorgedragen. De verkiezing van de griffier – en dezelfde regels gelden voor de verkiezing van zijn plaatsvervanger – wordt georganiseerd door de president van het Hof en geschiedt onder zijn supervisie. De andere leden van de griffie worden benoemd door het Hof op voorstel van de griffier. Benoemingen kunnen ook geschieden door de griffier met goedkeuring van de president van het Hof. Ook de richtlijnen voor de griffie en het personeelsreglement zijn door de griffier opgesteld en dienen de goedkeuring te hebben van het Hof. Uit deze personele en administratieve voorzieningen blijkt dat het IGH veel meer een eigen en onafhankelijke plaats inneemt binnen het

stelsel der Verenigde Naties dan enig ander orgaan van de volkerenorganisatie. Overigens mag in dit verband niet uit het oog worden verloren dat in de praktijk de budgettaire restricties van de Verenigde Naties ook het Hof parten spelen en dat het budgetrecht van de Algemene Vergadering ook de financiën van het Hof omvat. In werkelijkheid is daarom de personele en logistieke onafhankelijkheid van het Hof minder groot dan wat het reglement zou doen vermoeden. Niettemin blijft overeind staan dat het Hof in de keuze van zijn stafmedewerkers, en met name ook van de griffier, een veel grotere zeggenschap heeft dan de andere organen van de Verenigde Naties.

In dit opzicht verschaft het ISTJ een ander beeld. Het Statuut schrijft voor dat de griffier wordt benoemd door de Secretaris-Generaal na overleg met de president van het Tribunaal. Voorts wordt de staf van de griffie eveneens benoemd door de Secretaris-Generaal op aanbeveling van de griffier (Artikel 17). In het Reglement van het Tribunaal is overigens bepaald dat de rechters inspraak moeten hebben ten aanzien van kandidaten voor het griffierschap, in zoverre de president hun opinie moet inwinnen alvorens overleg te plegen met de Secretaris-Generaal (Artikel 30). Ten aanzien van de benoeming van de plaatsvervangend griffier en de overige stafleden schrijft het Reglement van het Tribunaal voor dat de griffier, alvorens aanbevelingen te doen aan de Secretaris-Generaal, het bureau (bestaande uit president, vice-president en de voorzitters van de twee kamers in eerste instantie) dient te consulteren (Artikel 31). Niettemin blijft het een essentieel verschil ten opzichte van het IGH dat griffier en staf van het ISTJ een onderdeel zijn van het Secretariaat van de Verenigde Naties met de Secretaris-Generaal als de hoogste administratieve functionaris en met recht van inspraak van president en rechters van het Tribunaal bij benoemingen, terwijl griffier en staf van het IGH op meer autonome wijze deel uitmaken van het eigen instituut onder supervisie en zeggenschap van president en rechters van het Hof.

Conclusie

Het IGH heeft als hoogste rechterlijk orgaan van de Verenigde Naties een autonome en redelijk onafhankelijke positie in de volkerenorganisatie. Het staat in een spanningsveld ten aanzien van andere hoofdorganen der Verenigde Naties, met name de Veiligheidsraad, maar daarin behoudt het zijn eigen plaats. Het Hof moet voldoen aan eisen van onafhankelijkheid, kwaliteit en brede representativiteit. De wijze van verkiezing der rechters en de autonome institutionele binding van de griffie aan het Hof dragen er in beginsel toe bij dat voor de vervulling van deze eisen een gunstige voedingsbodem wordt geschapen. Het ISTJ verkeert als 'subsidiair' orgaan van de Veiligheidsraad in een meer tweeslachtige situatie dan het IGH.

Hoewel geen aanwijzingen bestaan dat de Veiligheidsraad intervenueert in beleid en oordeel van het Tribunaal, zijn het voortbestaan en in zekere zin ook de effectiviteit van het Tribunaal afhankelijk van de Veiligheidsraad. Ook de staf en de administratieve ondersteuning van het Tribunaal zijn in sterkere mate gebonden aan de algehele bureaucratische en logistieke structuur van de Verenigde Naties. Voorzichtigheid is overigens geboden met het maken van vergelijkingen tussen de twee rechterlijke organen die zeer ongelijksoortig zijn, maar niettemin mag worden geconstateerd dat het IGH zijn werk onder gunstiger voorwaarden kan verrichten dan het ISTJ.

Prof.Dr. Th. van Boven is Hoogleraar Internationaal Recht, Rijksuniversiteit Limburg.

van holst en steijnen

From: Paul Davidson <p.davidson@btinternet.com>
To: <Undisclosed-Recipient:;>
Sent: woensdag 12 juni 2002 11:44
Subject: ARBOUR CONFERRED WITH NATO POLITICIANS PRIOR TO INDICTING MILOSEVIC

**ATTORNEY ASKS: DOES YOUR RESEARCH SHOW THAT HAGUE PROSECUTOR ARBOUR
CONFERRED WITH NATO POLITICIANS PRIOR TO INDICTING MILOSEVIC?**

Emperors Clothes [Posted 12 June 2002]

Dear Emperor's Clothes,

I am a defense attorney before the International Criminal Tribunal for
Rwanda.

Last January, I debated Attorney Elise Groulx, President of the
International Association of Defence Attorneys, and Professor Daniel Turp on
the issues of the future International Criminal Court (ICC) and the two ad
hoc courts for Yugoslavia and Rwanda. (1)

The debate took place on the Quebec program "Chasseur d'idées". We had very
positive feed back, I think because my facts were coming from real
experience describing the difficult conditions in these courts and the
unjustice towards the accused. (2) People should look closely at the two ad
hoc courts before they imagine that the ICC will be an Independent
instrument of justice.

I was pointing out the extreme politicisation of the Prosecutor and stated,
as I recalled, that Louise Arbour had informed Bill Clinton before indicting
Mr Milosevic at a time that negotiations were underway to end the bombing.
(3)

Mrs Groulx and Mr Turp challenged my comment. I am quite sure I am right but
cannot recall where I read this in May and June 1999.

Do you have any research on the question?

Thank you.

John Philpot
Alarie Legault Beauchemin Paquin Jobin Brisson & Philpot
Montréal, Québec

...

Dear Attorney Philpot,

You raise a most important issue. If Louise Arbour's actions suggest she
indicted Slobodan Milošević to suit the schemes of NATO leaders, it would
have a profound bearing on international law and by implication domestic law
as well, for these things come home to roost. (Arbour herself is now
roosting on the Canadian Supreme Court.)

And yes, alas, we can prove that Arbour consulted with NATO politicians
prior to the so-called indictment. The sources are newspapers sympathetic to
the Tribunal and transcripts of press conferences addressed by NATO leaders
and 'Prosecutor' Louise Arbour herself. The newspaper articles are shocking.
But the statements by Jamie Shea, Louise Arbour and Madeleine Albright are
worse.

First off, you are right; Ms. Arbour did inform Bill Clinton (and also Tony
'Me Too' Blair) before 'indicting' President Milosevic.

A good source on this is an article co-authored by one Ed Vulliamy - good
because he's a professional Serb-baiter. For example, Mr. Vulliamy was one
of the 'journalists' who in August 1992 helped broadcast the lie that a
refugee center at Trnopolje in Bosnia was a death camp.

Overly trusting Yugoslav officials had allowed Vulliamy and his colleagues
at ITN, the British TV station, to wander unchaperoned around the Trnopolje
refugee center. The Brits set up their cameras inside a barbed wire
enclosure and filmed the refugees through the wire. Then with a little
doctoring the pictures were made to look like shots of inmates in a Serbian

death camp and hawked worldwide. Emperor's Clothes has exposed this fraud in the video, JUDGMENT. (4)

The point is, Vulliamy is hardly pro-Milosevic. Thus his May 30th 1999 London Observer article on the indictment had the charming title:

"War in the Balkans: Hawks smell a tyrant's blood "

Here's an excerpt:

[START VULLIAMY EXCERPT]

"The decision to indict - with all its huge implications - appears to have been taken independently by Louise Arbour, the prosecutor of the International Criminal Tribunal, "even though she has been in regular contact with Western capitals and was clearly aware of the ramifications of her decision. *

"Both the United States and Britain were informed of her announcement on Thursday, two days in advance. It was discussed in a 10-minute conversation between Bill Clinton and Tony Blair on Tuesday."
- My emphasis, (London) Observer, pg. 15)

[END VULLIAMY EXCERPT]

Since Vulliamy hates Milosevic, and since he affirms Arbour's independence, we have reason to accept what he reveals here, which seems to be written against self-interest (i.e., it's more credible because it doesn't help his side).

The "ramifications of her decision," which Vulliamy says Arbour discussed regularly with Western leaders, refers to the indictment's effect on negotiations to end the bombing of Yugoslavia. Isn't it remarkable that Vulliamy tells us that Arbour's decision was 'independent'?

Also on May 30th, the London Times reported, as if it were a fact, the amazing claim that British Foreign Secretary Robin Cook (5) was unaware of the indictment until it was publicly announced. (Apparently when "the United States and Britain were informed" they forgot to tell the British Foreign Secretary...)

[START LONDON TIMES EXCERPT]

"Robin Cook, the foreign secretary, received the news of the indictment as he boarded a plane for Rome for a hectic round of shuttle diplomacy. His aides expressed dismay, fearing the indictment would only exacerbate tensions within the alliance. Cook was more sanguine. "As there is no suggestion that Milosevic is coming any where near to meeting Nato's demands, there is not much to ruin," he confided. [Translation: the indictment was meant as a stick to force Milosevic to give in to NATO demands. - EC]

"Over a breakfast of parma ham and cheese, he persuaded Lamberto Dini, the Italian foreign minister, that maintaining the pressure on Milosevic was the only course Nato could take. Over a lunch of turbot and salad, he brought Joschka Fischer, the German foreign minister, onside. Over cherry pie and tea in Paris he agreed with Hubert Vedrine, the French foreign minister, that there would be no statements of dismay at the timing of Arbour's announcement or the effect it might have on Milosevic." (6)

[END LONDON TIMES EXCERPT]

What a remarkable coincidence that Cook began his trip just when he needed to make such a tour to persuade European leaders to back the indictment - of which he was unaware!

For those who don't believe in modern miracles, it would appear that these newspaper accounts show that Arbour did not indict Milosevic for reasons of justice, but to suit NATO.

But let us say, for the sake of argument, that this could be a false appearance. Ed Vulliamy could be lying when he writes that Arbour consulted with NATO leaders about "the ramifications of her decision." Sure Vulliamy is anti-Milosevic but perhaps he also wanted to attack Tony Blair and/or Louise Arbour. And as the phony Bosnia "death camp" pictures demonstrate, Vulliamy is perfectly capable of lying.

Fortunately, we have confirming evidence in the form of statements by Jamie Shea, then the top spokesperson for NATO, from US Secretary of State Madeleine Albright, and from Louise Arbour herself, indicating that Vulliamy was understating the Arbour-NATO connection.

Shea greets with contempt the notion that Prosecutor Arbour could make any decisions independent of NATO. And Albright and Arbour make it abundantly clear that, while the 'indictment' was being written, Arbour and her NATO-supplied staff were in constant communication with NATO leaders.

First let's look at Jamie Shea's May 17th 1999 NATO briefing.

Shea was NATO's top spokesperson. During the press conference, a reporter asked if Prosecutor Arbour might be planning to indict NATO leaders for war crimes (which, by the way, they abundantly deserve). Here's how Shea replied:

[START JAMIE SHEA QUOTE]

"I think we have to distinguish between the theoretical and the practical. I believe that 'when Justice Arbour starts her investigation, she will because we will allow her to.' It's not Milosevic that has allowed Justice Arbour her visa to go to Kosovo to carry out her investigations. If her court, as we want, is to be allowed access, it will be because of NATO so NATO is the friend of the Tribunal, NATO are the people who have been detaining indicted war criminals for the Tribunal in Bosnia. We have done it, 14 arrests so far by SFOR, and we will continue to do it.

"NATO countries are those that have provided the finance to set up the Tribunal, we are amongst the majority financiers, and of course to build a second chamber so that prosecutions can be speeded up so let me assure that we and the Tribunal are all one on this, we want to see war criminals brought to justice and I am certain that when Justice Arbour goes to Kosovo and looks at the facts she will be indicting people of Yugoslav nationality and I don't anticipate any others at this stage." (My emphasis) (7)

[END JAMIE SHEA QUOTE]

Now consider Arbour's joint press conference with US Secretary of State Albright. This was on April 30, 1999, four weeks before the so-called indictment. One might argue that the very act of holding a joint press conference with a top leader of one of the parties of a war she was (supposedly) investigating shows that Arbour represented NATO, not justice.

I've posted the official transcript of the press conference below. Note that Secretary Albright says, in essence, "Louise Arbour is going to indict Slobodan Milosevic because she knows We desire it," and the supposedly independent Ms. Arbour says, in essence, "I am motivated by justice ...Can I have more money, please?"

Note also that Arbour boasts about having extensive talks with leaders in Germany, France, the UK and the US. Her Hague 'tribunal' got its money, its strategy, its staff and its investigators (or should I say, 'evidence fabricators') from NATO governments.

That such a 'court,' so openly an agency of the New World Empire, can indict a national leader without furious protests from organizations like the International Association of Defence Attorneys, speaks volumes about the state of law in our time. Given this deplorable reality, why should we expect the new International Criminal Court (ICC) to be anything but a tool of Empire, demonizing, intimidating and punishing leaders who uphold national sovereignty and resist the Empire's demands.

Below is the text of the Albright/Arbour press conference.

Best regards,
Jared Israel

Secretary of State Madeleine K. Albright and Justice Louise Arbour,
International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia Joint Press
Conference Washington, D.C., April 30, 1999

As released by the Office of the Spokesman U.S. Department of State

Secretary of State Madeleine K. Albright and Justice Louise Arbour,

International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia Joint Press
Conference Washington, D.C., April 30, 1999 As released by the Office of the
Spokesman U.S. Department of State
<http://secretary.state.gov/www/statements/1999/990430a.html>

* SECRETARY ALBRIGHT

Justice Arbour and I today discussed how the United States can provide more information to the Tribunal, and how to speed up delivery of potential evidence to The Hague. I assured her that we are asking Congress for additional resources for the Tribunal to meet new demands for investigations in Kosovo. And we discussed other needs of her investigations, which I am not going to get into, but which I assure you that the United States will do everything we possibly can to meet.

We are also thinking ahead to the Tribunal's needs after the fighting stops. We have consulted with Justice Arbour and begun planning for how we could facilitate access by Tribunal investigators to crime scenes in Kosovo.

The Tribunal now needs real-time support for its Kosovo investigations, and the United States is determined to give it. The world needs to know exactly what is happening there, and we are committed to helping discover it. Milosevic's victims, and those everywhere who love justice, need to know that there will be no impunity for those who commit these heinous offenses. And we're committed to helping the Tribunal ensure that those responsible are held accountable. Justice Arbour.

* JUSTICE ARBOUR

Thank you. I don't have a statement. I think I'd rather turn to your questions, except to say that I've had very fruitful discussions. We had announced a few weeks ago that we now need unprecedented assistance, in order to respond to the kinds of allegations that are coming out of Kosovo in a time frame that will make our work relevant. The discussions I've had in Germany, in the United Kingdom, here, and that I hope to have in France next week, are very much a part of our effort to obtain this kind of assistance. I'm happy to say that the support that is promised to us is starting to materialize, and I hope that it will permit us to face this massive flow of information and organize it in a coherent fashion that will allow us to discharge our mandate in a real-time environment.

* QUESTION

Did you discuss an indictment of Slobodan Milosevic, and did you discuss reports that Justice Arbour is planning to leave this position; and what is the US view of that?

* SECRETARY ALBRIGHT

Well, obviously, the question of what is going to happen to Mr. Milosevic is a subject that is very much on our minds, and Justice Arbour knows what we have said both publicly and privately; that she and the Tribunal need to follow out the trail of evidence to its conclusion. We, as I said, are supportive of her efforts.

She and I did not personally discuss the subject of -- it is my understanding. We talked about the challenge of the position. I was there when she was chosen as prosecutor, and I made very clear to her our tremendous support for the work that she has done and will continue to do. She is a great public servant, and someone that the international community has the highest respect for.

* JUSTICE ARBOUR

...We are here, and elsewhere, to ensure that we get the assistance to move the cases forward in that direction. Whether it points to any particular individual, I think the law is very clear: there is no immunity before our Tribunal for heads of state. There's no immunity, essentially, for any individual, both in a personal or a command responsibility position. All our discussions take place in that framework.

van holst en steijnen

From: CDSM <cdsm_b@btopenworld.com>
To: <Undisclosed-Recipient:;>
Sent: vrijdag 14 juni 2002 17:41
Subject: THE MILOSEVIC TRIAL: Edward S. Herman

THE MILOSEVIC TRIAL: THE FINAL SERVICE OF THE TRIBUNAL AS A POLITICAL AND PROPAGANDA ARM OF NATO - by Edward S. Herman Part 1: The Tribunal and Its Record

The International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY, or Tribunal) was created in 1993 by the major NATO powers, notably the United States and Germany, to go after Serbian leaders and personnel, as part of the buildup to a war against Serbia and the remnant Yugoslavia. With an extremely clear public relations and political role in support of NATO policy, the Tribunal has been "international" or "independent" only in a Pickwickian sense. Its abuses of the principles of Western jurisprudence have been spectacular from its beginning to today. It represents an egregious case of the powerful using a nominal cover of law to help attack and dismantle a small country; a case of what Diana Johnstone, referring to the Tribunal's work from 1993-1998, calls "FUTURE victors' justice." Since the NATO war and subsequent political conquest of Yugoslavia, and with the current trial of Milosevic, we have a more familiar case of straightforward "victor's justice."

This hugely politicized operation has nonetheless been an outstanding public relations success for the NATO powers. This is because the Western media, and especially the U.S. media, have treated it uncritically, and allowed NATO to get away with murder, both figuratively and literally. The familiar demonization-of-the-enemy process, the allegations of "genocide," the intense focus on selected victims, context stripping, and institutionalized myths, have allowed NATO to appear a humanitarian instrument and have made for an intellectual and moral environment in which fine points, even gross points, of judicial bias and injustice are of little account.

In this article I will review some major features of the history of the Tribunal that demonstrate its political role, extreme bias, and systematic violation of elementary rules of jurisprudence. I will show that there are striking similarities between this prosecutor-dominated Tribunal and the Moscow treason trials of the 1930s. In Part 2 I will describe how the media—and the New Humanitarian intellectuals who readily access the media—have ignored these inconvenient facts, instead following the lead of the Tribunal prosecutors and NATO officials, while blacking out all relevant critical context. In Part 3 I will analyse the institutionalized untruths that are Tribunal premises, and which pervade the media, from *In These Times* and *The Nation* to the *New York Times*, *Washington Post*, and CNN and network TV.

One important consequence of the media's performance is its incompatibility with a fair trial of Milosevic in the Hague. By prejudging the case in a biased, ignorant, and highly emotional way, thereby mobilizing public anger and hatred at the man on trial, the media create a set of understandings and expectations that would make a verdict of not guilty seem outrageous. This pattern is familiar: the Sacco-Vanzetti case, the Rosenbergs, and the many examples of mobilization against "another Hitler" abroad targeted by U.S. policy—Manuel Noriega, Saddam Hussein, Osama bin Laden, Kadafi for alleged Libyan participation in the Lockerbie bombing, the "evil empire" for allegedly arranging for the 1981 shooting of the Pope. The media speedily find the official truth self-evident, ignore or marginalize inconvenient facts and analyses, and thereby facilitate official policy actions, just as in a totalitarian state.

In the Milosevic case, however, the outcome is already assured by the purpose, personnel, and structure of the Tribunal, given that a guilty verdict is essential in justifying the U.S. and NATO war and conquest of Yugoslavia. It will be the final and most important propaganda service that the Tribunal carries out for its organizers, funders, and controllers, as will be made clear below. But the media role remains very important in concealing from the public the gross abuses of the Tribunal and its service as a political and propaganda agent of the United States and NATO. This concealment will help make future "humanitarian interventions" and "wars on terrorism" more palatable, having shown that the war against Yugoslavia had a moral basis, stopping yet another Hitler.

Some Tribunal Context

1. Mother and Father, Albright and Kinkel, Define Its Purpose. The original drive for the Tribunal was led by German foreign minister Klaus Kinkel, who pushed for it as early as August 1992, and quite explicitly wanted it to prosecute the Serbs for "genocide." His role in initiating the Tribunal led its first president, Antonio Cassese, to refer to Kinkel as "the father of the tribunal."

Gabrielle Kirk McDonald, Cassese's successor as president, noting that Madeleine Albright had "worked with unceasing resolve to establish the Tribunal," referred to her as "mother of the Tribunal." The man who wrote the Tribunal's Statute for Albright, Michael Scharf, spoke frankly about its political purpose: The Tribunal was "widely perceived within the government as little more than a public relations device and...useful policy tool....Indictments...would serve to isolate offending leaders diplomatically...and fortify the international political will to employ economic sanctions or use force." (WP, Oct. 3, 1999). Note the proposed role of indictments, which would serve political ends prior to a trial and verdict, in contradiction to Western principles of jurisprudence.

2. Dubious Legality. The Security Council had no legal basis under the UN Charter for establishing a judicial body, but it ignored that nicety, claiming that Chapter VII, which granted it the right to "take measures" and "establish subsidiary bodies" in the interest of maintaining "peace and security," gave it that authority. This legal trick circumvented the need to get non-NATO countries to accept the new judicial body, and it has the advantage that all countries are obliged to accept enforcement actions taken under Chapter VII. The argument was made that the Tribunal's actions taken on the basis of this judicial authority would "deter" evil men and prevent war, but not only is this claim simple-minded, the record shows that the Tribunal facilitated NATO's pursuit of war.

3. Funding and Personnel. Although Article 32 of the Tribunal's charter says that Tribunal expenses should be provided from the general budget of the UN, this proviso has been violated continuously, and the Tribunal has had to depend on U.S. and other governmental funding, the solicitation of George Soros and other interested private donors, and "seconded" personnel from (mainly) the NATO powers. In 1994-1995, the United States provided the Tribunal with \$700,000 in cash, \$2.3 million in equipment, and many seconded personnel, while failing to meet its legal funding obligations to the UN.

This funding dependency not only makes for external control, it also permits the funders to direct Tribunal operations in ways that suit their immediate political aims. Thus, for example, the Clinton administration found \$27 million during the bombing war to enable the Tribunal to collect data on Serb war crimes from Albanian refugees. (Gilbert Guillaume, President of the International Court of Justice [ICJ], speaking on October 26, 2000 before the UN

General Assembly, noted that the ICTY gets ten times as much money as the ICJ, and he suggested that this was because various parties engage in "forum shopping," or even create new forums, that will be "more amenable to their arguments." He suggested that it was not compatible with good judicial practice that courts should be "made subject to the law of the marketplace.")

A large fraction of the personnel of the Tribunal are from the NATO states, and many of these come from the United States and Britain; in mid-1996, 23 of the 52 "seconded" staff came from the U.S. Departments of State, Defense and Justice. Top choices of Tribunal officials are vetted by leaders of the dominant states. Those who serve well, like former prosecutor Louise Arbour, are rewarded for this service (she was quickly selected to be a Justice of the Canadian Supreme Court). Others merely return to former jobs that should, in fact, have disqualified them from Tribunal service: Gabrielle Kirk McDonald, former president of the Tribunal, had been a director, and has returned as "Special Counsel to the Chairman on Human Rights," of Freeport-McMoRan Copper & Gold Inc., a notorious human rights violator working in West Papua with the cooperation of the Indonesian army.

When Milosevic was indicted in May 1999, Dr. Hans Koechler, president of the International Progress Organization (an NGO), noted that all high officers of the Tribunal were citizens of the NATO states or their allies (Australia). He asked whether an institution that observed legal norms of impartiality would not have found a "conflict of interest for judges" from countries waging an undeclared war against Yugoslavia to sit on such a panel initiating 'judicial' action against the head of state of the country under attack?

4. Contractual Relations With NATO. On May 9, 1996, the Tribunal's prosecutors signed a memo of understanding with NATO that made it the official Tribunal gendarme. However, Article 16 of the Tribunal's charter states that the prosecutor shall act independently and shall not seek or receive instruction from any government. But the prosecutor cannot act independently if dependent on specific governments for financing, personnel, and police service. And the Tribunal's prosecutors have not acted independently, as described below.

During the bombing, NATO public relations spokesman Jamie Shea was asked about NATO's vulnerability to Tribunal charges. He was not worried. The prosecutor, he said, will start her investigation "because we will allow her to." Further, "NATO countries are those that have provided the finance," and on the need to build a second chamber "so that prosecutions can be speeded up...we and the Tribunal are all one on this, we want to see war criminals brought to justice." And when Arbour "looks at the facts she will be indicting people of Yugoslav nationality and I don't anticipate any others at this stage" (NATO press conference, May 17, 1999).

5. Explicit Service to NATO. A major service to NATO took place at the time of the Racak "massacre" in January 1999. Albright and her associates were then readying NATO and the public for a war against Yugoslavia, and needed public relations support. When it was reported that Kosovo Albanians had been killed at Racak, U.S. official William Walker rushed to the scene and declared it an "unspeakable atrocity." On the very next day Tribunal prosecutor Louise Arbour declared at a press conference that she was opening an investigation into this crime. Within four days, having consulted only NATO officials, she declared this to be a "war crime." This declaration helped publicize the alleged crime, and although the facts in the case were and remain in dispute, and the forensic report on the massacre remains unreleased by the OSCE, this massacre was listed in the May 22, 1999 indictment of Milosevic and his colleagues.

Then, on March 31, 1999, one week after NATO bombing began, Arbour announced the indictment of Serb paramilitary leader Arkan for crimes committed in Bosnia, which she had prepared two years before but had kept secret until NATO needed public relations cover for its bombing.

The most dramatic Tribunal service to NATO took place two months later. NATO had found that the Serbs were not surrendering to air attacks on their military forces, so NATO therefore turned to attacking the civil society, hitting bridges, factories, electric power and water facilities, and even schools and hospitals. These attacks were clear violations of international law--the Sixth Nuremberg Principle bars targeting "not justified by military necessity"--and were causing a certain stir of opposition even in the NATO countries. With perfect timing, on May 27th Arbour announced the indictment of Milosevic, based on data about alleged Serb killings provided by U.S. intelligence but otherwise unconfirmed. This enabled Albright to note that the indictments "make clear to the world and the publics in our countries that this [NATO policy] is justified" (May 27, 1999), facilitating further bombing--and further NATO violations of international law!

At the same time Arbour explained that, while individuals are "entitled to the presumption of innocence until convicted," the indictments "raise serious questions about their suitability to be guarantors of any deal, let alone a peace agreement." The prosecutor thus took on the role of "surrogate politician" (Koechler), announcing her own political determination that Milosevic was to be ruled out as a negotiator! On many other occasions, indictments were used by the Tribunal to criminalize and effectively remove individuals from the negotiating process. Milosevic had to depend on the Russians to negotiate on Yugoslavia's behalf to end the bombing war, and Bosnian Serb leaders Karadzic and Mladic were also removed from any diplomatic process in Bosnia by indictments. By this route, also, all were effectively demonized before trial and conviction, and any NATO violence was justified in the public relation/media forum by Tribunal indictments.

6. Exemption of NATO War Crimes. NATO had conveniently excluded from the war crimes subject to Tribunal jurisdiction what Robert Jackson at the Nuremberg trials declared to be the worst crime: waging a war of aggression. NATO could therefore attack Yugoslavia in violation of the UN Charter without thereby automatically committing a crime subject to Tribunal authority. Nevertheless, Article 5 of the Tribunal's charter did make illegal "crimes against humanity," which includes "murder" and "other inhumane acts," and Article 3 includes "employment of poisonous weapons or other weapons calculated to cause unnecessary suffering," and "attack, or bombardment, by whatever means, of undefended towns, villages, dwellings, or buildings," etc. Articles 1 and 16 of the Tribunal's governing statute oblige it to prosecute any such illegal actions.

How Arbour and Del Ponte wriggled out of even INVESTIGATING NATO's war crimes, and the contrast with their rapid service for NATO, is amusing in the grossness of the difference between the two. Canadian law professor Michael Mandel describes how in May 1999 he and a group of lawyers from North and South America filed a well documented war crimes complaint against 68 NATO leaders, and traveled to the Hague to make the case to Arbour and her successor Carla Del Ponte; and "like literally thousands around the world, we demanded that Arbour and Del Ponte enforce the law against NATO" ("Politics And Human Rights In The International Criminal Tribunal For The Former Yugoslavia: Our Case Against NATO And The Lessons To Be Learned From It," *Fordham International Law Journal* 25: 95-128 [2001]). He eventually gave up when it became clear "that the tribunal was a hoax." It took Del Ponte more than a year to announce, on June 2, 2000, that NATO was guilty of no crimes, "and that (rather illogically) she was not opening an investigation into whether they had committed any" (*ibid.*). At that point she released a report of her Office of the Prosecutor (OTP), openly based on the belief that "NATO and NATO countries' press statements are generally reliable and that explanations have been honestly given" (Final Report to the Prosecutor by the Committee Established to Review the NATO Bombing Campaign..., U.N. Doc. PR/P.I.S./510-E [2000], available at <http://www.un.org/icty/pressreal/nato061300.htm> [hereafter OTP]). The OTP noted however, that NATO sometimes refused to answer ("failed to address the specific incidents"); in which case, NATO not wanting an investigation, the OTP chose to not look any further and simply dropped the subject! How is that for an independent judicial assessment?

In the indictment of Milosevic, Arbour used evidence about events that took place only six weeks earlier from a war zone, provided by an interested party (NATO). But neither she nor Del Ponte could even "open an investigation" on NATO, after a year, with overwhelming evidence in the public domain on NATO actions that had killed many more than the numbers presented in the initial Milosevic indictment. That indictment and charge of "crimes against humanity" was based on an alleged 385 killings; but the OTP report found that 500

deaths attributable to NATO were too few to rate—"there is simply no evidence of the necessary crime base for charges of genocide or crimes against humanity" (Ibid., #53).

In examining possible NATO war crimes, time after time the OTP would consider the evidence and then choose an interpretation favorable to NATO, as in the bombing of Serbian broadcasting facilities, or simply decide arbitrarily that since "another interpretation is equally available" no investigation is needed (this in reference to NATO's bombing of a train on a bridge at Grdelica Gorge) (# 59-61). Michael Mandel gives a number of illustrations of this mode of exoneration, which as he says "comes as close as possible to being an actual NATO press release that might have been issued by Jamie Shea or James Rubin."

After Del Ponte took over from Arbour, she announced that her first priority would be to gather more evidence on Milosevic, implicitly conceding that she didn't have enough, but once again making clear her NATO-service priorities.

7. Explicit Direction to Serbs; Exemption of Croats and Bosnian Muslims. From the very first, the Serbs were the NATO target, hence that of the Tribunal. As early as 1991 German foreign minister Kinkel was accusing the Serbs of "genocide," and in December 1992, just as the Tribunal was in process of formation, Acting U.S. Secretary of State Lawrence Eagleberger also publicly named four Serb leaders, Milosevic, Radovan Karadzic, Mladic and Arkan, as the targets of the Tribunal. Tribunal president Gabrielle Kirk McDonald referred to Serbia as a "rogue state," and another Tribunal president Antonio Cassese expressed gratification that "indictments" had made it impossible for Serb leaders to participate in negotiations. (Cassese was not bothered by this abuse of indictments as a political instrument.)

Most of the indictments were leveled against Serbs, and the double standard here was blatant. Serb paramilitary leader Arkan was indicted, but not his Bosnian Muslim counterpart Naser Oric, who had bragged to the media about his killing of Serb civilians. Serb leader Milan Martić was indicted in 1996 for launching a rocket cluster-bomb attack on military targets in Zagreb in May 1995, on the ground that the rocket was "not designed to hit military targets but to terrorize the civilians of Zagreb." But the NATO cluster-bombing of Nis on May 7, 1999, which repeatedly hit a market and hospital far from any military target, produced no indictments. And the massive ethnic cleansing of Krajina by U.S.-advised Croatian forces in 1995, with many hundreds killed, led to no indictments until May 21, 2001, when Del Ponte, aggressively pursuing the new Yugoslav government to extradite Milosevic and other alleged war criminals, and apparently feeling a need to demonstrate her even-handedness, belatedly indicted a Croatian military officer. (Prior to May 2001, only Serbs had been indicted for war crimes in the Krajina region.)

Only Serbian leaders have been charged with "genocide" and top-down responsibility for the acts of subordinates. Numerous mass killings by Bosnian Muslims—including imported mujahideen whose specialty was beheading civilian victims—and by the Croatian army and paramilitaries, never caused the Tribunal to use the word genocide or to attribute responsibility to Croatian president Tudjman or Bosnian leader Izetbegovic. And during her pretended look at NATO crimes, Del Ponte considered only the responsibility of NATO pilots and their immediate commanders, not the NATO decision-makers who decided to target the civilian infrastructure and population. The double standard here is dramatic.

8. Judicial Malpractice—Analogies With Soviet Practice in 1936- 1937. Anybody reading Not Guilty: Report of the Commission of Inquiry Into the Charges Made Against Leon Trotsky in the Moscow Trials (1938), written by a group chaired by John Dewey, can only be struck by the frequent parallels between Soviet and Tribunal principles and court procedure. The commission stressed the public relations function of the Moscow trials (393) and the "prearranged scheme" and plan to prove that a single bad man (Trotsky) was guilty (19, 388). The commission argued that there was no real effort to establish truth, but merely to prove guilt (xvi, 21). It stressed the self-interest of the accusers (25).

As regards specific procedure, the commission noted the scanting of the rights of the accused and defense (21), the dependence on accusations by those with a special interest (25), the absence of documentary evidence backing up accusations and the frequent use of documents that don't prove anything relevant (29). The commission also stressed the failure to provide context for statements (325), the failure to call important witnesses (30), and the failure to explore contradictions in the accusations (12, 322).

All of these charges are applicable to the work of the Tribunal. As noted above, the public relations function of the Tribunal is clear and even acknowledged, as is its aggressive pursuit of the bad man guilty beforehand of genocide while allegedly trying to create a "Greater Serbia." Also clear is the limited search for truth, as well as the self-interest of the NATO accusers.

As regards judicial procedure, the Tribunal is openly prosecutor friendly, oriented to "victims' justice," and it gets money from the United States and Soros specifically allocated for the prosecution. The first Tribunal prosecutor, Richard Goldstone, stated that "The victims of the Yugoslav wars want legal vengeance," and the victims "should decide what is appropriate." And Goldstone never doubted that he knew which groups were victims and had a right to demand vengeance. As Diana Johnstone points out, "A 'victim-centered' justice is extremely favorable to the prosecution and unfavorable to the defense." Furthermore, "a victim-centered justice creates its own victims: those who are unjustly accused and who cannot be properly defended because fair and thorough defense may be rejected as an 'insult to the victims.'" (Deception and Self-Deception, Pluto, forthcoming). Under this system in the Tribunal, the defense has been given short shrift financially and in status and rights.

Furthermore, the detailed procedures are highly reminiscent of the Moscow trials. As in Moscow, there is a failure to separate prosecution and judge, confessions and hearsay evidence are acceptable, secret witnesses not subject to cross-examination are used regularly, confessions are presumed to be free and voluntary unless the contrary is established by the prisoner, there is no right to bail and a speedy trial, there is double jeopardy in allowing the prosecutor to appeal an acquittal and obtain a conviction on second try, there is no independent appeal body, and conspiracy claims are common and (as in one case) "lack of evidence can in fact be proof of conspiracy." The Tribunal also changes its rules at its convenience, and is even proud of these tricks: "The Tribunal does not need to shackle itself with restrictive rules which have developed out of the ancient trial-by-jury system" (1984 Yearbook). Finally, the Tribunal uses "sealed indictments" that its NATO enforcers can use to seize some unsuspecting victim for delivery to the Hague, again a throwback to Moscow methods. John Laughland has described the Tribunal as "a rogue court with rigged rules" (Times [London], June 17, 1999).

9. Purchase/Capture and Indictment of Milosevic. Del Ponte and the Tribunal put great weight on getting Milosevic to the Hague, to cap their service to NATO. In doing so they trampled on the rule of law in Yugoslavia—a constitutional court order had denied extradition—and they humiliated the newly elected President Kostunica, who had pledged to deal with any Milosevic law violations under Yugoslav law. Del Ponte and the Tribunal had been quite willing to let Croatia try its war criminals, but not Yugoslavia, even after its ouster of Milosevic and installation of a pro-Western regime.

In order to gain control of Milosevic, the Tribunal made a secret deal with Zoran Djindjic, the prime minister of Serbia, who arranged for the abduction and extradition in exchange for aid money, some \$1.3 billion. In short the Tribunal and West bribed an official of Yugoslavia to violate its laws. Thereafter, Djindjic found that his bribe partners had misled him—to his annoyance, "suddenly we were informed that [of the first installment of 300 million Euros]...225 million Euros were being withheld for outstanding debts, [so]...the dying man gets the medicine, once he is dead" (Der Spiegel, June 16, 2001).

As noted earlier, kidnapping is standard Tribunal practice, usually linked to seizures under "sealed indictments." Back in 1996, after Bosnian Serb

- 2 -

General Djordje Djukic had been seized by Sarajevo authorities, in violation of the Dayton accord, he was illegally detained and interrogated by the Tribunal while dying of cancer, in a hope of getting him to incriminate high Serb leaders. (Then chief prosecutor Richard Goldstone thanked the Bosnian government for their illegal seizure, and proceeded to rearrange the rules so as to be able to hold Djukic until close to his death, illegally.)

king tot de behandeling van dit radioactieve afval onherroepelijk en onom-
With Milosevic in the Hague, the stage was set for the final Tribunal service to its masters. However, the Tribunal realizing that the judicial process was thin, that Operation Horseshoe had been shown to be a NATO propaganda fabrication, that 11,000-500,000 people had not been murdered (some 3,000 bodies had been recovered from all sides), decided to enlarge it to put the onus of killings in Bosnia and Croatia on the head of the bad man. The new charge once again of Western judicial fictions: a fundamental principle of extradition law is that a defendant may not be tried for a crime other than the one for which he was originally detained. But it was once again in an attempt to the Moscow scheme of giving the main into a "historical connection" of villainy while the other active participants in the historical events (Tudiman, Izetbegovic, Albright, Clinton) were indicted by the Tribunal. Daarbij vormt de vijandfactor een dwingend probleem. Forecasting the outcome of the Milosevic trial, een oplossing komen voor het probleem van berging van het radioactieve afval, al was het maar om het hoofd te kunnen bieden aan de it is almost certain that Milosevic will be found guilty, because the Tribunal is a criminal and a servant (Kissinger, Albright, Powers, etc.) of NATO. To this moment, and will surely not let it down here when vindication of the NATO works is at stake. The Tribunal has served NATO faithfully up demonstrated repeatedly that traditional Western judicial standards will not stand in the way of serving its political ends.

It would, of course, be a disaster to have a court in the many Serb victims of the NATO bombing, of Croatia's Guspac massacre of September 1991, or the ethnic cleansing of Kosovo in 1999, or the massacre at Srebrenica in the years 1992-93. As van much evidence of high level responsibility for these killings as will be mastered for the Milosevic case could be offered for the criminal introduction of Tudiman and Izetbegovic (among others). But that could only have happened if the Serbs had been victorious, and needed a "judicial" vindication of THEIR war. Losers must suffer victor's justice. Geëlijkheid om eventueel andere opties, waaraan op grond van de wet, redelijkheid- en zorgvuldigheidsoverwegingen de voorkeur dient However, it is likely that Milosevic will not be found guilty, but that the Tribunal will be found to have acted in a biased and prejudicial manner. vindicate the NATO war. The throwing out of some of the charges will demonstrate the unbiased character of the Tribunal. And the New York Times recently cited the dismissal of charges against two Croats as showing that the Tribunal is not biased. ("An Unexpected Reversal Of War Crimes Convictions," NYT, October 20, 2001). Nobody had told Peter Simons the Croats are NATO friends and that the Serbs are the enemy! Simons will surely find the efforts of some of the Milosevic charges against the Tribunal to be a very real and serious threat to the Tribunal's credibility.

De mogelijke realiseerbaarheid van alternatieven dreigt derhalve bij niet-
PART 2: MEDIA AND NEW HUMANITARIAN: NORMALIZATION OF VICTOR'S JUSTICE
vindt en de te verwachten bundeling van geld en activiteit in de richting van de voorgenoemen methode van droge opslag in de knel te raken.

Despite the overwhelming politicization and abuse of judicial process that has characterized the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY, or Tribunal), its inception, discussed in Part 1, the Western New Humanitarians (David Reiff, Michael Ignatieff, etc.) and mainstream media have taken its work as entirely principled and truth- and justice-seeking. Demonization, an intense focus on alleged victims, and an automatic acceptance of official perspectives, quickly creates a consensus "truth" that is protected by repetition and an avoidance of incompatible information. Everybody can then repeat the established line, and anybody who contests it becomes an "apologist for Milosevic". van realisering van de voorgenoemen droge opslagmethode en het daarbij volledig uit beeld geraken van alternatieven. New Humanitarians and Victor's Justice eventueel op grond van juridische overwegingen de doorslag behoren te hebben, zijn mede gelet op de tijdsspanning waarin het probleem van Several dozen New Humanitarians have played a major role in selling the official line. They have uniformly accepted the ICTY as a legitimate judicial body dispensing justice. For Arjan Neel, president of the Open Society Institute (founded by Soros), establishing the Tribunal was "the most important step by the United Nations to protect human rights and establish the rule of law". The claim that the Tribunal is a tool of the U.S. is dismissed as unworthy of refutation (WPR, May 5, 1998; NYRB, March 8, 2001). Neither Neel nor any of the New Humanitarians discuss the significant role of the Tribunal's NATO-power origination, purpose, funding, and staffing, its less than stellar adherence to western legal standards, or its service as NATO's public relations arm. The assumption of the benevolent purposes of NATO's leaders and of the unique villainy of NATO targets precludes critical analysis. Derhalve dient het bestreden besluit te worden geschorst.

Michael Ignatieff says that "The great virtue of legal proceedings is that their evidentiary rules confer legitimacy on otherwise contestable facts," but he never examines the evidentiary rules of the Tribunal or evaluates the claims made of them. Ignatieff knows that these rules do not dispense justice" (Harpers, March 1997; NewsHour, With Jim Lehrer, May 31, 2000). Apart from expressing approval, neither Ignatieff nor his confederates discuss the Tribunal's indictment of Milosevic on May 27, 1999, while NATO was bombing Yugoslavia; this remarkable politicization of an alleged judicial body did not bother the New Humanitarians, nor did the Tribunal's refusal even to investigate the numerous claims of NATO law violations. Yale law professor Ruth Wedgwood, deelvergunning(en) aan COVRA N.V. te s-Gravenhage, geheel of gedeeltelijk te schors(en), en de beschikking over de afvalstoffen te nemen. In fact, the politicization of the Tribunal serves the New Humanitarians well. They regularly cite its findings as definitive confirmation of what they want to prove in their campaigning. For David Reiff, the Tribunal indictments of Karadzic and Mladic "FOR GENOCIDE" (his emphasis) show what a determined West could have done at any time to bring justice to the Balkans (Slaughterhouse, 1996). For Ian Williams, Carla Del Ponte's estimate of probable killings in Kosovo is the final authority that "should have put questions concerning the death toll to rest" (Knight-Ridder/Tribune, Nov. 23, 1999). Reiff points out that national sovereignty no longer protects human rights abusers, "as Slobodan Milosevic learned when at the height of the Kosovo conflict, he was indicted for war crimes by an international tribunal at the Hague" (World Policy Journal, Summer 2000). Reiff takes it for granted that his indictment was carried out by a dispenser of justice, its public relations service to NATO during the NATO bombing of Serbia is unmentioned, perhaps never even strikes this war enthusiast and propagandist.

Mainstream Media: A Prosecutor's Dream Team

adv.-gem.

The preeminent feature of media coverage of the Tribunal has been their uncritical following of the U.S. official and Tribunal prosecutor lead in reporting and interpreting the Tribunal's work. They simply take Tribunal actions, usually the indictment or seizure of some preferred (Serb) villain, report the prosecutor's charges in detail and without challenge, provide no critical historical context, and never analyse the selectivity in choice of villain or the political context of the Tribunal's work.

From the beginning the media have never asked basic questions: Does the Security Council have a legal right to establish a judicial body like the tribunal? Do the funding, staffing, and police service of NATO entail NATO influence or control? Do the dominant members of the Security Council, who also

dominate NATO, have political goals that might compromise the judicial efforts of a Tribunal?

Instead of addressing these questions the media have simply assumed that justice was being served, with the benevolent NATO properly, perhaps belatedly, trying to bring "another Hitler" to justice. But such assumptions violate the principles of objectivity whose use supposedly differentiates a free from a totalitarian press. It will not do to say that "in this case" the truth was obvious, because the truth should always be kept open to question—and the media have repeatedly gotten on similar bandwagons of "obvious" truth that *ex post* turned out to be untrue (the KGB- Bulgarian connection to the shooting of the Pope in 1981, the Soviet's deliberate shooting down of Korean civilian airliner 007 in 1983, the latter later admitted by the New York Times to have been "The Lie That Was Not Shot Down" [editorial, Jan. 18, 1988]).

Exempting NATO

The media occasionally touch upon the problem areas, but they fail acknowledge their relevance and importance, and instead of building on the challenging information they quickly move on. Jamie Shea's NATO press conference statement of May 17, 1999, that NATO had no worries about prosecution by the Tribunal because the NATO powers finance the Tribunal and the prosecutor does only "what we allow her to," was entirely ignored by the U.S. mainstream media, despite its clear assertion of Tribunal subservience to external political control.

On National Public Radio (NPR), the issue of whether NATO could be prosecuted for war crimes came up on All Things Considered (March 24, 2000), but the program dealt only with U.S. officials' annoyance at the question, and the resultant possible straining of relations between the United States and the Tribunal. U.S. officials pointed out that the Tribunal "depends heavily on the United States for funding, personnel, and the collection of evidence," and that raising the question of NATO crimes had led to U.S. authorities already "putting bureaucratic obstacles in the way of Tribunal requests." With only U.S., NATO and Tribunal officials commenting on the issue, its scope was narrow, and the NPR reporters did not ask what kind of justice results from a judiciary so dependent on an interested power.

This same bias pervaded the coverage of Del Ponte's June 2000 decision to exonerate NATO from war crimes charges without even opening an investigation. The major New York Times article on this decision was entitled "Kosovo Inquiry Confirms U.S. Fears of War Crimes Court" (Steven Lee Myers, Jan. 3, 2000). In keeping with its title, the article did not discuss the evidence of NATO war crimes, which Canadian law professor Michael Mandel presented to Del Ponte in three large volumes, nor does it examine the basis on which Del Ponte refused to investigate as laid out in the Final Report to the Prosecutor by the Committee Established to Review the NATO Bombing Campaign (OTP Report). The article focuses instead on theoretical U.S. vulnerability to war crimes charges. An A.P. report from the Hague ("U.N. Court Examines NATO's Yugoslavia War," NYT, Dec. 29, 1999) notes that even if evidence of NATO law violations was found, "it is questionable whether Ms. Del Ponte...would go so far as to issue any indictments. The handling of the report is a delicate matter for the tribunal, which depends on the military alliance to arrest and hand over suspects." But there is no suggestion that this dependence compromises the judicial character of the tribunal.

Even more explicit in NATO-friendly framing is A.P.'s January 4, 2000 report "White House Blasts Kosovo Inquiry," which features "Washington's patience" being exhausted at these Tribunal provocations, its view that an inquiry would be "completely unjustified" (White House spokesman), the awkward position of Del Ponte in trying to avoid charges of pro-NATO bias, and a number of citations to NATO spokespersons on NATO's innocence—but not a word on the charges against NATO and the supporting evidence. Charles Trueheart in the Washington Post did quote Michael Mandel making a general case against NATO ("Taking NATO to Court, Tribunal Reviews Professors' Charging That Alliance Committed War Crimes," Jan. 20, 2000), while giving NATO and the prosecutor equal space and the last word. Trueheart cites NATO officials saying "they had been assured by Ms. Del Ponte that she would not carry the exercise far," and that assurance was fulfilled.

The media's coverage of the NATO "inquiry" and exoneration comprised a few back page articles, far less coverage than given indictments of even low-level Serbs. The media never compared the speed with which charges were made that served NATO, based on NATO-supplied information, with the inability to decide the NATO case for many months despite massive information in the public domain (summarized in Mandel's three-volume dossier). The fact that Milosevic was indicted for "crimes against humanity" based on 375 deaths, whereas according to the OTP Report "there is simply no evidence of the necessary crime base" with 500 NATO-caused deaths, failed to attract the media's attention. There was not a single citation by the media to the report used by the prosecutor, which relied on NATO press releases as authoritative sources and gives solid evidence of pro-NATO bias, as demonstrated by Mandel (see Part 1). The reporters were too lazy and biased to examine this readily available document.

Media and Tribunal NATO Service: (1) The Racak "Massacre"

By January 1999, the United States and NATO were ready to attack Yugoslavia, and the United States was looking for a *casus belli*. The death of some 40-45 Albanians in the Racak area on January 15 was therefore greeted happily in Washington. Many questions have been raised about this incident: the Serbs had invited both OSCE monitors and journalists to witness their assault on this KLA stronghold, A.P. photographers were on the scene, and French reporter Christophe Chatelet, who arrived in the village after the fighting, found the site calm, OSCE observers helping some elderly people but telling Chatelet that nothing important had happened. There were no signs of a massacre. After the report of a massacre, Chatelet and Figaro reporter Renaud Giraud insisted on seeing the A.P. photographers' tapes of the day's events, which again showed nothing supporting the claim of a massacre.

After the KLA reoccupied the village, the next morning 40 bodies were on display, and U.S. officials immediately claimed a massacre, and Tribunal prosecutor Louise Arbouh rushed to proclaim a war crime.

The U.S. media also rushed to give the incident intense and indignant coverage. The New York Times, Washington Post, Los Angeles Times, Time and Newsweek supplied 40 often lengthy articles over the next ten days. All regurgitated U.S., NATO, and Albanian claims of a slaughter of civilians. For Steven Erlanger, Milosevic "has thrown down the gauntlet to the West" by organizing a massacre (NYT, Jan. 21, 1999). Erlanger and his colleagues never mentioned the findings of the French journalists who were on the scene, looked at the A.P. tapes, and expressed serious doubts in Le Figaro and Le Monde. The U.S. reporters failed to question the A.P. photographers present at Racak on January 15 and whose documentation of the events there have since been kept under wraps. They did not interview the OSCE observers who were at Racak by invitation that day, even after U.S. and OSCE official William Walker admitted that the observers had not witnessed a massacre (Watson, LAT, Jan. 20, 1999). They never asked why the Serbs had failed to remove the bodies, but left them for Walker to find and put to work for NATO.

The U.S. media claimed that the massacre was an embarrassment to U.S. officials and NATO—e.g., "The Serb dictator understands well that NATO has little appetite for involvement in another Balkan conflict" (WP, ed., Jan. 20, 1999). However, British journalist Allan Little quoted Madeleine Albright as saying to National Security Adviser Sandy Berger, after hearing of the alleged massacre, "Spring has come early" ("How NATO was sucked into the Kosovo conflict," Sunday Telegraph [London], Feb. 27, 2000).

William Walker, the OSCE official who had hastened to the scene and claimed an atrocity, not only had a conflict of interest as a U.S. representative, he was a Reagan era apologist for Salvadoran army atrocities. Although the European press frequently mentioned his bias and European officials' annoyance at his compromised behavior as head of the OSCE observer mission, the U.S. media took at face value his stance of being

"visibly shaken" at the Racak death scene (e.g., Guy Dinmore, WP, Jan. 17, 1999), and never mentioned his conflict of interest or tainted record. Although the Jesuit Order had publicly opposed Walker's nomination as U.S. Ambassador to Panama, "based on his alleged complicity in [and role in the coverup of] the November 1989 assassination of [six] Jesuit priests in El Salvador" (Inter Press Service, June 28, 1993), Paul Watson of the Los Angeles Times said only that "he was chief of the U.S. Embassy's political section in El Salvador [and] ambassador from 1988 to 1992" (LAT, Jan. 20, 1999); and for Jane Perlez, he was merely "a seasoned diplomat" (NYT, Jan. 17, 1999).

The bodies at Racak were quickly subjected to a forensic examination by Serb and Belarus specialists, in coordination with a Finnish team sent by the European Union. Professor Dusan Dunjic, of the Institute of Forensic Medicine in Belgrade, who was one of the investigating team, says that 37 of the 40 bodies showed traces of gunpowder on the hands, indicating that before death the individuals had handled firearms; that the bullet wounds were in different parts and sides of the bodies and had been inflicted from different directions; and that although in civilian dress, many had identical black trousers and other clothing designed for long wear out-of-doors (The (Ab)use of Forensic Medicine, <http://www.suc.org/politics/kosovo/documents/Dunjic0499.html>).

The U.S. media never talked with Dunjic or his colleagues, and relied only on the frequently ambiguous statements of the head of the Finnish delegation, Dr. Helen Ranta, who was a dentist and not a forensic expert. Her most often quoted words were that Racak was "a crime against humanity." She continued by saying that "all killings" are crimes against humanity. This follow up statement, which made the first statement meaningless, was never quoted (e.g., Carlotta Gall, "Serbs' Killing of 40 Albanians Ruled [sic: this was a mere press conference statement of Ranta] a Crime Against Humanity," NYT, March 18, 1999).

The Finnish study of the massacre has never been made public, which suggests that it fails to support the official story. The U.S. media have not found this secrecy worth mentioning. In January 2001 three of the Finnish experts published their findings in Forensic Science International (J. Raino, K. Lalu and A. Penttila, "Independent forensic autopsies in an armed conflict: Investigation of the victims from Racak, Kosovo," 2001). Although lacking in explicit conclusions, the article made clear that the bodies had been shot from many different directions as Dudjic had stated, and suggested doubts about a massacre. Deutsche Press-Agentur's article summarizing the report is titled "Finnish experts find no evidence of Serb massacre of Albanians" (Jan. 17, 2001). No major U.S. publication ever mentioned this study, despite their prior intense focus on Racak. They had done their duty earlier, and if this might be another "Lie That Wasn't Shot Down," they were not about to admit that.

In Louise Arbour's indictment of Milosevic, the Racak massacre is the only pre-bombing charge. The media, having raised not a single doubt about Racak, naturally never questioned it as a basis for the indictment. When Arbour had sought to join William Walker at Racak, the media's sole preoccupation then was Milosevic's denial of entry to Arbour and threat to expel Walker. Paul Watson quoted James Rubin on the unacceptability of "the Serbs interfering with monitors bravely trying to do their work" (LAT, Jan. 19, 1999). Milosevic had the strange notion that Walker and Arbour had a political agenda in which he was the target. Serving on the same team as Walker and Arbour, the media never hinted at this possibility.

Media and Tribunal Service: (2) The Arkan Indictment; Arkan Versus Nasir Oric

On March 31, 1999, a week after NATO began bombing Yugoslavia, Tribunal prosecutor Louise Arbour announced the indictment of Serb paramilitary leader Arkan, which had been secretly issued in September 1997. The timing of the announcement was alleged by Arbour to be based on the desire to put on notice anyone who "might retain his services or obey his orders." Marlise Simons and Charles Trueheart in the NYT and WP both reported the Tribunal explanation (April 1, 1999), and NATO's "welcoming" the indictment, but neither pointed out that the rationale was silly, nor did they hint at the public relations service to NATO in focusing public attention on Serb evil.

There were 11 articles on the Arkan indictment in my five media sample in the ten days after March 31, more than double the number on the refusal of the Tribunal even to investigate NATO war crimes. It is enlightening also to contrast the media's treatment of Arkan and Nasir Oric, the Bosnian Muslim paramilitary killer, who had bragged to Western journalists about his slaughter of Serbs in and around Srebrenica, and who was at least Arkan's equal as a mass murderer of civilians. But the West supported the Bosnian Muslims, so Oric was never indicted by the Tribunal and the media coverage of this criminal was negligible. During the period from January 1, 1992 through December 31, 1996, Arkan was mentioned 150 times in my media sample, 60 times in the New York Times. During the same period Nasir Oric was mentioned only three times, not once in the New York Times. Equally interesting, while Arkan was always described with adjectives like "notorious" and "monstrous" and nouns like "massacres" and "ethnic cleansing" (Charles Trueheart, WP, Feb. 1, 1999), on the rare occasions when Oric was mentioned those words were missing. Thus, John Pomfret, although noting that Oric's "war trophies" included videotapes of "burned Serb houses and headless Serb men, their bodies crumpled in a pathetic heap," describes Oric only as "the toughest guy in town" and "a lion in his den" (WP, Feb. 16, 1994). No invidious language for a killer on our side and not indicted by the Tribunal!

Media and Tribunal Service: (3) The Milosevic Indictment

With NATO's bombing of Serbian military forces in Kosovo not yielding an early surrender, NATO started to bomb the civilian infrastructure of Serbia. These attacks were contrary to the laws of war and were producing growing criticism even within the NATO countries. Into this public-relations breach stepped Louise Arbour and the Tribunal, with a patched together indictment of Milosevic and four other high Yugoslav officials, publicly announced on May 27, 1999.

In an outstanding example of parallel media propaganda service, not a single news or opinion piece in the 32 published in my media sample during the ten days after May 27, even noted, let alone criticized, that the Tribunal was gearing its work to accommodate NATO's PR need, although several did mention that it did seem to justify NATO's war, and several quoted Albright as saying the same thing. Many articles focused on whether the indictments might hamper ongoing peace negotiations, but not one questioned the appropriateness of a supposed judicial body issuing indictments that would have immediate political consequences.

Apart from the three or four citing Serb and Russian opinion, no article criticized Arbour, who was portrayed as a gallant believer in justice. In a later accolade to Arbour, Marlise Simons allowed Arbour to state her reason for indicting Milosevic in May—"we might miss out" on getting him as a result of a peace deal—but Simons did not mention that there might be an alternative view, and she spoke only of the indictment as "now seen as a tribute to the tribunal's firmness" ("Proud but Concerned, Tribunal Prosecutor Leaves," NYT, Sept. 15, 1999). In many articles Arbour was described as in frequent conflict with NATO, which had been allegedly dragging its feet in apprehending the villains that Tribunal justice had indicted. Arbour's statement accompanying the indictment, that indicted individuals are "entitled to the presumption of innocence until they are convicted," was immediately contradicted by her remark that the current indictment "raises serious questions about their suitability to be guarantors of any deal." These statements, which effectively declared Milosevic guilty by indictment before conviction, were never cited by the media.

The media regularly noted that Arbour depended on classified NATO evidence for the indictments, but they never pointed out that this evidence had not been independently confirmed by the Tribunal, or that its supplier had a conflict of interest. The media, like NATO and Arbour, knew in advance that they were dealing once again with "another Hitler" so that the sole question was efficiently bringing him to book—there was no concern about niceties like due process and conflict of interest.

Thus, in contrast with the media's treatment of the charges against NATO, here the media offered voluminous and uncritical summaries of the charges, with gory details, along with half-baked and error-laden "background" (see Part 3). Apart from a few articles that gave brief contrary views from Belgrade and Moscow, the only dissent allowed was that the Tribunal's action had been too slow!

Media and Tribunal NATO Service: (4) The Seizure of Milosevic

When the Tribunal organized the kidnapping of Milosevic to The Hague, once again the media and Tribunal worked harmoniously in NATO's service. The media treated this process intensively and as a triumph of justice, epitomized by the title of Time Magazine's article "Bagging the Butcher," and Newsweek's reference to Milosevic as "our postmodern Eichmann" (both on April 9, 2001). The media prejudged the case, with vast assurance and matching indignation, parroting the lines taken by the Tribunal prosecution, themselves identical with the position taken by Madeleine Albright and her associates.

Milosevic was spirited away secretly in defiance of the wishes of the relatively popular President of Yugoslavia, Vojislav Kostunica, and an order of the Constitutional Court, by a leader (Zoran Djindjic) who, while "pro-American", had "fairly low popularity ratings" (Jeffrey Smith, WP, June 30, 2001). It was treated as a romantic escapade, with Djindjic the brave hero. That this kidnapping was done under financial pressure from the United States and other donor nations was viewed as entirely reasonable. None of my major media sample reported Djindjic's anger when he discovered that most of the donor money from selling Milosevic went to liquidating Yugoslavia's foreign debts!

A few articles noted that forcing the extradition in the face of Yugoslav law and a court order might not help Yugoslavia recognize the importance of the rule of law. A number noted that the extradition was strongly opposed by many in Yugoslavia and might create political turmoil and destabilize the fragile new democratic government, but this view too was exceptional. None of the media noted and reflected on the fact that Madeleine Albright had earlier explained that it would be inappropriate to pressure the Indonesian government to seek war crimes trials against Indonesian war criminals because it might destabilize the new, fragile government of that country.

Media and Tribunal NATO Service: (5) The Expanded Indictment

In The Hague Milosevic found himself facing an expanded indictment, that now included his alleged responsibility for Serb crimes in Bosnia and Croatia. John Laughland has pointed out that this expansion "is in direct contradiction to one of the most fundamental principles of customary extradition law, namely that a defendant may not be tried for a crime other than the one for which he was originally sent for trial" ("Victors' Justice," *The Spectator* [London], Feb. 9, 2002). This point was never made in the major U.S. media.

Laughland notes also that, as the expanded indictments cover matters now seven to ten years old, which had produced no indictments earlier, "It seems obvious that these last-minute indictments over Croatia and Bosnia were issued to cover up the weakness of the Kosovo indictment. And the judges have connived in this" (*ibid.*) The U.S. mainstream media have never made these points either.

Prosecutor Del Ponte openly admits that, despite the age of those earlier events, she is busy collecting data for the new charges, thereby acknowledging that indictments precede evidence, not vice versa as in a genuine court. This abuse replicates Arbour's in May 1999 when she rushed to indict based on unverified evidence from a party to the conflict (NATO), eager for a propaganda boost. Now, as in May 1999, the U.S. mainstream media don't notice.

Media and Tribunal NATO Service: (6) The Trial

The Hague trial of Milosevic is a show trial, like the Moscow trials of 1936-1937, with a demonized villain on stage whose certain conviction will vindicate the NATO war and interventions. After this service, the Tribunal can be dissolved, and the United States is now urging its near-term liquidation.

Toronto lawyer Edward L. Greenspan writes in Canada's *National Post* (March 13) that "The first two minutes of the Milosevic trial told me all I needed to know. This is a lynching." Greenspan points out that in her opening statement prosecutor Del Ponte claimed to be working "on behalf of the international community and in the name of the member states of the UN"—in Greenspan's words "Prosecutor for the Universe." And Judge Richard May didn't object, probably because "he actually believes her. May knows what the world expects of him and this trial." Greenspan also asks: how can justice be done in a court presided over by a NATO-country judge, and especially one who "clearly reviles Milosevic"?

Greenspan points out further that, as Milosevic has opted to defend himself, and is not very sophisticated in cross-examination and court-room practice, a fair judge would lean over backwards to help him—but May constantly presses Milosevic to be quick and not to bully witnesses, although bullying and pressure are, as Greenspan stresses, common, acceptable, and important courtroom practices.

Milosevic is also at an informational disadvantage. An incarcerated individual, with some links to his home country, versus NATO. The recent arrest of U.S. diplomat (and CIA official) John David Neighbor along with Serbia's deputy prime minister Momcilo Perisic, apparently involved a U.S. effort to obtain secret documents that would help the Tribunal prosecutor link Milosevic to war crimes in Bosnia ("Political tension brews in Belgrade over spying row," *Agence France Presse*, March 19, 2002). The U.S. media, however, never acknowledge an informational and resource imbalance. They have even suggested that Milosevic may have an unfair informational edge via associates back home, as compared with poor NATO and the Tribunal, who complain of the foot-dragging of Yugoslav officials in producing incriminating evidence. No mention is made of the new dependence of Milosevic-free Yugoslavia on financial aid from the NATO powers, and the leverage this gives for compelling the turning over of suspects, potential witnesses, and information, in further arm-twisting operations like the one employed in forcing the extradition of Milosevic.

May allows prosecution witnesses to testify at length about personal experiences, usually without supportive and verifiable evidence, and even to recite hearsay experiences. In Mahmut Bakali's testimony (February 18, 2002), the witness cited what a local Serb official claimed to have heard that Milosevic might have said about Kosovo—twice-removed hearsay—without judicial interference. The media did not notice or object.

In his opening presentation Milosevic showed the court some gruesome videotapes of Serb victims of NATO bombing. The media do not ask why Milosevic's evidence is less proof of war crimes and genocide by Clinton and Blair than the current Tribunal witnesses prove Milosevic guilt. That comparison would show both political selectivity and the essential irrelevance of this kind of evidence, except to show that war is ugly and—for the purposes of this trial—to produce a desired moral environment that will sustain a conviction.

When Marlise Simons interviewed and wrote about Carla Del Ponte, who claims to "represent the victims" ("On War Criminals' Trail, An Unflagging Hunter," *NYT*, Feb. 9, 2002), Simons did not ask her: what about the Serb victims in Bosnia, Croatia, and those massively "ethnically cleansed" in NATO-occupied Kosovo? Why does the "unflagging hunter" not fulfil her legal obligation and go after NATO's war criminals? Simons avoided such questions, in this interview and in her numerous articles in the *New York Times*, just as her colleagues failed to ask about the "evidence" that the KGB and Bulgarians were behind the shooting of the Pope in 1981, or did not pursue the "lie that wasn't shot down" regarding the Soviet downing of Korean airliner 007. Her job is to go with the flow of propaganda that, as NATO demands and the Tribunal implements, has targeted Milosevic as the latest villain, whose

conviction will demonstrate Western justice, brought to the world by the rulers of the New World Order.

(In Part 3 I will show that the Tribunal and media truths which are taken as obvious and proven are often outright lies and myths.)

BOSNIË

TERUG NAAR SREBRENICA

Met overgave onderzoeken we 'onze' schuld, maar waar blijven de vragen wat er werkelijk in Srebrenica gebeurde en wie vuile handen hebben?

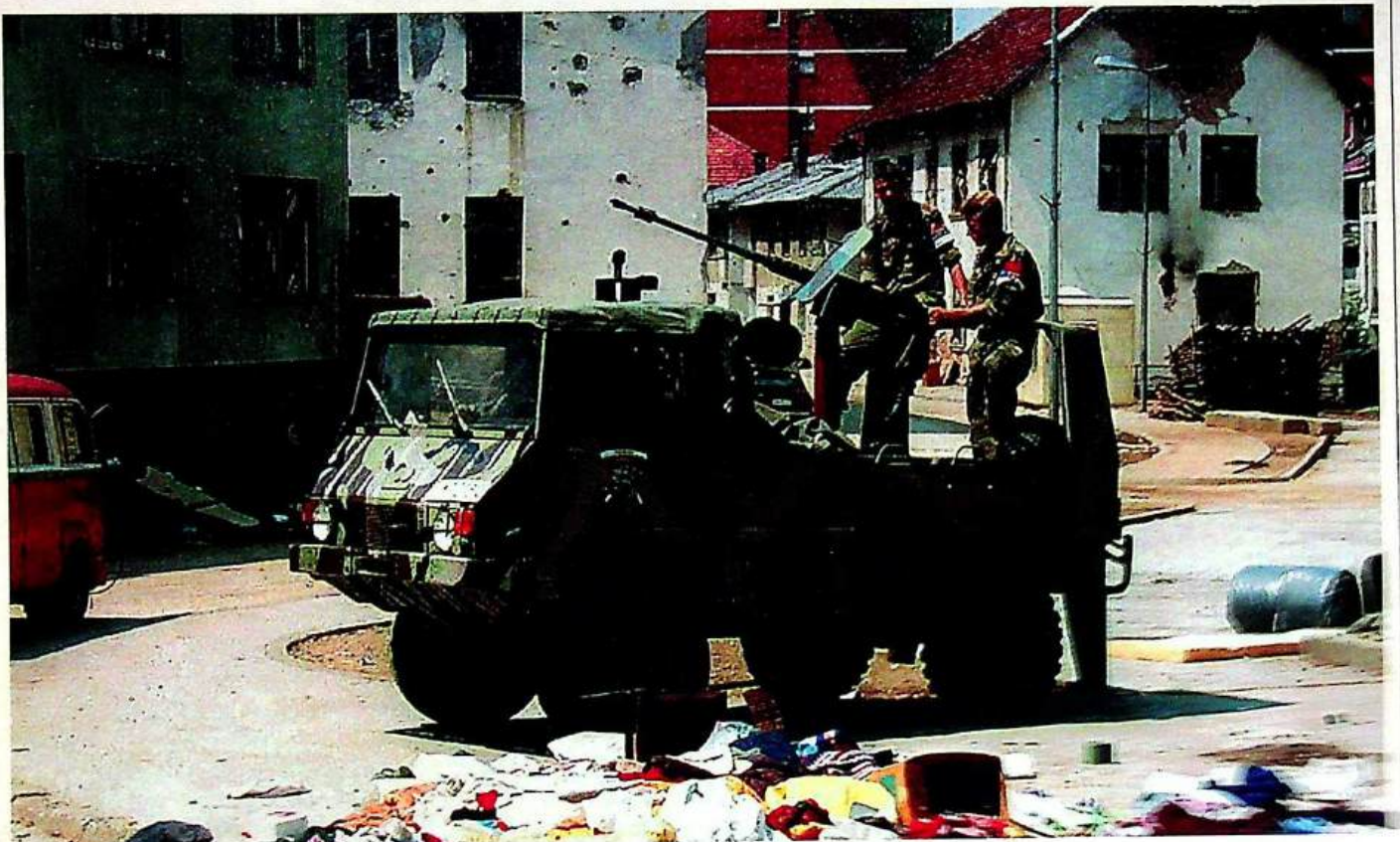

FOTO ANP

Bosnisch-Servische troepen in Srebrenica. 'Sinds het voorjaar van 1995 was het mogelijk niet eens meer de bedoeling de enclave te beschermen'

Acht moslimfamilies uit de omgeving van Srebrenica in Oost-Bosnië namen afgelopen zaterdag een moedig besluit. Ze keerden terug naar hun huizen in het dorp Suceška, twintig kilometer ten westen van de voormalige enclave, in door Bosnische Serviërs bestuurd gebied. Volgens de Bosnische krant *Oslobodjenje* is het voor het eerst sinds 1995 dat zich in de regio meer moslims heeft gevoeld.

Deze week is de onveiligheid in de regio van Srebrenica de reden dat de politie van de Servische troepen in Srebrenica niet kan blijven. De politie van de Servische troepen in Srebrenica is niet in staat om de veiligheid te garanderen. De politie van de Servische troepen in Srebrenica is niet in staat om de veiligheid te garanderen.

ABE DE VRIES

Nederlands gebulder en onder de vlag van Dutchbat de grootste massamoord in Bosnië sinds de Tweede Wereldoorlog kon plaatsvinden. En dat minstens een miljoen mensen door de Bosnisch-Servische strijd verloren zijn.

In de afgelopen jaren is het duidelijk dat de Servische troepen in Srebrenica niet in staat zijn om de veiligheid te garanderen. De politie van de Servische troepen in Srebrenica is niet in staat om de veiligheid te garanderen.

De Servische troepen in Srebrenica zijn niet in staat om de veiligheid te garanderen. De politie van de Servische troepen in Srebrenica is niet in staat om de veiligheid te garanderen.

De Servische troepen in Srebrenica zijn niet in staat om de veiligheid te garanderen. De politie van de Servische troepen in Srebrenica is niet in staat om de veiligheid te garanderen.

jij. Vrouwen, kinderen en oude mannen werden per bus gedeporteerd naar moslimgebied, maar veel mannen in de weerbare leeftijd, al dan niet geüniformeerd, zijn in gevechten gesneuveld en in mijnen velden omgekomen. Een onbekend aantal is gevangen genomen en standrechtelijk geëxecuteerd – terwijl Nederlandse troepen zich in de nabijheid bevonden.

Ook hier fluctueren de cijfers. Vierduizend? Enkele honderden? Vlak na de val was het nog gangbaar om te spreken over 'achtduizend vermoorde moslims'. Het Joegoslavië-tribunaal houdt in de aanklachten vast aan 'duizenden'. Na vijf jaar onderzoek en intensieve opgravingen is het sluitende bewijs daarvoor evenwel niet gevonden. Het Tribunaal maakte vorige week bekend tot dusver meer dan 1800 lichamen te hebben geborgen. Een groot aantal, maar lang niet altijd is helder hoe en wanneer de slachtoffers om het leven zijn gekomen.

Drie jaar was de streek Podrimlje, rond Srebrenica, toneel van guerrilla-acties en felle gevechten, waarbij ook meer dan honderd Servische dorpen in brand zijn gestoken en volgens een zelfstandige Bosnisch-Servische onderzoekscommissie 1200 Serviërs het leven lieten. De uitbraak van de moslims uit Srebrenica (tussen 10 en 12 juli 1995) was een militaire operatie die werd ondersteund met een offensief uit Tuzla. De Bosnische generaal Rasim Delic sprak van een groot succes voor het moslimleger. In het Bosnische parlement verklaarde Delic dat ondanks zware gevechten, mijnen velden, uitputting en algehele paniek toch meer dan zesduizend troepen de Servische linies hadden doorbroken.

Enkele anonieme getuigen, die onlangs door het Tribunaal zijn gehoord (I., J. en K. in het proces tegen de Bosnisch-Servische generaal Krstic), zeggen massa-executies in een school, een pakhuis en op een veldje te hebben overleefd. Speciale eenheden van het Bosnisch-Servische leger zouden zo op verschillende plaatsen meer dan duizend moslims hebben neergemaaid. Maar zonder fysiek en technisch bewijs hebben deze getuigenissen weinig zeggingskracht. In 1996 zijn in soortgelijke verhalen tegenstrijdigheden aangetoond. Dat wil niet zeggen dat er geen executies waren, maar de aantallen slachtoffers die worden genoemd, lijken twijfelachtig.

Het Nederlandse schuldcomplex wordt onderhand bijna als vanzelfsprekend ervaren. Toch past op meer punten een vraagteken. De gedachte heerst dat de Bosnische Serviërs de enclave pas innamen toen bleek dat het 'laffe' Dutchbat niet bereid was tot gewapend verzet. De realiteit is dat een groot deel van het moslimleger zich al kort voor de aanval op 11 juli georganiseerd had teruggetrokken. Een deel van de bevolking van Srebrenica voelde zich door de blauwhelmen van Dutchbat in de

DE VAL VAN SREBRENICA

In juli 1995 viel Srebrenica en vluchtten moslimtroepen, waarbij de bevolking werd achtergelaten

steek gelaten. Maar het waren vooral de Bosnische regering en hun eigen soldaten die niet thuis gaven. De harde kern van het Bosnische leger, inclusief generaal Nasr Oric, had zich al enkele maanden voor de aanval uit de voeten gemaakt. Premier Kok stak Dutchbat vorige maand een hart onder de riem toen hij stelde dat de val van de enclave het bataljon niet mag worden aangewreven.

Het vroegtijdige verdwijnen van Oric past in het destijds – en ook later – nauwelijks in Nederland gesignaleerde streven van zowel de strijdende partijen als de Verenigde Staten om de moslimenclaves Srebrenica, Zepa en Gorazde te ruilen tegen het Servische deel van Sarajevo. Al ver voor het Dayton-akkoord werd getekend (december 1995), dat een einde maakte aan de Bosnische oorlog, wilde de Bosnische regering deze Amerikaanse wens, na lang aarzelen, in.

De Bosnische minister van Buitenlandse Zaken Muhamed Sacirbey besprak de optie met de toenmalige minister van Defensie Joris Voorhoeve in mei 1995. Nadere uitleg van Voorhoeve over die gedachtewisseling zou interessant zijn. 'Het is fout gegaan omdat bondgenoten ons in de steek lieten,' zei hij vorige week voor de commissie-Bakker. Na het

Sporen van een gevecht of een oorlogsmisdaad?

gesprek met Sacirbey had hij echter lout kunnen ruiken.

De uitruil kwam iedereen goed uit. Ook de Verenigde Naties, die zich immers lelijk hadden verslikt in het onhoudbare concept van de 'veilige gebieden'. Deze *safe havens* bleken steeds vaker beveiligde uitvalsbases voor guerrilla-aanvallen van de moslims, en boden de Bosnische-Serviërs een excuus voor tegenmaatregelen. Met andere woorden: al sinds het voorjaar van 1995 was het mogelijk niet eens meer de bedoeling van de NAVO, Amerika en de Verenigde Naties om de enclave metterdaad te beschermen.

Het is bepaald niet zeker dat de regering in Den Haag wist van deze Realpolitik, waaraan Nederland zich wél gedwongen zag mee te werken, en die de blauwhelmen in een onmogelijke positie bracht. Vandaar dat luchtaanvallen van de NAVO uitbleven. Vandaar dat de Amerikaanse geheime diensten het bataljon niet waarschuwden toen uit afgeluisterde gesprekken bleek dat de Bosnische Serviërs een aanval voorbereidden. Vandaar wellicht ook dat even later de aandacht van de media werd gericht – onder andere met gemanipuleerde Amerikaanse satellietfoto's – op 'oorlogsmisdaden zonder precedent' van de Bosnische-Serviërs. Zonder dat beeld van Srebrenica was het niet gekomen tot de grootscheepse NAVO-bombardementen in het najaar van 1995 op Bosnisch-Servische doelen en was het Dayton-akkoord niet of veel later gesloten.

Voor dit onderscheidt Srebrenica van andere plaatsen op de Balkan waar ook grootschalige oorlogsmisdaden plaatsvonden en waar ook grote aantallen mensen moedwillig om het leven zijn gebracht. De Kroatische campagne in de Krajina, enkele weken na Srebrenica, heeft aan vele honderden Serviërs het leven gekost. Er was een massaslachting van Serviërs in Pakrac in West-Slavonië, er was er eentje in Dvor aan de grens met Bosnië. Beide tragedies zijn uitgebreid gedocumenteerd door onderzoekers van het Tribunaal, maar tot heden heeft dat niet tot een aanklacht geleid. Het Kroatische optreden in mei en augustus 1995 ('Operatie Flits' en 'Operatie Storm') was dan ook georkestreerd door een militair uitzendbureau voor gepensioneerde generaals uit Amerika.

In plaats van een publiek debat te voeren over de militaire en diplomatieke feiten voor, tijdens en na de val staart Nederland zich blind op de borrel van Karremans en Mladic en het ongepaste feestje van de Dutchbat-gangers in Zagreb. Dutchbat heeft, achteraf gezien, natuurlijk fouten gemaakt en pijnlijke blunders begaan. Maar die missers vallen in het niet bij de gevolgen van beslissingen die – buiten verantwoordelijkheid en medeweten van Nederland – zijn genomen op het hoofdkwartier van de VN en het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken.

Sagittarius

Van: "Ian Johnson" <i-johnson@lineone.net>
Aan: <Undisclosed-Recipient:;>
Verzonden: vrijdag 25 juli 2003 22:24
Onderwerp: CDSM:Fw: Globalresearch: The Role of the MPRI in the Krajina Massacres by Michel Chossudovsky

Sent: Friday, July 25, 2003 5:46 PM

Subject: Globalresearch: The Role of the MPRI in the Krajina Massacres by Michel Chossudovsky

<http://globalresearch.ca/articles/CHO307D.html>

www.globalresearch.ca

Centre for Research on Globalisation

Centre de recherche sur la mondialisation

Coverup at The Hague Tribunal

Mercenary Outfit on Contract to the Pentagon behind 1995 Ethnic Massacres in the Krajina region of Croatia

www.globalresearch.ca July 2003

The URL of this article is: <http://globalresearch.ca/articles/CHO307D.html>

The Hague Tribunal (ICTY) has asked:

"to interview retired [Croatian] general Mirko Norac as a suspect over two military operations during the 1991-95 war, a government statement said.

Norac, 34, was sentenced in March by a Croatian court to a 12 years in jail for organizing the executions of at least 50 ethnic Serbs civilians in October 1991 near the central town of Gospic.

He is the highest ranking Croatian officer to be sentenced by a local court for war crimes committed during the 1991-95 war with Belgrade-backed rebel Serbs, who opposed Croatia's independence from the former Yugoslavia.

The International Criminal Tribunal for former Yugoslavia (ICTY) wants to interview Norac about a 1993 operation in the so-called Medak pocket, in central Croatia, and a 1995 operation -- dubbed Storm -- which practically ended the conflict." AFP, 19 July, 2003).

On 21 July, the Canadian Broadcasting Corporation (CBC) acknowledged the role of MPRI, a US mercenary Outfit on contract to the Pentagon in Operation Storm, the 1995 ethnic massacres in the Krajina region of Serbia. Since the 1990s, both the ICTY and the media have been involved in a coverup of the role of the US military in the 1993 Medak pocket and 1995 Operation Storm ethnic massacres.

Below you will find the following texts:

1. Transcript of CBS New Story: Croatian Atrocities being forgotten:
http://www.cbc.ca/MRL/clips/ram-audio/dyer1_wr030721.ram

2. Part of a text by Michel Chossudovsky on the role of MPRI, in Krajina first published in 1999 as part of a larger study entitled NATO has Installed a Reign of Terror in Kosovo, (
<http://www.iacenter.org/warcrime/chossu.htm> or
<http://www.softmakers.com/fry/docs/chossudovsky.htm>)

Croatian Atrocities being forgotten

CBC Report

21 Jul 2003 9:32:11 OTTAWA

Canadian officers say they are frustrated by inaction over a 1995 ethnic cleansing operation by Croats against Serbs – one in which the Croats may have had western help.

They documented numerous atrocities during Operation Storm, which was a four-day campaign by the Croats to recover land held in central and southern Croatia for four years by Serbian militias.

However, not one person has been arrested and brought before the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia.

More than 200,000 Serbs were expelled, and thousands were killed.

"Just amazing. You can see the holes in the back of the head," said Capt. Gerry Carron, showing pictures he took to document the killings.

"We found people in wells," he said. "There was an old lady we found head-first in a well. Why did they do that?"

Some top military officers said the expertise required to plan and execute Operation Storm meant it couldn't have been done by the Croats alone.

Croatia's American consultant

Fingers have been pointed at Military Professional Resources Inc. (MPRI), a U.S. consulting company based in Alexandria, Virginia.

The company's Web site points to an article in which the Croatian government praised the job MPRI has done for it – although MPRI has denied involvement in Operation Storm.

"I don't think it was the Croats themselves that did that," said Maj.-Gen. Alain Fourand, who commanded UN forces in the area of Operation Storm, adding he suspected it was MPRI.

Maj.-Gen. Andrew Leslie, who will be going to Afghanistan to command Canadian troops, also said he doubts the Croats themselves pulled off Operation Storm.

"That was done by people who really knew what they were doing," he said, adding he didn't think the Croats had the expertise.

Croatia was getting assistance in other ways. Argentina supplied artillery used in Operation Storm – despite a UN ban and even though their own soldiers were working there as peacekeepers.

Looking back, Carron said peacekeepers may have made things worse by disarming the Serbs while the Croats re-armed.

Canadian officers say the involvement of the West could explain the foot-dragging on prosecution, although the tribunal said the case is largely circumstantial.

The Canadians also believe the Croatian commander of Operation Storm is being protected by supporters in Croatia's government, and that not enough diplomatic pressure is being exerted.

Written by CBC News Online staff

The Role of the MPRI in the Krajina Massacres

by

Michel Chossudovsky

31 July 1999

This following excerpt was part of a text presented to the Independent Commission of Inquiry to Investigate U.S./NATO War Crimes

Against The People of Yugoslavia, International Action Center, New York, July 31, 1999. The full text entitled: NATO has installed a

Reign of Terror in Kosovo, can be consulted at . <http://www.iacenter.org/warcrime/chossu.htm> or <http://www.softmakers.com/fry/docs/chossudovsky.htm>

According to the Croatian Helsinki Committee for Human Rights, Operation Storm resulted in the massacre of at least 410 civilians in the course of a three day operation (4 to 7 August 1995).²² An internal report of The Hague War Crimes Tribunal (leaked to the New York Times), confirmed that the Croatian Army had been responsible for carrying out:

"summary executions, indiscriminate shelling of civilian populations and "ethnic cleansing" in the Krajina region of Croatia...." ²³

In a section of the report entitled "The Indictment. Operation Storm, A Prima Facie Case.", the ICTY report confirms that:

"During the course of the military offensive, the Croatian armed forces and special police committed numerous violations of international humanitarian law, including but not limited to, shelling of Knin and other cities... During, and in

the 100 days following the military offensive, at least 150 Serb civilians were summarily executed, and many hundreds disappeared. ...In a widespread and systematic manner, Croatian troops committed murder and other inhumane acts upon and against Croatian Serbs." ²⁴

US 'GENERALS FOR HIRE'

The internal 150 page report concluded that it has "sufficient material to establish that the three [Croatian] generals who commanded the military operation" could be held accountable under international law.²⁵ The individuals named had been directly involved in the military operation "in theatre". Those involved in "the planning of Operation Storm" were not mentioned:

"The identity of the "American general" referred to by Fenrick [a Tribunal staff member] is not known. The tribunal would not allow Williamson or Fenrick to be interviewed. But Ms. Arbour, the tribunal's chief prosecutor, suggested in a

telephone interview last week that Fenrick's comment had been 'a joking observation'. Ms. Arbour had not been present during the meeting, and that is not how it was viewed by some who were there. Several people who were at the meeting assumed that Fenrick was referring to one of the retired U.S. generals who worked for Military Professional Resources Inc. ... Questions remain about the full extent of U.S. involvement. In the course of the three year investigation into the assault, the United States has failed to provide critical evidence requested by the tribunal, according to tribunal documents and officials, adding to suspicion among some there that Washington is uneasy about the investigation...

The Pentagon, however, has argued through U.S. lawyers at the tribunal that the shelling was a legitimate military activity, according to tribunal documents and officials".²⁶

The Tribunal was attempting to hide what had already been revealed in several press reports published in the wake of Operation Storm. According to a US State Department spokesman, MPRI had been helping the Croats "avoid excesses or atrocities in military operations."²⁷ Fifteen senior US military advisers headed by retired two star General Richard Griffiths had been dispatched to Croatia barely seven months before Operation Storm. ²⁸ According to one report, MPRI executive director General Carl E. Vuono: "held a secret top-level meeting at Brioni Island, off the coast of Croatia, with Gen. Varimar Cervenko, the architect of the Krajina campaign. In the five days preceding the attack, at least ten meetings were held between General Vuono and officers involved in the campaign..."²⁹

According to Ed Soyster, a senior MPRI executive and former head of the Defence Intelligence Agency (DIA):

"MPRI's role in Croatia is limited to classroom instruction on military-civil relations and doesn't involve training in tactics or weapons. Other U.S. military men say whatever MPRI did for the Croats and many suspect more than classroom instruction was involved it was worth every penny." Carl Vuono and Butch [Crosbie] Saint are hired guns and in it for the money," says Charles Boyd, a recently retired four star Air Force general who was the Pentagon's No. 2 man in Europe until July [1995]. "They did a very good job for the Croats, and I have no doubt they'll do a good job in Bosnia."³⁰

THE HAGUE TRIBUNAL'S COVER UP

The untimely leaking of the ICTY's internal report on the Krajina massacres barely a few days before the onslaught of NATO's air raids on Yugoslavia was the source of some embarrassment to the Tribunal's Chief Prosecutor Louise Arbour. The Tribunal (ICTY) attempted to cover up the matter and trivialise the report's findings (including the alleged role of the US military officers on contract

with the Croatian Armed Forces). Several Tribunal officials including American Lawyer Clint Williamson sought to discredit the Canadian Peacekeeping officers' testimony who witnessed the Krajina massacres in 1995.³¹

Williamson, who described the shelling of Knin as a "minor incident," said that the Pentagon had

told him that Knin was a legitimate military target... The [Tribunal's] review concluded by voting not to include the shelling of Knin in any indictment, a conclusion that stunned and angered many at the tribunal"...32

The findings of the Tribunal contained in the leaked ICTY documents were downplayed, their relevance was casually dismissed as "expressions of opinion, arguments and hypotheses from various staff members of the OTP during the investigative process".33

According to the Tribunal's spokesperson "the documents do not represent in any way the concluded decisions of the Prosecutor."

34

The internal 150 page report has not been released. The staff member who had leaked the documents is (according to a Croatian TV report) no longer working for the Tribunal. During the press Conference, the Tribunal's spokesman was asked: "about the consequences for the person who leaked the information", Blewitt [the ICTY spokesman] replied that he did not want to go into that.

He said that the OTP would strengthen the existing procedures to prevent this from happening again, however he added that you could not stop people from talking".35

THE USE OF CHEMICAL WEAPONS IN CROATIA

The massacres conducted under Operation Storm "set the stage" for the "ethnic cleansing" of at least 180,000 Krajina Serbs (according to estimates of the Croatian Helsinki Committee and Amnesty International). According to other sources, the number of victims of ethnic cleansing in Krajina was much larger.

Moreover, there are indications that chemical weapons may have been used in the Yugoslav civil war (1991-95).36 Although there is no firm evidence of the use of chemical weapons against Croatian Serbs, an ongoing enquiry by the Canadian Minister of Defence (launched in July 1999) points to the possibility of toxic poisoning of Canadian Peacekeepers while on service in Croatia between 1993 and 1995:

"There was a smell of blood in the air during the past week as the media sensed they had a major scandal unfolding within the Department of National Defense over the medical files of those Canadians who served in Croatia in 1993.

Allegations of destroyed documents, a coverup, and a defensive minister and senior officers..."37

The official release of the Department of National Defence (DND) refers to possibility of toxic "soil contamination" in Medak Pocket in 1993 (see below). Was it "soil contamination" or something far more serious? The criminal investigation by the Royal Canadian Mounted Police (RCMP) refers to the shredding of medical files of former Canadian peacekeepers by the DND. In other words did the DND have something to hide? The issue remains as to what types of shells and ammunitions were used by the Croatian Armed Forces ie. were chemical weapons used against Serb civilians?

OPERATION STORM: THE ACCOUNT OF THE ROYAL CANADIAN REGIMENT

Prior to the onslaught, Croatian radio had previously broadcasted a message by president Franjo Tudjman, calling upon "Croatian citizens of Serbian ethnicity... to remain in their homes and not to fear the Croatian authorities, which will respect their minority rights."38 Canadian peacekeepers of the Second Battalion of the Royal 22nd Regiment witnessed the atrocities committed by Croatian troops in the Krajina offensive in September 1995:

"Any Serb who had failed to evacuate their property were systematically "cleansed" by roving death squads. Every abandoned animal was slaughtered and any Serb household was ransacked and

torched".39

Also confirmed by Canadian peacekeepers was the participation of German mercenaries in Operation Storm:

"Immediately behind the frontline Croatian combat troops and German mercenaries, a large number of hardline extremists had pushed into the Krajina. ...Many of these atrocities were carried out within the Canadian Sector, but as the peacekeepers were soon informed by the Croat authorities, the UN no longer had any formal authority in the region."40

How the Germans mercenaries were recruited was never officially revealed. An investigation by the United Nations Human Rights Commission (UNHRC) confirmed that foreign mercenaries in Croatia had in some cases "been paid [and presumably recruited] outside Croatia and by third parties."41

THE 1993 MEDAK POCKET MASSACRE

According to Jane Defence Weekly (10 June 1999), Brigadier General Agim Ceku (now in charge of the KLA) also "masterminded the successful HV [Croatian Army] offensive at Medak" in September 1993. In Medak, the combat operation was entitled "Scorched Earth" resulting in the total destruction of the Serbian villages of Divoselo, Pocitelj and Citluk, and the massacre of over 100 civilians.42

These massacres were also witnessed by Canadian peacekeepers under UN mandate:

"As the sun rose over the horizon, it revealed a Medak Valley engulfed in smoke and flames. As the frustrated soldiers of 2PPCLI

waited for the order to move forward into the pocket, shots and screams still rang out as the ethnic cleansing continued. ...About 20 members of the international press had tagged along, anxious to see the Medak battleground. Calvin [a Canadian officer] called an informal press conference at the head of the column and loudly accused the Croats of trying to hide war crimes against the Serb inhabitants. The Croats started withdrawing back to their old lines, taking with them whatever loot they hadn't destroyed. All livestock had been killed and houses torched. French reconnaissance troops and the Canadian command element pushed up the valley and soon began to find bodies of Serb civilians, some already decomposing, others freshly slaughtered. ...Finally, on the drizzly morning

of Sept. 17, teams of UN civilian police arrived to probe the smouldering ruins for murder victims. Rotting corpses lying out in the open were catalogued, then turned over to the peacekeepers for burial."43

The massacres were reported to the Canadian Minister of Defence and to the United Nations:

"Senior defence bureaucrats back in Ottawa had no way of predicting the outcome of the engagement in terms of political fallout. To them, there was no point in calling media attention to a situation that might easily backfire. ...So

Medak was relegated to the memory hole no publicity, no recriminations, no official record. Except for those soldiers involved, Canada's most lively military action since the Korean War simply never happened."44

Notes

23. Quoted in Raymond Bonner, War Crimes Panel Finds Croat Troops Cleansed the Serbs, New

York Times, 21 March 1999).

24. Ibid.

25. Ibid.

26. Raymond Bonner, op cit.

27. Ken Silverstein, "Privatizing War", The Nation, New York, 27 July 1997.

28. See Mark Thompson et al, "Generals for Hire", Time Magazine, 15 January 1996, p. 34.

29. Quoted in Silverstein, op cit.

30. Mark Thompson et al, op cit.

31. Raymond Bonner, op cit.

32. Ibid.

33. ICTY Weekly Press Briefing, 24 March 1999).

34. Ibid.

35. Ibid.

36. See inter alia Reuters dispatch, 21 October 1993 on the use of chemical grenades, a New York Times report on 31 October 1992 on the use of poisoned gas).

37. Lewis MacKenzie, "Giving our soldiers the benefit of the doubt", National Post, 2 August 1999.

38. Slobodna Dalmacija, Split, Croatia, August 5 1996.

39. Scott Taylor and Brian Nolan, The Sunday Sun, Toronto, 2 November 1998.

40. Ibid.

41. United Nations Commission on Human Rights, Fifty-first session, Item 9 of the provisional agenda, Geneva, 21 December 1994).

42. (See Memorandum on the Violation of the Human and Civil Rights of the Serbian People in the Republic of Croatia,

<http://serbianlinks.freehosting.net/memorandum.htm>

43. Excerpts from the book of Scott Taylor and Brian Nolan published in the Toronto Sun, 1 November 1998.

44. Ibid.

© Copyright CBC 2003 For fair use only/ pour usage équitable seulement.

Deze e-mail is door E-mail Virus Scan van Het Net gecontroleerd op virussen. Zie voor meer informatie: <http://www.hetnet.nl/evs/>

Tribunaal: vijf jaar voor Serviër

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 18 OKT. De Bosnische Serviër Milan Simić (42) is gisteren door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag veroordeeld tot vijf celstraf voor marteling, een misdad tegen de menselijkheid.

Afgelopen voorjaar had Simić de rechtszaal toegevoegd dat de rechtszaken tegen hem van de vervolging van Bosnische Kroaten en moslims in het Noord-Bosnische stadje Bosanski Samac.

De rechter die de veroordeelde uitspraak zei gisteren dat marteling „bijzonder gruwelijk” is en dat Simić geluk had dat hij geen langere gevangenisstraf opgelegd kreeg. De rechtbank had in de strafrekening gehouden met Simić's gezondheid - hij zit in een rolstoel - zijn coöperatieve houding tijdens het proces, en met zijn spijtbetooning voor wat hij zijn „stadsgenoten en vrienden van school” aangedaan. De veroordeling was overeenstemming met de eis van aanklagers.

In de oorlog in Bosnië, van 1992 tot 1995, werden moslims en Kroaten uit Bosanski Samac gevangengenomen, gemarteld, verkracht, vermoord. Simić, econoom, zeide tegen de rechters dat hij aan de marteling had meegedaan, op een nacht in de zomer van 1992, om hij dronken was geweest en overstuurd door de dood van zijn beste vriend.

Simić kwam in een rolstoel terecht nadat er in 1993 een aanslag op hem werd gepleegd, hij werd zijn auto beschoten vanaf de kant van de weg. Begin 1998 meldde zich vrijwillig bij het tribunaal, „moest ik? In deze rolstoel kan ik nergens heen”, zei hij in de zomer van dat jaar in een vraaggesprek met deze krant. Simić was toen delijk vrij in verband met zijn handicap. Volgens Simić was het cellenblok in Scheveningen ingesteld op gevangenen in een rolstoel. Hij had televisie bij zich, maar geen afstandsbediening en hij zei dat hij in de recreatie ruimte van het cellenblok als gevangenen in de weg zat als wilden pingpongen. De van logs misdaden verdachte Serbische Kroaten en moslims in de Scheveningen gevangenis waren alle vrienden van elkaar geworden.

Simić zal, na aftrek van voorrest, in ieder geval over drie jaar vrij zijn. Na de uitspraak glimlachte de Bosnische Serviër naar de advocaten.

Servische gevonnis

ZAGREB, 3 OKT. In het Kroatische Zadar is gisteren een Serbische vrouw veroordeeld tot dertien maanden gevangenisstraf wegens misdaden. De vrouw, Zorana Bančić, een nu 51-jarige vrouw, was al in 1995 bij verstek tot vijf jaar veroordeeld. Ze nam aan de moord op 43 Kroatische vrouwen en bejaarden - tijdens de oorlog van 1991. De slachtoffers werden doodgeschoten of met overreden. Zorana Bančić werd vorig jaar in Zwitserland gearresteerd en aan Kroatië uitgeleverd (AFP).

Tribunaal: actie V-raad nu vereist

Belgrado weigert medewerking bij arrestatie oorlogsverdachten

DEN HAAG - De president van het Joegoslavië-tribunaal, Claudi Jorda, heeft gisteren de VN-Veilighedsraad erop gewezen dat Joegoslavië weigert verdachten te arresteren en aan het Hof uit te leveren. Jorda verzocht de Raad in een brief de nodige maatregelen te nemen om Belgrado tot samenwerking te dwingen.

De Verenigde Naties willen dat het Tribunal zijn werkzaamheden in 2008 afrondt. Volgens Jorda is dat alleen mogelijk als Joegoslavië verdachten uitlevert.

Hij noemt elf verdachten voor wie arrestatiebevelen zijn uitgevaardigd, onder wie de voormalige Bosnisch-Servische legerleider Ratko Mladic, en constateert vervolgens dat de autoriteiten in Belgrado weinig of niets hebben gedaan om de elf daadwerkelijk op te pakken. De internationale gemeenschap moet wordelinge-licht over dit falen, aldus Jorda.

In zijn brief stelt Jorda ook ontmoetingen van Del Ponte met de Joegoslavische minister buit-tenlandse zaken Stanolovich de Servische premier Djindjic hebben opgeleverd.

Ook maakt hij melding van een wet die Joegoslavië in afheft aangenomen, en die eisen stelt schending van het Hof van het Hof vormt. In de wetgelegd dat verdachten mochten berecht door de plaatselijke rechter, niet door het Tribunal.

De oproep van Jorda samen met een bezoek of aanklaagster Carla Del Ponte, waar zij oud-Bosnische uitgelevert vgen voor massamoord, onder klage over het geba-menwerking van de Kroatische en Bosnische mo-hof.

Drie nieuwe aanklachten inzake Srebrenica

DEN HAAG, BELGRADO
Hoofdaanklaagster Carla Del Ponte van het Joegoslavië-tribunaal heeft gisteren tijdens een bezoek aan Belgrado drie tot nu toe geheime aanklachten over Srebrenica openbaar gemaakt.

Het gaat om aanklachten tegen Drago Nikolic, Vladimir Popovic en Ljubisa Beara. Ze waren alle drie Bosnisch-Servische officieren tijdens van de val van Srebrenica in juli 1995, waarbij 7000 moslimen werden vermoord. Ze zijn aangeklaagd wegens genocide en diverse misdaden tegen de menselijkheid, zoals moord, uitroeiing en vervolging.

Drago Nikolic wordt onder meer beschuldigd van het organiseren van grootschalige moordpartijen in Potocari, waar het Nederlandse VN-bataljon Dutchbat zijn hoofdkwartier had. Vladimir Popovic zou een rol hebben gespeeld bij het scheiden van de moslimmannen van de vrouwen en kinderen, en wordt ook beschuldigd van betrokkenheid bij moordpartijen. Ljubisa Beara was betrokken bij de gevangenneming van de duizenden moslimmannen die door de bosnische veiligheidsgebied probeerden te vluchten, aldus de aanklaagster. Ook hij zou betrokken zijn geweest bij moordpartijen.

De drie zijn voortvluchtig, net als de hoofdverdachten van de Bosnisch-Servische generaal Karadzic.

Tribunaal buigt zich over Macedonië

DEN HAAG - Het Joegoslavië-tribunaal heeft Macedonië verzocht vijf strafzaken over te dragen. Het gaat onder meer om een onderzoek tegen de leiders van het etnisch Albanese Bevrijdingsleger UÇK.

Dit heeft de griffie van het tribunaal gisteren bekendgemaakt. Het was al bekend dat hoofdaanklaagster Carla Del Ponte misdaden onderzoekt die vorig jaar zijn gepleegd tijdens het etnische geweld in Macedonië.

Het tribunaal heeft bevoegdheid voor misdaden gepleegd op het grondgebied van het voormalige Joegoslavië sinds 1991. Tot nu toe zijn alleen aanklachten uitgevaardigd inzake Bosnië, Kroatië en Kosovo, en niet over Macedonië.

Omdat het tribunaal op grond van VN-recht het primaat heeft over nationale rechtssystemen kan het gelasten dat landen een zaak overdragen aan 'Den Haag'.

Mladic geniet bescherming leger in Servië

De Servische generaal Mladic, verdacht van grove oorlogsmisdaden in Bosnië, verblijft nog steeds in Servië, waar hij bescherming geniet van het Joegoslavische leger.

Dat stelt openbaar aanklaagster Del Ponte van het Internationaal Joegoslavië Tribunal in Den Haag. Zij riep tijdens overleg met de EU-ministers van Justitie op tot druk op Servië om Mladic zo snel mogelijk te leveren. „We weten waar hij zich zit”, aldus Del Ponte gisteren in Luxemburg. „In Servië, waar hij bescherming geniet van het leger. Het wordt tijd hem uit te leveren.” De EU moet volgens de Deense justitieminister Espersen, voorzitter van het Europees overleg in Luxemburg, druk uitoefenen op de Servische regering om die uitlevering te bewerkstelligen. Volgens Espersen sluit de meeste lidstaten zich aan bij oproep.

Joegoslavië-tribunaal laat generaal gaan

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 23 SEPT. Het Joegoslavië-tribunaal heeft toestemming gegeven voor de voorlopige vrijlating van de Bosnisch-Servische generaal Momir Talic. Volgens het VN-tribunaal is de 60-jarige verdachte op dit moment te ziek om in de gevangenis van Scheveningen te verblijven. Talic lijdt volgens zijn advocaten aan kanker in een terminaal stadium.

Talic was stafchef van het leger van de Servische Republiek in Bosnië. Hij is aangeklaagd voor volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid en schending van het oorlogsrecht.

Talic staat terecht samen met de Bosnisch-Servische politiek leider

Radoslav Brđjanin. In haar openingstoespraak zei aanklaagster Joanna Korner dat Talic en Brđjanin verantwoordelijk zijn voor „het systematisch elimineren van moslims en Kroaten in de regio Krajina”. Doel van de genocide was het stichten van „een puur Servische staat in Bosnië”. Talic heeft steeds beweerd onschuldig te zijn.

Talic werd drie jaar geleden gearresteerd in Wenen waar hij een bijeenkomst bijwoonde van de OVSE. Zijn arrestatie leidde tot paniek onder hooggeplaatste Bosnische Serviërs die vreesden dat zij ook op de „geheime” lijst van aanklachten staan, en bij reizen naar het buitenland het risico lopen opgepakt te worden.

CIJFERS / Zaak-Krajinik duur

De rechters van het Joegoslavië-Tribunaal hebben een verzoek afgewezen van Momcilo Krajinik om meer middelen voor zijn verdediging. „De financiële arm-slag van de griffie is beperkt”, lieten zij gisteren weten.

Krajinik (57) was de rechterhand van de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic tijdens de oorlog in Bosnië (1992/95). Hij werd op 3 april 2000 opgepakt op basis van een geheime aanklacht wegens onder meer volkerenmoord.

De Bosnische Serviër wacht al meer dan 2,5 jaar in zijn Scheveningse VN-cel op het begin van

zijn proces. Maar zijn zaak heeft nu al meer dan een miljoen euro gekost. De rechters vinden dat de verdediging met twee advocaten, twintig vertalers en diverse juridische adviseurs en onderzoekers voldoende is toegerust voor de voorbereiding van een eerlijk proces. Maar Krajiniks verdedigers wijzen erop dat zij 230 000 pagina's materiaal hebben ontvangen om door te zien, plus 300 geluidsbanden, honderd videobanden. De griffie schaaft het proces qua complexiteit in as „level 3 plus”, het hoogste niveau.

Plavsic bekent schuld na deal

DEN HAAG - Biljana Plavsic heeft gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal schuld bekend aan een misdaad tegen de mensheid: etnische vervolging van Bosnische moslims en Kroaten. De ex-presidente van Republika Srpska is de eerste belangrijke politiek leider uit ex-Joegoslavië die schuld bekend voor het Hof in Den Haag.

Er zijn bij het in 1993 opgerichte tribunaal tot nu toe een tiental schuldbekenissen gedaan. Daarbij ging het echter steeds om „kleine vissen”, zoals kampbeulen, agenten en soldaten.

In ruil voor Plavsic's schuldbekenenis op één punt laten de aanklagers alle zeven overige punten van de tenlastelegging vallen. Daartoe behoort ook genocide (volkerenmoord), de zwaarste mogelijke aanklacht bij het tribunaal.

De woordvoester van hoofdaanklaagster Carla del Ponte, Florence Hartmann, verwelkomde de eerste schuldbekenenis van

een van de 'hoofddrolspelers' bij het bloedige uiteenvallen van Joegoslavië. Zij hoopt dat die een bijdrage zal leveren aan verzoening op de Balkan. Plavsic heeft toegegeven dat er onrecht is geschied en reikt haar hand uit naar de slachtoffers, aldus Hartmann.

Bosnische moslims reageerden daarentegen ontzet op de deal. Het hoofd van de Bosnische commissie voor vermiste personen noemde de deal „immoreel”.

Plavsic (72) had zich in januari 2001 vrijwillig overgegeven aan het tribunaal in Den Haag om haar onschuld te bewijzen. In september vorig jaar werd zij in afwachting van haar proces voorlopig op vrije voeten gesteld.

Nu de ex-presidente van Republika Srpska schuld heeft bekend, is het wachten op de bepaling van de strafmaat. Daartoe worden vanaf 16 december getuigen opgeroepen. Tot dan mag Plavsic op vrije voeten blijven, zo hebben de rechters besloten.

MEER NIEUWS OP PAGINA 6

Club voor advocaten bij Tribunaal

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 14 SEPT. In het Haagse hotel Bel Air wordt vandaag een belangenvereniging opgericht van advocaten die verdachten van het Joegoslavië-tribunaal verdedigen. Het idee voor zo'n organisatie komt van de griffie van het tribunaal. Volgens de Canadese advocaat Stéphane Bourgon zijn er al jaren klachten over de kwaliteit van verdedigers die werkzaam zijn in het tribunaal. De belangenorganisatie zal zich onder meer bezighouden met scholing. Ook zal de organisatie zich bezighouden met de kwestie van advocaten die hun salaris delen met hun cliënten in de gevangenis van Scheveningen. Vooral de Amerikaanse regering heeft er zeer aan dat er aan die praktijk een eind wordt gemaakt. Lidmaatschap van de organisatie wordt verplicht voor alle advocaten die actief zijn in het tribunaal.

BUITENLAND

Plavšić bekent schuld voor VN-tribunaal

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 3 OKT. Biljana Plavšić, ex-presidente van de Servische Republiek in Bosnië, heeft gisteren voor het Joegoslavië-tribunaal verklaard dat ze schuldig is aan etnische vervolging van Bosnische moslims en Kroaten; een misdaad tegen de menselijkheid. Het is de eerste keer dat een belangrijke (ex-) politicus uit ex-Joegoslavië schuld bekend voor het VN-hof.

De 72-jarige Plavšić meldde zich in januari 2001 vrijwillig bij het VN-tribunaal. Volgens de aanklaagster is ze „individueel verantwoordelijk” voor genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. Plavšić verklaarde

zich vorig jaar onschuldig. Vanaf een geheime locatie heriep Plavšić gisteren via een videoverbinding met de rechtbank in Den Haag deze verklaring. „Ik verklaar dat ik schuldig ben”, zei ze, nadat rechter Richard May het derde onderdeel van de aanklacht „vervolg” had voorgelezen. Hierin wordt de „etnische zuivering” door Serviërs tegen de Bosnische moslims en Kroaten beschreven. Volgens de aanklaagster heeft Plavšić de etnische zuiveringen gepland met anderen zoals Radovan Karadžić, haar voorganger als president van de Servische Republiek. Karadžić is nog steeds voortvluchtig.

In ruil voor Plavšić's schuldbe-

kentenis op één punt laten de aanklagers alle zeven overige punten van de tenlastelegging vallen, waaronder genocide, de zwaarste mogelijke aanklacht. De straf die Plavšić opgelegd krijgt, moet nog worden bepaald, daartoe worden vanaf 16 december getuigen opgeroepen. Een proces komt er waarschijnlijk niet.

Plavšić's advocaat Eugene O'Sullivan zei gisteren dat zijn cliënte „de persoonlijke verantwoordelijkheid neemt voor de misdaden tijdens de oorlog in Bosnië”. Ze betuigt daarvoor spijt en hoopt „dat dit een rooster kan bieden voor de onschuldige slachtoffers: moslims, Kroaten en Ser-

viërs”. Zij hoopt dat haar gebaar voor „anderen, vooral leiders, aan elke kant van het conflict aanleiding zal zijn voor een gewetensonderzoek”. O'Sullivan sprak van een „persoonlijke schuldbekenenis”. „Zij hoopt dat haar volk daardoor het bloedvergieten van het afgelopen decennium achter zich kan laten en zich met zijn buuren kan verzoenen”.

Plavšić heeft negen maanden in het VN-cellencomplex van de gevangenis in Scheveningen gezeten. In september 2001 werd ze vrijgelaten omdat het Joegoslavië-tribunaal de garantie kreeg dat ze zich zou melden wanneer haar proces zou gaan beginnen.

Toen Plavšić zich begin vorig jaar meldde in Den Haag maakte Carla Del Ponte duidelijk dat er geen afspraken zijn gemaakt in ruil voor haar vrijwillige overgave aan het tribunaal of haar medewerking met de processen tegen andere beklaagden. Aanklagers en de advocaten van Plavšić hebben een akkoord gesloten over de schuldbekenenis. Daarin is niets geregeld over haar optreden als getuige in andere processen. Aanklagers kunnen haar dagvaarden en Plavšić kan zich nu niet meer beroepen op het recht geen belastingen te betalen tegen zichzelf af te leggen omdat ze gedeeltelijk schuld heeft bekend.

De gebroken spiegel

Nov 2007

Het Joegoslavië Tribunaal, rechtvaardigheid na de Koude Oorlog

Heikelien Verrijn Stuart

'We must never forget that the record on which we judge these defendants is the record on which history will judge us tomorrow. To pass these defendants a poisoned chalice is to put it to our lips as well. We must summon such detachment and intellectual integrity to our task that this Trial will commend itself to posterity as fulfilling humanity's aspirations for justice.'

Robert H. Jackson, hoofdaanklager Neurenberg Proces, 1945

Ieder proces heeft zijn eigen lot. Dat lot ligt besloten in de procesdossiers. Generatie na generatie zal die stukken kunnen lezen en interpreteren. Ze kunnen allereerst worden gebruikt als bron voor feitelijk kennis en als verslaggeving van een oral history, omdat de stem van de slachtoffers in de rechtszaal was te horen. Men kan ze lezen als juridisch verslag en op zoek gaan naar de juridische constructies en naar de rechtstheoretische basis. Maar ook zullen ze worden beoordeeld op hun politieke waarde en functie.

Meer dan enig ander proces zal het internationaal strafrecht dat de handhaving van het internationaal humanitair recht wordt ingeroepen het gevaar lopen slechts te worden beoordeeld als politiek instrument. Tot de dag van vandaag worden de grote Tribunalen van Neurenberg en Tokio en het Eichmann-proces in Jeruzalem afgerekend op hun politieke rechtvaardigheid. Wie de oorlog gerechtvaardigd vindt, zal geneigd zijn de processen na de Tweede Wereldoorlog onrechtvaardig te vinden. Internationaal strafrecht leidt dus tot politieke discussies.

Maar ook bestaat de mogelijkheid dat de processen een openbaring bieden tot nieuwe oordelen over de daden tijdens de oorlog gepleegd. Zij tonen een gestolde werkelijkheid, die dankzij de afstand die door het tijdsverloop ontstaat en wellicht door de leeftijd van de beschouwer opnieuw kan worden bekeken. Misschien zou men zelfs kunnen zeggen dat wanneer een volk in staat is het proces op zijn werkelijkheid

- 207 Als je me moet hebben 055 3781258
- 50 Zie hierover bijvoorbeeld Bruce Ackerman, *The Future of Liberal Revolution* (New Haven/London 1992).
 - 51 Zie bijvoorbeeld Gesine Schwan, *Politik und Schuld. Die zerstörerische Macht des Schweigens* (Frankfurt am Main 1997).
 - 52 Minow, *Between Vengeance and Forgiveness*; zie ook Norbert Frei, Dirk van Laak and Michael Stolleis (Hrsgs.), *Geschichte vor Gericht. Historiker, Richter und die Suche nach Gerechtigkeit* (München 2000); J.C.H. Blom, 'Historische en strafrechtelijke "ordering van de chaos"', in: M. Spiering e.a. (red.), *De weerspanning van de feiten: opstellen over geschiedenis, politiek, rechten, literatuur: aangeboden aan W.H. Roebol* (Hilversum 2000).
 - 53 Hayner, *Unspeakable Truths*, 291-305. Over het aantal is onenigheid. Bronkhorst telt er veertig sinds de onderzoekscommissie naar oorlogsmisdaden in Bangladesh in 1971, maar onderscheidt dergelijke commissies niet scherp van waarheidscommissies, zie Daan Bronkhorst, *Truth and Reconciliation. Obstacles and opportunities for human rights* (Amsterdam 1995), 69-89. Een overzicht van de ontwikkeling van waarheidscommissies is verder te vinden in Kritiz, *Transitional Justice* 1, 223-331; Ifi Amadiume and Abdullahi An-Na'im (eds.), *The Politics of Memory. Truth, Healing and Social Justice* (London/New York 2000); Robert I. Rotberg and Dennis Thompson (eds.), *Truth v. Justice. The Morality of Truth Commissions* (Princeton 2000). Over de Zuid-Afrikaanse TRC is veel gepubliceerd naast het eindrapport: *Report of the Truth and Reconciliation Commission* (5 delen, Cape Town 1998). Zie bijvoorbeeld Charles Villa-Vicencio and Willem Verwoerd (eds.), *Looking Back/Reaching Forward: Reflections on the South African Truth and Reconciliation Commission* (Cape Town 1999); Martin Meredith, *Coming to Terms: South Africa's Search of Truth* (New York 1999); Antjie Krog, *Country of my Skull. Grief, Sorrow, and the Limits of Forgiveness in the New South Africa* (New York/Toronto 1999); Desmond Tutu, *No Future without Forgiveness* (New York 1999); Alex Boraine, *A Country Unmasked. Inside South Africa's Truth and Reconciliation Commission* (Oxford [etc.] 2000).
 - 54 Juan E. Méndez, 'In Defense of Transitional Justice', in: McAdams (ed.), *Transitional Justice*, 1-26, 15.
 - 55 Zie Amy Gutman en Dennis Thompson, 'The Moral Foundations of Truth Commissions', in: Rotberg and Thompson (eds.), *Truth v. Justice*, 22-44; Sanford Levinson, 'Trials, Commissions, and Investigating Commissions: The Elusive Search for Norms of Due Process', in: Rotberg and Thompson (eds.), *Truth v. Justice*, 211-234.
 - 56 Hayner, *Unspeakable Truths*, 86-106.
 - 57 Minow, *Between Vengeance and Forgiveness*, 61-87; Judith Lewis Herman, *Trauma and Recovery* (New York 1992); Hayner, *Unspeakable Truths*, 133-153.
 - 58 Deutscher Bundestag (Hrsg.), *Materialien der Enquete-Kommission 'Aufarbeitung von Geschichte und Folgen der SED-Diktatur in Deutschland'* (Baden-Baden /Frankfurt am Main 1995); zie over de omgang met het verleden in de voormalige DDR ook Friso Wielenga, *Schaduw van de Duitse geschiedenis. De omgang met het Nazi- en DDR-verleden in de Bondsrepubliek Duitsland* (Amsterdam 1993); Menard R. Rwelamira and Gerhard Werle (eds.), *Confronting Past Injustices: Approaches to Amnesty, Punishment, Reparations and Restitution in South Africa and Germany* (Durban 1996); Tina Rosenberg, *The Haunted Land*.
 - 59 Teitel, *Transitional Justice*, 92-103; Timothy Garton Ash, *The File: A Personal History* (New York 1997).
 - 60 Zie over politieke schandalen in Nederland: De Haan, *Na de ondergang*, 100-104.
 - 61 Nanci Adler, *Victims of Soviet Terror. The Story of the Memorial Movement* (London 1993); Paul J. Magnarella, *Justice in Africa: Rwanda's genocide, its courts, and the UN Criminal Tribunal* (Aldershot 2000).
 - 62 René Rémond, *Le 'Fichier Juif'* (Paris 1996); Brooks (ed.), *When Sorry Isn't Enough*, 157-228; Hayner, *Unspeakable Truths*, 17.
 - 63 Eric Conan en Henry Rousso, *Vichy, un passé qui ne passe pas* (Paris 1994).
 - 64 Baud, *Militair geweld, burgerlijke verantwoordelijkheid*, 183-195.

waarde, de kwaliteit van het recht en de eerlijkheid van de procedure te beoordelen, het met de verwerking van het verleden, de eigen schuld of het eigen slachtofferschap een heel eind is gekomen. Internationaal strafrecht kan dus, zonder zich dit ten doel te stellen, een rol spelen in de geschiedschrijving.

Dat neemt niet weg dat ieder proces, nationaal of internationaal, kritisch moet worden bekeken door zowel betrokkenen als buitenstaanders. Het rechtsstatelijk gehalte, de rechtvaardigheid en zelfs de techniek van de procedure mag nooit als vanzelfsprekend worden aangenomen. En al helemaal niet met de mantel der politieke sympathie worden bedekt. De rechtsstaat en de Rule of Law behoeven voortdurend onderhoud. Anders verstarren zij tot een niet doorleefde werkelijkheid of verworden zij tot politieke instrumenten zonder meer.

Het recht van de internationale tribunalen is sinds Tokio en Neurenberg op twee niveaus beoordeeld. De wijze van de totstandkoming en de intenties die daartoe leidden zullen altijd een belangrijke factor zijn bij de beoordeling, maar als het goed gaat zal uiteindelijk het juridische handwerk van de aanklagers, verdedigers en rechters, zoals dat op basis van geschreven regels wordt verricht, de doorslag geven bij de beoordeling. De procesdossiers van de Tribunalen van Neurenberg en Tokio zijn een bron van juridische inspiratie voor de in de jaren '90 opgerichte ad hoc-Tribunalen voor het voormalig Joegoslavië en voor Rwanda. Voor het eerst is er weer een forum voor de juridische discussie en kan het werk dat de rechters na de Tweede Wereldoorlog zijn begonnen worden voortgezet. Dat gebeurt niet kritiekloos. Zowel in Arusha in Tanzania waar het Rwanda Tribunaal zetelt, als in Den Haag, de zetel van het Joegoslavië Tribunaal, worden de normen geëxpliciteerd, genuanceerd en soms beperkt.

De Appeals Chamber van het Joegoslavië Tribunaal gaf er in een vroeg stadium van zijn bestaan al blijk van zich te realiseren waar de kracht van de internationale tribunalen vooral ligt. 'One can not but rejoice at the thought that, universal jurisdiction being nowadays acknowledged in the case of international crimes, a person suspected of such offences may finally be brought before an international judicial body for a dispassionate consideration of his indictment by impartial, independent and disinterested judges coming, as it happens here, from all continents of the world.'²

In deze tijd echter beheersen de media het gevoel en de opinies. In een wereld van het publiekelijk tentoonstellen van gevoelens, verwondingen en verdriet wordt een product van onpartijdigheid, onafhanke-

lijkheid en belangeloosheid slecht begrepen en slecht verkocht. Kan van de daders en de slachtoffers worden verwacht dat zij hun emoties, hun persoonlijke visie en geschiedenis totaal laten vervangen door de juridische vertaling daarvan, hoe zuiver die ook tot stand is gekomen? Nee, maar dat hoeft ook niet. Het strafrecht heeft de waarheidsvinding ten doel. Maar die waarheid is een strafrechtelijke, een geconstrueerde, selectieve waarheid. Daarnaast kunnen wraak en vergeving, verzoening en amnestie, waarheidsvinding en geschiedvervalsing, al of niet vormgegeven in procedures en instituten, een plaats hebben in de samenleving.

De tribunalen van de jaren '90 hebben net zoals hun voorgangers de taak zich te verdiepen in individuen die verdacht worden van onuitsprekelijke gruweldaden, van wreedheden die onder geen enkele omstandigheid kunnen worden gerechtvaardigd. 'Those crimes entail individual criminal responsibility because they challenge the foundations of international society and affront the conscience of civilized nations.'³ Hierin ligt de rechtvaardiging van het internationaal strafrecht.⁴ Maar deze woorden lijken haast te mooi. Zijn we nog in staat om deze verworvenheid van de Verlichting, dit vermogen het grootste menselijke falen te vangen in juridische begrippen, te koesteren? Is er nog een plaats voor het recht naast de alledaagse realiteit van tientallen burgeroorlogen en andere gewapende conflicten, die meer doden te gevolge hebben gehad dan de Tweede Wereldoorlog?

Ik ben niet voor niets begonnen met het citaat van Robert H. Jackson, Chief Prosecutor van het Neurenberg Tribunaal. Ik voel mij schuldig aan mijn strafrechtelijke achtergrond in die zin dat ik vind dat een strafproces in beginsel moet worden beoordeeld op de kwaliteit van de procedure zelf. Ik had op deze plaats graag recht willen doen aan de zorgvuldige redeneringen die de rechters in de afgelopen vijf jaar hebben opgebouwd. Ik had daarmee kunnen laten zien dat ergens in een stad in een klein land dagelijks wordt nagedacht over het menselijke kwaad en een serieuze poging wordt gedaan dat moeizame, roestige systeem dat strafrecht heet, daartegen in te zetten. Het is echter niet mogelijk meer dan een schets te geven van de inhoud van het werk van de rechters van de tribunalen. De techniek van dit soort recht en de omvang van het materiaal leent zich niet voor een toegankelijke samenvatting van hoogtepunten. Ook in dit opzicht zijn de tribunalen gevangen in een paradox. Juist omdat zij oordelen over gebeurtenissen in gebieden waar het onrecht heerste en een eerlijke procedure een illusie was, zijn de rechters uiterst zorgvuldig. Het gevolg is dat daa

Het Internationaal Tribunaal te Neurenberg berechtte de leiders van het Derde Rijk. Tijdens de zitting van 1 oktober 1946 op de eerste rij van links naar rechts: Hermann Goering, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop en Wilhelm Keitel. Daarachter van links naar rechts: Baldur von Schirach en Fritz Sauckel.

door de mensen om wie het gaat, de daders, de slachtoffers en de toeschouwers geen directe, zelfstandige toegang hebben tot het werk van de rechters. Pas in de afgelopen tijd slagen onafhankelijke journalisten erin dankzij de nieuwe media en mondjesmaat via de traditionele media informatie over de tribunalen door te geven aan de gebieden waarom het allemaal draait. Maar ook hier in het Westen is de kennis van het Joegoslavië Tribunaal werk selectief. Pas toen de Kroatische generaal Blaskic tot 45 jaar gevangenisstraf veroordeeld werd, was de reactie alom positief. 'Het gaat nu goed met het Tribunaal', zo reageerden mensen in mijn omgeving, waaraan ze dan steevast toevoegden 'want ze hebben nu een grote vis'. Zo werkt het. Een hoge straf betekent dat de man een grote vis is en dat betekent weer dat het goed gaat met het Tribunaal. Dat die grote vis al zo'n twee jaar in de verdachtenbank had doorgebracht en dat de rechters een schat aan overwegingen aan hem hadden gewijd, is volstrekt niet interessant, zo lijkt het.

In deze bijdrage zal ik mij beperken tot de bespreking van twee onderwerpen die aan de rechters in Den Haag zijn voorgelegd. Het eerste betreft de strafrechtelijke aansprakelijkheid van militaire en burgerautoriteiten. Voor dit thema heb ik gekozen, omdat het een duidelijk verband met de actuele wereldpolitiek heeft. Voor het eerst lijken de staatshoofden en de ministers en hun generaals niet meer immuun voor vervolging wegens oorlogsmisdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid. Het tweede onderwerp, seksueel geweld in gewapende

conflicten, heb ik gekozen, omdat door de oorlog in Bosnië zichtbaar is geworden welk aandeel seksueel geweld heeft in de moderne oorlogsvoering en hoeveel gedaanten dit kan aannemen.

Daaraan voorafgaand ga ik in op de ontstaansgeschiedenis van het Joegoslavië Tribunaal, de weerstand die er in het begin tegen bestond en de politieke context waarin het tot de dag van vandaag moet zien te overleven. De onafhankelijkheid van aanklagers en rechters wordt voortdurend ingeperkt door politieke onwil en openlijk cynisme. Een toetssteen voor politieke medewerking, zowel van de Joegoslaven als van het Westen is de zaak tegen de oud-president van Joegoslavië Milosevic. Ook de beperkingen die de hoofdaanklaagster van het Tribunaal zichzelf tot nu toe oplegt in de aanklacht tegen Milosevic zijn veelzeggend. Ter afronding plaats ik als contrapunt de Waarheidscommissies, die een veel aantrekkelijker en gemakkelijker procedure lijken te bieden dan de tribunalen.

Het begin: een leeg gebouw, lege cellen, geen hoofdaanklager

Smalend ontving de wereld de eerste berichten over de oprichting van het Joegoslavië Tribunaal. Fijnzinnige betitelingen als 'doekje voor het bloeden' en 'vijgenblad' voor een falend politiek en militair beleid in het uiteengereten Joegoslavië zouden jarenlang in de commentaren op het Tribunaal terugkomen. Het fundamentele punt van kritiek uit de hoek van de deskundigen op het gebied van het internationale humanitaire recht, dat een dergelijk tribunaal niet bij besluit van de Veiligheidsraad, maar bij verdrag behoort te worden ingesteld, vond geen gehoor. Het politiek pragmatisme won met gemak. De totstandkoming van een verdrag zou immers jaren vergen en een van te voren vastgesteld aantal ondertekenaars en ratificaties vereisen die een dergelijk verdrag konden rechtvaardigen. De Veiligheidsraad zocht een politiek instrument dat snel effectief kon worden gemaakt. En daarmee zadelde men het Tribunaal op met een stigma dat het tot de dag van vandaag niet heeft kunnen kwijtraken: het Tribunaal zou een snel en effectief politiek instrument zijn. De Veiligheidsraad baseerde zich op Chapter VII van het VN Handvest, waarin de mogelijkheid wordt geboden tot het nemen van maatregelen tot het bewaren of herstellen van de vrede en veiligheid.⁶ Net zomin als het nationaal strafrecht op zichzelf de veiligheid op straat bewerkstelligt, kan strafrecht op internationaal niveau vrede tot stand brengen. Maar de Veiligheidsraad kon de bevoegdheid nu eenmaal nergens anders op baseren en gebruikte door de nood gedwongen dit gelegenheidsargument.

In een leeg kantoor in Den Haag, met een handjevol mensen, aanvankelijk zelfs zonder hoofdaanklager en zonder enige verdachte in de cel, had het Tribunaal een langzame start. Weliswaar schreven elf rechters uit zeer verschillende achtergronden verrassend mooie *Rules of Procedure and Evidence*, maar daarin was de buitenwereld niet geïnteresseerd. De berichtgeving in de media – op een enkele uitzondering na – beperkte zich lange tijd tot het stellen van twee vragen. 'Wat is de zin van dit Tribunaal?' en 'Wanneer staan de grote vissen terecht?' De Zuidafrikaan Richard Goldstone werd bereid gevonden gedurende twee jaar als *Chief Prosecutor* het Joegoslavië Tribunaal te trekken. Met de komst van Goldstone, die zijn strepen had verdiend tijdens de apartheid en die op de nominatie stond toe te treden tot de *Supreme Court* in zijn land bereikte het retorisch offensief waarmee 'Den Haag' zich trachtte te legitimeren zijn hoogtepunt. Alleen door voortdurend te verwijzen naar de illustere voorgangers, de Tribunalen van Neurenberg en Tokio, kon men de schijn ophouden. Goldstone werd gered door de arrestatie van Dusan Tadic, een Bosnische Serviër, die in Duitsland woonde en daar door Moslims was aangewezen als één van de beulen in de kampen bij Prijedor in Noordwest Bosnië. Het waren de beelden van die kampen geweest, die de oorlog in Bosnië onder de aandacht van de westerse wereld hadden gebracht. Beelden die associaties opriepen met de kampen van de Nazi's. Uitgemergelde mensen achter prikkeldraad in het hart van Europa. Het werd tijd de verdragen die na de oorlog tot stand waren gekomen en het recht dat tijdens de processen in Neurenberg en Tokio was ontwikkeld uit de sfeer van goede bedoelingen en nobele intenties te halen. Het waren de beelden van de kampen in Bosnië die ook de aanzet hadden gegeven tot de oprichting van het Joegoslavië Tribunaal. En het kwam dus prachtig uit dat de eerste verdachte uit dat gebied kwam. Nog voor de oprichting van het Tribunaal had een *Commission of Experts* van de VN in het gebied rond Prijedor onderzoek gedaan en bewijs verzameld. Getuigen en slachtoffers werden gehoord, bewijsmateriaal werd verzameld. De eerste verhalen over de massaverkrachtingen kwamen naar buiten. De aanklagers konden daardoor putten uit een schat aan bewijsmateriaal. Het proces tegen Dusan Tadic begon op 7 mei 1996. Honderden verslaggevers van televisie, radio en de schrijvende pers waren die eerste dag aanwezig. In zijn verzoek aan Duitsland tot overdracht van Tadic had Goldstone nog gerefereerd aan de berechting van de Nazi-leiders in Neurenberg. 'Algemeen werd aangenomen dat een nieuw tijdperk was begonnen. Een tijdperk waarin de mensenrechten van de burgers van

alle landen universeel zouden worden gerespecteerd. Het mocht niet zo zijn. De afgelopen vijf decennia zijn getuige geweest van sommige van de ernstigste schendingen van het humanitaire recht.' Maar met het begin van de Tadic-zaak ging het Tribunaal een eigen leven leiden. Een eigenzinnig mechanisme, dat door de media nog niet altijd werd signaleerd, zette zich in beweging. Het mechanisme van het strafrecht, met zijn eigen taal en dynamiek. De wereldpers verliet Den Haag al na enige dagen, maar kwam in de loop der jaren terug in kleinere getale en vooral bij hoogtijdagen. Inmiddels is 'Den Haag' een begrip geworden.

Een momentopname in Den Haag

Iedere publicatie over het werk van het Tribunaal is een momentopname. Nieuwe arrestaties worden verricht, nieuwe vonnissen gewezen, tegen andere vonnissen wordt appel ingesteld. Op dit moment loopt er tegen 42 verdachten een procedure bij het Joegoslavië Tribunaal, dat inmiddels ook onder de afkorting ICTY (International Tribunal for the Former Yugoslavia) bekend staat.⁷ Van hen bevinden zich 39 verdachten in detentie in de daarvoor speciaal ingericht VN detentie-eenheid in de Scheveningse gevangenis. Drie verdachten zijn in voorlopige vrijheid gesteld wegens gezondheidsredenen. Van de 67 bekende aanklaagden zijn er 25 nog niet in Den Haag. De bekendste van hen, oud-president van Joegoslavië Slobodan Milosevic, bevindt zich sinds 25 juni 2001 in een cel in Scheveningen, na enige maanden detentie in Belgrado. De oud-president van de Bosnisch-Servische Republiek, Radovan Karadzic, is op vrije voeten. Hetzelfde geldt voor generaal Ratko Mladic, de man die de enclave Srebrenica binnenviel en etnisch zuiverde. Onbekend is het aantal sealed indictments, de zogenaamde geheime aanklachten. Onder Goldstone zijn de aanklagers begonnen met het uitbrengen van aanklachten die niet openbaar werden gemaakt. Louise Arbour, die Goldstone opvolgde, maakte dit tot beleid. Het was de enige manier om de NAVO troepen – SFOR – in Bosnië enigszins tot arresteren te motiveren. De vrees voor bloedvergieten bij arrestatie van daarop voorbereide verdachten was te groot. De force protection prevaleert bij SFOR boven de plicht tot medewerking met het Tribunaal. In reactie op de overspannen berichten in de Joegoslavische media, dat er tientallen zo niet honderden Joegoslavische Serven op de lijst van geheime aanklachten zouden staan, maakte de huidige hoofdaanklaagster Carla Del Ponte onlangs bekend, dat er op die lijst slechts twaalf verdachten staan.

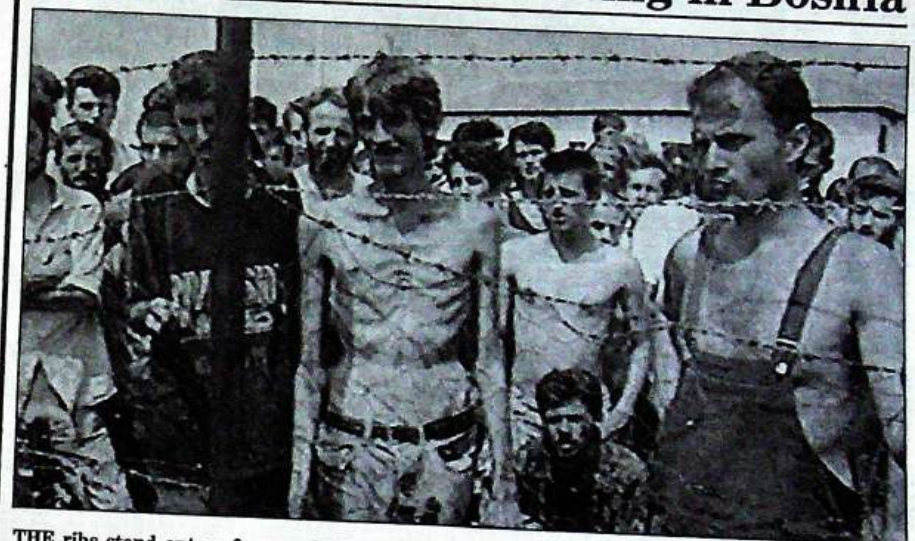
GO ON WINNING WITH OLYMPIC GOLD
OUR GREAT GAME CONTINUES FOR TWO MORE WEEKS: SEE PAGE 36

Daily Mail
FRIDAY, AUGUST 7, 1992

30p

THE PROOF

Behind the barbed wire, the brutal truth about the suffering in Bosnia

THE ribs stand out so far you can almost see the bare bone straining against the emaciated flesh.

The sunken eyes stare with a mixture of bewilderment and beseeching

Why the West must act, by Lady Thatcher - Page SIX

Inquiry from behind strands of barbed wire.

They are the sort of scenes that flicker in black and white images from 60-year-old films of Nazi concentration camps.

But this picture and those overleaf were taken this

work in the brutal camps that Serbs have set up to hold their hated Muslim enemies in Bosnia.

'The men are so thin, explain the Serbs, because of the shortage of food in a country torn by war. They cannot explain why the guards and the officials sent by their leader Radovan Karadzic look well-fed, even plump.'

The men who crowd to the wire to see if the observers might be from the Red Cross or United Nations on a

Turn to Page 2, Col. 1

INSIDE: Weather 2, Andrew Alexander 8, World Wide 10, Femal 13, Diary 23, Friday's People 25-32, TV 34-36, Coffee Break 38, City 46-48, Sport 49-56

Op 6 augustus 1992 bracht de Britse televisieomroep ITN schokkende opnames uit Bosnië. Deze beelden riepen associaties op met de Duitse vernietigingskampen en wekten wereldwijd afschuw. Ofschoon aan de gruweldaden gepleegd tijdens de oorlog in ex-Joegoslavië niets valt af te dingen, bleek vier jaar later dat uitgerekend deze opnames een vertekend beeld gaven van de werkelijkheid. Het betrof hier een opvangkamp in Trnopolje, waar moslims verbleven die door de Bosnisch-Servische autoriteiten bijeen waren gebracht om hen te beschermen tegen Servische bendes die de omgeving terroriseerden (DAILY MAIL, 7 AUGUSTUS 1992).

Ook op de aanhoudende kritiek op de geheime aanklachten heeft Del Ponte onlangs gereageerd. De kritiek is deels politiek gemotiveerd en een uiting van vijandigheid ten aanzien van het Tribunaal, maar deels ook gebaseerd op bezorgdheid over de beginselen van het toegepaste recht, dat voorbeeldig moet zijn om zijn legitimatie niet te verliezen. Del Ponte liet weten dat de *sealed indictments* de enige effectieve manier zijn om verdachten naar Den Haag te krijgen. Dat is niet echt een geruststellend antwoord. Juist uiterst effectieve methoden – zoals marteling bij politieverhoor om maar een extreem voorbeeld te noemen – zijn meestal ernstig strijdig met de beginselen van een eerlijk proces, zoals voorgeschreven door het Europese Mensenrechten verdrag en VN Verdrag voor Burger- en Politieke rechten. Het enige geldige argument is, dat veel nationale strafrechtssystemen de aanklacht – dagvaarding – pas bekend maken aan de verdachte bij of direct na de arrestatie. Ook in Nederland wordt een dagvaarding niet eerst in de publieksmedia gepubliceerd of op andere wijze aan de verdachte bekend gemaakt.

Bij het Joegoslavië Tribunaal staan in een proces soms verscheidene verdachten tegelijk terecht. Vijf zaken zijn geheel afgedaan. Eén zaak is teruggestuurd door de Appèl Kamer naar de Trial Chamber. Vijf zaken verkeren in de appèl fase. Vier zaken lopen in eerste instantie. Eén verdachte is veroordeeld, maar wacht nog op de uitspraak over de straf. Alle andere zaken bevinden zich in de pre-trial fase.

De politieke context van het Tribunaal

Ook in de context van het Tribunaal is voortdurend beweging. Twee jaar na de oprichting van het ICTY viel de enclave Srebrenica in handen van de Serven. In Kosovo ontwikkelde zich onder het oog van de wereldpers een gewapend conflict. De NAVO bombardeerde Kosovo en Joegoslavië. Het Dayton-akkoord was inmiddels gesloten en had Bosnië opgezaagd met een samengaan van drie republieken die doordrenkt zijn van trauma's, haat en wraakzucht bij de verschillende etnische groepen. In Joegoslavië is een einde gekomen aan het regiem van Milosevic. Een zich democratisch noemende regering tracht de wereld ervan te overtuigen, dat er wordt gewerkt aan een rechtsstaat. In Bosnië vond kort geleden een conferentie plaats over de oprichting van een Waarheidscommissie. De president van het ICTY werd uitgenodigd en benadrukte er de verschillen tussen een supranationaal strafrechtelijk instituut en een waarheidscommissie, en drukte de initiatiefnemers van de commissie op het hart het Tribunaal niet voor de voeten te

lopen. In Belgrado organiseerde B 92, het radiostation dat gedurende vele jaren het verzet tegen Milosevic heeft gestimuleerd, ook een conferentie over de waarheidscommissie. President Kostunica, de nieuwe Joegoslavische president, heeft zonder enig overleg met vertegenwoordigers van de civil society of het ICTY in maart van dit jaar een Waarheids- en Verzoeningscommissie opgericht. Alom wordt deze actie gezien als een poging de wereldopinie te verzoenen met het feit dat Kostunica niet van plan was mee te werken met het Tribunaal en weigerde oud-president Milosevic aan Den Haag over te dragen.

Weken na de arrestatie van Milosevic slaagde de griffier van het Tribunaal er pas in de aanklacht aan Milosevic gepresenteerd te krijgen. Milosevic snauwde tegen de vertegenwoordiger van de rechtbank in Belgrado, die namens het Tribunaal de aanklacht kwam uitreiken, dat deze de aanklacht van dat 'neptribunaal' maar moest verscheuren. Het document werd tussen de tralies van de cel achter gelaten.

In juli 1998 vergaderden in Rome ruim 150 VN-delegaties over de oprichting van het International Criminal Court (ICC), het Permanent Strafhof voor oorlogsmisdrijven. Na vijf weken fundamentele discussies, die tot de laatste nacht doorgingen, werd het 'Statuut van het ICC, tevens verdrag tot oprichting, aangenomen. De Verenigde Staten en zes andere lidstaten stemden tegen. Met spierwitte gezichten, een enkeling zelfs in tranen, lieten de vertegenwoordigers van de zich als 'morele leider van de nieuwe wereldorde' afficherende vs het eigen belang prevaleren. Er moest worden voorkomen dat Amerikaanse militairen wegens delicten tijdens vredesmissies of humanitaire interventies gepleegd voor een internationaal hof kunnen worden berecht. Hoewel in het 'Statuut' is bepaald dat het ICC – anders dan de ad hoc-Tribunalen – slechts complementair werkt en dus pas kan vervolgen als een staat ten onrechte niet zelf tot vervolging overgaat, vrezen vooral de Republikeinse senatoren, dat een onafhankelijke aanklager bij het ICC onder druk van vijanden van de vs tot vervolging zal overgaan. De golf van euforie die in die julinacht door de vergaderzaal in Rome ging, was niet alleen een normale uiting van vreugde over het tot standkomen van een belangrijk VN verdrag. Er deinde een navrant gevoel van rancune mee bij al die staten die zich vijf weken lang door de vs onder druk gezet en gewantrouwd hadden gevoeld. Het die nacht veel gehoorde 'we kunnen best zonder de vs' wierp zijn schaduw vooruit. Onlangs werden de vs weggestemd uit de VN-commissie voor mensenrechten, terwijl landen – sommige *rogue countries* volgens de vs – als Soedan, Sierra Leone, Pakistan, Libië en Syrië wel zitting zullen hebben in de commissie.

Om niet van de onderhandelingen over de invulling van andere regels en de werkwijze van het ICC te worden uitgesloten, tekende President Clinton enige uren voor het verstrijken van de deadline op 31 december 2000 toch het 'Statuut'. Hij liet weten dat de VS zouden blijven strijden voor a *giant loophole* in het verdrag.⁸ De huidige minister van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten meldde de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, 'dat de Bush regering het ICC niet steunt en dat er geen plannen zijn het verdrag naar de Amerikaanse senaat te zenden voor ratificatie'.⁹ En de minister van Defensie liet zelfs doorschemeren, dat de VS de ondertekening weer ongedaan willen maken en dat druk zal worden uitgeoefend op andere landen om niet te ratificeren. Een Amerikaanse republikeinse senator noemde dezer dagen het ICC een *rogue court*, waarmee hij zich ongegeneerd op één lijn plaatst met Milosevic.¹⁰ Het Amerikaanse House of Representatives heeft inmiddels de wet geamendeerd die de Protection of American Servicemen garandeert. Daarin is opgenomen dat de VS niet zullen meedoen aan een vredesmissie of andere militaire actie in het buitenland als niet is gegarandeerd dat Amerikaanse militairen zijn uitgesloten van vervolging. Bovendien zullen staten die in de toekomst aan de aanklager van het ICC zullen voorstellen onderdanen van de VS te vervolgen met economische maatregelen onder druk worden gezet.

Terwijl in Rome en later bij de Voorbereidende Vergaderingen in New York bleek, dat als staten in vrijheid kunnen beslissen over regels die een wereldorde dichterbij brengen, zij tot fundamenteel rechtvaardige teksten komen, maken de Verenigde Staten zich los uit hun zelfbedachte wereldorde. Daarmee wordt een paradox van het internationaal humanitair recht schrijnend zichtbaar. Staten die nog nooit een rechtsstaat zijn geweest en waar burgers zonder enige vorm van proces worden gemarteld en vermoord, ondertekenen en ratificeren het ICC-verdrag en de staat die de pretentie heeft de Rule of Law te respecteren, die zich opwerpt als voorvechter van vrijheid en democratie, haakt vol wantrouwen en cynisme af.

Het strafrecht, een eigenzinnig mechanisme

Dat ieder land moeite heeft met het verwerken van het eigen oorlogsverleden is niets nieuws. Wat velen zich niet hadden gerealiseerd, is dat het supranationaal strafrecht een eigenzinnig mechanisme is. Met de instelling van instituten ter handhaving van dat recht is er een beweging die niet meer te stuiten is en hooguit aan eigen falen of te hooggespannen verwachtingen ten onder kan gaan. De rechters in Den

Haag gaan gestaag hun gang. De huidige hoofdaanklaagster is een echte ouderwetse boevenvangster, die met olifantspoten door de wereldpolitieke porseleinkast stampt en die de Bush-regering zover heeft weten te krijgen dat werd gedreigd de geldkraan dicht te draaien als Joegoslavië er niet voor zorgde Milosevic aan Den Haag over te dragen.

Volgens Roberto Garretón, een vooraanstaande mensenrechtenjurist in Chili, was de arrestatie van Pinochet en de zeventien maanden vernederende detentie die deze de oud-dictator in Londen doorbracht, essentieel voor de transitie van Chili naar een democratie. De arrestatie en detentie van Milosevic zouden een vergelijkbaar effect kunnen hebben. Natuurlijk is niet uitgesloten dat de oud-president tot martelaar wordt verheven door een trouwe aanhang en een onzekere, verarmde en rancuneuze bevolking. Maar waarschijnlijker is, dat zijn detentie tot zijn ontmanteling leidt. Hij is niet meer de leider en de bespeler van zijn volk, maar een man zonder macht, bleek en vermoeid door de spanning; hij is niet anders dan andere verdachten onderworpen aan het gevangenisregime en procedurele regels.

Het mechanisme van criminalisering en marginalisering dat door de arrestatie vorm heeft gekregen, doorbreekt de mythe, en, belangrijker nog, doet de angst afnemen voor deze dictator. Praktisch gesproken, was er voor de Joegoslavische overheid geen beletsel meer om Milosevic over te dragen aan het Tribunaal in Den Haag. Hij bevond zich in hun feitelijke macht, het Tribunaal zou wel voor een vliegtuig zorgen. Dat Milosevic zijn dagvaarding van de aanklager van het Tribunaal niet in ontvangst wilde nemen doet daaraan niet af. Het stuk is volgens de formele regels gepresenteerd. Dat is voldoende. De Serven wilden echter de vervolging in eigen hand houden. Anders dan in Chili, waar Pinochet inmiddels als een oorlogsmisdadiger wordt beschouwd, verwijten de Serven hun voormalige leider dat hij zijn eigen volk heeft beroofd. Maar Milosevic, de gevangene, werd in toenemende mate als een last ervaren. Een strafzaak wegens fraude en corruptie had wel eens heel lang kunnen duren. Zowel in Joegoslavië zelf als door de buitenwereld zou het gehalte van de rechtspraak uiterst kritisch worden gevolgd. Het zou in een land dat zich geen andere processen dan politieke showprocessen kon herinneren vrijwel onmogelijk zijn geweest op korte termijn de Rule of Law te herstellen. Een vervolging in Belgrado wegens oorlogsmisdrijven tegen Milosevic zou nog veel moeilijker te verwezenlijken zijn geweest. De schuld van Milosevic was te zeer verweven met de schuld van de Serven. Intussen bleef de druk vanuit het Tribunaal onverminderd zwaar. Op de vraag

aan Del Ponte of vervolging wegens oorlogsmisdrijven van Milosevic niet beter in Belgrado kon plaats vinden, omdat de Serven er dan direct bij betrokken konden worden, antwoordde zij 'dat zou in een perfecte wereld zo zijn, maar dit is geen perfecte wereld'. Zo'n antwoord was niet geheel gespeend van persconferentie-retoriek, maar raakte wel aan de werkelijkheid van het hedendaagse Joegoslavië. De bekende Kroatische schrijfster Slavenka Drakulic onderschrijft de overtuiging van Del Ponte. "Serbia and Croatia share a consensus about the 'truth' of the past ten years – that is, a consensus about lies. The fact is that it is easier to live with lies – and much more comfortable than confronting both individual guilt and collective responsibility. (...) Attempts to administer justice by the ICTY (or anyone else) are seen as injustice.' Zolang dat zo is, zal het recht uit Den Haag moeten komen anders zal er helemaal geen recht zijn.

De aanklacht tegen Milosevic

Op dit moment is tegen de oud-president van Joegoslavië slechts één aanklacht, te weten die wegens misdrijven gepleegd in Kosovo, uitgebracht. Bij de openbaarmaking van de aanklacht liet de toenmalige hoofdaanklaagster Louise Arbour weten, dat dit in geen geval haar laatste woord was over de aansprakelijkheid van Slobodan Milosevic. Dit was 27 mei 1999. Nu, twee jaar later, is er nog steeds geen aanklacht met betrekking tot de misdrijven in Bosnië en Kroatië en is geen aanklacht wegens genocide bekend gemaakt. De huidige hoofdaanklaagster Carla del Ponte heeft een imponerende staat van dienst als vervolgstster van zowel de Maffia als van politieke leiders. Het is haar beleid aanklachten pas voor te leggen aan de rechter voor bevestiging – waarmee is vastgesteld dat de aanklager *prima facie* een zaak heeft – als de zaak ook echt klaar is voor het proces. Dit in tegenstelling tot de vroegere aanklachten die ook werden uitgebracht als het onderzoek eigenlijk nog moest beginnen.

Meer nog dan Kosovo ligt de oorlog in Bosnië en Kroatië gevoelig bij de Serven in Joegoslavië. De oorlog in Kosovo was voor Belgrado meer een 'gewone' oorlog. Bovendien waren de schuldigen veelal de Serven die in Kosovo woonden. De oorlog van 1991 tot 1995 biedt een geheel ander beeld. De wreedheden waren zowel in gewelddadigheid als in aantal extreem. Niet alleen militairen, maar vooral ook gewone burgers hebben zich schuldig gemaakt aan moord, verkrachting, deportatie en de vele andere gruwelen van de moderne oorlog. Mechanismen van zelfrechtvaardiging werden al vroeg in de oorlog in werking gezet. De

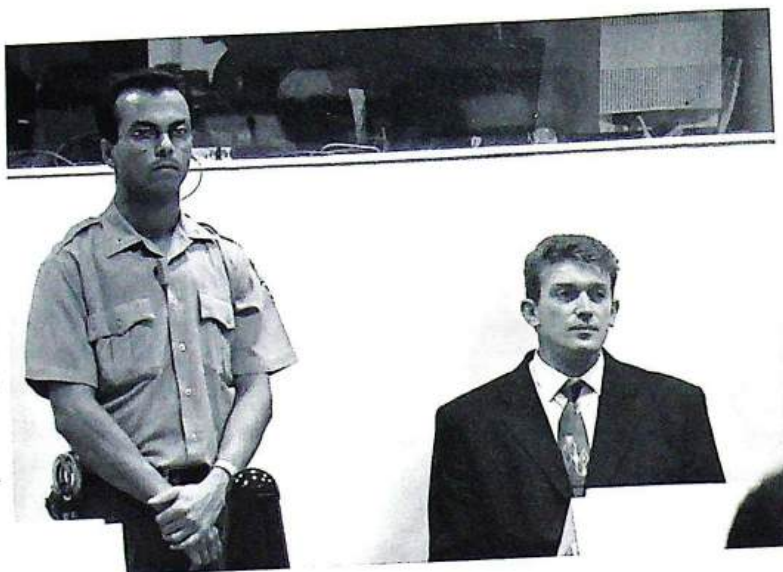
'goede' Serven, die walgden van de propaganda van een nationalistisch Groot-Servië waren toen al vertrokken. Het stigma van de collectieve schuld is moeilijk af te schudden in een land waar op ieder niveau van de samenleving is meegedaan aan de oorlog. Dat een gedreven aanklaagster als Del Ponte nog steeds geen uitbreiding van de zaak tegen Milosevic naar buiten heeft gebracht, kan een politieke zet zijn geweest. De eerste contacten met de nieuwe regering in Belgrado waren gelegd, de eerste retoriek over samenwerking was gewisseld. Een aanklacht wegens de misdrijven waarvoor in Servië nog geen begin van erkenning is te zien – behalve bij de mensen met de schone handen, zoals de Otpor studenten en de radiomakers van B 92 – zou een definitieve terugval in het collectieve slachtofferschap kunnen teweegbrengen.

Waarschijnlijker is echter, dat de reden voor het nog niet uitbreiden van de aanklacht een juridische is en geen politieke. De hoofdaanklaagster is zich aan het voorbereiden op een van de moeilijkste processen in de geschiedenis van het internationaal humanitair recht. Milosevic zal terecht staan wegens zijn aansprakelijkheid als commandant en persoonlijk wegens 'planning, instigating etc'.

Natuurlijk 'weet iedereen' dat Milosevic aan het hoofd stond van een beleid van genocide en etnische zuiveringen of in ieder geval van misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven. Maar, zo waarschuwde Louise Arbour, 'the transformation of public perception into an indictable case, on the standard that we are satisfied with and for offences that are within our statute, is a considerable transition.'

Voor het bewijs is nodig dat voormalige bondgenoten, ondergeschikten en uitvoerders voor Milosevic belastende verklaringen afleggen. Maar door het haast abstracte leiderschap van Milosevic zal al die getuigenis ook de getuigen belasten. Wie hem als schuldige aanwijst, wijst daarmee vrijwel in alle gevallen ook op zichzelf en op een ieder in de hiërarchie. Sterker nog, door de afstandelijke manier van leiding geven is de kans groot dat de aansprakelijkheid van de ondergeschikten eenvoudiger te bewijzen is. Van Milosevic is bovendien bekend, dat hij geen documenten ondertekende die belastend zouden kunnen zijn. In Kroatië werkt de overheid inmiddels actief mee en verschaft de onderzoekers van het ICTY inzage in de archieven. In Bosnië rijden de onderzoekers zo nodig met een tank een archief binnen, zoals een van hen mij vertelde. Maar in Belgrado heeft het ICTY na veel moeite een kantoor kunnen openen, op de overdracht van militaire gegevens, opening van archieven en bereidwilligheid van getuigen wordt met spanning gewacht.

De Bosnische-Serf Damir Dosen, voormalig commandant van een interneringskamp voor Bosnische moslims en Kroaten, hoort op 8 november 1999 de aanklacht tegen hem aan voor het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag (R.GODDYN/CAMERA PRESS/ABC PRESS).

De strafrechtelijke aansprakelijkheid van burger- en militaire leiders

Intussen hebben de rechters van het Joegoslavië Tribunaal het de hoofdaanklaagster niet gemakkelijker gemaakt. Op 26 februari 2001 deden zij uitspraak in de zaak tegen de Bosnische Kroaten Dario Kordic en Mario Cerkez.¹³ Kordic was een hooggeplaatste politieke leider tijdens de oorlog, met name in de Lasva-vallei in Centraal-Bosnië, waar in 1993 op grote schaal Moslims zijn vermoord en verdreven. Kordic was vice-president van de nooit officieel erkende staat Kroatisch Bosnië. Cerkez werd in 1992 hoofd van het Kroatisch-Bosnische leger. Het proces duurde 240 dagen. Kordic was de hoogste burgerleider die tot dat moment terecht stond. Hij kreeg 25 jaar gevangenisstraf, Cerkez kreeg 15 jaar. Juist omdat Kordic als burgercommandant terecht stond en van zijn aansprakelijkheid als commandant is vrijgesproken, is deze zaak van groot belang voor het proces tegen Milosevic. De aanklacht tegen Milosevic is net zoals die tegen Kordic gebaseerd op twee soorten aansprakelijkheid. De eerste is de superior responsibility. De begrippen superior responsibility en command responsibility worden door het Tribunaal naast elkaar en door elkaar gebruikt.¹⁴ Beide hebben betrekking op de aansprakelijkheid van zowel de militaire commandant als van de civiele leider. Als de rechters de moeite nemen er op te letten, gebruiken ze secuur de superior responsibility voor de burgerlijke autoriteiten en de command responsibility voor de militaire autoriteiten.

De tweede soort aansprakelijkheid is de persoonlijke aansprakelijk-

heid. Beide zijn te vinden in artikel 7 van het 'Statuut' van het Tribunaal. Dit artikel is cruciaal, omdat het de individuele aansprakelijkheid onder woorden brengt, waarmee de kern van het werk van het Tribunaal is vastgelegd. In het eerste lid wordt de persoonlijke aansprakelijkheid omschreven. 'A person who planned, instigated, ordered, committed or otherwise aided and abetted in the planning, preparation or execution of a crime ...' In het derde lid wordt weliswaar niet expliciet het concept *command responsibility* geïntroduceerd, maar de bedoeling is duidelijk. 'The fact that any of the acts (...) was committed by a subordinate does not relieve his superior of criminal responsibility if he knew or had reason to know that the subordinate was about to commit such acts or had done so and the superior failed to take the necessary and reasonable measures to prevent such acts or to punish the perpetrators thereof.' Dankzij lid 2 bestaat er geen onzekerheid over de aansprakelijkheid van burgersuperieuren.

Na de Tweede Wereldoorlog leek het alsof een commandant al aansprakelijk was voor de misdrijven van zijn ondergeschikten als hij de plicht had verzuimd zich te informeren over wat er tijdens de strijd gebeurde. Niet van belang leek te zijn of de commandant ook werkelijk kon beschikken over de informatie, of er algemene aanwijzingen waren dat er iets fout zat en welke middelen hij had om, bijvoorbeeld, te communiceren met zijn manschappen.

De aansprakelijkheid van commandanten was door het Tokio Tribunaal ook op een tweede punt ruim geïnterpreteerd. Een commandant werd aansprakelijk gehouden voor de misdrijven van zijn ondergeschikten, ook als hij feitelijk niet bij machte was invloed op hun daden uit te oefenen door ze te voorkómen, te stoppen of er achteraf straf voor uit te delen. De vs krijgsraad veroordeelde de Japanse generaal Yamashita ter dood, omdat hij gedurende de tijd dat de Amerikanen de Filippijnen veroverden het wangedrag van de Japanners niet had gestopt. Vooral op dit punt in de Yamashita Case richtte zich de kritiek van Röling, de Nederlandse rechter van het Tokio Tribunaal.¹⁵ Yamashita had immers zijn troepen door de bombardementen op geen enkele manier kunnen bereiken. De omstandigheden in die tijd hadden het hem letterlijk onmogelijk gemaakt iets te ondernemen. Röling verwijst in zijn gesprek met de latere president van het Joegoslavië Tribunaal naar de *dissenting opinions* van de Amerikaanse rechters in de Supreme Court die de doodstraf in de Yamashita Case bevestigden. Deze twee rechters, Rutledge and Murphy, vonden dat de aansprakelijkheid van Yamashita veel te ver was opgerekt. Murphy waarschuwde, dat met

deze uitspraak 'het lot van toekomstige Amerikaanse presidenten en hun stafchefs en militaire adviseurs wel eens kon zijn bezegeld.' Röling zelf kwam als rechter in het Tokio Tribunaal met een *dissenting opinion* in de zaak tegen Hirota. Hirota werd aansprakelijk gehouden voor de Rape of Nanking, maar Röling meende dat Hirota – een minister van groot aanzien die al aan het begin van de oorlog zijn positie had opgegeven – op dat moment niet in de positie was geweest iets te veranderen aan wat de Japanse troepen in China deden. Wat zijn rol aanvankelijk bij de ontwikkeling van het Japanse beleid ook mocht zijn geweest, ten tijde van de massaverkrachtingen en andere wreedheden in Nanking had Hirota geen feitelijk macht tot ingrijpen.

De concrete mogelijkheden van de commandant

De rechters van het Joegoslavië Tribunaal hebben de norm niet werkelijk veranderd, maar stellen de concrete situatie waarin de commandant zich bevindt voorop.¹⁵ Of een superieur strafrechtelijk aansprakelijk is voor wandaden van ondergeschikten is aldus afhankelijk van een feitelijke concrete beoordeling en niet van een abstracte juridische constructie. In de Kordic-uitspraak rekenen rechters ook de karaktertrekken en het niveau van de opleiding en de gewoonten van de ondergeschikten tot de algemene factoren die de superieur een indicatie kunnen geven. De UN Commission of Experts heeft een lijst met punten gemaakt waarop door commandanten speciaal kan worden gelet.¹⁶

Ook de verplichting te voorkomen of te straffen is volgens de rechters in Den Haag een concrete opdracht. 'It must, however be recognized that international law cannot oblige a superior to perform the impossible. Hence, a superior may only be held criminally responsible for measures that are within his powers (...) measures that are within his material possibility'. De Trial Chamber besluit dat Kordic geen effectieve controle had over de moordenaars in de Lasva Vallei.¹⁷ Hij was gedurende de gehele oorlog een burgerautoriteit. Hij had een enorme invloed en macht in Centraal-Bosnië. Maar ondanks zijn rol in militaire aangelegenheden – hij vaardigde zelfs orders uit – is dit volgens de rechters niet voldoende voor aansprakelijkheid als commandant, omdat hij de gebeurtenissen niet kon stopzetten. Wat deze uitspraak betekent voor oud-president Milosevic is de vraag. Hij is van het begin tot het einde bij de oorlogen op de Balkan betrokken geweest, en altijd in de formele rol van superieur. In hoeverre hij greep had op zijn eigen troepen en vooral op de Bosnische Serven zal onderwerp van langdurige disputen tussen aanklagers en verdedigers worden. Maar dat hij de

middelen niet had om te weten wat er in Bosnië, Kroatie en Kosovo gebeurde lijkt geen sterk verweer. Milosevic kan moeilijk aanvoeren dat hij door de censuur op de media van informatie was afgesneden. Wat wij in het Westen via CNN konden weten, kon hij ook weten. Hoe de militaire informatiestromen binnen Joegoslavië liepen zal echter, zeker als de Serven zelf niet meewerken met Den Haag, moeilijk te bewijzen zijn. Verbazingwekkend is hoe weinig informatie er van de Amerikaanse en Engelse inlichtingendiensten bij het Tribunaal is terechtgekomen. Overigens leek de arrestatie van Milosevic al effect te sorteren. Een Servische politiechef maakte onlangs bekend, dat Milosevic persoonlijk opdracht had gegeven aan zijn minister van Binnenlandse Zaken alle sporen te elimineren die konden wijzen op misdaden in Kosovo. Het ging vooral om het wegwerken van lichamen van burgerslachtoffers, die als bewijs konden dienen voor het Tribunaal in Den Haag.

Je was erbij, dus je bent erbij

Kordic kreeg 25 jaar gevangenisstraf voor zijn individuele betrokkenheid bij de vervolging, moord en vele andere misdaden tegen de Moslims in Centraal Bosnië. De Trial Chamber acht bewezen dat Dario Kordic een regionale politieke leider was, die zich enthousiast leende voor een gemeenschappelijk project van vervolging door het plannen, voorbereiden en verordonneren van die delen van de campagne die binnen zijn autoriteit vielen. Hij had geen formele plaats in de commandoketen, maar was 'associated with the military leadership'.¹⁸ In de gevallen dat hij op deze wijze deelnam aan de aanvallen door het leger deelde hij de opzet de misdaden die hiermee verbonden – associated – waren te plegen. Opmerkelijk is, dat de rechters voor de constructie van deze individuele aansprakelijkheid veel vagere normen hanteren, zoals association. Deze uitspraak is vooral een bedreiging voor burgerministers in foute regimens. Ook al kunnen deze niet feitelijk ingrijpen, hun aanwezigheid bij cruciale vergaderingen, hun medewerking aan een beleid dat in zijn uitvoering misdadig is, kan zover gaan dat het tot aansprakelijkheid voor die misdaden leidt. Het zijn deze criteria waaraan het gedrag van een man als Jorge Zorreguieta, mocht hij ook voor een nationale of internationale rechter terechtkomen, zou kunnen worden getoetst.

Het is overigens opmerkelijk, dat de rechters van het Joegoslavië Tribunaal geneigd zijn de individuele aansprakelijkheid veel eerder aan te nemen dan nationale rechters veelal doen. Ze gaan niet zover,

dat het adagium 'je was erbij, dus je bent erbij' opgaat. Maar de aanwezigheid van de verdachte op cruciale momenten kan leiden tot de conclusie dat hij de opzet tot de misdrijven van anderen deelde. Het is nog maar de vraag of de Amerikaanse presidenten en hun adviseurs na de recente uitspraken van het ICTY iets rustiger kunnen slapen. Juist van deze autoriteiten kan worden aangenomen, dat zij, als commandant, over de middelen beschikken om informatie te krijgen over wat er werkelijk tijdens gevechten of bij een door de Verenigde Staten gesponsorde staatsgreep gebeurt. Maar ook kan hun betrokkenheid, als individu, blijken uit allerlei vormen van overleg, onderhandelen, economische en militaire steun, die een gedeelde opzet zichtbaar maken.

De processen na de Tweede Wereldoorlog: een terughoudende vervolging wegens verkrachting

In de jurisprudentie van het Neurenberg proces is niets terug te vinden over seksueel geweld. Toch is bewijs van verkrachtingen en ander seksueel geweld tijdens de zittingen wel degelijk toegelaten en geleverd. Het maakte een integraal deel uit van het juridisch kader. Hoewel in het rapport van de commissie die aanbevelingen deed voor de Neurenberg Charter 'verkrachting' was opgenomen, viel daarover in de definitieve tekst van de Charter niets meer terug te vinden.¹⁹ Jarenlang schreven feministen Susan Brownmiller na, die in haar *Against our Will. Men, Women and Rape* een beeld schetste van een wel heel terughoudende aanklager tijdens het Neurenberg proces.²⁰ 'Terwijl de Franse aanklager door zijn documenten bladerde, trad het standaard-censuurmechanisme in werking dat mannen gebruiken als zij zich met verkrachtingen van vrouwen moeten bezighouden. 'Het Tribunaal zal me vergeven als ik vermijd de gruwelijke details te citeren', zei hij galant. 'Een medisch certificaat van de arts die de vrouwen onderzocht heeft, zal ik overleggen.' De Franse aanklager werd het symbool van het falen van de Neurenberg-aanklagers en -rechters met betrekking tot het seksueel geweld dat vrouwen tijdens de Tweede Wereldoorlog is aangedaan. Toch is dit beeld te negatief. Nadere bestudering van het omvangrijke materiaal biedt vele beschrijvingen van seksueel geweld in de vorm van getuigenverklaringen, politierapporten, medische verklaringen en ander stukken, waarin een weergave is te vinden van het seksueel geweld gepleegd door de ss, de Gestapo en de reguliere Duitse troepen.²¹ Ook de genitale verminkingen en verkrachtingen gepleegd in de concentratiekampen werden aan de rechter voorgelegd. Of dit bewijs uiteindelijk ook is meegenomen in de veroordelingen is afhankelijk

van interpretatie. Men zou kunnen aannemen, dat in de veroordelingen wegens *ill-treatment*, *cruel treatment*, *inhumane acts* en *torture* – begrippen uit de Charter – ook het seksueel geweld, zij het impliciet, is verwerkt. De jurisprudentie van het Tokio Tribunaal biedt meer houvast voor latere vervolgingen wegens seksueel geweld. Weliswaar kwam seksueel geweld ook in de Charter van het *International Military Tribunal for the Far East* niet voor,²² in de aanklachten, de verslagen van de zittingen en de vonnissen figureert seksueel geweld als oorlogsmisdrijf wel degelijk. De Tokio-aanklacht stelde dat 'acts were carried out in violation of recognized customs and conventions of war ... (including) mass murder, rape, ... and other barbaric cruelties.' Opgemerkt dient echter te worden, dat verkrachting nooit als op zich zelf staand delict werd vervolgd. Ook in Tokio werd volop zowel schriftelijk als mondeling bewijs geleverd. De massale verkrachtingen door de Japanse soldaten in de Chinese stad Nanking leven zelfs voort in de metafoor 'de Rape of Nanking'. Zij leidden tot omvangrijke jurisprudentie met betrekking tot seksueel geweld in het humanitair recht. Verkrachting werd naast moord en andere wreedheden onder oorlogsmisdrijven en als *ill-treatment* onder de misdaden tegen de menselijkheid in de uitspraak opgenomen.²³ Ook Justice Radhabinod Pal wijdde in zijn *dissenting opinion* een uitgebreide passage aan de verkrachtingen, die hij consequent *misbehavior* noemde en waarvan hij zich duidelijk niet kon voorstellen, dat de Japanse soldaten zich daaraan hadden schuldig gemaakt.²⁴ Volgens hem was het de soldaten meer te doen geweest om een gesprek of een beetje slapen. Op 20 december 1945 tekenden de Grote Vier, de vs, de Sovjet-Unie, Frankrijk en Engeland, het document, dat de basis zou vormen voor processen tegen oorlogsmisdadigers in de door de geallieerden bezette gebieden. De bedoeling was dat in deze *Control Council Law No 10* – CCL 10 – een uniforme regeling te vinden zou zijn voor de processen die naast Neurenberg en Tokio op lokaal niveau zouden worden gevoerd tegen de 'kleinere' verdachten.²⁵ Ten aanzien van deze twee belangrijke facetten, de expliciete vermelding van *rape* onder de *crimes against humanity* en de strafbaarheid van deze delicten ongeacht of er een gewapend conflict was, loopt er een directe lijn van CCL 10 naar het Joegoslavië Tribunaal.

Massaverkrachtingen in Foca

Het Foca-proces bij het ICTY is de eerste zaak in het internationaal humanitair recht die uitsluitend seksueel geweld betreft. Dit proces is van uitzonderlijk belang gebleken voor de ontwikkeling van het recht

en als neerslag van de gebeurtenissen in die uithoek van Europa. Immers, de gebeurtenissen in het plaatsje Foca in Zuidoost-Bosnië waren uitzonderlijk in hun extremiteit, maar bitter genoeg weer niet uitzonderlijk als men ze vergelijkt met de Rape of Nanking of het lot van de comfort women tijdens de Tweede Wereldoorlog. In april 1992 was de overname van Foca door de Serven voltooid. Vrijwel onmiddellijk daarna begonnen de militaire politie en lokale en niet-lokale soldaten de Moslim en Kroatische bewoners bijeen te drijven uit de gehuchten in de omgeving. Mannen en vrouwen werden gescheiden. De vrouwen en kinderen kwamen vooral terecht in huizen, appartementen, motels, en de sporthal. Volgens de aanklacht ontwikkelde zich vanaf dat moment een patroon van seksueel geweld. Gewapende soldaten, vaak in kleine groepen, kwamen 's avonds naar de sporthal en haalden vrouwen en meisjes op. Zij onderwierpen de gevangenen aan vele vormen van seksueel geweld, van individuele verkrachting tot gang rape, van seksuele marteling tot slavernij. Enkele vrouwen en meisjes werden wekenlang gevangen gehouden in het huis van de verdachten, waar zij huishoudelijk werk moesten doen, aan seksueel geweld werden onderworpen, werden uitgeleend aan andere soldaten en in sommige gevallen zelfs werden verkocht. In de aanklacht is het seksueel geweld ten laste gelegd als verkrachting, als marteling en voor het eerst ook als slavernij. De aanklagers moesten, omdat seksuele slavernij en gedwongen prostitutie nergens in het 'Statuut' opgenomen waren, terugvallen op het ruimere begrip *enslavement*. De aanklacht spreekt van de 'onbeperkte toegang die de verdachten hadden tot de gevangenkampen, waar geestelijk en lichamelijk geweld, waaronder seksueel geweld, normaal was'.

In de meeste aanklachten bij het Joegoslavië Tribunaal komt seksueel geweld in de een of andere vorm voor. Dit heeft geleid tot een groot aantal vonnissen en uitgebreide discussies en overwegingen, waarin seksueel geweld voorgoed een plaats in het supranationaal strafrecht heeft gekregen.

Bovendien hebben de rechters een definitie van verkrachting en ander seksueel geweld geformuleerd, die tot de progressiefste ter wereld mag worden gerekend. De rechters van het Tribunaal hebben bepaald dat op basis van de omstandigheden waarin het seksuele contact plaats vond objectief kan worden vastgesteld of het slachtoffer oprecht instemde met de seksuele contacten. Sterker nog, of zij wel in de positie verkeerde om in vrijheid haar wil te bepalen en te uiten. Aangezien dit in oorlogen en andere gewapende conflicten meestal

niet het geval zal zijn, zal het de slachtoffers veel pijnlijke ondervragingen besparen. Uit de omstandigheden kunnen de rechters objectief vaststellen of er sprake was van 'dwang'. In de Foca-uitspraak hebben de rechters de verdachte die beweerde dat hij met een van zijn 'slavinnen' een - ook van haar kant oprechte - liefdesrelatie had, dit zelfs als strafverzwarend aangerekend.

Strafrecht of waarheidscommissie: verlangen naar emoties

Duizenden soms tienduizenden pagina's procesdossier. Honderden zittingsdagen. Pijnlijk nauwkeurige ondervragingen, niet alleen van slachtoffers en ooggetuigen, maar ook van historici en andere deskundigen. En, zoals uit het bovenstaande blijkt, juridisch precisiewerk, dat voor buitenstaanders nauwelijks te volgen is. Dat is de dagelijkse realiteit van een internationaal tribunaal. Het kan sneller en efficiënter, maar echt enerverend zal het voor de niet direct betrokkenen nooit worden.

Hoe anders was de Waarheidscommissie in Zuid-Afrika. Zichtbare emoties, hartverscheurende taferelen, aangrijpende, ontluisterende bekentenissen van wreedheden, tranen en omhelzingen. En tot slot de wijze woorden van de commissieleden en bisschop Desmond Tutu. Dat alles geregistreerd door camera's in een alomvattende zichtbaarheid. Het is de droom van de moderne media. Het mag dan ook geen verbazing wekken dat keer op keer de vraag wordt opgeworpen of voor het voormalig Joegoslavië een waarheidscommissie niet beter zou zijn dan het afstandelijke Tribunaal.

Die vraag is gebaseerd op het misverstand dat een waarheidscommissie een alternatief is voor het strafrecht. Dat is alleen het geval in landen die zelf amnestie afkondigen, of waar zwakke overgangsregeringen de waarheidscommissie gebruiken om een streep onder het verleden te zetten. Een waarheidscommissie zal goed kunnen functioneren in een land waar men toe is aan zelfkritiek. De felle discussies die voorafgingen aan de oprichting van de Zuid-Afrikaanse commissie geven inzicht in dit proces van loslaten van het eigen slachtofferschap en de zelf rechtvaardiging. Bosnië en Servië lijken daaraan nog niet toe. Bovendien zijn de feiten daar bekend. Maar men is nog gevangen in de *consensus of truth*, die een *consensus of lies* is, zoals Drakulic schrijft.⁴⁶ Alleen al het feit dat er twee waarheidscommissies op de agenda staan, één in Sarajevo en één in Belgrado, geeft te denken. Tot de dag van vandaag gaat de discussie in het voormalig Joegoslavië over wie dader is en wie slachtoffer. Tot nog toe kiest de meerderheid in alle etnische groepen

voor de laatste rol en dat is geen basis voor het vertellen van de waarheid. De waarheidscommissie in Sarajevo kent bovendien geen amnestieregeling, waardoor er geen bonus staat op bekentenissen. Dat zou ook niet kunnen omdat alle republieken van het voormalig Joegoslavië verplicht zijn mee te werken met het Tribunaal in Den Haag, dat van de Veiligheidsraad het eerste recht op vervolging heeft gekregen. De oud-hoofdaanklager van het ICTY, rechter Goldstone, die een verklaard voorstander is van waarheidscommissies en nauw betrokken bij de ontwikkelingen in Bosnië op dit gebied, liet zich in mei van dit jaar vernietigend uit over de oprichting van een waarheidscommissie door de Joegoslavische president Kostunica.⁷⁷ 'Het schadelijkst is nog dat Kostunica zijn commissie voorstelde in een poging zijn weigering Milo-sevic naar Den Haag te sturen te rechtvaardigen.'

Volgens Goldstone sluit amnestie, verleend door een nationale waarheidscommissie, vervolging door een buitenlandse rechtbank of internationaal hof niet uit. In het internationale recht heeft amnestie geen enkele status. Zeker een zelf-amnestie, zoals in Chili afgekondigd zal door een internationale aanklager worden genegeerd.

Een blik in de spiegel

Geen rechtsgebied heeft zich zo razendsnel ontwikkeld als het internationaal humanitair recht, gehandhaafd door het supranationaal strafrecht. Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en rekenschap, samenkomend in het begrip *accountability* is een sleutelwoord in het recht van onze tijd. Wie zijn eigen daden onder ogen wil zien, moet zichzelf willen leren kennen en aldus een identiteit opbouwen. Maar veel van de gewelddadige conflicten ontstonden nu juist uit gebrek aan identiteit. De moorddadige identiteit van de identiteitsloze laat slechts ruimte voor zelfrechtvaardiging. Het lijkt een duivelse cirkel, die deel uit maakt van de morele ziekte van veel landen die in de overgangsfase naar democratie verkeren. 'Laat ons werken aan onze toekomst', zeggen hun leiders, zoals Kostunica. 'Laten we geen oude wonden openrijten en werken aan verzoening.'⁷⁸

De schrijver Ariel Dorfman, overlevende van het dictatorschap van Pinochet antwoordt daarop: 'It is futile to argue with these democratic leaders that a divided nation cannot come together by ignoring the pain of the past, useless to point out that impunity for former rulers can only erode the rule of law, mortgage our ethical future and blind us to our own complicity.'⁷⁹ Het enkele bestaan van de Tribunalen herinnert ieder individu eraan dat hij de plicht heeft zich rekenschap te

geven van zijn doen en laten, of hij nou dader is of slachtoffer of toeschouwer, despoot of gewone man of vrouw. 'We should be demanding that he looks into the cracked mirror of Milosevic and into the murderous and hunted eyes of Pinochet and sees, once and for all, his future.'⁸⁰

NOTEN

- 1 Opening statement van Justice Robert H. Jackson, Chief Prosecutor in Neurenberg op 20 november 1945 gehouden. Geciteerd door Telford Taylor, *The Anatomy of the Nuremberg Trials: A Personal Memoir* (London/New York 1992) 168.
- 2 The prosecutor v. Dusko Tadic a/k/a 'Dule'. Case No. IT-94-1-AR72, October 2, 1995. Decision on the defence motion for interlocutory appeal on jurisdiction, 34.
- 3 Geciteerd door de Appeals Chamber in de zaak Tadic, 31. Israel v. Eichmann, 36 International Law Reports 277, 291-93.
- 4 Het begrip 'internationaal strafrecht' is spreektaal voor het recht dat de tribunalen toepassen. Deze term is maar gedeeltelijk juist. Waar het gaat om interactie tussen staten op strafrechtelijk gebied, zoals uitlevering of overdracht van personen is de term op zijn plaats. Beter is supranationaal strafrecht, zoals Röling het noemde. Of transnationaal strafrecht, zoals het vak aan de rechtenfaculteit in Leiden wordt genoemd. Op basis van geboden en verboden die geformuleerd zijn in verdragen of in het gewoonterecht, zoals dat onder meer in de juridische literatuur is te vinden, wordt een strafrechtelijke normstelling en handhaving ontwikkeld die zich boven de staten plaatst. Wel wordt uit het nationale strafrecht van staten geput, maar de rechtsmacht en de praktijk van de tribunalen onttrekt zich aan enige statelijke soevereiniteit.
- 5 Ik zal mij vooral baseren op de ontwikkelingen bij het Joegoslavië Tribunaal en daarmee het Rwanda Tribunaal tekort doen. De reden is, dat ik in de afgelopen vijf en een half jaar het Tribunaal in Den Haag van heel dichtbij heb gevolgd. Voorzover het de bespreking van jurisprudentie betreft, is dat geen probleem. De jurisprudentie van de twee tribunalen gaat naadloos in elkaar over. Dit is deels te verklaren uit het feit dat de tribunalen dezelfde Chief Prosecutor hebben, die een consistent vervolgingsbeleid tracht te ontwikkelen. Bovendien is de president van het Joegoslavië Tribunaal tevens president van de Appeals Chamber in Arusha waarin rechters van het Joegoslavië Tribunaal zitting hebben.
- 6 In SC Res 808, 2 februari 1993, werd door de VN Veiligheidsraad besloten tot de oprichting van een internationaal tribunaal. Op 25 mei 1993 is het International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) opgericht ter vervolging van 'Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991'. UN Doc S/25704, 3 mei 1993 bevat het Report of the Secretary-General Pursuant to Paragraph 2 of Security Council Resolution 808. Het 'Statuut' van het ICTY is aan dit rapport gehecht. Op 1 juli 1994 stelde de Veiligheidsraad een Commission of Experts in teneinde onderzoek te doen naar oorlogsmisdrijven in Rwanda. Op 8 november 1994 richtte de Veiligheidsraad bij Resolutie 955, het internationaal Tribunaal op voor de vervolging van 'Persons Responsible for Genocide and Other Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Rwanda and Rwandan Citizens Responsible for Genocide and Other Violations Committed in the Neighbouring States, between 1 January 1994 and 31 December 1994'. Aan dit document is het 'Statuut' van het ICTR gehecht.

- 7 De meest recente Update van outstanding proceedings waarover ik beschik dateert van 28 juni 2001. De Status of Cases dateert van 27 juni 2001. Beide worden door het ICTY op de website gepubliceerd en bijgehouden. Zie: www.un.org/icty.
- 8 Sign on, opt out. The Economist, 6 januari 2001.
- 9 Powell pledges strong support for wide spectrum of UN activities. Door Barbara Crossette. The New York Times, 15 (New York 14 februari 2001). Zie ook: Friends Committee on National Legislation, brief van 3 mei 2001 aan de regering en het Congres van de Verenigde Staten. www.fcnl.org. Bush won't send Global Court Pact to Senate. Reuters, 14 februari 2001.
- 10 Senator Tom Delay, geciteerd door Reuters, 3 mei 2001.
- 11 Slavenka Drakulic schreef van af het begin over de oorlog. In 1993 verscheen Balkan Express (Baarn 1993) over de eerste twee oorlogsjaren in het Nederlands. Haar recente roman *As if I am not there* gaat over massaverkrachting (Abacus UK 1999). *The consensus of lies*. Te vinden op www.iwpr.net. Tribunal Update 23-28 april 2001.
- 12 Prosecutors v. Dario Kordic & Mario Cerkez. Case No. IT-95-12/2-T, February 26, 2001.
- 13 Judgement Case No. IT-96-21-T, Prosecutor v. Zenjil Delalic, Zvradko Mucic, Hazim Delic, Esad Landzo. November 16, 1998. Deze zaak staat bekend onder de naam Celebici zaak. Pag. 121 nt 343, waarin de Trial Chamber laat weten de twee begrippen als onderling verwisselbaar te gebruiken.
- 14 Antonio Cassese, interview met B.V.A. Röling, *The Tokyo Trials* (Cambridge UK 1993), 71 en 73-74.
- 15 Ook het 'Statuut' van het ICC eist 'bewijs dat de commandant wist of al naar gelang de omstandigheden in die tijd, had moeten weten...'.
16 Final Report of the Commission of Experts established pursuant to Security Council Resolution 780, 1992, S/1994/674.
- 17 Zie noot 12, 297 c.v.
- 18 Zie noot 12, 292 c.v.
- 19 Charter of the International Military Tribunal, Annexed to the London Agreement, Aug. 8 1945, 8 297; 59 Stat. 1544, 8 A.S. No 472. Zie: *American Journal of International Law* 257 Supp. (1945).
- 20 Susan Brownmiller, *Against our Will. Men, Women and Rape* (Londen 1976) 56.
- 21 Voor vindplaatsen in trial transcripts van de tribunalen van Neurenberg en Tokio, waar seksueel geweld met zoveel woorden aan de orde komt: Kelly Dawn Askin, *Warcrimes against Women. Prosecution in International War Crimes Tribunals*. (Den Haag 1997) 129-203.
- 22 Charter of the International Military Tribunal for the Far East, Jan. 19. 1946. Annex to Special Proclamation by the Supreme Commander for the Allied Powers at Tokyo, Jan. 19. 1946.
- 23 IMTFE Docs, Vol 1, Indictment transcript, 29 en id. Vol 2, transcript, 4592. Zie: R. Pritchard and S. Zaide (eds.), *The Tokyo War Crimes Trial: The Complete Transcripts of the Proceedings of the International Military Tribunal for the Far East* (New York 1981)
- 24 IMTFE, Pal Dissent, 606-609. IMTFE Docs Vol 21, transcript 1063-1068.
- 25 Allied Control Council Law No. 10, Punishment of Persons Guilty of War Crimes, Crime against Peace and Humanity, Dec. 20. 1945.
- 26 Drakulic, zie noot 8.
- 27 Richard Goldstone. Te vinden op www.iwpr.net. Tribunal Update 7-12 mei, 2001.
- 28 President Vojislav Kostunica in een interview met BBC Hardtalk, 19 januari 2001.
- 29 Ariel Dorfman, 'Looking into the Mirror'. In: *The Age* (Sydney April 23, 2001). Dorfman schreef onder meer *Heading South, Looking North, a Memoir about Surviving Pinochet* (Londen 1998).
- 30 Ariel Dorfman, zie noot 23.

Openbare aanklager Carla del Ponte in 'Muller Lecture':

"Joegoslavië Tribunaal draagt veel bij aan ontwikkeling van internationaal recht"

"Ik zou deze avond willen beginnen met een citaat van een getuige. Teufika Ibrahimefendic was een psychologe uit Tuzla in Bosnië. Zij trad op als getuige à charge in de zaak tegen generaal Radislav Krstic die van massaslachtingen in Srebrenica in juli 1995 werd beschuldigd. In haar getuigenis sprak mevrouw Ibrahimefendic over de behandeling die de overlevende vrouwen en kinderen uit Srebrenica hadden moeten ondergaan en de trauma's die zij hadden moeten doorstaan. Zij legde het Hof uit welke impact deze gebeurtenissen hebben gehad op de overlevende slachtoffers en gaf inzicht in wat nu bekend is als het 'Srebrenica-syndroom'. Zij beschreef dat het belangrijkste punt de onzekerheid was die bestond over het lot van de vermiste mannen.

In de woorden van mevrouw Ibrahimefendic: "Op dat moment was de belangrijkste en meest zware traumatische gebeurtenis voor hen de verdwijning van een groot aantal mannen; familiehoofden, vaders, broeders, ooms, enzovoort. Iedere vrouw miste wel iemand. Alle vrouwen waarmee ik gewerkt heb, hadden twee, drie, vier, vijf, zes personen verloren. Van één vrouw waar ik mee werkte, raakten 56 mannelijke leden van haar onmiddellijke en verdere familie op één dag zoek. Men ging op speurtocht naar de ver-

misten; wat gebeurde met hen? Waren zij gedood? Waren zij dan ook nog gemarteld? Hoe zijn zij gedood? Waren zij gewond? Hadden zij honger, dorst? Waar waren hun overblijfselen te vinden, het openen van de graven, de identificatie van de slachtoffers. Al deze gebeurtenissen dragen bij aan het trauma, trauma's die hen nog dagelijks teisteren. Het feit dat zij de waarheid niet kennen - zelfs de ergste waarheid zou beter zijn dan deze onzekerheid, deze voortdurende onzekerheid over het lot van hun geliefden. Dat is waarom zij blijven wachten, wachten op iets. Zij kunnen niet verder gaan met het leven, zij kunnen de realiteit van de dood van een vermiste persoon niet onder ogen zien. Zij hebben alleen nog maar herinneringen aan het moment waarop zij afscheid van elkaar namen, het moment waarop zij besloten hadden samen te komen op een plaats die veilig heette te zijn. En dit is nog steeds iets dat hun gedachten bezighoudt."

Aan het einde van haar getuigenis vroeg rechter Rodrigues, de voorzitter van de rechtbank in de zaak Krstic, aan mevrouw Ibrahimefendic hoe zij de rol van het Tribunaal in Den Haag zag. Zij antwoordde:

"Het Haagse Tribunaal heeft voor alle slachtoffers, voor alle vrouwen waarmee ik de kans had te werken, een bijzonder grote betekenis. Zij verwachten dat er recht wordt gedaan. Wij geloven dat wij leden zijn van een beschaafde gemeenschap, van een gemeenschap waar het goede vruchten afwerpt en het kwade wordt gestraft. Zij vertrouwen er op dat de echte oorzaken van wat er gebeurd is boven tafel komen en dat de mensen genoeg moed zullen tonen, ook de slachtoffers, om te vertellen wat er gebeurd is. Dat zij die de misda-

tegen het bezettingsregime te staken, valt ook alweer te betwijfelen.

Een ander punt is dat in de resolutie weer even gemakkelijk wordt uitgegaan van nieuwe, en natuurlijk uit het buitenland afkomstige terroristische activiteiten in de vorm van wapenleveranties en infiltratie van terroristen terwijl dit net zo min als de aanwezigheid van de massavernietigingswapens van Saddam tot nu toe bewezen zijn. Uiteraard vormt Irak volgens de resolutie nog altijd, zij het in iets mindere mate dan voorheen, een bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid, zodat opereren in het kader van hoofdstuk VII van het Handvest nog altijd geboden is. Het aanduiden van de bezettingsmacht met 'multinationale strijdkrachten' betekent geenszins dat er nu opeens van een strijdmacht onder auspiciën van de VN sprake is.

Er is van enige tevredenheid sprake in kringen die in de resolutie toch een bewijs van tegemoetkoming van Amerikaanse zijde zien, maar zij voorspellen dat deze resolutie al spoedig weer door een nieuwe gevolgd zal worden als er meer concessies nodig zijn om het thuisfront en de oppositie in het buitenland tevreden te stellen. Want er blijven Amerikaanse soldaten sneuvelen en het blijft een flinke berg geld kosten die wellicht beter gebruikt zou kunnen worden. Frankrijk, Rusland en Duitsland zullen niet tevreden zijn alvorens er een echt Iraaks bewind komt dat de beschikking krijgt over de inkomsten uit de olie zodat het eindelijk zijn schulden eens af zou kunnen gaan lossen en zijn contracten zou kunnen nakomen.

Carel H. Jansen is redacteur VN Forum

ke vorderingen gemaakt in het proces tegen degenen die verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor de genocide die in 1994 plaatsvond. Onder de geïnterneerden zijn verscheidene vroegere ministers uit de interimregering van Rwanda in 1994, vroegere militaire commandanten, politieke leiders, journalisten en vooraanstaande zakenlieden. Zes van de tien gedetineerden die reeds door het Tribunaal zijn veroordeeld, zitten gevangenisstraffen uit in Mali en drie worden nog steeds vastgehouden in Arusha [waar het Tribunaal is gevestigd] in afwachting van hun hoger beroep. Vijf veroordeelden, onder wie Jean Kambanda, de vroegere premier van Rwanda, hebben levenslang gekregen voor hun rol in de genocide, die in 1994 in slechts een paar maanden tijd resulteerde in de dood van ruwweg een miljoen burgers. De zakenmannen Obed Ruzindana en Omar Serushago werden respectievelijk veroordeeld tot 25 en 15 jaar gevangenisstraf. De Belgische journalist Georges Ruggi, die via de radio discriminerende en bedreigende opmerkingen aan het adres van de Tutsi's, de gematigde Hutu's en Belgen uitzond in de wetenschap dat dit tot massaal geweld zou leiden, kreeg 12 jaar.

De afgelopen vier jaar is het ook druk geweest bij het Joegoslavië-Tribunaal. Wij hebben 25 nieuwe aanklachten uitgebracht waarbij 33 individuen betrokken zijn, plus 60 aanklachten in een geamendeerde versie. Wij voltooiden 16 processen in eerste aanleg en de Kamers voor hoger beroep handelden acht zaken af. Bovendien werden 51 aangeklaagden gearresteerd of gaven zich vrijwillig over. Zij werden voor vooronderzoek overgebracht naar Den Haag. Kort geleden werd Vladimir Kovaevic in Servië gearresteerd. Hij wordt in verband gebracht met de aanval op de beschermde stad Dubrovnik in 1991 en werd spoedig daarna overgebracht naar de gevangenis in Scheveningen.

Tot dusver zijn al 92 mensen tegen wie een aanklacht liep verschenen voor het Tribunaal.

Maar zeventien anderen zijn nog steeds voortvluchtig, onder wie generaal Rado Mladic en Radovan Karadzic, de vroegere president van de Republiek Srpska.

Gelukkig zijn wij erin geslaagd om sommige van de hoogste leiders die verantwoordelijk zijn voor de verschrikkelijke gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië in de kraag te vatten. Het beroemdste voorbeeld van ons succes is klaarblijkelijk de arrestatie en voorgeleiding van Slobodan Milosevic. Zoals u weet is het proces tegen hem nog steeds aan de gang, vertraagd als het is door zijn slechte gezondheid.

Net als in Rwanda heeft het Joegoslavië-Tribunaal al een aantal belangrijke zaken tegen personen die verantwoordelijk zijn voor wreedheden tot een einde gebracht. Om een recent voorbeeld te noemen, op 31 juli heeft een van de Kamers van het Tribunaal de eerste levenslange gevangenisstraf in de geschiedenis van zijn bestaan uitgesproken. Dr. Milomir Stakic, de leidende politicus in Prijedor in het noordoosten van Bosnië, werd verantwoordelijk gehouden voor een brute campagne van etnische zuiveringen die leidde tot de dood, arrestatie en deportatie van duizenden Bosniërs. Stakic was in het bijzonder verantwoordelijk voor de inrichting van concentratiekampen Omarska, Keraterm en Trnopolje. U zult zich de beelden van uitgemergelde mannen herinneren die door het prikkeldraad heen in de camera's keken van de internationale televisie. Etnische zuiveringen of 'persecution' zoals wij het noemen, is een misdaad tegen de menselijkheid en is misschien wel de meest extreme vorm van schending van de rechten van de mens. Het vormt de kern van de gebeurtenissen die in de jaren negentig plaatsvonden in het vroegere Joegoslavië. In de naam van buitensporige nationale, raciale, etnische of religieuze politiek zijn mensen verdreven uit hun banen, verkracht, gemarteld, gedeporteerd en gedood, en dat alleen maar omdat zij niet beho-

ren tot de juiste groep zoals die gedefinieerd werd door de misdadigers.

Prestaties

Laat mij nog even kort terugkeren naar onze juridische prestaties.

In de afgelopen vier jaar zijn het Joegoslavië-Tribunaal en het Rwanda-Tribunaal van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van het internationale strafrecht. Het Internationale Tribunaal voor Rwanda is het eerste internationale hof dat ooit een oordeel heeft gevelde over de misdaad van genocide. Deze beslissing blies de Genocide Conventie [van 1948] nieuw leven in. Maar nog niet alles is gergeld.

In Rwanda is de situatie tamelijk helder. Daar bestaat geen enkele twijfel aan het feit dat het de bedoeling van de daders was de Tutsi-minderheid te vernietigen. Het Rwanda-Tribunaal heeft zich daarover in verschillende zaken uitgesproken.

De situatie bij het Joegoslavië-Tribunaal is enigszins anders. Wij hebben de Bosnisch-Servische generaal Krstic wegens genocide veroordeeld zien worden voor zijn betrokkenheid bij de massa-executie van Bosnische moslimmannen in Srebrenica in 1995. Hier is de verdediging echter tegen in beroep gegaan en er zullen de komende maanden mondelinge verhoren plaatsvinden met hopelijk spoedig daarna een oordeel van de rechter. Het punt waar het om gaat is of het inderdaad genocide genoemd kan worden als 7000 moslimmannen en jongens met voorbedachte rade in een week tijd om het leven worden gebracht, terwijl meer dan 30.000 van de rest van de inwoners van Srebrenica - meest vrouwen - 'slechts' werden gedeporteerd en niet gedood. De rechtbank was het met de argumenten van de aanklager eens en hield staande dat Krstic genocide had gepleegd door te stellen dat de daders, in een patriar-

chale gemeenschap, met het doden van de meeste mannen en het aldus uitroeien van drie generaties de bedoeling hadden de rug-gengraat van de hele gemeenschap in Srebrenica te breken en dit ook deden.

Verder hebben de Tribunalen een rijke bijdrage geleverd aan de jurisprudentie als het gaat om geweld tegen vrouwen in het kader van een gewapend conflict. Het Rwanda-Tribunaal bereikte in het oordeel in de Akayesu-zaak een mijlpaal toen het hof voor de eerste keer verkrachting in het internationaal recht definieerde en stelde dat verkrachting zowel genocide kon inhouden als een misdaad tegen de menselijkheid. Iets dergelijks gebeurde in de Kunarac-zaak toen het Joegoslavië Tribunaal twee van de aangeklaagden onder meer schuldig achtte aan verkrachting als misdaad tegen de mensheid en schending van de wetten of gebruiken van de oorlog en het tot seks-slavin maken als misdaad tegen de menselijkheid. Kunarac ging over de verkrachting en tot slavin maken van vrouwen en meisjes waarbij de vrouwen onder de mannen werden uitgeleend, verhandeld en zelfs verkocht. Velen, sommige van hen meisjes van 12 jaar, werden slachtoffer van openbare groepsverkrachting terwijl zij vastgehouden werden in huizen, scholen en gymnastiekzalen. De slavernij van de vrouwen duurde dagenlang, soms maandenlang. Op gelijke wijze bepaalde het hof in de Celebici-zaak dat verkrachting volgens internationaal recht als marteling gezien moet worden.

Recente beslissingen hebben ook licht geworpen op een ander belangrijk terrein voor een tribunaal dat zich met oorlogsmisdaden bezighoudt: het punt van de verantwoordelijkheid van het commando. Verschillende gerechtelijke uitspraken hebben nu bevestigd dat ongeacht over wat voor soort superieur het gaat, een politicus, een leraar, een militair, een filosoof - als hij beschikte over ondergeschikten waar hij het commando over voer-

de, draagt hij strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor hun daden als hij er niet in slaagt hen te stoppen of hen te straffen nadat misdaden zijn begaan.

Bovendien kan een superieur niet net doen alsof hij niets gezien heeft binnen het terrein van zijn verantwoordelijkheid, maar heeft hij actie te ondernemen als hij in bezit is van informatie die er op zijn minst verdacht zo niet alarmerend uitziet. Het recente oordeel in hoger beroep van het Joegoslavië-Tribunaal in de Krnjelac-zaak stelde bijvoorbeeld dat de beklaagde, een bewaker in het kamp in Foa, de duidelijke plicht had gehad een onderzoek in te stellen naar de daden van zijn ondergeschikten toen hij bloed op en kogelgaten in de muren van het kamp zag.

Alles bij elkaar is in de afgelopen jaren hier in Den Haag een indrukwekkende hoeveelheid jurisprudentie op het terrein van het internationaal recht en - niet te vergeten - op het gebied van de internationale strafrechtprocedure geschapen. Dit draagt op grootse wijze bij aan de zekerheid, de helderheid, de voorspelbaarheid en inderdaad de betrouwbaarheid van het internationale humanitaire recht, een terrein dat lange tijd alleen recht was dat in de boeken terug te vinden was.

Schuldbekentenissen

De Tribunalen hebben ook enige procedurele vernieuwingen tot stand gebracht. Zo'n procedurele ontwikkeling die een hoop aandacht heeft getrokken is het zich in toenemende mate te verlaten op schuldbekentenissen en overeenkomsten om tot het afleggen van een bekentenis te komen.

De eerste schuldbekentenis voor het Joegoslavië-Tribunaal was die van Dran Erdemovic die zijn rol in de massaslachtingen van Srebrenica in 1995 toegaf. De eerste schuldbekentenis voor het Rwanda-Tribunaal was die van Jean Kambanda, de eerste minister van

de interim-regering van Rwanda die de genocide van 1994 op gang bracht.

Eind september legde Miroslav Deronjic een bekentenis af in overeenstemming met de overeenkomst die hij daartoe met het bureau van de openbare aanklager had afgesloten. Dit was de vijftiende keer dat zoiets vastgelegd is sinds het Tribunaal met met zijn werk begon en de achtste in minder dan een jaar, de zevende sinds mei 2003.

Schuldbekentenissen zijn heel gebruikelijk onder de Common Law. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld eindigt ruwweg 90 procent van de strafzaken in een schuldbekentenis en de meeste daarvan komen voort uit onderhandelingen. Onderhandelingen over het bekennen van schuld komen voor wanneer de beklaagde schuld wil bekennen in ruil voor strafvermindering en/of vermindering van de tenlastelegging. In Engeland legt 50 procent van de mensen die van een ernstig misdrijf worden beschuldigd, een schuldbekentenis af.

Afgezien van de gangbaarheid van dit soort maatregelen, is het gebruik van schuldbekentenissen voor het Joegoslavië- en het Rwanda-Tribunaal om verschillende redenen bekritiseerd. Sommigen blijven op het standpunt staan dat het gezien de aard van de misdaden ongepast is met de gedaagden over strafvermindering te onderhandelen. Anderen klagen dat schuldbekentenissen tekort doen aan de transparantie van het proces. Een andere zorg is of slachtoffers wel voldoende de gelegenheid krijgen om hun verhaal te vertellen als er geen sprake is van een volledige rechtsgang.

Dat zijn legitieme zorgen. Het laatste wat wij willen is de ernst van de begane misdrijven te onderschatten, om het vertrouwen in de rechtsgang te ondermijnen door deze ondoorzichtig te maken of de slachtoffers te beroven van de kans hun verhaal te vertellen.

Oprichting advocatenvereniging Joegoslavië-tribunaal

Afgelopen zaterdag, 14 september, werd in Den Haag de vereniging van advocaten bij het Joegoslavië-tribunaal opgericht. Ongeveer 50 advocaten uit alle windstreken bundelden hun krachten in de naar Nederlands recht gevormde 'Association of defence counsels practicing before the ICTY' (ADC/ICTY). Een van de initiatiefnemers en verdedigers bij het tribunaal, Stephane Bourgon, legt uit dat bij de oprichting de griffier van het tribunaal, de Nederlander Holthuis, formeel werd gevraagd de ADC/ICTY officieel te erkennen. Door de erkenning krijgt de vereniging een plaats in de Rules and Procedures of Evidence van het tribunaal. Bourgon verwachtte verleden week bij de oprichting geen enkel probleem. 'Iedereen wil deze vereniging.' Na de totstandkoming zal er contact worden gezocht met de International Criminal Bar, de bundeling van advocaten bij het Internationaal Strafhof.

De Nederlandse Orde van Advocaten 'faciliteert' de oprichting van ADC/ICTY. Waarnemend deken Jeroen Brouwer zegt dat het initiatief voor de oprichting uitging van de griffier van het tribunaal, in samenspraak met de direct betrokken advocaten. Het tribunaal streefde naar enige regeling van het optreden van de advocaten. Zo wilde het graag een betere handhaving van het verbod van *fee-splitting*, waarbij een deel van de beloning wordt weggeven aan de cliënt. In de anderhalf jaar dat over de ADC/ICTY is gepraat, was onder meer de regeling van het tuchtrecht een probleem. Er zitten nu advocaten in het tuchtcollege.

Zal 'vriend van het hof' Mischa Wladimiroff ook lid van de nieuwe vereniging zijn? 'Ik denk het wel. Ik ga ervan uit dat mijn positie voor de vereniging gelijkgesteld wordt aan die van verdediger, maar ik weet het nog niet zeker.'

12-4-2003

UIT DE KRSTIC-UITSPRAAK VAN 2 AUGUSTUS 2002

Genocide Verdrag

"Genocide means any of the following acts committed with the intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group as such. Among the acts of genocide are also causing serious bodily or mental harm to members of the group.

There is little case-law on genocide.

According to the Jelisić case, a plan of genocide need not have been formed. Nor is it indispensable that, should such a plan exist, some time must pass between its conception and its implementation.

The decision was then taken to kill all the men of fighting age. The result was inevitable: the destruction of the Bosnian Muslim population in Srebrenica. At issue is the deliberate decision to kill the men, a decision taken with complete awareness of the impact the murders would inevitably have on the entire group. By deciding to kill the men of Srebrenica of fighting age, a decision was taken to make it impossible for the Bosnian Muslim people of Srebrenica to survive.

Dochter Milošević veroordeeld

2002

BELGRADO, 28 SEPT. Een rechtbank in Belgrado heeft de dochter van de Joegoslavische ex-president Slobodan Milošević eergisteren veroordeeld tot een voorwaardelijke celstraf van acht maanden. Marija Milošević werd bestraft omdat ze tijdens de arrestatie van haar vader, op 1 april vorig jaar, schoten loste. Ze zei tijdens het proces dat ze had geschoten in een „vlaag van waanzin”. Niemand raakte gewond. Ze had voor het wapen geen vergunning. Haar vader werd toen overgebracht naar het VN-tribunaal in Den Haag. (AFP, AP)

Kroaten eisen excuses van VS

ZAGREB, 24 MAART. De vereniging van Kroatische rechters eist excuses van de Amerikaanse ambassadeur in Zagreb wegens diens kritiek op het Irak-beleid van de Kroaten. Kroatië staat niet achter de oorlog wegens het ontbreken van een VN-fiat. Ambassadeur Lawrence Rossin heeft met „onvermijdelijke consequenties” gedreigd nu de Kroatische regering „haar verantwoordelijkheid niet neemt”. Volgens de Kroaten heeft Rossin „onze waardigheid beledigd”. Als excuses uitblijven zullen Kroatische rechters, zo zei hun voorzitter gisteren, elke samenwerking met Amerikaanse organisaties die in het land werkzaam zijn, beëindigen. (AFP)